

คู่มือ

การตรวจสอบ เงินลงทุนสหกรณ์

สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คู่มือ

การตรวจสอบเงินลงทุนสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

คำนำ

ในปัจจุบันสหกรณ์มีการนำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์ที่หลากหลาย และมีความซับซ้อนมากขึ้น เกิดประเด็นปัญหาการปฏิบัติตามกฎหมายสหกรณ์ การวัดมูลค่าและการรับรู้รายการบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุนในหลักทรัพย์ชนิดต่างๆ เช่น ตราสารทุน ตราสารหนี้ กองทุนรวมต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเงินลงทุนมีโอกาสูงที่จะแสดงข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ส่งผลกระทบต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีต่องบการเงินของสหกรณ์ ประกอบกับมาตรฐานการสอบบัญชี เทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจและทิศทางการลงทุนของสหกรณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะในการตรวจสอบเงินลงทุนสหกรณ์ให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ และเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้จัดทำคู่มือการตรวจสอบเงินลงทุนสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีด้านเงินลงทุน โดยเนื้อหาของคู่มือประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์ ส่วนที่ 2 การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์ ส่วนที่ 3 การวางแผนงานสอบบัญชีในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์ ส่วนที่ 4 การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์ ส่วนที่ 5 สรุปผลการตรวจสอบและการจัดทำกระดาษทำการ ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบบัญชีด้านเงินลงทุน รวมทั้งช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี
พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
เงินลงทุนของสหกรณ์.....	1
ส่วนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์.....	3
▶ ความหมายของเงินลงทุนของสหกรณ์.....	3
▶ ประเภทของเงินลงทุนของสหกรณ์.....	3
1. แบ่งตามสิทธิของผู้ลงทุน.....	3
2. แบ่งตามรูปแบบ/วิธีการลงทุน.....	7
▶ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนของสหกรณ์.....	14
1. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553.....	15
2. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.).....	16
3. คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544.....	24
4. มาตรฐานการบัญชี : ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 20/2554.....	25
5. กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	26
ส่วนที่ 2 การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์	
การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์.....	29
1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในวงจรของการลงทุน.....	29
2. การควบคุมภายในที่จำเป็นในแต่ละกิจกรรม.....	30
ส่วนที่ 3 การวางแผนงานสอบบัญชีในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์	
การวางแผนงานสอบบัญชีในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์.....	35
▶ การประเมินความเสี่ยงในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์.....	35
● วิธีการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ	35
● การประเมินความเสี่ยงในวงจรเงินลงทุนของสหกรณ์.....	36
▶ การจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชีด้านเงินลงทุนของสหกรณ์	44
● แผนการสอบบัญชีโดยรวม.....	44
● แนวการสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์.....	46

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์

การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์.....	55
1. ตรวจสอบยอดยกมา.....	55
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบ.....	58
3. ตรวจสอบเอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์.....	59
4. ขอยืนยันยอด.....	62
5. ตรวจสอบการซื้อขายเงินลงทุน.....	64
6. ตรวจสอบผลตอบแทนจากการลงทุน.....	91
7. ตรวจสอบการขาย/การไถ่ถอนเงินลงทุน.....	98
8. ตรวจสอบการวัดมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นงวดบัญชี.....	108
9. ตรวจสอบตัดยอด ณ วันสิ้นปี.....	130
10. ตรวจสอบการแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน.....	130

ส่วนที่ 5 สรุปผลการตรวจสอบและการจัดทำกระดาษทำการ

สรุปผลการตรวจสอบและการจัดทำกระดาษทำการ.....	141
▶ การตรวจสอบเหตุการณ์หลังวันที่ในงบการเงินเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์.....	141
▶ การบันทึกผลการตรวจสอบและการจัดทำกระดาษทำการ.....	143
▶ การสอบทานความเพียงพอและเหมาะสมของหลักฐาน รวมทั้งสรุปผลการตรวจสอบ.....	143
▶ การพิจารณาผลการตรวจสอบ.....	150

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

1	สรุปลำดับสิทธิของผู้ลงทุนในการได้รับชำระเงินคืน.....	6
2	สรุปการจัดประเภทเงินลงทุนของสหกรณ์.....	13
3	ภาพแสดงความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ ในวงจรการลงทุน.....	29

สารบัญตาราง

ตารางที่

1	สรุปการเรียกชื่อตราสารหนี้.....	5
2	สรุปความแตกต่างของตราสารทุนกับตราสารหนี้.....	7
3	ตารางเปรียบเทียบกองทุนปิดและกองทุนเปิด.....	10
4	สรุปข้อแตกต่างระหว่างกองทุนส่วนบุคคลกับกองทุนรวม.....	12
5	สรุปมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กรณีสหกรณ์ขอ ความเห็นชอบนำเงินไปลงทุนอย่างอื่น (พ.ศ. 2546 – 2553).....	18
6	สรุปการลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์ที่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์.....	21
7	สรุปการลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์.....	23

เงินลงทุนของสหกรณ์

สหกรณ์จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยเหลือตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนั้น เมื่อสหกรณ์ต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ สหกรณ์ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย อันประกอบด้วย มาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ตลอดจนจัดทำบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนให้เป็นไปตามคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544 รวมทั้งมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันการลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ซับซ้อนและขยายวงกว้างมากขึ้น เกิดประเด็นปัญหา เช่น ลงทุนในหลักทรัพย์ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กฎหมายสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กำหนด นโยบายการลงทุนในหลักทรัพย์ขัดกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ วิธีปฏิบัติทางบัญชีมีความซับซ้อนจึงอาจเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย รวมทั้งงบการเงินของสหกรณ์อาจแสดงรายการเงินลงทุนขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ และอาจเกิดผลเสียหายกับสหกรณ์ ซึ่งการตรวจสอบบัญชีเป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งช่วยตรวจสอบการเงินการบัญชี การดำเนินงาน และการบริหารงานของสหกรณ์ให้เกิดความโปร่งใส เป็นที่เชื่อถือของสมาชิกและผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจะต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เพื่อรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอและสามารถสรุปผลการตรวจสอบว่า การลงทุนของสหกรณ์เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ การบันทึกบัญชีและการแสดงรายการ รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ตลอดจนให้ข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์และหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเนื้อหาในคู่มือการตรวจสอบเงินลงทุนสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์
2. การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์
3. การวางแผนงานสอบบัญชีในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์
 - การประเมินความเสี่ยงในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์
 - การจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชีด้านเงินลงทุนของสหกรณ์
4. การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์
5. สรุปผลการตรวจสอบและการจัดทำกระดาษทำการ

ส่วนที่ 1
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินลงทุน
ของสหกรณ์

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์

ก่อนการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์ เพื่อให้ทราบถึงคุณลักษณะเฉพาะของหลักทรัพย์ประเภทต่างๆ รวมทั้งข้อกำหนดการลงทุนตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ดังนี้

- ▶ ความหมายของเงินลงทุนของสหกรณ์
- ▶ ประเภทของเงินลงทุนของสหกรณ์
- ▶ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนของสหกรณ์

▶ ความหมายของเงินลงทุนของสหกรณ์

เงินลงทุนของสหกรณ์ หมายถึง หลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติที่สหกรณ์ถือไว้ เพื่อได้รับผลประโยชน์ในรูปของรายได้ เช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ เงินปันผล เป็นต้น ซึ่งสหกรณ์ตั้งใจถือไว้ชั่วคราวและอาจขายเมื่อมีความต้องการเงินสด หรือตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานาน ทั้งนี้ เงินลงทุนไม่รวมถึง สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่สหกรณ์ซื้อมาเพื่อขายหรือใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของสหกรณ์

▶ ประเภทของเงินลงทุนของสหกรณ์

การลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์ สามารถแบ่งได้ตามประเภทต่างๆ ดังนี้

1. แบ่งตามสิทธิของผู้ลงทุน
 - 1.1 ตราสารหนี้
 - 1.2 ตราสารทุน
2. แบ่งตามรูปแบบ/วิธีการลงทุน
 - 2.1 ลงทุนโดยตรง
 - 2.2 ลงทุนทางอ้อมผ่านบริษัทจัดการ

1. แบ่งตามสิทธิของผู้ลงทุน

1.1 ตราสารหนี้ (Debt Instruments) หมายถึง ตราสารทางการเงินที่แสดงถึงความเป็นหนี้ระหว่างผู้ออกตราสารและผู้ถือตราสาร โดยผู้ถือตราสารหนี้จะได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยที่แน่นอนในระหว่างอายุของตราสารตามเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ ทั้งนี้ ผู้ลงทุนต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในด้านความน่าเชื่อถือของผู้ออกตราสารหนี้ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะผิดนัดชำระหรือไม่ แต่โดยทั่วไปแล้วการลงทุนในตราสารหนี้จะมีความเสี่ยงน้อยกว่าการลงทุนในตราสารทุน ตัวอย่างตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน เป็นต้น

1) พันธบัตรรัฐบาล (Treasury Bond) มีอายุตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป โดยอาจแบ่งได้เป็นระยะสั้น 1 - 5 ปี ระยะกลาง 5 - 10 ปี และระยะยาวตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ปัจจุบันระยะเวลาสูงสุดที่ออกขาย คือ 20 ปี พันธบัตรรัฐบาลมีมูลค่าหน้าตั๋วหรือที่เรียกว่าราคาพาร์ (par) เท่ากับ 1,000 บาทต่อหน่วย โดยทั่วไปมีลักษณะการจ่ายดอกเบี้ยเป็นแบบอัตราดอกเบี้ยคงที่ (Fixed rate) โดยจ่าย ปีละ 2 ครั้ง และชำระคืนเงินต้นครั้งเดียว ณ วันไถ่ถอน ปัจจุบันพันธบัตรรัฐบาลมีสัดส่วนมากเป็นอันดับหนึ่งในตลาดตราสารหนี้ ทั้งในด้านมูลค่าคงค้างและปริมาณการซื้อขาย ซึ่งสหกรณ์สามารถลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทพันธบัตรรัฐบาลได้ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (3)

2) หุ้นกู้ภาคเอกชน (Corporate Bond) เป็นตราสารหนี้ที่มีอายุมากกว่า 1 ปี หุ้นกู้มีเงื่อนไขรายละเอียดของการออกในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการเงินทุนและความสามารถในการจ่ายเงินต้นของบริษัทผู้ออกนั้นๆ รวมถึงเพื่อดึงดูดนักลงทุน การลงทุนในหุ้นกู้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงด้านการผิดนัดชำระดอกเบี้ยและเงินต้น ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความมั่นคงและฐานะทางการเงินของบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ ต้องมีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ โดยสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เพื่อประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตของบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ บริษัทใดมีความน่าเชื่อถือต่ำ แสดงว่ามีโอกาสผิดนัดชำระหนี้สูง จึงมีความเสี่ยงในการลงทุนสูงกว่า ซึ่งบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือในประเทศไทย มี 2 บริษัท คือ บริษัทไทยเรตติ้ง แอนด์ อินฟอร์เมชัน เซอร์วิส จำกัด : TRIS (ทริส) และ บริษัท ฟิตช์ เรตติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด : Fitch (ฟิตช์) โดยทั่วไปอัตราผลตอบแทนของหุ้นกู้จะสูงกว่าอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลที่มีลักษณะและอายุเท่ากัน

หุ้นกู้ภาคเอกชน มีการกำหนดเงื่อนไข/รูปแบบในรายละเอียดไว้ในหนังสือชี้ชวน เช่น สิทธิในการเรียกร้อง และหรือการค้ำประกัน เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับการลงทุน เช่น

(1) หุ้นกู้ด้อยสิทธิ หมายถึง หุ้นกู้ที่ผู้ถือจะมีสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ในอันดับหลังจากเจ้าหนี้บุริมสิทธิ และเจ้าหนี้ทั่วไป ในกรณีที่บริษัทผู้ออกตราสารล้มละลาย หรือมีการชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ ผู้ถือหุ้นกู้ประเภทนี้จะมีสิทธิที่ด้อยกว่าเจ้าหนี้สามัญรายอื่นๆ ในการเรียกร้องสินทรัพย์จากผู้ออก แต่จะสูงกว่าผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ และหุ้นสามัญ

(2) หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ หมายถึง หุ้นกู้ประเภทที่ผู้ถือจะมีสิทธิทัดเทียมกับเจ้าหนี้สามัญรายอื่นๆ ในการเรียกร้องให้ชำระหนี้ แต่จะมีสิทธิเรียกร้องสูงกว่าผู้ถือหุ้นกู้ด้อยสิทธิ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ และผู้ถือหุ้นสามัญตามลำดับ

(3) หุ้นกู้มีประกัน หมายถึง หุ้นกู้ที่ผู้ออกนำสินทรัพย์ซึ่งอาจเป็นอสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน อาคาร หรือสังหาริมทรัพย์ เช่น สินค้าในโรงงานเป็นหลักประกันในการออก โดยผู้ถือจะมีบุริมสิทธิเหนือสินทรัพย์นั้น โดยสำนักงาน ก.ล.ต. บังคับว่าหุ้นกู้ประเภทนี้จะต้องจัดให้มี “ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้” ทำหน้าที่แทนผู้ถือหุ้นกู้ในการรับจ้างอง จำนำ หรือรับหลักประกันและใช้สิทธิบังคับหลักประกัน รวมทั้งตรวจสอบสถานะของสินทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันด้วย

(4) หุ้นกู้ไม่มีประกัน หมายถึง หุ้นกู้ที่ไม่ได้จัดให้มีหลักประกันเพื่อการชำระหนี้ตามหุ้นกู้โดยผู้ถือหุ้นกู้ชนิดนี้อาจมีฐานะเป็นเจ้าของหนี้สามัญทั่วไปของบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ หรืออาจเป็นหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีการกำหนดสิทธิของผู้ถือไว้ต่ำกว่าสิทธิของเจ้าหนี้สามัญทั่วไป

ในปัจจุบัน หุ้นกู้ภาคเอกชนคือหลักทรัพย์ที่สภครณลงทุนมากที่สุด ซึ่งกฎหมายสภครณได้กำหนดเงื่อนไขการลงทุนโดยอนุญาตให้ลงทุนในหุ้นกู้ที่มีความเสี่ยงในระดับต่ำ คือต้องเป็นหุ้นกู้ประเภทไม่ด้อยสิทธิหรือมีประกัน และได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ A - ขึ้นไป จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อช่วยป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุน

3) **ตั๋วแลกเงิน (Bill Of Exchange)** เป็นตราสารที่ออกโดยบริษัทเอกชน/สถาบันการเงิน เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียน ส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 1 ปี มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ภาคเอกชนนิยมออกตั๋วแลกเงินแทนการออกหุ้นกู้ เพื่อหลีกเลี่ยงการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน และไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างบริษัทจัดอันดับเครดิตมาจัดทำอันดับความน่าเชื่อถือเหมือนการจำหน่ายหุ้นกู้ ตั๋วแลกเงินสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ หากต้องการเพิ่มความน่าเชื่อถือและได้รับความนิยม อาจให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินรับรอง หรือรับอาวัล หรือสลักหลังเป็นประกัน โดยเสียค่าใช้จ่ายบางส่วนให้ธนาคาร

4) **ตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Note)** ในความหมายของการลงทุน คือ ตราสารที่ผู้ออกๆ ให้กับผู้ลงทุน (ผู้ฝากเงิน) เพื่อให้ค้ำประกันว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งในเวลาที่กำหนด และมักจะให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าการฝากธนาคาร ส่วนใหญ่จะซื้อขายเปลี่ยนมือไม่ได้ และแสดงข้อความไว้บนหน้าตั๋ว แต่ถ้าไม่มีการแสดงข้อความและธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินรับรอง หรือรับอาวัล หรือสลักหลังเป็นประกันก็สามารถนำมาซื้อขายได้ในตลาดเงิน

สภครณสามารถลงทุนในตัวแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงินของรัฐวิสาหกิจ เช่น ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้ตามพระราชบัญญัติสภครณ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (3) กรณีลงทุนในตัวแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงินภาคเอกชน จะต้องเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสภครณแห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสภครณ พ.ศ. 2552 ข้อ 3 (2) คือ ตัวแลกเงินที่ธนาคารรับรอง สลักหลังหรือรับอาวัล หรือตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้สลักหลังหรือรับอาวัลโดยไม่มีข้อจำกัดความรับผิด และข้อ 3 (3) คือ ตัวแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ซึ่งมิใช่รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ออก

ตารางที่ 1 สรุปการเรียกชื่อตราสารหนี้ประเภทต่างๆ

ตราสารหนี้	พันธบัตรรัฐบาล	ตั๋วเงินคลัง	พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ	หุ้นกู้	ตั๋ว (B/E) หุ้นกู้ระยะสั้น
อายุของตราสาร	1 ปี ขึ้นไป	น้อยกว่า 1 ปี	1 ปี ขึ้นไป	1 ปี ขึ้นไป	น้อยกว่า 1 ปี
ผู้ออกตราสารหนี้	กระทรวงการคลัง	กระทรวงการคลัง	รัฐวิสาหกิจ	บริษัท เอกชน	บริษัทเอกชน

การลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ของสหกรณ์นอกเหนือจากที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือการลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการ สหกรณ์แห่งชาติ ทั้งนี้ ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง การฝากหรือลงทุนอย่างอื่น ของสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ข้อ 3 (7)

1.2 ตราสารทุน (Equity Instruments) หมายถึง ตราสารทางการเงินที่แสดงถึงความเป็นเจ้าของของผู้ลงทุนตราสารทุน ไม่มีการกำหนดอัตราผลตอบแทนและระยะเวลาของการลงทุนที่แน่นอน การจ่ายผลตอบแทน อยู่ในรูปของเงินปันผล ซึ่งจะจ่ายมาก จ่ายน้อยหรือไม่จ่าย ก็ขึ้นกับผลประกอบการของบริษัทผู้ลงทุนจึงต้อง ติดตามและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงมูลค่าและผลประกอบการของบริษัทที่ตนลงทุน ตัวอย่างตราสารทุน ได้แก่

1) **หุ้นสามัญ** คือ ตราสารสิทธิที่แสดงความเป็นเจ้าของกิจการ เมื่อกิจการ มีกำไรจากการดำเนินงาน ผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับเงินปันผลในอัตราที่จัดสรรโดยที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ซึ่งคำนวณตามสัดส่วนของจำนวนหุ้น ที่ถือครอง ทั้งนี้ เงินปันผลอาจมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลกำไรจากการดำเนินงานของกิจการ

2) **หุ้นบุริมสิทธิ** คือ ตราสารสิทธิที่แสดงความเป็นเจ้าของกิจการที่มีการจัดบุริมสิทธิไว้ อย่างชัดเจนไม่สามารถยกเลิกได้ เมื่อกิจการมีกำไรจากการดำเนินงาน ผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินปันผลในอัตราที่คงที่ ตามที่จัดบุริมสิทธิไว้ อาจมากหรือน้อยกว่าหุ้นสามัญก็ได้ แต่หากกิจการต้องเลิกดำเนินการและมีการชำระบัญชี ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้รับเงินคืนก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ

3) **ใบสำคัญแสดงสิทธิในหุ้น** คือ ตราสารสิทธิที่กิจการออกให้แก่ผู้ลงทุน เพื่อให้สิทธิในการซื้อ หุ้นออกใหม่ในราคา จำนวน และภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ลงทุนมีสิทธิในความเป็นเจ้าของกิจการก็ต่อเมื่อ ได้ใช้สิทธิในการซื้อหุ้นของกิจการแล้วเท่านั้น

4) **หน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารทุน** คือ ตราสารแสดงสิทธิในการเป็นเจ้าของหน่วยลงทุน ของกองทุนรวมที่มีนโยบายลงทุนเน้นการลงทุนในตราสารทุน ผู้ลงทุนมีสิทธิในความเป็นเจ้าของกิจการที่กองทุนรวมนั้น ลงทุนไว้ ตามสิทธิที่เฉลี่ยระหว่างผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุนทั้งหมดในกองทุนรวมนั้น

ภาพที่ 1 สรุปลำดับสิทธิของผู้ลงทุนในการได้รับชำระเงินคืน

ตารางที่ 2 สรุปความแตกต่างของตราสารทุนกับตราสารหนี้

สรุปความแตกต่างของหุ้น (ตราสารทุน) กับ หุ้นกู้ (ตราสารหนี้)		
	ตราสารทุน	ตราสารหนี้
สถานะของผู้ลงทุน	เป็นผู้ถือหุ้น หรือ เจ้าของกิจการ	เป็นเจ้าหนี้
อายุของตราสาร	ไม่มีอายุแน่นอน	กำหนดไว้แน่นอนเป็นการล่วงหน้า
ผลตอบแทน	เงินปันผล	ดอกเบี้ย
สิทธิในการเรียกร้องกรณี ผู้ออกตราสารล้มละลาย	มีสิทธิน้อยกว่าผู้ถือตราสารหนี้ ในการเรียกร้องทรัพย์สิน	มีสิทธิเหนือกว่าผู้ถือหุ้น ในการเรียกร้องทรัพย์สิน
ชื่อเรียกต่างๆ	หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ	พันธบัตร หุ้นกู้ ตัวเงิน

อนึ่ง การลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน สหกรณ์ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (3) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ (4) ชื่อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ (5) ชื่อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น และ (6) ชื่อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ก่อนการลงทุน

2. แบ่งตามรูปแบบ/วิธีการลงทุน

สหกรณ์สามารถลงทุนได้โดยตรงหรือจะลงทุนทางอ้อมโดยผ่านบริษัทจัดการ ก็ได้

2.1 ลงทุนโดยตรง สามารถลงทุนโดยตรงได้ ดังนี้

- 1) ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายในตลาด
- 2) ลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่มีการซื้อขายในตลาด

2.2 ลงทุนทางอ้อมโดยผ่านบริษัทจัดการ เช่น

- 1) กองทุนรวม
- 2) กองทุนส่วนบุคคล

2.1 การลงทุนโดยตรง

1) ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายในตลาด ซึ่งประกอบด้วย ตลาดเงิน โดยเป็นการลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น เช่น ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน เป็นต้น และลงทุนในตลาดทุน ซึ่งเป็นการลงทุนในหลักทรัพย์ระยะยาว เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นทุน และหุ้นกู้ภาคเอกชน ทั้งนี้ การลงทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนหลักทรัพย์ในตลาดทุน ซึ่งตลาดทุนยังสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

(1) การลงทุนในตลาดแรก หมายถึง การลงทุนโดยซื้อตราสารหนี้หรือตราสารทุนที่ออกขายเป็นครั้งแรกในตลาด โดยสามารถติดต่อซื้อได้จากสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดจำหน่าย (Underwriter) หรือเป็นตัวแทนจำหน่าย (Selling Agent) หรือจากกิจการผู้ออกตราสารหนี้หรือตราสารทุนโดยตรงก็ได้

ในปัจจุบันการลงทุนในตลาดแรกของสหกรณ์มีทั้งลงทุนในตราสารหนี้ และตราสารทุน แต่ส่วนใหญ่เป็นการซื้อขายตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล และหุ้นกู้ภาคเอกชน โดยเป็นการซื้อขายที่ราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ (Par value) ซึ่งจะมีอัตราผลตอบแทนเท่ากับอัตราดอกเบี้ยหน้าตัว (Coupon rate) โดยผู้ออกตราสารหนี้มีกระบวนจำนวนหน่วยหรือจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำไว้ เช่น 100,000 บาท หรือเท่ากับ 100 หน่วยๆ ละ 1,000 บาท

(2) การลงทุนในตลาดรอง เมื่อตราสารหนี้และตราสารทุนในตลาดแรกได้ขายไปสู่ผู้ลงทุนแล้ว หากมีการซื้อขายเปลี่ยนมือต่อมาจะเรียกการซื้อขายนั้นว่าเป็นการซื้อขายในตลาดรอง การลงทุนของสหกรณ์ผ่านตลาดรองส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในตราสารหนี้ เนื่องจากตลาดตราสารหนี้มีลักษณะการซื้อขายแบบ Over the counter (OTC) คือไม่มีระบบหรือสถานที่กลางในการจับคู่การซื้อขาย สหกรณ์ที่สนใจจะซื้อตราสารหนี้สามารถติดต่อกับสถาบันการเงินที่มีธุรกรรมการค้าตราสารหนี้ เพื่อแจ้งความประสงค์และทำการซื้อขายกรณีสนใจลงทุนในตราสารหนี้ที่มีให้พันธบัตรรัฐบาล จำเป็นต้องตรวจสอบเงื่อนไขการจำหน่ายของสถาบันการเงินแต่ละแห่งก่อน เพราะอาจมีการกำหนดเงื่อนไขในการจำหน่าย อาทิ วงเงินหรือมูลค่าขั้นต่ำในการจำหน่ายไว้ไม่เท่ากัน และมีความเสี่ยงมากกว่า ในปัจจุบันสำนักงาน ก.ล.ต. มีข้อกำหนดเพื่อช่วยป้องกันความเสี่ยงให้นักลงทุนคือ กำหนดให้ผู้ค้าตราสารหนี้ (Dealer) ทุกราย เช่น บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุน ธนาคารพาณิชย์ ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. และเป็นสมาชิกสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยหรือ ThaiBMA ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 230

อนึ่ง ธุรกรรมในตลาดแรกเกิดขึ้นครั้งเดียวเมื่อผู้ระดมทุนสร้างสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อขาย ในขณะที่ธุรกรรมในตลาดรองนั้นสามารถเกิดขึ้นได้หลายครั้งส่งผลให้ธุรกรรมในตลาดรองมีสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตัวอย่างของตลาดรองในประเทศไทย เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ตลาดตราสารหนี้ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย : ThaiBMA (เดิมคือศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย) และตลาด OTC ที่ผู้ซื้อและผู้ขายติดต่อซื้อขายกันเอง เป็นต้น

2) ลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่มีมีการซื้อขายในตลาด การลงทุนโดยซื้อตราสารหนี้หรือตราสารทุนจากกิจการผู้ออกตราสารหนี้หรือตราสารทุน หรือผู้ถือครองตราสารหนี้หรือตราสารทุนนั้น สำหรับการลงทุนของสหกรณ์ในกรณีนี้ เช่น การซื้อหุ้นหรือตัวสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ สหกรณ์อื่น และบริษัทสหประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

2.2 การลงทุนทางอ้อมผ่านบริษัทจัดการ

คือ การลงทุนผ่านบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ที่ได้รับใบอนุญาตจัดการลงทุนจากกระทรวงการคลังและอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ซึ่งเป็นทางเลือกที่เหมาะสมในกรณีที่นักลงทุนรายย่อยที่ประสงค์นำเงินไปลงทุนแต่มีข้อจำกัด เช่น มีทุนจำกัด ไม่สามารถกระจายการลงทุนในหลักทรัพย์ที่หลากหลาย หรือ ไม่มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญในการลงทุน

หรือไม่มีเวลา ศึกษา ค้นหา ติดตามข้อมูลเพื่อใช้ตัดสินใจ การลงทุนผ่านบริษัทจัดการของสหกรณ์ ในปัจจุบัน มี 2 ประเภท คือ

1) การลงทุนผ่านกองทุนรวม

กองทุนรวม คือ โครงการที่นำเงินของนักลงทุนรายย่อย (ผู้ซื้อหน่วยลงทุน) หลายๆ รายรวมกัน เป็นก้อนใหญ่โดยมีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน ก.ล.ต. ทำหน้าที่บริหารจัดการกองทุนให้ ทั้งนี้ นโยบายการลงทุนของแต่ละกองทุนจะถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักลงทุน และโครงการลงทุนนั้นต้องได้รับการพิจารณา และอนุมัติจากสำนักงาน ก.ล.ต. ทั้งนี้ **กองทุนรวมยังแบ่งประเภทย่อยตามนโยบายการลงทุน** เช่น เน้นลงทุนในตราสารหนี้ หรือตราสารทุน หรือลงทุนแบบผสมตามสัดส่วนที่กำหนด และแบ่งตามการจัดจำหน่ายและรับซื้อคืน ได้แก่ กองทุนแบบเปิด และกองทุนแบบปิด ดังนี้

(1) **แบ่งตามนโยบายการลงทุน** ขึ้นอยู่กับนโยบายที่บริษัทจัดการได้เสนอและได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. เช่น

- **กองทุนรวมตราสารแห่งหนี้ (Fixed income fund)** เน้นลงทุนเฉพาะในตราสารหนี้ เช่น เงินฝาก พันธบัตร หรือหุ้นกู้ เน้นความเสี่ยงต่ำ รับรายได้ประจำจากดอกเบี้ย

- **กองทุนรวมตราสารแห่งทุน (Equity fund)** เน้นลงทุนในตราสารทุนโดยเฉลี่ยในรอบปีไม่น้อยกว่า 65 % ของมูลค่าสินทรัพย์สุทธิของกองทุนรวม มีความเสี่ยงสูงแต่ผลตอบแทนก็มีโอกาสสูงด้วย

- **กองทุนรวมแบบผสม (Mixed fund)** ลงทุนทั้งตราสารหนี้และตราสารทุนผสมผสานกัน เน้นความยืดหยุ่นปรับสัดส่วนการลงทุนตามสถานการณ์ เพื่อลดความเสี่ยง ทั้งนี้ อัตราส่วนการลงทุนในตราสารทุนโดยเฉลี่ยในรอบปีไม่เกิน 65 % และไม่น้อยกว่า 35 % ของมูลค่าสินทรัพย์สุทธิของกองทุนรวม

- **กองทุนรวมมีประกัน (Quaranteed fund)** กองทุนที่บริษัทจัดการจัดให้มีสถาบันการเงินเป็นผู้ประกันต่อผู้ถือหน่วยลงทุนว่าจะจ่ายเงินลงทุนหรือเงินลงทุนและผลตอบแทนตามจำนวนที่ประกันไว้ให้แก่ผู้ถือหน่วยลงทุน เมื่อถือหน่วยลงทุนครบตามอายุหรือตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

(2) แบ่งตามการจัดจำหน่ายและรับซื้อคืน ได้แก่

- **กองทุนเปิด (Opened - End Fund)** เป็นกองทุนรวมที่เปิดขายและรับซื้อคืนหน่วยลงทุนโดยอาจเปิดเป็นระยะๆ หรือเปิดทุกวันทำการ โดยส่วนใหญ่กองทุนรวมที่มีนโยบายลงทุนในตราสารหนี้ มักเป็นกองทุนแบบเปิด ผู้ลงทุนสามารถซื้อขายหน่วยลงทุนได้ที่ บลจ. โดยตรงหรือผ่านตัวแทนจำหน่าย เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุน กองทุนเปิดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนสามารถส่งคำสั่งซื้อขายหน่วยลงทุน (Exchange Traded Fund : ETF) โดยผ่านบริษัทหลักทรัพย์ (Brokers) ได้เหมือน การซื้อขายหุ้นทั่วไปและยังช่วยลดความเสี่ยง อีกทั้งยังใช้เงินเริ่มต้นในการลงทุนไม่มาก พร้อมกับช่วยสร้างสภาพคล่องของการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ให้มากขึ้น กองทุนรวมชนิดนี้อาจมีการกำหนดอายุโครงการหรือไม่ก็ได้แต่ที่สำคัญก็คือบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) สามารถที่จะขายหน่วยลงทุนเพิ่มเติมและต่อเนื่องได้หลังจากที่มีการเสนอขายหน่วยลงทุนในครั้งแรกไปแล้ว รวมถึงสามารถรับซื้อคืนหน่วยลงทุนจากนักลงทุนเมื่อใดก็ได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ บลจ. มักจะมีการกำหนดระยะเวลาในการขาย

ตลอดจนการรับซื้อคืนไว้ก่อนล่วงหน้า โดยอาจเปิดให้ทำการซื้อขายได้ทุกวันทำการ สัปดาห์ละครั้ง เดือนละครั้ง หรืออาจจะเป็นปีละ 2 ครั้ง ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ได้กำหนดขึ้น ขนาดของกองทุน จึงขยายหรือลดลงได้ เนื่องจาก บลจ. สามารถขายหน่วยลงทุนเพิ่มเติมได้ และนักลงทุนเองก็สามารถนำหน่วยลงทุนมาขายคืนให้กับ บลจ. หรือตัวแทน สนับสนุนการขาย กองทุนประเภทนี้จึงเป็นที่นิยมในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ในการซื้อขายหน่วยลงทุนจะไม่ทราบ ราคาซื้อขาย ณ เวลาซื้อขายนั้น ต้องรอให้มีการคำนวณมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (Net Asset Value : NAV) ณ สิ้นวันทำการ ทั้งนี้ มูลค่า NAV จะมีการประกาศทุกวัน

- กองทุนปิด (Closed - End Fund) กองทุนชนิดนี้จะเปิดขายครั้งเดียวเมื่อเริ่มโครงการ หลังจากนั้นผู้ลงทุนจะไถ่ถอนเงินลงทุนได้เมื่อครบอายุของโครงการ เช่น 3 ปี หรือ 5 ปี เป็นต้น กองทุนรวมชนิดนี้ บลจ. ไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุน โดยจะมีการกำหนดอายุโครงการอย่างชัดเจนแน่นอนและเปิดให้มีการจองซื้อหน่วยลงทุนเพียงครั้งเดียวเมื่อเริ่มต้นโครงการ หลังจากนั้นก็จะไม่มีการออกขายหน่วยลงทุนเพิ่มเติมแต่อย่างใด ทำให้จำนวนของหน่วยลงทุนของกองทุนคงที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลง นอกจากนี้นักลงทุนเองก็ยังไม่สามารถที่จะขายคืนหน่วยลงทุนให้แก่ บลจ. หรือตัวแทนสนับสนุนการขายก่อนครบกำหนดอายุโครงการได้ ต้องถือเอาไว้เพื่อรอขายคืนเมื่อครบกำหนดอายุโครงการเท่านั้น เพราะทาง บลจ. จะนำเงินที่ได้จากการขาย หลักทรัพย์ทั้งหมดที่อยู่ในกองทุนเพื่อมาซื้อคืนหรือรับไถ่ถอนหน่วยลงทุนก็ต่อเมื่อกองทุนหมดอายุลง (ราคาที่ บลจ. รับซื้อคืนหน่วยลงทุนจะมีมูลค่าเท่ากับ NAV ต่อหน่วยเมื่อครบกำหนดอายุโครงการแล้ว) กองทุนรวมประเภทนี้ ส่วนใหญ่เป็นประเภทที่เน้นนโยบายลงทุนในตราสารทุนและส่วนใหญ่จะจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งราคาของหน่วยลงทุนจะเคลื่อนไหวขึ้นลงสูงหรือต่ำกว่าราคามูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (NAV)

ตารางที่ 3 ตารางเปรียบเทียบกองทุนปิดและกองทุนเปิด

หัวข้อ	กองทุนปิด	กองทุนเปิด
จำนวนหน่วยลงทุน	คงที่ ไม่เพิ่ม ไม่ลด	เพิ่มหรือลดลงได้
อายุโครงการ	มีกำหนดที่แน่นอน	อาจมีหรือไม่มีกำหนด (Evergreen)
การซื้อขายหน่วยลงทุน	เปิดให้จองซื้อครั้งเดียวเมื่อเริ่มต้นโครงการ บลจ. จะไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุนจนกว่าจะครบอายุโครงการ แต่สามารถซื้อหน่วยลงทุนเพิ่มเติม หรือขายคืนได้ เฉพาะกรณีที่ บลจ. นำหน่วยลงทุนเข้าจดทะเบียนในตลาดรอง หรือมีการแต่งตั้งตัวแทนจัดการซื้อขายขึ้น	สามารถซื้อหน่วยลงทุนเพิ่มเติม หรือขายคืนให้กับ บลจ. โดยตรง หรืออาจติดต่อผ่าน ตัวแทนสนับสนุนการขายก็ได้ตาม กำหนดเวลาที่ระบุไว้ในหนังสือชี้ชวน
การจดทะเบียนซื้อขาย	นิยมจดทะเบียนซื้อขายหน่วยลงทุนในตลาดรอง	ไม่นิยมจดทะเบียนซื้อขายในตลาดรอง เพราะมีสภาพคล่องอยู่แล้ว
ราคาซื้อขาย	เป็นไปตามกลไกของตลาด กรณีที่มีการจดทะเบียนซื้อขายในตลาดรอง	มีมูลค่าเท่ากับ NAV ต่อหน่วย บวกหรือลบค่าธรรมเนียม (ถ้ามี)
การประกาศมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ	ประกาศให้ทราบทุกวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์	ประกาศให้ทราบทุกวันทำการที่มีการซื้อขายหน่วยลงทุน

การลงทุนในกองทุนรวมของสหกรณ์ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ก่อนการลงทุน ทั้งนี้ ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ พ.ศ. 2552 ข้อ 3 (7) ในปัจจุบันคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเห็นชอบให้ลงทุนในกองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ก เป็นการทั่วไปตามหนังสือ คพช. ที่ กช 1104/12795 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2546 โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบเป็นรายสหกรณ์อีก

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสหกรณ์มีการลงทุนในกองทุนรวมเพิ่มขึ้น รวมทั้งจำนวนเงินที่ลงทุนสูง ซึ่งการลงทุนไม่ได้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ก่อนการลงทุนให้เป็นที่ไปตามกฎหมายสหกรณ์

2) การลงทุนผ่านกองทุนส่วนบุคคล

กองทุนส่วนบุคคล (Private Fund) คือ กองทุนที่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลใดก็ตามที่มีความต้องการจะลงทุนในตลาดเงิน ตลาดทุน หรือลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทต่างๆ มอบหมายให้ผู้จัดการกองทุน ซึ่งอาจจะเป็นบริษัทหลักทรัพย์จัดการ (บลจ.) หรือสถาบันการเงินที่ได้รับใบอนุญาตจัดการกองทุนส่วนบุคคลเป็นผู้บริหารเงินลงทุนนั้นให้ โดยได้รับค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนอื่น ทั้งนี้ ผู้ลงทุนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการลงทุนของตนเอง ซึ่งบริษัทจัดการจะลงทุนภายใต้กรอบและข้อจำกัดของการลงทุนตามที่ได้ตกลงสัญญาไว้กับลูกค้า

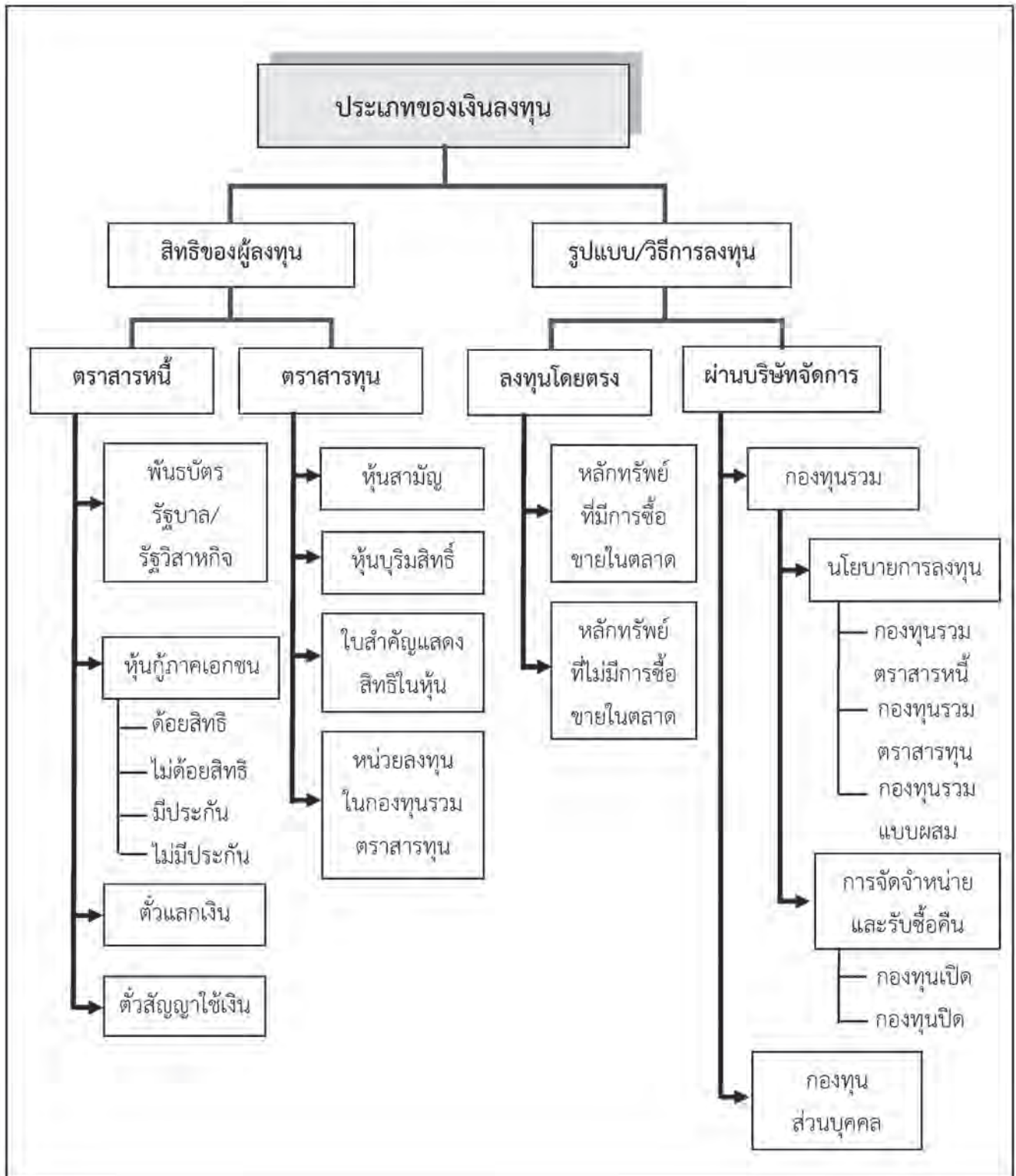
กรณีการลงทุนในกองทุนส่วนบุคคลของสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือที่ กช 0216/5057 ลงวันที่ 26 เมษายน 2545 ให้สหกรณ์สามารถจัดจ้างบริษัทจัดการบริหารกองทุนส่วนบุคคลให้กับสหกรณ์ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ ข้อกำหนดในสัญญาจัดจ้างบริษัทจัดการบริหารกองทุนส่วนบุคคลของสหกรณ์ ที่สำคัญคือการลงทุนต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่องข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ในปัจจุบันสหกรณ์ลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายสหกรณ์กำหนด กล่าวคือลงทุนไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาจัดจ้าง บริษัทจัดการบริหารกองทุนส่วนบุคคล ที่กำหนดให้ลงทุนภายใต้กฎหมายสหกรณ์และประกาศ คพช. เช่น ลงทุนในหุ้นสามัญของธนาคารพาณิชย์เอกชน เป็นต้น

ตารางที่ 4 สรุปข้อแตกต่างระหว่างกองทุนส่วนบุคคลกับกองทุนรวม

หัวข้อ	กองทุนส่วนบุคคล	กองทุนรวม
ความยืดหยุ่น	มีความยืดหยุ่นสูงกว่า สามารถปรับนโยบายการลงทุนได้ตามความต้องการของลูกค้าแต่ละรายได้เป็นอย่างดี ภายใต้เงื่อนไข และกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	เป็นการลงทุนตามนโยบายการลงทุนและวัตถุประสงค์ที่บริษัทจัดการกำหนดไว้ล่วงหน้าตามที่ระบุไว้ในโครงการ ซึ่งผ่านการเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และบริษัทจัดการต้องบริหารจัดการกองทุนตามนโยบายการลงทุนและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด
การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการลงทุน	ผู้ลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล จะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการลงทุนร่วมกับผู้จัดการกองทุน โดยต้องมีการทำหนังสือสัญญาข้อตกลงระหว่างผู้ลงทุนแต่ละรายกับบริษัทจัดการ	ผู้ลงทุนในกองทุนรวมไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการลงทุนร่วมกับผู้จัดการกองทุน การลงทุนเป็นไปตามนโยบายที่ผู้จัดการกองทุนได้เสนอไว้กับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

สรุปการจัดประเภทเงินลงทุนของสหกรณ์

ภาพที่ 2 สรุปการจัดประเภทเงินลงทุนของสหกรณ์

การทำธุรกรรมทางการเงินดังต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นเงินลงทุนของสหกรณ์

1. การนำเงิน/ทรัพย์สินไปลงทุนในโครงการต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ผลิตและจำหน่ายสินค้า จัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจปั้มน้ำมัน มินิมาร์ท คาร์แคร์ เป็นต้น ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวมิได้เป็นหน่วยธุรกิจใหม่แยกจากสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์ต้องนำทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่ายจากการดำเนินธุรกิจในโครงการดังกล่าว มาจัดทำงบการเงินรวมกับการดำเนินงานปกติของสหกรณ์ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีกำหนด

2. การนำเงิน/ทรัพย์สินไปร่วมลงทุนกับนิติบุคคล/บุคคลธรรมดา โดยมีการจัดทำสัญญาในลักษณะการร่วมค้า (Joint Venture) ทั้งนี้ ข้อตกลงในสัญญาร่วมค้า กำหนดให้ผู้ร่วมค้าทุกรายมีอำนาจในการควบคุมกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจร่วมกัน โดยกิจการร่วมค้าดังกล่าวถือเป็นหน่วยธุรกิจใหม่แยกจากสหกรณ์ ซึ่งต้องจัดทำบัญชีและงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ส่วนได้เสียในการร่วมค้า

3. ธุรกรรมการซื้อขายคืนภาคเอกชน (Private Repo) เป็นการตกลงกันระหว่างผู้ขายหลักทรัพย์และผู้ซื้อหลักทรัพย์ ซึ่งผู้ขายหลักทรัพย์ตกลงจะขายหลักทรัพย์ให้กับผู้ซื้อหลักทรัพย์โดยมีสัญญาจะซื้อคืนหลักทรัพย์ในอนาคต ในขณะที่ผู้ซื้อหลักทรัพย์ตกลงที่จะซื้อหลักทรัพย์โดยมีสัญญาจะขายคืนหลักทรัพย์ในอนาคตตามวันและราคาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ ธุรกรรมซื้อคืนมีกลไกเหมือนธุรกรรมซื้อขายโดยทั่วไป แต่โดยสาระสำคัญแล้วธุรกรรมการซื้อขายคืนภาคเอกชน คือ ธุรกรรมของการกู้ยืมเงิน โดย “ผู้ขายหลักทรัพย์” (ผู้กู้) ตกลงจะขายหลักทรัพย์ให้กับ “ผู้ซื้อหลักทรัพย์” (ผู้ให้กู้) โดยใช้เงินลงทุนประเภทตราสารหนี้เป็นหลักประกันการกู้ยืม ดังนั้น การบันทึกบัญชีในธุรกรรมซื้อขายคืนภาคเอกชน คือ การกู้ยืมเงินตามเนื้อหาของธุรกรรม มิใช่การลงทุนของสหกรณ์ ซึ่งวิธีปฏิบัติทางบัญชีต้องเป็นไปตามแนวปฏิบัติ เรื่อง การบันทึกบัญชีสำหรับธุรกรรมซื้อคืน ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี

ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีควรระมัดระวังในการตรวจสอบหลักฐานการทำธุรกรรมทางการเงินของสหกรณ์ เพื่อให้สามารถสรุปประเด็นได้อย่างถูกต้องว่าเป็นการลงทุนของสหกรณ์ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีตามที่กล่าวไว้ในคู่มือการตรวจสอบเงินลงทุนสหกรณ์เล่มนี้ หรือเป็นการทำธุรกรรมทางการเงินอื่นๆ

▶ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนของสหกรณ์

ผู้สอบบัญชีจะต้องทราบถึงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนของสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบเงินลงทุน ดังนี้

1. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553
2. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)
3. คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544
4. มาตรฐานการบัญชี : ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 20/2554
5. กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553

▶ **มาตรา 62** กำหนดไว้ว่าเงินของสหกรณ์นั้น สหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

(1) ฝากในชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น เช่น ลงทุนในบัตรเงินฝาก/ตัวสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น โดยผู้ออกมีวัตถุประสงค์ตามระเบียบฯ เพื่อรับฝากเงิน ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1109/28 ลงวันที่ 13 มิถุนายน 2554 ไม่ถือเป็นการลงทุนของสหกรณ์ และให้จัดประเภทเป็นเงินฝากธนาคารตามคู่มือการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ (ภาคผนวก)

(2) ฝากในธนาคารหรือฝากในสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เช่น ลงทุนในบัตรเงินฝาก/สลากออมสิน/สลากออมทรัพย์ทวีสิน ไม่ถือเป็นการลงทุนของสหกรณ์ แต่เข้าลักษณะการฝากเงินกับธนาคาร ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1115/059 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2553 และกำหนดให้แสดงรายการในงบการเงินเป็นเงินฝากธนาคาร ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ กษ 0402/ว. 43 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2549 (ภาคผนวก)

(3) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ มีปัญหาเรื่องการตีความ เนื่องจากกฎหมายมิได้ให้ความหมายของหลักทรัพย์ไว้ ดังนั้น ความหมายของหลักทรัพย์ให้อ้างอิงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักทรัพย์ คือ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า “หลักทรัพย์” หมายถึง ตัวเงินคลัง พันธบัตร ตัวเงิน หุ้น หุ้นกู้ หน่วยลงทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นกู้ ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหน่วยลงทุนและตราสารอื่นใดที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำหนด ตัวอย่างเงินลงทุนตามข้อนี้ เช่น ลงทุนในหุ้นสามัญบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย หุ้นกู้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หุ้นกู้บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) หุ้นกู้การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ตามคำแนะนำท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2552

(4) ชื่อหุ้นของธนาคารที่วัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ ในปัจจุบันธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์มีเพียงธนาคารเดียว คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้ ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ กษ 1108/5389 ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2548 และหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1109/4883 ลงวันที่ 25 เมษายน 2548 (ภาคผนวก)

(5) ชื่อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์กรมแพทย์ทหารบกซื้อหุ้นชุมนุมสหกรณ์ทหาร จำกัด สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ซื้อหุ้นชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เป็นต้น

(6) ชื่อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกรหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ทั้งนี้ ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ กษ 1108/5389 ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2548 มติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ครั้งที่ 2/2551 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2551 และเอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การบริหารจัดการเงินลงทุนให้มีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ : นายธรรมศิริ ไชยรัตน์) วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

“หุ้น” หมายถึง หุ้นสามัญ

“สะดวก” หมายถึง อำนวยความสะดวกให้กับสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ เช่น บริการหักส่งค่าหุ้น เงินงวดชำระหนี้ เป็นต้น

“ความเจริญ” หมายถึง สนับสนุนกิจการสหกรณ์ เช่น การให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าท้องตลาด เป็นต้น ดังนั้น หากสหกรณ์ต้องการลงทุนในหุ้นของธนาคารหรือบริษัทที่สมาชิกสหกรณ์ทำงานอยู่ เป็นต้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ก่อนการลงทุน สำหรับการลงทุนในข้อนี้ในปัจจุบันนายทะเบียนสหกรณ์ยังไม่เห็นชอบให้สหกรณ์ลงทุนแต่อย่างใด

(7) ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

▶ **มาตรา 65** ได้กำหนดให้สหกรณ์จัดทำบัญชีตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความจริง และเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เมื่อมีเหตุต้องบันทึกรายการในบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดของสหกรณ์ให้บันทึกรายการในวันที่เกิดเหตุขึ้น สำหรับเหตุอื่นที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสดให้บันทึกรายการในสมุดบัญชีในสามวันนับแต่วันที่มีเหตุอันจะต้องบันทึกการขึ้น ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี นั้น ให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และคำแนะนำที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดใน ส่วนของการปฏิบัติงานตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์

2. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ออกประกาศ คือ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2552 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

▶ ข้อ 2 ในประกาศนี้

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์และธนาคารที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ซึ่งประกอบกิจการในราชอาณาจักร

● **ธนาคารพาณิชย์** หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้งที่เป็นเอกชน เช่น ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ฯลฯ ธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ เช่น ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) รวมทั้งธนาคารพาณิชย์สาขาของธนาคารต่างประเทศ เช่น ธนาคารซิตี้แบงก์ เป็นต้น

● **ธนาคารที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น** เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

● **“ตราสารแสดงสิทธิในหนี้”** หมายความว่า ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หุ้นกู้ที่มีหลักประกัน หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ ทั้งนี้ “ตราสารแสดงสิทธิในหนี้” หมายถึง ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หุ้นกู้ที่มีหลักประกันหรือหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิเท่านั้น

- **หุ้นกู้ที่มีหลักประกันหรือหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ** ต้องได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ A - ขึ้นไป จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

- **หุ้นกู้ที่มีหลักประกัน** หมายถึง หุ้นกู้ที่ผู้ออกหุ้นนำสินทรัพย์ที่กำหนดมาค้ำประกันการออกหุ้นกู้ และผู้ถือหุ้นจะมีบุริมสิทธิในสินทรัพย์ที่วางเป็นประกันเหนือเจ้าหนี้สามัญรายอื่นๆ

- **หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ** หมายถึง หุ้นกู้ที่ผู้ถือหุ้นมีสิทธิเท่าเทียมกับเจ้าหนี้สามัญรายอื่นๆ ในการเรียกร้องให้ชำระหนี้แต่ต้องยกว่าหุ้นกุ่มีหลักประกัน และมีสิทธิเรียกร้องสูงกว่าผู้ถือหุ้นด้อยสิทธิ รวมทั้งผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิและผู้ถือหุ้นสามัญ ตามลำดับ

▶ **ข้อ 3 เงินของสหกรณ์สามารถนำฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้**

(1) ลงทุนในบัตรเงินฝากที่ธนาคารเป็นผู้ออก **ไม่ถือเป็นการลงทุนของสหกรณ์ และให้จัดประเภทเป็นเงินฝากธนาคารตามคู่มือการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์**

(2) **ตั๋วแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้รับรอง สลากหลังหรือรับอาวัล หรือตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้สลักหลัง หรือรับอาวัลโดยไม่มีข้อจำกัดความรับผิด**

(3) **ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ธนาคารซึ่งมิใช่รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ออก ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ของเอกชน ส่วนธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจถือว่าปฏิบัติตามมาตรา 62 (3) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เช่น หุ้นกู้ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ไม่ด้อยสิทธิ (A -) หุ้นกู้ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีหลักประกัน (A -) เป็นต้น**

(4) **บัตรเงินฝากหรือใบรับฝากเงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งสถาบันคุ้มครองเงินฝากประกันชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ย ไม่ถือเป็นการลงทุนของสหกรณ์ และให้จัดประเภทเป็นเงินฝากธนาคารตามคู่มือการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์**

(5) **ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นิติบุคคลเฉพาะกิจเป็นผู้ออกภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตตามพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. 2540 และตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นั้นได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ A - ขึ้นไป จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ หากตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกเป็นหุ้นกู้ ที่นิติบุคคลเฉพาะกิจเป็นผู้ออกภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตตามพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. 2540 หุ้นกุดังกล่าวต้องอยู่ในบังคับตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ข้อ 3 (6) ด้วย**

(6) **หุ้นกู้ที่มีหลักประกันหรือหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ** ที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ A - ขึ้นไป จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เช่น หุ้นกู้บริษัทบัตรเครดิตกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ไม่ด้อยสิทธิ (A -) หุ้นกู้บริษัท ควอลิตี้เ็นส์ จำกัด (มหาชน) ไม่ด้อยสิทธิ (A -) หุ้นกู้บริษัทเหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน) ไม่ด้อยสิทธิ (A -) เป็นต้น

(7) ฝากหรือลงทุนอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ตาม (1) ถึง (6) โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติก่อน และการฝากหรือลงทุนตามข้อนี้รวมกันต้องไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์ และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ก่อนจึงจะดำเนินการได้

ทั้งนี้ มีสหกรณ์ขอความเห็นชอบนำเงินไปลงทุนตามข้อนี้ และที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ได้มีมติตั้งแต่ พ.ศ. 2546 - 2553 สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5 สรุปมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ กรณีสหกรณ์ขอความเห็นชอบนำเงินไปลงทุนอย่างอื่น (พ.ศ. 2546 - 2553)

● มติเห็นชอบ

ลงทุนใน	มติที่ประชุมฯ ครั้งที่/วันที่	หมายเหตุ
1. กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง	4/2546 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2546	หนังสือ คพช. ที่ กช 1104/12795 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2546 ประกาศให้ลงทุนได้เป็นการทั่วไปทุกสหกรณ์ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบเป็นรายสหกรณ์อีก
2. หุ้นกู้ของบริษัทไฟฟ้าต่างๆ ดังนี้ (1) บมจ. ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้งส์ (2) บมจ. ผลิตไฟฟ้า (3) บริษัทย่อยของบริษัทตาม (1) และ (2) เช่น - บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด - บริษัทผลิตไฟฟ้าพลังงาน จำกัด - บริษัทผลิตไฟฟ้าระยอง จำกัด - บริษัทไฟฟ้าขอนแก่น จำกัด	4/2546 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2546	▶ ต้องเป็นหุ้นกู้ที่มีหลักประกัน หรือไม่ด้อยสิทธิและได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ A ขึ้นไป ▶ ลงทุนได้ไม่เกินทุนสำรองและต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่
3. หลักทรัพย์ต่างๆ ของ บมจ. บางจากปิโตรเลียม ดังต่อไปนี้ (1) ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหุ้นสามัญ (2) ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหุ้นกู้แปลงสภาพ	1/2547 วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2547	ในปัจจุบัน บมจ. บางจากปิโตรเลียม มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีผลให้ บมจ. บางจากปิโตรเลียมแปรสภาพจากรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทเอกชน ดังนั้น การถือหลักทรัพย์ของ บมจ. บางจากปิโตรเลียมต้องเป็นไปตามที่กฎหมายสหกรณ์และประกาศ คพช. กำหนด
4. หุ้นกู้ บมจ. ช. การช่าง	1/2549 วันที่ 4 กันยายน 2549	▶ ต้องเป็นหุ้นกู้ที่มีหลักประกัน หรือไม่ด้อยสิทธิ และได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ A - ขึ้นไป
5. หุ้นกู้ที่ออกภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ เพื่อโครงการภาครัฐ	1/2549 วันที่ 4 กันยายน 2549	▶ ควรมีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมประกาศ คพช.

ลงทุนใน	มติที่ประชุมฯ ครั้งที่/วันที่	หมายเหตุ
6. หุ้นกู้ด้อยสิทธิ บมจ. ธนาคารกรุงไทย	2/2552 วันที่ 27 เมษายน 2552	▶ ลงทุนได้ตาม มาตรา 62 (3) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และให้สหกรณ์คำนึงถึงความเสี่ยงในการลงทุน
7. หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ บมจ. ควอลิตี้เฮาส์	3/2552 วันที่ 22 กรกฎาคม 2552	▶ ลงทุนได้ตาม ประกาศ คพช. เรื่องข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2550 และให้สหกรณ์คำนึงถึงความเสี่ยงในการลงทุน

● มติไม่เห็นชอบ

ลงทุนใน	มติที่ประชุมฯ ครั้งที่/วันที่	หมายเหตุ
1. ตัวสัญญาใช้เงินของบริษัท โอเอสสภา จำกัด	1/2548 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2548	▶ สหกรณ์ใดๆ จะขอลงทุนตามประกาศเรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ต้องผ่านการเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่และบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ให้สหกรณ์ลงทุนนั้น จะต้องได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตามที่กำหนดไว้ในประกาศ คพช.
2. กองทุนรวม เช่น กองทุนเปิดธนาชาติตราสารรัฐคุ้มครองเงินต้น ซึ่งมีนโยบายการลงทุนในหลักทรัพย์หรือตราสารหนี้ภาครัฐ ทั้งจำนวน (100% ของเงินลงทุนกองทุน)	1/2549 วันที่ 4 กันยายน 2549	▶ เนื่องจากไม่เข้าข่ายที่จะถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามประกาศ คพช.
3. กองทุนเปิดไทยพาณิชย์สะสมทรัพย์ตราสารหนี้ (SCBSFF)	2/2551 วันที่ 7 กรกฎาคม 2551	▶ เนื่องจากกองทุนเปิดไทยพาณิชย์สะสมทรัพย์ฯ มีนโยบายลงทุนในสัญญาซื้อขายล่วงหน้าด้วย ซึ่งสหกรณ์ไม่สามารถลงทุนในสัญญาซื้อขายล่วงหน้าได้ และธนาคารแห่งประเทศไทย ระบุว่าการลงทุนในสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีความเสี่ยง 100% ที่ประชุมฯ เห็นชอบในหลักการหากมีสหกรณ์อื่นขอความเห็นชอบลงทุนในกองทุนเปิดไทยพาณิชย์สะสมทรัพย์ตราสารหนี้ (SCBSFF) ให้ฝ่ายเลขานุการแจ้งมติที่ประชุมฯ ในเรื่องนี้ให้สหกรณ์ถือปฏิบัติต่อไป
4. หุ้นสามัญ บมจ. อานาไมโคร อิเล็กทรอนิกส์	2/2551 วันที่ 7 กรกฎาคม 2551	▶ คพช. ไม่รับเรื่องไว้พิจารณา เนื่องจากอำนาจการพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นของนายทะเบียนสหกรณ์ ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 ม. 62 (6)

ลงทุนใน	มติที่ประชุมฯ ครั้งที่/วันที่	หมายเหตุ
5. ตัวสัญญาใช้เงินของ บมจ. บางกอกสหประกันภัย	3/2551 วันที่ 2 ตุลาคม 2551	▶ เนื่องจากขัดกับประกาศ คพช. เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2550 ข้อ 6 ที่กำหนดให้ต้องลงทุนไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์ และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ และ คพช. ก่อนการลงทุน ดังนั้น การขอความเห็นชอบจาก คพช. หลังจากได้ลงทุนแล้ว คพช. จึงไม่สามารถให้ความเห็นชอบได้ หาก คพช. เห็นชอบเสมือนส่งเสริมให้สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด
6. หุ้นกู้ด้อยสิทธิและไม่มีหลักประกันของ บมจ. ธนาคารไทยพาณิชย์	2/2552 วันที่ 27 เมษายน 2552 และ 3/2552 วันที่ 22 กรกฎาคม 2552	▶ เนื่องจากไม่เข้าข่ายที่จะถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามประกาศ คพช. ที่ให้นิยามเกี่ยวกับ “ตราสารแสดงสิทธิในหนี้” หมายถึง ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หุ้นกู้ที่มีหลักประกัน หรือ หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิเท่านั้น ดังนั้น สหกรณ์จึงไม่อาจลงทุนในหุ้นกู้ด้อยสิทธิของธนาคารหรือสถาบันการเงินใดๆ ได้
7. หุ้นกู้ด้อยสิทธิและไม่มีหลักประกันของ บมจ. ธนาคารทีสโก้	3/2552 วันที่ 22 กรกฎาคม 2552	▶ เนื่องจากไม่เข้าข่ายที่จะถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามประกาศ คพช. ที่ให้นิยามเกี่ยวกับ “ตราสารแสดงสิทธิในหนี้” หมายถึง ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หุ้นกู้ที่มีหลักประกัน หรือ หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ เท่านั้น ดังนั้น สหกรณ์จึงไม่อาจลงทุนในหุ้นกู้ด้อยสิทธิของธนาคาร สถาบันการเงินหรือบริษัทมหาชนต่างๆ ได้

อนึ่ง การให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) จะพิจารณาเป็นรายๆ ซึ่ง คพช. อาจเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อมูลฐานะการเงินและเหตุผลของการนำเงินไปลงทุนของสหกรณ์ ดังนั้น กรณีสหกรณ์ต้องการลงทุนอย่างอื่นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 62 (7) จะต้องทำหนังสือขอความเห็นชอบเป็นรายๆ ไป เว้นแต่ คพช. มีประกาศให้ลงทุนได้เป็นการทั่วไป เช่น การลงทุนในกองทุนรวมวายุภักษ์ หรือการลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล เป็นต้น

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีหนังสือที่ กษ 1109/14635 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2553 ชักซ้อมการนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) เพื่อขอความเห็นชอบนำเงินของสหกรณ์

ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 62 (7) นอกเหนือจากการฝากหรือลงทุนตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ดังนี้

(1) ให้เสนอเรื่องเกี่ยวกับการลงทุนต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นคราวๆ พร้อมข้อมูลรายละเอียดการลงทุนประกอบการพิจารณา

(2) เมื่อที่ประชุมใหญ่ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้สหกรณ์ทำหนังสือเพื่อขอความเห็นชอบต่อ คพช. โดยมีรายละเอียดประกอบการพิจารณา คือ สำเนารายงานการประชุมใหญ่คราวที่อนุมัติ รายงานประจำปีและงบการเงินปีล่าสุด รายละเอียดเกี่ยวกับการลงทุน เช่น การจัดอันดับความน่าเชื่อถือของตราสารที่จะลงทุน ผลการดำเนินงานของบริษัทผู้ออก หนังสือชี้ชวนการลงทุน รวมทั้งเหตุผลที่ต้องการนำเงินไปลงทุนและที่มาของเงินลงทุน

ตารางที่ 6 สรุปการลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์ที่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์

ประเภทหลักทรัพย์	พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542	ประกาศ คพช. พ.ศ. 2552	หมายเหตุ
ตราสารหนี้			
1. พันธบัตรรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ	✓		มาตรา 62 (3)
2. หุ้นกู้รัฐวิสาหกิจ	✓		มาตรา 62 (3)
3. หุ้นกู้ภาคเอกชน ที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ A – ขึ้นไป ได้แก่ 1) หุ้นกู้ด้อยสิทธิมีประกัน 2) หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ 3) หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิและมีประกัน		✓	ข้อ 3 (6)
4. ตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงินของรัฐบาลวิสาหกิจ	✓		มาตรา 62 (3)
5. ตัวแลกเงินของภาคเอกชน (มิใช่ธนาคารพาณิชย์เอกชน) ซึ่งธนาคารรับรอง สลักหลังหรือรับอาวัล		✓	ข้อ 3 (2)
6. ตัวสัญญาใช้เงินของภาคเอกชน ซึ่งธนาคารรับรอง สลักหลัง หรือรับอาวัล โดยไม่มีข้อจำกัดความรับผิดชอบ		✓	ข้อ 3 (2)
7. ตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงินของธนาคารพาณิชย์ที่มีใช้รัฐวิสาหกิจที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ A – ขึ้นไป		✓	ข้อ 3 (3)

ประเภทหลักทรัพย์	พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542	ประกาศ คพช. พ.ศ. 2552	หมายเหตุ
ตราสารทุน			
1. หุ้นทุน เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิในหุ้นทุนต่างๆ ของ รัฐวิสาหกิจ เป็นต้น	✓		มาตรา 62 (3)
2. หุ้นชุมชนสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น	✓		มาตรา 62 (5)
3. หุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้ เกิดความสะดวกรหรือส่งเสริมความเจริญแก่ กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบ จากนายทะเบียนสหกรณ์	✓		มาตรา 62 (6)
กองทุนรวม			
กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ก (กองทุนประเภทกองทุนปิด)		✓	ข้อ 3 (7) หนังสือ คพช. ที่ กษ 1104/12795 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2546
กองทุนส่วนบุคคล			
ลงทุนในกองทุนส่วนบุคคลได้เป็นการทั่วไป ทั้งนี้ กองทุนส่วนบุคคลต้องลงทุนในหลักทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. 2553 และประกาศ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุน อย่างอื่นของสหกรณ์เท่านั้น	✓		มาตรา 62 (6) หนังสือ นายทะเบียนสหกรณ์ ที่ กษ 0216/5057 ลงวันที่ 26 เมษายน 2545

สหกรณ์อาจลงทุนในหลักทรัพย์อื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้ข้างต้นได้ ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบ
ก่อนการลงทุน ตามกรณี ดังนี้

- การลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตาม
พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (6)

- การลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทอื่น ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์
แห่งชาติ (คพช.) ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุน
อย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 7 ทั้งนี้ต้องไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ของ
สหกรณ์

อนึ่ง การให้ความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) จะพิจารณาเป็นรายๆ ซึ่งอาจเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อมูลฐานะการเงินและเหตุผลของการนำเงินไปลงทุนของสหกรณ์ ดังนั้น หากสหกรณ์ต้องการลงทุนนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด สหกรณ์จะต้องทำหนังสือขอความเห็นชอบเป็นรายๆ ไป

ในปัจจุบัน สหกรณ์มีการลงทุนในหลักทรัพย์ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายสหกรณ์กำหนด ซึ่งหากเกิดผลเสียหายขึ้น คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบพบการลงทุนในหลักทรัพย์ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กฎหมายสหกรณ์กำหนด จะต้องให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ สหกรณ์ดำเนินการให้ถูกต้อง รวมทั้งรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้องดังกล่าวให้นายทะเบียนสหกรณ์ และหน่วยงานกำกับดูแลทราบ

ตารางที่ 7 สรุปการลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์

ประเภทหลักทรัพย์	พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542	ประกาศ คพช. พ.ศ. 2552	หมายเหตุ
ตราสารหนี้			
1. หุ้นกู้ภาคเอกชน ได้แก่ 1) หุ้นกู้ที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือต่ำกว่าระดับ A - 2) หุ้นกู้ด้อยสิทธิและไม่มีประกัน		✓	ไม่ได้รับความเห็นชอบตามข้อ 3 (7)
2. ตัวแลกเงินของบริษัทเอกชน ซึ่งไม่มีธนาคารรับรอง สลากหลัง หรือ รับอาวัล		✓	ไม่ได้รับความเห็นชอบตามข้อ 3 (7)
3. ตัวสัญญาใช้เงินของบริษัทเอกชน ซึ่งไม่มีธนาคารรับรอง สลากหลัง หรือ รับอาวัล		✓	ไม่ได้รับความเห็นชอบตามข้อ 3 (7)
ตราสารทุน			
1. หุ้นสามัญภาคเอกชน เช่น ธนาคารพาณิชย์เอกชน บริษัทเอกชน เป็นต้น	✓		ไม่ได้รับความเห็นชอบตามมาตรา 62 (6)

ประเภทหลักทรัพย์	พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542	ประกาศ คพช. พ.ศ. 2552	หมายเหตุ
กองทุนรวม			
1. กองทุนเปิดทุกประเภท เช่น กองทุนเปิดไทยพาณิชย์สะสมทรัพย์ ตราสารหนี้ (SCBSFF)		✓	ไม่ได้รับความเห็นชอบตาม ข้อ 3 (7)
2. กองทุนปิดทุกประเภท (ยกเว้น กองทุนรวมวายุภักษ์)		✓	ไม่ได้รับความเห็นชอบตาม ข้อ 3 (7)
กองทุนส่วนบุคคล			
1. หุ้นสามัญภาคเอกชน เช่น ธนาคารพาณิชย์เอกชน บริษัทเอกชน	✓		ไม่ได้รับความเห็นชอบตาม มาตรา 62 (6)
2. ตั๋วสัญญาใช้เงินภาคเอกชน (มิใช่ธนาคารพาณิชย์เอกชน) เช่น ตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทแม่		✓	ไม่ได้รับความเห็นชอบตาม ข้อ 3 (7)

3. คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544

คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1) เงินลงทุนของสหกรณ์ หมายถึง หลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติที่สหกรณ์ถือไว้ เพื่อได้รับผลประโยชน์ในรูปของรายได้ เช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ เงินปันผล ราคาที่เพิ่มขึ้นหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับ เช่น ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ทั้งนี้ อาจเป็นเงินลงทุนที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้ชั่วคราวและอาจขายเมื่อมีความต้องการเงินสด หรือตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานานเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนก็ได้ อย่างไรก็ตาม เงินลงทุน ไม่รวมถึง สิ้นค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่สหกรณ์ซื้อมาเพื่อขายหรือใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของสหกรณ์

2) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนของสหกรณ์ ดังนี้

- (1) วิธีปฏิบัติทางบัญชี
- (2) การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
- (3) ตัวอย่างวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน

4. มาตรฐานการบัญชี : ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 20/2554

ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 20/2554 เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ บทที่ 9 เงินลงทุน บังคับใช้กับงบการเงินสำหรับระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1) กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ หมายถึง กิจการที่ ไม่ใช่ กิจการดังต่อไปนี้

- กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการซึ่งมีการซื้อขายในตลาดสาธารณะ
- กิจการที่นำส่งหรืออยู่ในกระบวนการของการนำส่งงบการเงินของกิจการให้แก่ กสท. หรือหน่วยงานกำกับ เพื่อขายหลักทรัพย์ใดๆ ในตลาดสาธารณะ

- กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง ได้แก่ สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทหลักทรัพย์กองทุนรวม ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นต้น

- บริษัทมหาชน ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน

เมื่อพิจารณาจากข้อกำหนดข้างต้น สหกรณ์จัดเป็นกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ดังนั้น ในกรณีที่สหกรณ์มีการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งระเบียบ คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์มิได้กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีไว้ ให้สหกรณ์ใช้ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชีฉบับนี้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2) เงินลงทุน หมายถึง ตราสารหนี้และตราสารทุนที่กิจการมีไว้ เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับกิจการไม่ว่าจะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งที่จะได้รับ เช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล หรืออยู่ในรูปของราคาที่เพิ่มขึ้นหรือในรูปของประโยชน์ที่กิจการได้รับ เช่น ประโยชน์ที่ได้จากความสัมพันธ์ทางการค้า

ซึ่งกิจการอาจมีวัตถุประสงค์ในการถือเงินลงทุน เพื่อค้า เพื่อขาย รวมทั้งในกรณีตราสารหนี้ อาจถือจนครบกำหนดก็ได้

3) ในประกาศฉบับนี้ กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเงินลงทุน ในเรื่อง

- (1) การจัดประเภทเงินลงทุน ณ วันที่ได้มาและ ณ วันที่ในงบการเงิน
- (2) การวัดมูลค่าเงินลงทุน ณ วันที่ได้มา และ ณ วันที่ในงบการเงิน
- (3) การคำนวณราคาขาย ต้นทุนและกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน
- (4) เกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูล

ข้อสังเกต การลงทุนตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี จะมีความแตกต่างกับการลงทุนของสหกรณ์ตามกฎหมายสหกรณ์ ที่สำคัญคือ

- วัตถุประสงค์ในการถือเงินลงทุน ซึ่งสหกรณ์ไม่สามารถถือเงินลงทุนเพื่อค้าได้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้าหลักทรัพย์ ดังนั้น หากสหกรณ์มีนโยบายการลงทุนเพื่อค้าจะถือว่าขัดกับกฎหมายสหกรณ์

- คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไม่ครอบคลุม วิธีปฏิบัติทางบัญชีกรณีสหกรณ์ตั้งใจถือตราสารหนี้จนครบกำหนด ซึ่งในปัจจุบันสหกรณ์มีการลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทนี้มากที่สุด

อนึ่ง วิธีปฏิบัติทางบัญชีตามคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และ ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี จะกล่าวโดยละเอียดในส่วนที่ 4 การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์

5. กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

➤ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 สรุปลงสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 4

1) “หลักทรัพย์” หมายความว่า ตัวเงินคลัง พันธบัตร ตัวเงิน หุ้น หุ้นกู้ หน่วยลงทุน อันได้แก่ ตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธิในทรัพย์สินของกองทุนรวม ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น หุ้นกู้ หน่วยลงทุน และตราสารอื่นที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด

2) “ผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์” หมายความว่า ผู้ทำการจำหน่ายหลักทรัพย์ให้แก่ประชาชน

3) “หนังสือชี้ชวน” หมายความว่า เอกสารใดๆ ที่ออกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อโฆษณาชี้ชวนให้บุคคลอื่นจองหรือซื้อหลักทรัพย์ที่ตนหรือบุคคลอื่นออกหรือเสนอขาย

➤ ประมวลรัษฎากร สรุปลงสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1) สหกรณ์เป็นนิติบุคคลที่ไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากรมาตรา 39 ดังนั้น เมื่อสหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน ผู้จ่ายเงินได้ไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายแต่อย่างใด

2) เมื่อสหกรณ์จ่ายเงินได้ค่านายหน้าหรือจ่ายค่าตอบแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์ให้กับนิติบุคคลต่างๆ เช่น ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นต้น สหกรณ์มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ออกหนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่ายและนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่ายให้เป็นไปตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด

➤ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในหลักทรัพย์

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ต่างๆ เช่น การกำกับดูแล การซื้อขาย เกี่ยวข้องกับการลงทุนในหลักทรัพย์ที่สำคัญ ประกอบด้วย

1) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เป็นองค์กรของรัฐ มีหน้าที่ในการดำเนินกิจการทั้งปวงตามนโยบายที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด ภารกิจหลักคือ กำกับและพัฒนาตลาดทุนของประเทศให้มีประสิทธิภาพ ยุติธรรม โปร่งใสและน่าเชื่อถือ

2) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีหน้าที่กำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนของประเทศ โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดไว้ ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐและเอกชน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ปลัดกระทรวงการคลัง และกระทรวงพาณิชย์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย การบัญชีและการเงิน เป็นต้น

3) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำหน้าที่ให้บริการเป็นศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน จัดระบบวิธีการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ เช่น ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ และให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์มีคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการ ก.ล.ต. และบริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์และเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์

4) สถาบันที่เสนอขายหลักทรัพย์ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สามารถออกหุ้นกู้ ตัวแลกเงิน และ ตัวสัญญาใช้เงิน จำหน่ายให้ประชาชนทั่วไป และกำหนดให้บริษัทมหาชนจำกัดสามารถออกหุ้นทุนจำหน่ายให้ประชาชนทั่วไป

5) ธนาคารแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ควบคุมดูแลสถาบันที่เสนอขายหลักทรัพย์ โดยมีหน้าที่กำหนดวงเงินขั้นต่ำ ระยะเวลาการชำระคืน หลักเกณฑ์และวิธีการในการกู้ยืมหรือรับเงินจากประชาชน ในกรณีสถาบันที่เสนอขายหลักทรัพย์ ปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎ ระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจสั่งให้แก้ไขการกระทำการ หรืองดกระทำการตามที่เห็นสมควร หากสถาบันที่เสนอขายหลักทรัพย์ฝ่าฝืน สามารถเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังใช้อำนาจสั่งควบคุมหรือเพิกถอนใบอนุญาตได้

6) สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย หรือ ThaiBMA (เดิมคือ ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย) ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งเป็นสมาคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 230 เพื่อทำหน้าที่หลักในการเป็นองค์กรกำกับดูแลสมาชิก และเป็นศูนย์รวมข้อมูลด้านตลาดตราสารหนี้ รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาตลาดตราสารหนี้ ทั้งนี้ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย มีบทบาทหน้าที่สำคัญ เช่น

- กำกับดูแลสมาชิก เพื่อให้การประกอบธุรกรรมด้านค้าตราสารหนี้เป็นไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุน รวมทั้งตรวจสอบและลงโทษสมาชิกที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณตามมาตรฐานการปฏิบัติงานในตลาดรองตราสารหนี้ ทั้งนี้ สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนดให้ผู้ค้าตราสารหนี้ (Dealer) ทุกรายต้องเป็นสมาชิกของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

- ขึ้นทะเบียนผู้ค้าตราสารหนี้

- ตรวจสอบการซื้อขายตราสารหนี้ และประมวลผลข้อมูลการซื้อขาย รวมทั้งนำออกเผยแพร่ทุกสิ้นวันเพื่อรายงานภาวะตลาดและใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการลงทุน

- ให้บริการและเป็นศูนย์กลางข้อมูลในตลาดตราสารหนี้ ทั้งในตลาดแรกและตลาดรอง

- ทำหน้าที่เผยแพร่ราคาอ้างอิงตราสารหนี้ (Bond Pricing Agency) ทุกวันสำหรับการ mark-to-market ของผู้ลงทุน โดยเฉพาะกองทุนต่างๆ เพื่อให้มีราคายุติธรรมโดยเฉพาะสำหรับตราสารหนี้ที่มีสภาพคล่องในการซื้อขายน้อย

7) สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ มีหน้าที่ประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตของบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในประเทศไทย มี 2 บริษัท คือ บริษัทไทยเรตติ้ง แอนด์ อินฟอรมะชั่น เซอร์วิส จำกัด : TRIS (ทริส) และ บริษัท ฟิตช์ เรตติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด : Fitch (ฟิตช์)

8) ตลาดตราสารหนี้ (Bond Electronic Exchange: BEX) จัดตั้งโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้บริการซื้อขายตราสารหนี้แบบเรียลไทม์ ทำหน้าที่เป็นตัวกลางซื้อขาย และแหล่งข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับตราสารหนี้ รวมทั้งพัฒนาตลาดตราสารหนี้

กรณีการลงทุนของสหกรณ์ จะมีหน่วยงานในการกำกับดูแล คือ นายทะเบียนสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) และคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)

ส่วนที่ 2

การควบคุมภายใน
เกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์

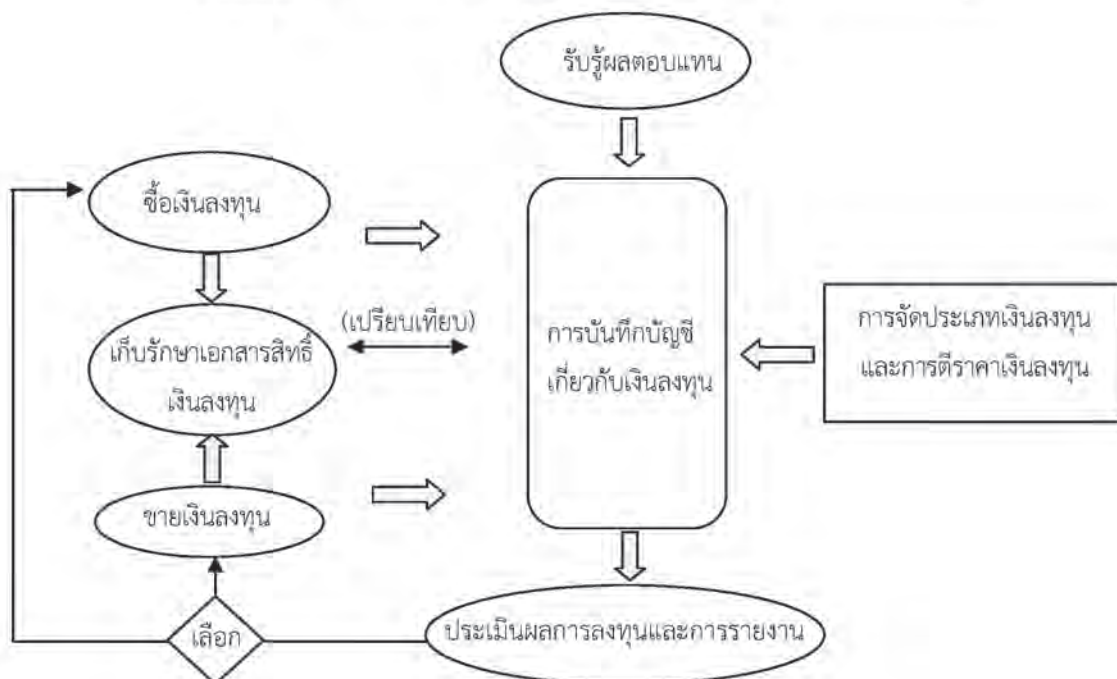

การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์

การตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์ นอกจากผู้สอบบัญชีต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะหลักทรัพย์ที่สหกรณ์ลงทุนแล้ว ผู้สอบบัญชียังต้องศึกษาและทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์ เพื่อพิจารณาว่าสหกรณ์มีการควบคุมภายในที่เหมาะสมและสามารถป้องกันข้อผิดพลาดอย่างเพียงพอหรือไม่ รวมทั้ง มีจุดอ่อนจากการควบคุมที่อาจกระทบต่อความถูกต้องอย่างเป็นสาระสำคัญของบัญชีเงินลงทุน เพื่อเป็นข้อมูลในการระบุและประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีและจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม รวมทั้งกำหนดแนวทางการสอบบัญชีได้อย่างเหมาะสมในลำดับต่อไป โดยผู้สอบบัญชีต้องศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในวงจรการลงทุนของสหกรณ์
 2. การควบคุมภายในที่จำเป็นในแต่ละกิจกรรม
1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในวงจรของการลงทุน มีดังนี้
- 1.1 การซื้อเงินลงทุน
 - 1.2 การรับรู้ผลตอบแทนจากการลงทุน
 - 1.3 การขายเงินลงทุน
 - 1.4 การจัดประเภทเงินลงทุนและการตีราคาเงินทุน
 - 1.5 การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน
 - 1.6 การดูแลและเก็บรักษาเอกสารสิทธิ์เงินลงทุน
 - 1.7 การประเมินผลการลงทุนและการรายงาน

ภาพที่ 3 ภาพแสดงความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ ในวงจรการลงทุน

2. การควบคุมภายในที่จำเป็นในแต่ละกิจกรรม

เนื่องจากรายการเงินลงทุนส่วนใหญ่มีจำนวนเงินค่อนข้างสูง เอกสารสิทธิ์เงินลงทุนมีโอกาสสูญหายได้ง่าย กระบวนการในการบันทึกบัญชีซับซ้อนและมีโอกาสเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย ฯลฯ ดังนั้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น สหกรณ์ควรมีการควบคุมภายในที่ดี ดังนี้

กิจกรรม	การควบคุมภายในที่จำเป็น
2.1 การซื้อเงินลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▶ มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการลงทุน ▶ มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการซื้อ ▶ มีการอนุมัติการซื้อเงินลงทุน ▶ มีเอกสารประกอบการซื้อเงินลงทุนครบถ้วน
2.2 การรับรู้ผลตอบแทนจากการลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▶ มีเอกสารประกอบการรับผลตอบแทนจากการลงทุนครบถ้วน ▶ มีการสอบถามการคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุน
2.3 การขายเงินลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▶ มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับเงินลงทุน ▶ มีการอนุมัติการขายเงินลงทุน ▶ มีเอกสารประกอบการขายเงินลงทุนครบถ้วน
2.4 การจัดประเภทเงินลงทุนและการตีราคาเงินลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▶ กำหนดนโยบายการถือเงินลงทุน ▶ มีการทดสอบการคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการปรับมูลค่าเงินลงทุน ▶ สอบทานรายการปรับปรุงมูลค่าเงินลงทุน เปรียบเทียบกับหลักฐานการแสดงผลมูลค่าเงินลงทุน
2.5 การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▶ การแบ่งแยกหน้าที่บันทึกบัญชีออกจากการเก็บรักษาเอกสารสิทธิ์เงินลงทุน ▶ มีการอนุมัติก่อนการบันทึกบัญชี ▶ การตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ▶ จัดทำทะเบียนคุมเงินลงทุนเป็นปัจจุบัน ▶ การสอบยัน/พิสูจน์ยอด ▶ การตรวจสอบความถูกต้องกับบุคคลที่สาม

กิจกรรม	การควบคุมภายในที่จำเป็น
2.6 การดูแลและเก็บรักษาเอกสารสิทธิเงินลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▶ การแบ่งแยกหน้าที่การเก็บรักษาเอกสารสิทธิเงินลงทุนออกจากหน้าที่บันทึกบัญชี ▶ การตรวจนับเอกสารสิทธิเงินลงทุนเปรียบเทียบกับทะเบียนคุมเป็นครั้งคราว ▶ การยืนยันยอดเงินลงทุน
2.7 การประเมินผลการลงทุนและการรายงาน	▶ การควบคุมและประเมินผล เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจขาย/ซื้อเงินลงทุนเพิ่มเติม

การควบคุมภายในที่จำเป็นในแต่ละกิจกรรม สรุปประเด็นได้ดังนี้

2.1 การซื้อเงินลงทุน สหกรณ์นำเงินไปลงทุนซื้อหลักทรัพย์ ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ก่อน และก่อนจะซื้อหลักทรัพย์ สหกรณ์ควรดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการลงทุน โดยพิจารณาผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์ รวมทั้งพิจารณาลงทุนในหลักทรัพย์ตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)

2) เสนอข้อมูล รายละเอียด/ผลการวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ต้องการลงทุนต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อพิจารณาอนุมัติการซื้อ ในกรณีเป็นการลงทุนในหลักทรัพย์นอกเหนือจากที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์หรือคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติก่อน จึงจะดำเนินการลงทุน

3) การซื้อหลักทรัพย์ต้องเป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์หรือมติที่ประชุมใหญ่และที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ ควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ที่เหมาะสม กล่าวคือ ผู้มีหน้าที่ซื้อหลักทรัพย์ไม่ควรเป็นบุคคลเดียวกับผู้อนุมัติการซื้อหรือบันทึกบัญชี เป็นต้น

4) มีการสอบถามความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารประกอบการซื้อก่อนการจ่ายเงิน ซึ่งเอกสารหลักฐานประกอบการซื้อ ประกอบด้วย

- (1) รายงานการประชุมใหญ่ (วาระอนุมัตินำเงินไปลงทุน)
- (2) รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ (วาระอนุมัติการซื้อเงินลงทุน)
- (3) ใบเสนอขายของผู้แทนจำหน่าย/ผู้ค้าตราสารหนี้
- (4) หนังสือชี้ชวน
- (5) หลักฐานการจ่ายเงิน
- (6) เอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์
- (7) หนังสือให้ความเห็นชอบการลงทุน (กรณีลงทุนนอกเหนือจากที่กฎหมายสหกรณ์กำหนด)

5) ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของเอกสารหลักทรัพย์ที่ซื้อกับหลักฐานการ

จ่ายเงิน

2.2 การรับรู้ผลตอบแทนจากการลงทุน ควรมีการควบคุม ดังนี้

- 1) ควรมีการสอบทานความถูกต้องของจำนวนผลตอบแทน โดยการคำนวณตัวเลขของผลตอบแทนที่ได้รับ
- 2) เปรียบเทียบจำนวนผลตอบแทนที่ได้รับว่าถูกต้องตรงตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวนหรือเอกสารเสนอขายเงินลงทุน
- 3) มีการตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของจำนวนเงินที่ได้รับกับหลักฐานการรับเงิน

2.3 การขายเงินลงทุน ควรมีการควบคุม ดังนี้

- 1) การขายหลักทรัพย์ต้องเป็นไปตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด หรือ
- 2) ได้รับอนุมัติให้ขายเงินลงทุนจากคณะกรรมการดำเนินการ และ
- 3) มีการตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของจำนวนเงินที่ได้รับกับหลักฐานการรับเงิน

2.4 การจัดประเภทเงินลงทุนและการตีราคาเงินลงทุน ควรมีการควบคุม ดังนี้

- 1) สหกรณ์ต้องกำหนดนโยบายในการถือเงินลงทุนหรือมีมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการถือหลักทรัพย์ เช่น ตั้งใจจะถือไว้เพื่อค้า เพื่อขาย หรือกรณีตราสารหนี้ถือไว้จนครบกำหนด ทั้งนี้ การถือหลักทรัพย์ตามวัตถุประสงค์เพื่อค้า ไม่ถือเป็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งสหกรณ์ตามกฎหมายสหกรณ์
- 2) จัดประเภทเงินลงทุนตามนโยบายที่กำหนดตามข้อ 1) ซึ่งการจัดประเภทเงินลงทุนจะมีผลต่อการเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีและการแสดงรายการในงบการเงินของสหกรณ์
- 3) ในกรณีเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด มีการตรวจสอบมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นปีทางบัญชี เพื่อปรับมูลค่าเงินลงทุนให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
- 4) มีเอกสารหลักฐานอ้างอิงเกี่ยวกับการปรับมูลค่าเงินลงทุนถูกต้อง ครบถ้วน

2.5 การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน ควรมีการควบคุม ดังนี้

- 1) การแบ่งแยกหน้าที่เหมาะสม โดยผู้มีหน้าที่บันทึกบัญชีไม่ควรเป็นผู้เก็บรักษาเอกสารสิทธิ์ในหลักทรัพย์ รวมทั้งผู้มีหน้าที่บันทึกบัญชีต้องมีความรู้ที่เหมาะสม เนื่องจากกระบวนการบันทึกบัญชีมีความซับซ้อนและมีโอกาสผิดพลาดได้ง่าย
- 2) มีเอกสารหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีครบถ้วน
- 3) มีการสอบทานความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารประกอบการลงบัญชีก่อนการบันทึกบัญชี
- 4) บันทึกบัญชีเป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีที่กำหนด
- 5) จัดทำทะเบียนคุมหลักทรัพย์ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งมีการสอบยืนยันความถูกต้องตรงกันกับผลการตรวจนับเอกสารสิทธิ์ในหลักทรัพย์ระหว่างฝ่ายจัดทำทะเบียนคุมกับฝ่ายดูแลรักษาเอกสารสิทธิ์ในหลักทรัพย์
- 6) มีการตรวจสอบความถูกต้องของยอดคงเหลือของหลักทรัพย์ตามบัญชีแยกประเภทกับทะเบียนคุมหลักทรัพย์สม่ำเสมอ

ทั้งนี้ ในส่วนของวิธีปฏิบัติทางบัญชีให้เป็นไปตามระเบียบ คำแนะนำที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์ไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ สหกรณ์ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี

2.6 การดูแลและเก็บรักษาเอกสารสิทธิ์เงินลงทุน ควรมีการควบคุม ดังนี้

- 1) เป็นไปตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด
- 2) การแบ่งแยกหน้าที่ที่เหมาะสม โดยผู้มีหน้าที่เก็บรักษาเอกสารสิทธิ์ในหลักทรัพย์ไม่ควรเป็นผู้อนุมัติการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ควรมีบุคคลที่รับผิดชอบการรับ - เบิกจ่าย
- 3) เอกสารสิทธิ์ในหลักทรัพย์ของสหกรณ์ควรเก็บรักษาในตู้นิรภัยหรือสถานที่ซึ่งมีความปลอดภัยอย่างเพียงพอ
- 4) มีการตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของผลการตรวจนับเอกสารสิทธิ์เงินลงทุนกับยอดคงเหลือตามบัญชีแยกประเภทอย่างสม่ำเสมอ

2.7 การประเมินผลการลงทุนและการรายงาน ควรมีการควบคุม ดังนี้

1) วิเคราะห์และประเมินผลการลงทุนของสหกรณ์ เช่น ผลตอบแทนเหมาะสมหรือคุ้มค่ากับต้นทุนเงินลงทุนหรือไม่ ระยะเวลาในการลงทุนสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์ โดยเฉพาะผลการลงทุนที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ เกิดข้อผิดพลาดจากการลงทุนหรือไม่ รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความตั้งใจถือเงินลงทุนหรือไม่ ฯลฯ

2) จัดทำรายงานผลวิเคราะห์และประเมินผลการลงทุนเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่าสมควรถือเงินลงทุนต่อไป ลงทุนเพิ่มเติมหรือขายเงินลงทุนให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์

ซึ่งในแต่ละกิจกรรมในวงจรการลงทุน ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาว่าสหกรณ์มีการกำหนดการควบคุมภายในที่จำเป็นไว้หรือไม่ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสม หรือมีการละเว้นหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินความเสี่ยง ระบุจุดอ่อนและข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

ส่วนที่ 3

**การวางแผนงานสอบบัญชีในการ
ตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์**

การวางแผนงานสอบบัญชีในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์

เมื่อผู้สอบบัญชีได้มาซึ่งความเข้าใจเกี่ยวกับเงินลงทุน รวมทั้งการควบคุมภายในของสหกรณ์เกี่ยวกับการลงทุนแล้ว ผู้สอบบัญชีจะนำความรู้ที่ได้มาวางแผนงานสอบบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายการเงินลงทุน ดังนี้

1. การประเมินความเสี่ยงในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์
2. การจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชีด้านเงินลงทุนของสหกรณ์

▶ การประเมินความเสี่ยงในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์

การประเมินความเสี่ยงจากการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์ เป็นการพิจารณาว่ารายการเงินลงทุน จะมีโอกาสแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญมากน้อยเพียงใด

ความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ หมายถึง ความเสี่ยงที่งบการเงินแสดงข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญก่อนการตรวจสอบ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ 2 ระดับ คือ ระดับงบการเงิน และระดับที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้ให้คำรับรองไว้เกี่ยวกับประเภทรายการ ยอดคงเหลือทางบัญชี การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล

วิธีการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

หมายถึง วิธีการที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการทำความเข้าใจสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร สภาพแวดล้อม รวมทั้งการควบคุมภายในของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. การสอบถามคณะกรรมการดำเนินการและบุคคลอื่นภายในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทำให้ผู้สอบบัญชีเข้าใจสภาพแวดล้อมของการดำเนินธุรกิจ การเกิดรายการในแต่ละธุรกิจ การประมวลผลหรือการบันทึกรายการที่มีความซับซ้อนหรือรายการผิดปกติ เพื่อช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถประเมินความเหมาะสมของการควบคุมภายใน รวมทั้งการเลือกและใช้นโยบายการบัญชีของสหกรณ์ได้
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อช่วยในการระบุรายการหรือเหตุการณ์ที่ผิดปกติ อัตราส่วนทางการเงินและแนวโน้มที่สำคัญ ผลของการเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. การสังเกตการณ์และการตรวจสอบ ประกอบด้วย การดูขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร รวมทั้ง การตรวจสอบบันทึกทางบัญชีและเอกสารต่างๆ ทำให้ผู้สอบบัญชีได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการควบคุมและสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการสอบถามคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการ
4. การสอบทานข้อมูลที่ได้รับในปีก่อน พิจารณาข้อมูลจากกระดาษทำการปีก่อนหรือสอบถามข้อมูลจากผู้สอบบัญชีคนก่อนและจากประสบการณ์ตรวจสอบสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในปีที่ผ่านมาว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ หรือการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรหลังจากการตรวจสอบว่า ยังคงมีผลกระทบ

ต่อการตรวจสอบในปีปัจจุบันหรือไม่ เช่น ข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชีและจุดอ่อนจากการควบคุมภายในของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในอดีตว่า ได้ถูกแก้ไขในเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น

ทั้งนี้ การสอบถามอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับการประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงในวงจรงเงินลงทุนของสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดให้ผู้สอบบัญชีประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตามคู่มือการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี ซึ่งการประเมินความเสี่ยงในวงจรงเงินลงทุน จะประเมิน 2 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของสหกรณ์เกี่ยวกับธุรกรรมเงินลงทุนใน ส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุม กำหนดให้ผู้สอบบัญชีใช้ดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในการประเมิน และบันทึกไว้ในแบบประเมินความเสี่ยง (เพิ่มเติม) ความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เช่น

- ความเสี่ยงทางธุรกิจ เช่น ความผันผวนของตลาดโดยเฉพาะอัตราดอกเบี้ย ภาวะเงินเพื่อการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความเสี่ยงทางธุรกิจที่สำคัญของการลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์

- การวัดผลและทบทวนผลการดำเนินงานของสหกรณ์ที่อาจกดดันให้บิดเบือนหรือแสดงรายการเงินลงทุนขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญ เช่น ความตั้งใจจัดประเภทเงินลงทุนของคณะกรรมการที่อาจส่งผลกระทบต่อการวัดมูลค่าเงินลงทุน เป็นต้น

- ความรู้ความชำนาญของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

- การเลือกและใช้นโยบายการบัญชี

- ข้อกำหนดทางกฎหมาย เนื่องจากการลงทุนของสหกรณ์ต้องเป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์

- การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกเงินลงทุน

- การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

2. การประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม เป็นการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม 5 องค์ประกอบ คือ สภาพแวดล้อมการควบคุม กระบวนการประเมินความเสี่ยงของสหกรณ์ ระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการรายงานและการสื่อสาร กิจกรรมควบคุม และการติดตามผลการควบคุม ทั้งนี้ในการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม ให้ประเมินตามแบบประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม โดยบันทึกข้อมูลผ่านระบบ Intranet ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในส่วนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน รายการในงบแสดงฐานะการเงินและอื่นๆ ข้อ 2.5 เงินลงทุน (โดยใช้โปรแกรมช่วยคำนวณระดับความเสี่ยง)

1. การประเมินความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เป็นการพิจารณาโอกาส (ความถี่) ที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบ (ข้อผิดพลาด) ที่เป็นจำนวนเงินของรายการเงินลงทุน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุม กรณีมีปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรหลายปัจจัย ให้ผู้สอบบัญชีกำหนดระดับความเสี่ยงในภาพรวม มีแนวทางในการประเมิน ดังนี้

1) พิจารณาโอกาสที่จะเกิดความเสียหายในแต่ละปัจจัย โดยให้ค่าคะแนน 1 - 3

1 = โอกาสเกิดน้อย , 2 = โอกาสเกิดปานกลาง , 3 = โอกาสเกิดสูง

2) คะแนนผลกระทบต่องบการเงินในแต่ละปัจจัย โดยพิจารณาจากข้อผิดพลาดซึ่งอาจส่งผลให้รายการเงินลงทุนแสดงขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญ ซึ่งมาตรฐานการสอบบัญชีกำหนดให้ผู้สอบบัญชีใช้ดุลยพินิจเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพในการพิจารณาว่าสาระสำคัญ การประเมินความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมก่อนการพิจารณาการควบคุมของสหกรณ์ อาจกำหนดในเชิงปริมาณ เช่น

จำนวนเงินของรายการเทียบกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น/กำไรสุทธิ	ค่าคะแนน/ผลกระทบต่องบการเงิน
มากกว่าร้อยละ 10	3 = มีสาระสำคัญ
ร้อยละ 5 - 10	2 = มีสาระสำคัญน้อย
น้อยกว่าร้อยละ 5	1 = ถือว่าไม่มีสาระสำคัญ

ที่มา : การพิจารณาความมีสาระสำคัญ (อาจารย์ณัฐเสกข์ ฉิมโหม และคณะ : แนวทางการแสดงความคิดเห็นต่องบการเงินและการจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

3) คำนวณคะแนนความเสี่ยงในแต่ละปัจจัย = (โอกาส X ผลกระทบ)

4) คำนวณร้อยละของคะแนนความเสี่ยง = $\frac{\text{คะแนนความเสี่ยงที่ได้}}{\text{คะแนนเต็มรวมทุกปัจจัย}} \times 100$

5) กำหนดระดับความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของสหกรณ์

พิจารณาจากร้อยละของคะแนนความเสี่ยงที่คำนวณได้ เพื่อจัดระดับความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของสหกรณ์ในภาพรวม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

☞ ผลการประเมินมากกว่าร้อยละ 85 คะแนน หมายถึง ระดับความเสี่ยง “สูง”

☞ ผลการประเมินมากกว่าร้อยละ 60 แต่ไม่เกินร้อยละ 85 หมายถึง ระดับความเสี่ยง “ปานกลาง”

☞ ผลการประเมินน้อยกว่า หรือ เท่ากับร้อยละ 60 หมายถึง ระดับความเสี่ยง “ต่ำ”

ตัวอย่าง การประเมินสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเงินลงทุน

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด มีรายการเงินลงทุนซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด และสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อหลักทรัพย์เพื่อขาย จำนวน 100 ล้านบาท สินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์จำนวน 150 ล้านบาท จากการประเมินสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเงินลงทุน ผู้สอบบัญชีพบปัจจัยที่อาจทำให้เงินลงทุนแสดงรายการในงบการเงินขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ดังนี้

ตัวอย่าง

แบบประเมินความเสี่ยง (เพิ่มเติม)
สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด
จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 ธันวาคม 25XX

รายการ	ระดับความเสี่ยง	ข้อผิดพลาด ที่อาจเกิดขึ้น
ส่วนที่ 1 ความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร	ปานกลาง	- ลงทุนไม่เป็นไปตาม กฎหมายสหกรณ์ - แสดงมูลค่าเงินลงทุน ไม่ถูกต้อง - แสดงกำไร (ขาดทุน) จากการปรับมูลค่าเงิน ลงทุนไม่ถูกต้อง
ส่วนที่ 2 ความเสี่ยงอื่นซึ่งไม่ปรากฏรายการในแบบประเมิน ความเสี่ยงจากการควบคุมไม่มี.....		
เกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยง(ตามแบบแนบท้าย).....		

รายการ	การประเมินความเสี่ยง				ข้อผิดพลาด ที่อาจเกิดขึ้น
	โอกาสเกิด ความเสี่ยง	ผลกระทบ ต่องบการเงิน	คะแนน ความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง	
<p>1. การชะลอตัวทางเศรษฐกิจ ความผันผวนของตลาดโดยเฉพาะ อัตราดอกเบี้ย สภาพเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งการลงทุนในหลักทรัพย์ขึ้นอยู่กับ ภาวะของตลาด ดังนั้นการลงทุนใน หลักทรัพย์มีโอกาสเกิดความเสี่ยงสูง เมื่อประกอบกับจำนวนเงินที่ลงทุนสูง ส่งผลให้ความเสี่ยงโดยสภาพธุรกิจสูง</p>	3	3	9		<ul style="list-style-type: none"> - ลงทุนไม่เป็นไปตาม กฎหมายสหกรณ์ - แสดงมูลค่าเงิน ลงทุนไม่ถูกต้อง - แสดงกำไร (ขาดทุน) จากการปรับมูลค่า เงินลงทุนไม่ถูกต้อง
<p>2. คณะกรรมการมีประสบการณ์ ลงทุนในหลักทรัพย์ไม่เพียงพอ เนื่องจากการลงทุนมีความเสี่ยง ผู้ลงทุนจึงต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการ ตัดสินใจลงทุน เพื่อสามารถลดความ เสี่ยงได้ หากผู้ลงทุนไม่มีประสบการณ์ โอกาสลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยง จะเกิดขึ้นสูง เมื่อประกอบกับจำนวน เงินที่ลงทุนสูงอาจส่งผลกระทบต่อ ความถูกต้องของรายการเงินลงทุนสูง</p>	3	3	9		<ul style="list-style-type: none"> - ลงทุนไม่เป็นไปตาม กฎหมายสหกรณ์ - แสดงมูลค่าเงิน ลงทุนไม่ถูกต้อง - แสดงกำไร (ขาดทุน) จากการปรับมูลค่า เงินลงทุนไม่ถูกต้อง
<p>3. การวัดผลและทบทวนผลการ ดำเนินงาน สหกรณ์มีการกำหนดอัตรา การจ่ายเงินปันผลขั้นต่ำ ซึ่งการจ่ายเงิน ปันผลขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงาน ของสหกรณ์ โอกาสที่สหกรณ์จะเลือก ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งไม่เป็นไปตามกฎหมายของสหกรณ์ แต่ให้ผลตอบแทนสูง จึงมีโอกาส เกิดขึ้นสูงด้วย แต่เนื่องจากสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ถือหลักทรัพย์เพื่อขาย</p>	3	1	3		<ul style="list-style-type: none"> - ลงทุนไม่เป็นไปตาม กฎหมายสหกรณ์ - แสดงมูลค่าเงิน ลงทุนไม่ถูกต้อง - แสดงกำไร (ขาดทุน) จากการปรับมูลค่า เงินลงทุนไม่ถูกต้อง

รายการ	การประเมินความเสี่ยง				ข้อผิดพลาด ที่อาจเกิดขึ้น
	โอกาสเกิด ความเสี่ยง	ผลกระทบ ต่อทางการเงิน	คะแนน ความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง	
ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงมูลค่า เงินลงทุนจะกระทบต่อการวัดผลการ ดำเนินงานต่ำ					
			รวม	21	ปานกลาง

$$\text{ร้อยละของคะแนนความเสี่ยง} = \frac{21 \times 100}{27}$$

$$\text{ผลการประเมินความเสี่ยง} = \text{ร้อยละ } 77.77 = \text{ระดับความเสี่ยง "ปานกลาง"}$$

อนึ่ง ในการประเมินความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อม ผู้สอบบัญชีอาจใช้ดุลยพินิจในการประเมินโดยวิธีอื่นก็ได้ เช่น การวัดระดับสาระสำคัญของผลกระทบอาจใช้เกณฑ์ระดับความมีสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม เป็นต้น ทั้งนี้ ให้ผู้สอบบัญชีบันทึกหลักเกณฑ์ วิธีการที่ใช้ในการระบุและประเมินความเสี่ยงไว้เป็นหลักฐานด้วย

2. การประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม เป็นการประเมินประสิทธิภาพจากการควบคุม ซึ่งต้องประเมินตามแบบประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม ส่วนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายในรายการในงบแสดงฐานะการเงินและอื่นๆ ข้อ 2.5 เงินลงทุน ซึ่งมีวิธีการประเมิน ดังนี้

2.1 การกำหนดคะแนน

รายการในงบแสดงฐานะการเงินและอื่นๆ ให้กำหนดคะแนน โดยพิจารณาความซับซ้อนของรายการหรือโอกาสที่รายการเกิดข้อผิดพลาด การเคลื่อนไหวของรายการในระหว่างปี และความมีสาระสำคัญของรายการ ซึ่งสามารถใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบจากงบการเงินปีก่อนและงบทดลองปีล่าสุดประกอบกันแล้วให้คะแนนแต่ละรายการ ซึ่งผู้สอบบัญชีสามารถปรับเปลี่ยนคะแนนเพิ่มหรือลดได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอบบัญชี โดยพิจารณาความเสี่ยงที่งบการเงินอาจแสดงรายการขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ โดยคะแนนของทุกรายการในงบแสดงฐานะการเงินและอื่นๆ รวมกันต้องไม่เกิน 30 คะแนน

2.2 วิธีการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม

แบบประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม มีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ โดยต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น คือ

1) ไม่มีกิจกรรม หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่มีการดำเนินการหรือไม่มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายการบัญชีเงินลงทุน ดังนั้น กิจกรรมหรือการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ก็ต้องไม่มีด้วยเช่นกัน กรณีที่เลือกช่อง “ไม่มีกิจกรรม” โปรแกรมฯ จะไม่นำข้อถามนั้นมาคิดเป็นฐานคะแนน ซึ่งในการคำนวณฐานคะแนนจะลดลงเท่ากับจำนวนข้อถามที่ไม่มีกิจกรรม

2) มีการควบคุม หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีการควบคุมภายในที่ปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอและครบถ้วน กรณีเลือกช่อง “มี” เท่ากับมีคะแนนผลกระทบทางการเงิน และคิดเป็นฐานคะแนน

การพิจารณาว่าสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีการควบคุมภายในตามที่กำหนดหรือไม่ ให้พิจารณาจากผลการตรวจสอบบัญชีปีก่อน และช่วงเวลาตั้งแต่ภายหลังจากการตรวจสอบบัญชีปีก่อนเสร็จสิ้นจนถึงวันที่เข้าไปประเมินความเสี่ยงจากการควบคุมที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ว่ามีการควบคุมภายในที่ปฏิบัติเป็นประจำ สม่ำเสมอและครบถ้วนหรือไม่

3) ไม่มีการควบคุม หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่มีการควบคุมภายใน หรือมีบ้างไม่ปฏิบัติเป็นประจำ ไม่สม่ำเสมอ ไม่ครบถ้วน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ มีความเสี่ยงที่จะเกิดความผิดพลาดหรือทุจริตที่มีผลกระทบต่อบริการทางการเงิน กรณีเลือกช่อง “ไม่มี” เท่ากับ 0 คะแนน และนำข้อถกถามนั้นมาคิดเป็นฐานคะแนนด้วย

4) มีการควบคุมอื่นทดแทน หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่มีการควบคุมภายในตามที่ข้อถกถามนั้นกำหนด แต่มีการควบคุมอื่นที่สามารถทดแทนได้ สามารถควบคุมจุดอ่อนและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดความผิดพลาดหรือทุจริตในเรื่องนั้นได้ กรณีเลือกช่อง “มีการควบคุมอื่นทดแทน” จะต้องบันทึกรายละเอียดการควบคุมอื่นทดแทนให้ชัดเจนในกล่องข้อความ “คำอธิบายการควบคุมอื่นทดแทน” และถือว่าสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีการควบคุมภายในเรื่องนั้น ให้คะแนนเท่ากับผลกระทบทางการเงินและนำมาคิดเป็นฐานคะแนนด้วย โดยโปรแกรมฯ จะแสดงรายละเอียดในคำอธิบายการควบคุมอื่นทดแทนไว้ด้านล่างของแบบประเมินความเสี่ยงจากการควบคุมโดยอ้างหมายเลขข้อให้สัมพันธ์กัน

2.3 คะแนนผลกระทบทางการเงิน แบบประเมินความเสี่ยงจากการควบคุมกำหนดคะแนนในแต่ละข้อถกถามไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับข้อถกถามนั้นมีผลกระทบต่อบริการทางการเงินมากน้อยเพียงใด ซึ่งคะแนนผลกระทบทางการเงิน มี 3 ระดับ ดังนี้

- “3 คะแนน” ผลกระทบต่อบริการทางการเงิน มีสาระสำคัญมาก
- “2 คะแนน” ผลกระทบต่อบริการทางการเงิน มีสาระสำคัญน้อย
- “1 คะแนน” ไม่มีผลกระทบต่อบริการทางการเงิน อาจมีผลกระทบด้านการบริหาร

2.4 เกณฑ์การคำนวณคะแนนความเสี่ยงจากการควบคุม

การคำนวณคะแนนการควบคุมภายในรายการเงินลงทุน

$$= \frac{\text{คะแนนที่ได้} \times \text{คะแนนการควบคุมภายในที่กำหนด}}$$

คะแนนเต็ม (30 คะแนน)

$$\text{ร้อยละของคะแนนการควบคุมภายใน} = \frac{\text{คะแนนการควบคุมภายใน}}{\text{คะแนนการควบคุมภายในที่กำหนด}} \times 100$$

คะแนนการควบคุมภายในที่กำหนด

2.5 ระดับความเสี่ยงจากการควบคุม

พิจารณาจากคะแนนการควบคุมภายในที่คำนวณได้เป็นร้อยละ เพื่อจัดระดับความเสี่ยงจากการควบคุม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- ☞ ผลการประเมินมากกว่าร้อยละ 85 หมายถึง ระดับความเสี่ยง “ต่ำ”
- ☞ ผลการประเมินมากกว่าร้อยละ 60 แต่ไม่เกินร้อยละ 85 หมายถึง ระดับความเสี่ยง “ปานกลาง”
- ☞ ผลการประเมินน้อยกว่า หรือ เท่ากับร้อยละ 60 หมายถึง ระดับความเสี่ยง “สูง”

ตัวอย่าง การประเมินความเสี่ยงจากการควบคุมภายในด้านเงินลงทุน

ส่วนที่ 2 การควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยง

2.5 เงินลงทุน กำหนดค่าคะแนนสำหรับรายการเงินลงทุน = 15 คะแนน

รายการ	ผลกระทบ งบการเงิน	ไม่มี กิจกรรม	การควบคุม		มีการควบคุมอื่น ทดแทน
			มี	ไม่มี	
1) มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการตัดสินใจลงทุน	1			1	
2) การลงทุนในเงินลงทุนต่างๆ ได้ปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ	1			1	
3) การซื้อเงินลงทุนต่างๆ ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ	3		1		
4) มีเอกสารประกอบการซื้อเงินลงทุนครบถ้วน	3			1	
5) การจำหน่ายเงินลงทุนได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ	3			1	
6) มีเอกสารประกอบการจำหน่ายเงินลงทุนครบถ้วน	3			1	
7) มีการตรวจสอบผลตอบแทนที่ได้รับเปรียบเทียบกับข้อตกลง/ เงื่อนไขของเงินลงทุน	3		1		
8) มีการจัดทำทะเบียนคุมเงินลงทุน	2		1		
9) มีการติดตามการเคลื่อนไหวของเงินลงทุนที่ครบกำหนด	2		1		
10) มีการเก็บรักษาเอกสารสิทธิ์เงินลงทุนในที่ปลอดภัย	2		1		
11) มีการตรวจนับเอกสารสิทธิ์เงินลงทุนเปรียบเทียบกับทะเบียนคุม เงินลงทุนเป็นครั้งคราว	3			1	
12) มีการยืนยันยอดเงินลงทุนที่เก็บรักษาโดยบุคคลภายนอก	3			1	
รวม	29		12		

การควบคุมอื่นทดแทน

.....

.....

คะแนน 12

ผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับ สูง

$$\text{คะแนนความเสี่ยง} = \frac{\text{คะแนนที่ได้} \times \text{คะแนนการควบคุมภายในที่กำหนด}}{\text{คะแนนเต็ม (30 คะแนน)}} = \frac{12 \times 15}{30} = 6 \text{ คะแนน}$$

$$\text{ร้อยละของคะแนนการควบคุมภายใน} = \frac{\text{คะแนนการควบคุมภายใน} \times 100}{\text{คะแนนการควบคุมภายในที่กำหนด}} = \frac{6 \times 100}{15} = 40.00 \%$$

ผลการประเมินความเสี่ยง = ร้อยละ 40 = ระดับความเสี่ยง “สูง”

แบบ RQ 1-3

รายงานจุดอ่อนของการควบคุมภายใน

รายงานจุดอ่อนของการควบคุมภายใน (บางส่วน)

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X4

จุดอ่อนจากการควบคุม	คำตอบ	ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น
รายการในงบแสดงฐานะการเงินและอื่นๆ		
2.5 เงินลงทุน		
1) มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการตัดสินใจลงทุน	ไม่มี	การลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสหกรณ์
2) การลงทุนในเงินลงทุนต่างๆ ได้ปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ	ไม่มี	
4) มีเอกสารประกอบการซื้อเงินลงทุนครบถ้วน	ไม่มี	
5) การจำหน่ายเงินลงทุนได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ	ไม่มี	
6) มีเอกสารประกอบการจำหน่ายเงินลงทุนครบถ้วน	ไม่มี	
11) มีการตรวจนับเอกสารสิทธิ์เงินลงทุนเปรียบเทียบกับทะเบียนคุมเงินลงทุนเป็นครั้งคราว	ไม่มี	
12) มีการยืนยันยอดเงินลงทุนที่เก็บรักษาโดยบุคคลภายนอก	ไม่มี	
		หลักฐานเงินลงทุนอาจสูญหายหรือจัดทำทะเบียนคุมเงินลงทุนไม่เป็นปัจจุบัน
		หลักทรัพย์อาจไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของสหกรณ์

สรุปได้ว่า การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุนมีจุดอ่อน ส่งผลให้รายการเงินลงทุนอาจแสดงรายการขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ดังนั้น ในการวางแผนงานสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาไม่ทดสอบการควบคุม แต่เน้นการตรวจสอบเนื้อหาสาระ ณ วันสิ้นปีให้มากขึ้น

► การจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชีด้านเงินลงทุนของสหกรณ์

เมื่อผู้สอบบัญชีระบุและประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายการเงินลงทุนเรียบร้อยแล้ว จะนำผลการประเมินความเสี่ยง รวมทั้งจุดอ่อน/ข้อบกพร่องจากการควบคุม มาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี

แผนการสอบบัญชีโดยรวม

หมายถึง แผนกลยุทธ์ในภาพรวมที่กำหนดลักษณะ ระยะเวลา และทิศทางของการตรวจสอบขอบเขตของทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการตรวจสอบ เช่น การเลือกผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ การมอบหมายงานตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบซึ่งมีประสบการณ์เหมาะสมกับงานและความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ การกำหนดและประมาณการระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบที่เหมาะสมแนวทางในการควบคุมและสอบทานงานของผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดทำและพัฒนาแนวการสอบบัญชี

การจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม ให้จัดทำตามรูปแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ตัวอย่างการจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม (บางส่วน)

● ระบบบัญชีและการควบคุมภายใน

จากการทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมของสหกรณ์ รวมทั้งการควบคุมภายใน พบความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมและจุดอ่อนของการควบคุมภายในด้านเงินลงทุน ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

1.1 การลงทุนของสหกรณ์เป็นการลงทุนในหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ซึ่งมีความเสี่ยงโดยสภาพของธุรกิจ คือ ความผันผวนของตลาด อัตราดอกเบี้ย ภาวะเงินเฟ้อ การชะลอตัวทางเศรษฐกิจ อาจส่งผลกระทบต่อการวัดมูลค่าเงินลงทุนและการรับรู้รายการในงบการเงินอาจไม่ถูกต้อง

1.2 สหกรณ์ไม่มีระเบียบ/นโยบายการลงทุนที่เป็นลายลักษณ์อักษรในการซื้อขายหลักทรัพย์ การรายงานผล/ประเมินการลงทุน รวมทั้งไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์ แนวโน้มทางธุรกิจ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ออกหลักทรัพย์ เช่น ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานก่อนการตัดสินใจลงทุน ส่งผลให้มีการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ขัดกับกฎหมายสหกรณ์

1.3 คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนมีความรู้ ความชำนาญในการลงทุนในหลักทรัพย์ไม่เพียงพอ

2. ด้านการประเมินความเสี่ยงของสหกรณ์ เนื่องจากคณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนมีความรู้ ความชำนาญในการลงทุนในหลักทรัพย์ไม่เพียงพอ จึงไม่ได้กระจายความเสี่ยงที่ดีพอ การลงทุนในหลักทรัพย์จึงกระจุกตัว รวมทั้งไม่ได้กำหนดวงเงินที่เหมาะสมในการลงทุนในหลักทรัพย์

3. กิจกรรมควบคุม

3.1 เอกสารประกอบการซื้อและจำหน่ายเงินลงทุนไม่ครบถ้วน การจำหน่ายเงินลงทุนไม่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ ส่งผลให้การบันทึกบัญชีอาจไม่ครบถ้วนและ/หรือไม่ถูกต้อง

3.2 ไม่มีการตรวจนับเอกสารสิทธิเงินลงทุนเปรียบเทียบกับทะเบียนคุม เงินลงทุนอาจสูญหายหรือการซื้อ/จำหน่ายเงินลงทุนอาจบันทึกทะเบียนคุมเงินลงทุนไม่ครบถ้วนหรือไม่เป็นปัจจุบัน

3.3 เนื่องจากสหกรณ์ไม่ได้กำหนดวงเงินที่เหมาะสมในการลงทุนในหลักทรัพย์ รวมทั้งไม่ได้กำหนดนโยบายในการถือหลักทรัพย์ ทำให้ไม่สามารถควบคุมการลงทุนให้อยู่ภายในวงเงินที่เหมาะสมได้ รวมทั้งไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยสภาพของธุรกิจได้ทันเหตุการณ์ เมื่อราคาหลักทรัพย์ลดลง

4. สารสนเทศและการสื่อสาร ขาดรายงานที่ทำให้ทราบถึงการลงทุน ผลของการลงทุนตามระยะเวลาที่เหมาะสม โดยเฉพาะการขาดทุนจากการลงทุนในหลักทรัพย์

5. การติดตามและประเมินผลการลงทุน เนื่องจากไม่มีนโยบายให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์การลงทุนในหลักทรัพย์ ทำให้คณะกรรมการไม่มีข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการลงทุน เพื่อพิจารณาตัดสินใจบริหารจัดการเงินลงทุน

ผลการประเมินความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมการควบคุมอยู่ในระดับสูง

- การประเมินความเสี่ยงที่งบการเงินอาจแสดงข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริง (เฉพาะรายการเงินลงทุน)

องค์ประกอบงบการเงิน (ล้านบาท)	ผลการประเมินความเสี่ยง		ปัจจัยลด ความเสี่ยง การควบคุม	วิธีการตรวจสอบ
	จากสภาพแวดล้อม ทางธุรกิจ	จากการ ควบคุม		
1. เงินลงทุน 100 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของ สินทรัพย์ทั้งสิ้น 150 ล้านบาท (จากตัวอย่างหน้า 37)	ปานกลาง	สูง	-	ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ดังนี้ 1. วิเคราะห์เปรียบเทียบ 2. ตรวจสอบเอกสารแสดงสิทธิในเงิน ลงทุน 3. ขอยืนยันยอดเงินลงทุน 4. ทดสอบคำนวณ 5. ตรวจสอบตัดยอด 6. ตรวจสอบเอกสารและการบันทึก บัญชี 7. สอบถาม และ/หรือสอบทาน นโยบายในการถือหลักทรัพย์ 8. สอบทานการแสดงรายการใน งบการเงินและการเปิดเผยข้อมูล
2. ผลตอบแทนจากเงินลงทุน (1) ดอกเบี้ยรับ XX (2) เงินปันผลรับ XX				
3. กำไร (ขาดทุน) จากการ ขายเงินลงทุน XX				
4. บัญชีปรับมูลค่า เงินลงทุน XX (1) กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น XX (2) ค่าเผื่อการปรับมูลค่า เงินลงทุน XX				

แนวการสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์

เมื่อผู้สอบบัญชีศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะเงินลงทุน รวมทั้งการควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์แล้ว จะดำเนินการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี และนำผลการประเมินความเสี่ยง รวมทั้งข้อมูลในแผนการสอบบัญชีโดยรวม มาประกอบการพิจารณากำหนดวิธีการตรวจสอบ ปริมาณการตรวจสอบ รวมทั้งทรัพยากรที่ใช้ เพื่อให้สามารถรวบรวมหลักฐานการตรวจสอบบัญชีเงินลงทุนได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอที่จะสรุปผลการตรวจสอบ ตลอดจนสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชี และระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีในปัจจุบันเป็นการตรวจสอบตามความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับรายการบัญชีในแต่ละกิจกรรมซึ่งผู้สอบบัญชีได้ประเมินไว้ ดังนั้นในการกำหนดแนวการสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์จะพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1. รายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนและความเสี่ยงในการสอบบัญชี
2. วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์
3. วิธีการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบ

1. รายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนและความเสี่ยงในการสอบบัญชี

1.1 รายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุน รายการบัญชีที่เกิดจากวงจรเงินลงทุน ประกอบด้วย

รายการบัญชี	เกี่ยวข้องในงบการเงิน
1) เงินลงทุน	งบแสดงฐานะการเงิน/งบกระแสเงินสด
2) ผลตอบแทนจากเงินลงทุน (1) ดอกเบี้ยรับ (2) เงินปันผลรับ	งบกำไรขาดทุน
3) กำไร (ขาดทุน) จากการขายเงินลงทุน	งบกำไรขาดทุน
4) บัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุน	
(1) กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> • งบกำไรขาดทุน : กรณีถือหลักทรัพย์เพื่อค้า (สหกรณ์ถือหลักทรัพย์เพื่อค้า ถือว่าขัดต่อกฎหมายสหกรณ์) • งบแสดงฐานะการเงิน : กรณีถือหลักทรัพย์เพื่อขาย
(2) ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน	งบแสดงฐานะการเงิน

1.2 ความเสี่ยงในการสอบบัญชี ในการกำหนดความเสี่ยงจากการตรวจสอบเงินลงทุน นั้น ผู้สอบบัญชีต้องใช้ประสบการณ์และความรู้ รวมทั้งวิจรณ์ญาณเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในการประเมินความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจและความเสี่ยงจากการควบคุมภายในที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ รายการจ่ายซื้อเงินลงทุน รายการรับเงินจากผลตอบแทนจากการลงทุน ตลอดจนการปรับปรุงเกี่ยวกับเงินลงทุน เช่น การปรับมูลค่าเงินลงทุน การตัดส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าเงินลงทุน ทั้งนี้ ในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่จะกำหนด

ระดับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนที่อาจแสดงข้อมูลขัดกับข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไว้ในระดับสูง เนื่องจากมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยง ดังนี้

- 1) รูปแบบและวิธีการลงทุนในปัจจุบันมีลักษณะหลากหลาย ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการหรือผู้มีหน้าที่วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงจากการลงทุนยังมีความรู้และความชำนาญไม่เพียงพอ
- 2) การลงทุนไม่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์
- 3) เงินลงทุนมีจำนวนเงินสูง
- 4) ความซับซ้อนของการบันทึกบัญชี ซึ่งมีโอกาสผิดพลาดได้ง่าย เช่น
 - (1) การแสดงรายการและการจัดประเภทเงินลงทุนในงบการเงินไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการถือหลักทรัพย์ รวมทั้งสถานะทางเศรษฐกิจของสหกรณ์
 - (2) การรับรู้ผลตอบแทนจากการลงทุน ไม่ครบถ้วน ไม่ตรงตามรอบระยะเวลาบัญชี
 - (3) การบันทึกบัญชี การปรับปรุงมูลค่าและการรับรู้กำไร (ขาดทุน) ไม่ถูกต้องตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีกำหนด
 - (4) เปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอและไม่เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีกำหนด
- 5) ความรู้ ความชำนาญของเจ้าหน้าที่บัญชีไม่เพียงพอที่จะบันทึกรายการเงินลงทุนได้อย่างถูกต้องตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีกำหนด
- 6) เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วน รวมทั้งการเก็บรักษาเอกสารแสดงสิทธิเงินลงทุนไม่เหมาะสม ซึ่งมีโอกาสสูญหายได้ง่าย
- 7) มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี รวมทั้งรูปแบบและวิธีการลงทุนอย่างมาก ส่งผลให้การนำวิธีปฏิบัติทางบัญชีมาใช้ให้เหมาะสมกับรูปแบบวิธีการลงทุนอาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

2. วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์

เนื่องจากการลงทุนของสหกรณ์มีความเสี่ยงสูง ดังนั้น เพื่อลดความเสี่ยงในการสอบบัญชีสำหรับวงจรถวายการลงทุนให้อยู่ในระดับต่ำที่ยอมรับได้ ผู้สอบบัญชีต้องได้มาซึ่งหลักฐานในการสอบบัญชีที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น การตรวจสอบจึงเน้นที่การตรวจสอบเนื้อหาสาระของยอดคงเหลือของเงินลงทุนและรายการที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ ดังนี้

วัตถุประสงค์ การตรวจสอบ	วัตถุประสงค์การตรวจสอบยอดคงเหลือ	วิธีการตรวจสอบเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์
1. ความมีอยู่จริง หรือเกิดขึ้นจริง	1.1 เงินลงทุนมีอยู่จริงและแสดงรายการ ณ วันที่ในงบการเงินถูกต้อง 1.2 ได้มีการบันทึกรายได้ต่างๆ เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ยรับ และกำไร (ขาดทุน) จากการขายเงินลงทุนรวมอยู่ในงบกำไรขาดทุน ตามรายการที่เกิดขึ้นจริงตรงตามรอบระยะเวลาบัญชี	1.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบ 1.2 ตรวจสอบเอกสารแสดงสิทธิ 1.3 ขอยืนยันยอดเงินลงทุน 1.4 ทดสอบคำนวณ 1.5 ตรวจสอบเอกสารและการบันทึกบัญชี
2. ความสมบูรณ์ (ถูกต้องและครบถ้วน)	2.1 เงินลงทุนทั้งหมดบันทึกอยู่ในงบการเงิน ครบถ้วนและถูกต้องตามที่ได้มีการลงทุน 2.2 มีการบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดถูกต้อง ครบถ้วน	2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบ 2.2 ตรวจสอบเอกสารแสดงสิทธิ 2.3 ตรวจสอบตัดยอด 2.4 ขอยืนยันยอดเงินลงทุน 2.5 ทดสอบคำนวณ 2.6 ตรวจสอบเอกสารและการบันทึกบัญชี
3. สิทธิและภาระ ผูกพัน	เงินลงทุนทั้งหมดที่แสดงรายการ ณ วันที่ใน งบการเงินเป็นกรรมสิทธิ์ของสหกรณ์	3.1 ตรวจสอบเอกสารแสดงสิทธิ 3.2 ขอยืนยันยอดเงินลงทุน
4. การแสดงมูลค่า	4.1 เงินลงทุน ณ วันที่ในงบการเงิน แสดงมูลค่าตามราคาทุน ราคายุติธรรม หรือราคาทุนตัดจำหน่าย เหมาะสมตาม ประเภทของเงินลงทุน และวัตถุประสงค์ในการ ถือหลักทรัพย์ของสหกรณ์ 4.2 รายได้จากเงินลงทุน กำไร (ขาดทุน) จากการขาย แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุนในจำนวนที่ ถูกต้อง เหมาะสม 4.3 กำไร (ขาดทุน) จากการปรับมูลค่าแสดง ในงบกำไรขาดทุนหรืองบแสดงฐานะการเงิน เหมาะสม ตามแต่ละกรณี	4.1 สอบถาม และหรือสอบทาน นโยบายในการถือหลักทรัพย์ 4.2 ทดสอบการคำนวณ 4.3 ตรวจสอบเอกสารและการบันทึกบัญชี

วัตถุประสงค์ การตรวจสอบ	วัตถุประสงค์การตรวจสอบยอดคงเหลือ	วิธีการตรวจสอบเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์
5. การแสดง รายการและการ เปิดเผยข้อมูล	<p>5.1 เงินลงทุนได้แสดงรายการและจัดประเภท ในงบการเงินถูกต้อง เหมาะสม เช่น ณ วันที่ ในงบการเงิน สหกรณ์จัดประเภทเงินลงทุน ตามคู่มือการจัดทำงานการเงิน ดังนี้</p> <p>1) เงินลงทุนระยะสั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของ ตลาด หรือ - เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการ ของตลาด <p>2) เงินลงทุนระยะยาว</p> <ul style="list-style-type: none"> - เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของ ตลาด หรือ - เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการ ของตลาด <p>5.2 มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอและ เหมาะสม เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) หลักเกณฑ์ในการวัดมูลค่าเงินลงทุน (2) นโยบายในการถือเงินลงทุน (3) ภาวะค้ำประกันหรือจำนอง (4) การลงทุนเป็นไปตามกฎหมาย สหกรณ์และประกาศของคณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติหรือไม่ 	<p>5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบ</p> <p>5.2 สอบทานการแสดงรายการ ในงบการเงินเป็นไปตามระเบียบ นายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐาน การบัญชีกำหนด</p> <p>5.3 ทดสอบการคำนวณมูลค่าเงิน ลงทุนที่แสดงในงบการเงิน</p> <p>5.4 สอบทานการเปิดเผยข้อมูล เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียน สหกรณ์และมาตรฐานการบัญชี กำหนด</p>

3. วิธีการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบ

ในการตรวจสอบเงินลงทุนของสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีควรกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะสรุปผลการตรวจสอบได้ตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการสอบบัญชีกำหนด ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 3.1 ข้อพิจารณาในการกำหนดวิธีการตรวจสอบ
- 3.2 วิธีการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบ
- 3.3 ตัวอย่างแนวการสอบบัญชีเงินลงทุน

3.1 ข้อพิจารณาในการกำหนดวิธีการตรวจสอบ

วิธีการตรวจสอบตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการสอบบัญชีกำหนด มี 2 ประเภท คือ การทดสอบการควบคุม เพื่อประเมินว่าระบบบัญชีและการควบคุมภายในที่สหกรณ์กำหนดไว้มีประสิทธิภาพหรือไม่ รวมทั้ง ได้มีการปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอหรือละเว้น ละเลย ไม่ปฏิบัติหรือไม่ และการตรวจสอบเนื้อหาสาระ เป็นการทดสอบเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญของประเภทรายการ ยอดคงเหลือทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้ให้การรับรองไว้

ทั้งนี้ ในการกำหนดวิธีการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีต้องนำผลการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม มาพิจารณา ดังนี้

1) ความเสี่ยงจากการควบคุมระดับสูง แสดงว่ารายการเงินลงทุนมีความเสี่ยงสูงที่จะแสดง ข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญ เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีการควบคุมภายในอย่างเพียงพอ (มีจุดอ่อนจากการควบคุม) ดังนั้น ผู้สอบบัญชีอาจไม่ใช้วิธีการทดสอบการควบคุม แต่ควรเน้นการใช้วิธีการตรวจสอบเนื้อหาสาระ เพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับต่ำพอที่จะยอมรับได้

2) ความเสี่ยงจากการควบคุมระดับปานกลาง แสดงว่าสหกรณ์มีการควบคุมภายในอยู่บ้างแต่เงินลงทุน ก็มีความเสี่ยงที่จะแสดง ข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริง ดังนั้น ควรใช้วิธีการทดสอบการควบคุมร่วมกับวิธีการตรวจสอบเนื้อหาสาระ

3) ความเสี่ยงจากการควบคุมระดับต่ำ แสดงว่าสหกรณ์มีการควบคุมภายในที่ดี ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาเชื่อถือการควบคุมภายใน และใช้วิธีการทดสอบการควบคุมเพื่อสนับสนุนผลการประเมินการควบคุม ภายในว่ามีประสิทธิผลและอาจพิจารณาลดขนาดตัวอย่างในการตรวจสอบเนื้อหาสาระในช่วงการตรวจสอบ บัญชีประจำปีได้

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดให้ผู้สอบบัญชีประเมินความเสี่ยงจากการควบคุมก่อนการปฏิบัติงาน ตรวจสอบบัญชีระหว่างปี โดยรายละเอียดวิธีการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม ผู้สอบบัญชีสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากคู่มือการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี ดังนั้น ในคู่มือนี้จะเน้นเฉพาะการตรวจสอบเนื้อหา สาระของเงินลงทุนเท่านั้น

3.2 วิธีการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบ

ในการตรวจสอบเงินลงทุน มีวิธีการตรวจสอบเนื้อหาสาระและหลักฐานการตรวจสอบ ดังนี้

วิธีการตรวจสอบ	หลักฐานการตรวจสอบ
1. ตรวจสอบยอดยกมา	1.1) กระดาษทำการบทยอดลง 1.2) งบการเงินและหรือกระดาษทำการปีก่อน 1.3) บัญชีแยกประเภททั่วไป 1.4) ยอดรวมรายละเอียดเงินลงทุน/ทะเบียนคุมเงินลงทุน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบ	2. กระดาษทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

วิธีการตรวจสอบ	หลักฐานการตรวจสอบ
3. ตรวจสอบเอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์	3.1) รายละเอียดเงินลงทุน/ทะเบียนคุมเงินลงทุน 3.2) เอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์
4. ขอยืนยันยอด	4. หนังสือขอยืนยันยอด และหรือหนังสือตอบยืนยันยอด
5. ตรวจสอบการซื้อขายเงินลงทุน	5.1) รายงานการประชุมใหญ่ (มติอนุมัติให้นำเงินไปลงทุน) 5.2) รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ (มติอนุมัติซื้อขายเงินลงทุน) 5.3) หนังสือเสนอขายเงินลงทุน/ยืนยันการซื้อขายเงินลงทุนของผู้ขาย/หนังสือชี้ชวน 5.4) หลักฐานการจ่ายเงิน เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบนำฝากธนาคาร ต้นข้าวเช็ค หนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่าย 5.5) เอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ เช่น ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หนังสือรับรองสิทธิในหน่วยลงทุน 5.6) หลักฐานการบันทึกบัญชี เช่น สมุดเงินสด บัญชีแยกประเภท บัญชีย่อย/ทะเบียนคุมหลักทรัพย์
6. ตรวจสอบผลตอบแทนจากการลงทุน	6.1) หลักฐานการรับเงิน เช่น หนังสือรับรองภาษี หัก ณ ที่จ่าย หนังสือแจ้งการจ่ายเงินปันผลและดอกเบี้ยรับ 6.2) หลักฐานการประกาศจ่ายผลตอบแทน 6.2) หลักฐานการบันทึกบัญชี เช่น สมุดเงินสด สมุดบัญชีแยกประเภท
7. ตรวจสอบการขาย/การไถ่ถอนเงินลงทุน	7.1) รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ (มติอนุมัติขายเงินลงทุน) 7.2) หลักฐานการรับเงิน เช่น ใบแจ้งยอดของธนาคาร หนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่าย ใบแจ้งขายหลักทรัพย์ของบริษัทจัดการกองทุน เป็นต้น 7.3) หลักฐานการบันทึกบัญชี เช่น สมุดเงินสด สมุดรายวันทั่วไป สมุดบัญชีแยกประเภท บัญชีย่อย/ทะเบียนคุมหลักทรัพย์
8. ตรวจสอบการวัดมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นงวดบัญชี	8.1) หลักฐานการกำหนดนโยบายในการถือเงินลงทุน เช่น นโยบาย/มติที่ประชุมคณะกรรมการในการถือเงินลงทุนของสหกรณ์ 8.2) หลักฐานแสดงมูลค่ายุติธรรม กรณีเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด 8.3) หลักฐานการคำนวณตัดส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าเงินลงทุน 8.4) หลักฐานการบันทึกบัญชีมูลค่าเงินลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไป
9. ตรวจสอบตัดยอด ณ วันสิ้นปี	9. หลักฐานการซื้อขายเงินลงทุนก่อนและหลังวันสิ้นปีทางบัญชี
10. ตรวจสอบการแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน	10. หลักฐานแสดงถึงภาระผูกพันของเงินลงทุน เช่น สัญญาค้ำประกัน หนังสือตอบยืนยันจากบุคคลภายนอก

3.3 ตัวอย่างแนวการสอบบัญชีเงินลงทุน

สหกรณ์..... จำกัด

แนวการสอบบัญชีเงินลงทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

1. เพื่อทราบประสิทธิผลของการควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินลงทุน
2. เงินลงทุนคงเหลือ ณ วันสิ้นปีบัญชีมีอยู่จริง ตามจำนวนที่แสดงในงบการเงินและเป็นกรรมสิทธิ์ของสหกรณ์ เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)
3. รายการซื้อ - ขายเงินลงทุนในระหว่างปีเกิดขึ้นจริง และบันทึกรายการบัญชีถูกต้องตรงตามรอบระยะเวลาบัญชี มีเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีครบถ้วนเชื่อถือได้เป็นไปตามระเบียบและคำแนะนำที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
4. การบันทึกรายได้ต่างๆ เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ยรับ และกำไร (ขาดทุน) จากการขายเงินลงทุน รวมถึงกำไร (ขาดทุน) จากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน ได้บันทึกตรงตามงวดบัญชีถูกต้องเป็นไปตามระเบียบและคำแนะนำที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
5. การแสดงรายการเงินลงทุนและรายการที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินเพียงพอเป็นไปตามระเบียบและคำแนะนำที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

กระดาษ ทำการ อ้างอิง	วิธีการ/ปริมาณตรวจสอบ	ชื่อผู้ตรวจ วันที่ตรวจ		หมายเหตุ
		ระหว่างปี	ประจำปี	
	<p>1. ทดสอบการควบคุม</p> <p>1.1 สอบทานระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์ และการเก็บรักษาเอกสารสิทธิ์เงินลงทุน</p> <p>1.2 สอบทานว่ามีการศึกษา วิเคราะห์ความเสี่ยง ผลตอบแทน และเงื่อนไขของเงินลงทุนนั้นเป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กำหนด</p> <p>1.3 สอบทานการพิจารณาอนุมัติการลงทุนในหลักทรัพย์จากที่ประชุมใหญ่ และที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นไปตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด</p> <p>1.4 ตรวจสอบการปฏิบัติตามวงจรรายจ่ายจากเอกสารหลักฐานการซื้อหลักทรัพย์ระหว่างปี เอกสารการจ่ายเงิน การบันทึกบัญชีในสมุดเงินสดและการผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปและทะเบียนคุมเงินลงทุนเป็นปัจจุบัน</p>			

กระตาด ทาดการ อ่าอง	วิธีการ/ปริมาณตรวจสอบ	ชื่อผู้ตรวจสอบ วันที่ตรวจสอบ		หมายเหตุ
		ระหว่างปี	ประจำปี	
	<p>1.5 ตรวจสอบการปฏิบัติตามวงจรรายได้จาก</p> <p>1) เอกสารหลักฐานผลตอบแทนจากเงินลงทุน เช่น ดอกเบี้ยรับ หรือเงินปันผล การบันทึกบัญชีในสมุดเงินสดและการผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปเป็นปัจจุบัน</p> <p>2) เอกสารหลักฐานการขายหลักทรัพย์ระหว่างปี เอกสารการรับเงิน การคำนวณกำไร (ขาดทุน) การจำหน่ายเงินลงทุน</p> <p>1.6 สอบทานการบันทึกบัญชีเงินลงทุนเป็นปัจจุบัน</p> <p>1.7 สอบทานว่ามีการจัดทำทะเบียนเงินลงทุนเป็นปัจจุบัน</p> <p>1.8 สอบทานการพิจารณาอนุมัติการขายเงินลงทุนในหลักทรัพย์เป็นไปตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด</p> <p>1.9 สังเกตการณ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์เป็นไปตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด</p> <p>2. ตรวจสอบเนื้อหาสาระ</p> <p>2.1 ตรวจสอบยอดคงเหลือยกมา</p> <p>ตรวจสอบยอดคงเหลือยกมาของบัญชีเงินลงทุน ผลตอบแทนจากเงินลงทุนค้างรับในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และทะเบียนคุมเงินลงทุน ให้ถูกต้องตรงกับกระตาดทำการของปีก่อน กรณีมีข้อแตกต่างให้ตรวจสอบหาสาเหตุ</p> <p>2.2 ตรวจสอบเอกสารการรับผลตอบแทนจากเงินลงทุนค้างรับในรอบระยะเวลาบัญชีนี้ การบันทึกบัญชีและการผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป ถูกต้องตรงกัน</p> <p>2.3 ทดสอบการคำนวณและตรวจสอบการบันทึกบัญชี การตัดจำหน่ายส่วนเกินและส่วนต่ำกว่ามูลค่าเงินลงทุนเป็นไปตามระเบียบและคำแนะนำที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด</p> <p>2.4 ขอรายละเอียดเงินลงทุน ผลตอบแทนจากเงินลงทุนค้างรับ ณ วันสิ้นเดือน/สิ้นปี ทดสอบการบวกเลขและตรวจสอบกับบัญชีคุมยอด (บัญชีแยกประเภททั่วไป) และทะเบียนคุมเงินลงทุนถูกต้องตรงกัน กรณีมีข้อแตกต่างให้ตรวจสอบหาสาเหตุ</p> <p>2.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบ</p> <p>2.5.1 เปรียบเทียบยอดเงินลงทุนคงเหลือปีปัจจุบันกับปีก่อน เพื่อหาสาเหตุสำหรับยอดที่แตกต่างกันเป็นจำนวนมาก</p> <p>2.5.2 เปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนต่อจำนวนเงินลงทุน ปีปัจจุบันกับปีก่อน เพื่อพิจารณาความสมเหตุสมผลระหว่างบัญชีเงินลงทุนกับบัญชีผลตอบแทนจากเงินลงทุน</p>			

กระตาดษ ทักการ อ้างอิง	วิธีการ/ปริมาณตรวจสอบ	ชื่อผู้ตรวจสอบ วันที่ตรวจสอบ		หมายเหตุ
		ระหว่างปี	ประจำปี	
	<p>2.5.3 วิเคราะห์รายละเอียดเงินลงทุนและผลตอบแทนจากเงินลงทุนปีปัจจุบัน เพื่อพิจารณารายการผิดปกติ</p> <p>2.5.4 ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการซื้อหลักทรัพย์ระหว่างปี เอกสารการจ่ายเงิน การบันทึกบัญชีในสมุดเงินสดและการผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปและทะเบียนคุมเงินลงทุนให้ถูกต้องตรงกัน</p> <p>2.5.5 ตรวจสอบเอกสารหลักฐานผลตอบแทนจากเงินลงทุน เช่น ดอกเบี้ยรับหรือเงินปันผล ทดสอบการคำนวณและตรวจสอบการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสดและการผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปให้ถูกต้องตรงกัน</p> <p>2.5.6 ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการขายหลักทรัพย์ระหว่างปี เอกสารการรับเงิน ทดสอบการคำนวณกำไร (ขาดทุน) การจำหน่ายเงินลงทุน การบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด การผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปและทะเบียนคุมเงินลงทุนให้ถูกต้องตรงกัน</p> <p>2.5.7 ตรวจสอบเอกสารสิทธิ์เงินลงทุนเปรียบเทียบกับทะเบียนคุมเงินลงทุนถูกต้องตรงกัน กรณีมีข้อแตกต่างให้ตรวจสอบหาสาเหตุ</p> <p>2.5.8 ทำหนังสือขอยืนยันยอดเงินลงทุน กรณีสหกรณ์เก็บรักษาเอกสารสิทธิ์เงินลงทุนในหลักทรัพย์ไว้กับบุคคลภายนอก เช่น ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายหน้าค้าหุ้นหรือบุคคลอื่น และจำนวนเงินลงทุนนั้น เป็นสาระสำคัญ</p> <p>2.5.9 สอบทานมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์ (ราคาปิด/ราคาเสนอซื้อ - เสนอขายล่าสุด) ณ วันสิ้นปีของเงินลงทุน เปรียบเทียบกับราคาตามบัญชี ทดสอบการคำนวณกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น และคำนวณมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี รวมทั้งตรวจสอบรายการปรับปรุงมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี ถูกต้องตามระเบียบและคำแนะนำที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด</p> <p>2.5.10 สอบทานการแสดงรายการ การจัดประเภทรายการในงบการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับเงินลงทุน ให้ถูกต้อง ครบถ้วน ตามคู่มือการจัดทำงบการเงินและมาตรฐานการบัญชี</p> <ul style="list-style-type: none"> - สอบทานนโยบายการบัญชีในการถือเงินลงทุนของสหกรณ์ เพื่อจัดประเภทเป็นเงินลงทุนในงบการเงินให้ถูกต้องตามระเบียบและคำแนะนำที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด - ตรวจสอบการนำเงินลงทุนไปค้ำประกันเป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่/มติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นไปตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด <p>3. สรุปผลการตรวจสอบ</p>			

ส่วนที่ 4

การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี
เงินลงทุนของสหกรณ์

การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์

ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีจะปฏิบัติงานตามแนวการสอบบัญชีที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ก่อนการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีควรให้สหกรณ์จัดทำรายละเอียด/ทะเบียนคุมเงินลงทุนและทะเบียนย่อยเงินลงทุน (ถ้ามี) โดยมีข้อมูลตามรูปแบบของกระดาษทำการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ในกรณีมีข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากแบบสามารถจัดทำเพิ่มเติมได้

เนื่องจากผลการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงรายการเงินลงทุนขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญอยู่ในระดับสูง ดังนั้น การปฏิบัติงานสอบบัญชีเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ได้ประเมินไว้ เน้นที่วิธีการตรวจสอบเนื้อหาสาระเป็นหลัก

วิธีการตรวจสอบเงินลงทุน ประกอบด้วย

1. ตรวจสอบยอดยกมา
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบ
3. ตรวจสอบเอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์
4. ขอยืนยันยอด
5. ตรวจสอบการซื้อเงินลงทุน
6. ตรวจสอบผลตอบแทนจากการลงทุน
7. ตรวจสอบการขาย/การไถ่ถอนเงินลงทุน
8. ตรวจสอบการวัดมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นงวดบัญชี
9. ตรวจสอบตัดยอด ณ วันสิ้นปี
10. ตรวจสอบการแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

ทั้งนี้ ในแต่ละวิธีการตรวจสอบจะอธิบายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางบัญชีพร้อมยกตัวอย่างและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องประกอบ

1. ตรวจสอบยอดยกมา

เป็นการเปรียบเทียบยอดเงินลงทุนยกมาต้นงวดในบัญชีแยกประเภทให้ตรงกับ

- (1) ยอดคงเหลือในงบการเงินและกระดาษทำการปีก่อน
- (2) ยอดรวมรายละเอียด/ทะเบียนคุมหลักทรัพย์

ตัวอย่างที่ 1 ตรวจสอบยอดยกมาต้นงวดของเงินลงทุนในงบดุลองและบัญชีแยกประเภทกับงบการเงินปีก่อนให้ถูกต้องตรงกัน

งบดุลของสหกรณ์ (หน่วย: พันบาท)		บัญชีแยกประเภท (หน่วย: พันบาท)	
รายการ	ณ วันที่		
	01/01/X4	1/1/X4 ยกมา	หุ้นสามัญ บมจ. MBK 4,825
หุ้นสามัญ บมจ. MBK	4,825		หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)
หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	10,701	1/1/X4 ยกมา	10,701
กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก	500		
กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	40,000		
กองทุนเปิดธนาคารกรุงไทย	20,000		
กองทุนส่วนบุคคล	100,000		
หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต	200		
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า-หุ้นสามัญ บมจ. MBK	(122)	ค่าเผื่อการปรับมูลค่า-หุ้นสามัญ บมจ. MBK	1/1/X4 ยกมา 122
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า-หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	2,774		
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า-กองทุนวายุภักษ์ หนึ่ง ก	40	ค่าเผื่อการปรับมูลค่า-หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	1/1/X4 ยกมา 2,774
รวม	178,918		
งบดุล (บางส่วน) ณ วันที่ 31/12/X3			
เงินลงทุนระยะสั้น			
เงินลงทุนระยะยาว			
รวมเงินลงทุน	178,918		

ตัวอย่างที่ 2 เปรียบเทียบยอดเงินลงทุนกับยอดรวมในบัญชีย่อยหรือทะเบียนคุมเงินลงทุนให้ถูกต้องตรงกัน

(หน่วย:บาท)

งบทดลองของสหกรณ์ (หน่วย:พันบาท)

รายการ	ณ วันที่
	1/1/X4
หุ้นสามัญ บมจ. MBK	4,825
หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	10,701
กองทุนรวมวายุภัช หนึ่ง ก	500
กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	40,000
กองทุนเปิดธนาคารกรุงไทย	20,000
กองทุนส่วนบุคคล	100,000
หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต	200
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - หุ้นสามัญ บมจ. MBK	(122)
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	2,774
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนวายุภัช หนึ่ง ก	40
รวม	178,918

บัญชีย่อย (บางส่วนเฉพาะยอดคงเหลือ) หุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม บี เค ณ 31/12/25X3

ว/ด/ป ที่ซื้อ (ขาย)	คงเหลือ		จำนวนเงิน
	เลขที่ใบหุ้น	จำนวนหุ้น	
31/05/X3		40,000	3,860,298.75
29/06/X3		50,300	4,825,774.51
รวม		50,300	4,825,774.51
มูลค่ายุติธรรม 31/12/X3			4,703,050.00

บัญชีย่อย (บางส่วนเฉพาะยอดคงเหลือ) หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ณ 31/12/25X3

ว/ด/ป ที่ซื้อ (ขาย)	คงเหลือ		จำนวนเงิน
	เลขที่ใบหุ้น	จำนวนหุ้น	
7/10/X2		44,900	3,464,066.66
7/10/X3		100,000	7,718,115.89
16/10/X3		140,000	10,701,074.02
รวม		140,000	10,701,074.02
มูลค่ายุติธรรม 31/12/X3			13,475,000.00

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบ

เป็นการวิเคราะห์รายการเงินลงทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปีปัจจุบันเปรียบเทียบกับปีก่อนเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่มีสาระสำคัญ และวิเคราะห์ความต่างต่างนั้น ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร การวิเคราะห์เปรียบเทียบสามารถใช้ได้ตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน เช่น ก่อนการตรวจสอบ ระหว่างการตรวจสอบ และสิ้นสุดการตรวจสอบ

ตัวอย่างที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ใช้ข้อมูลจากงบทดลองของสหกรณ์ (หน่วย : พันบาท)

รายการ	ณ วันที่ 01/01/X4	เพิ่มขึ้น ระหว่างปี	ลดลง ระหว่างปี	ณ วันที่ 31/12/X4	% เพิ่มขึ้น (ลดลง)	หมายเหตุ
หุ้นสามัญ บมจ. MBK	4,825	-	-	4,825	-	ไม่มีการเคลื่อนไหว
หุ้นกู้ บมจ. IRPC	-	5,224	-	5,224	100.00	ซื้อเพิ่มในไตรมาสรอง
หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	10,701	-	3,058	7,643	(28.58)	ขายในระหว่างปี
กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก	500	-	-	500	-	ไม่มีการเคลื่อนไหว
กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	40,000	-	-	40,000	-	ไม่มีการเคลื่อนไหว
กองทุนเปิดธนาคารกรุงไทย	20,000	960,000	960,000	20,000	-	- ชื่อกองทุนคือ "กองทุนกรุงไทย สะสมทรัพย์" - มีจำนวนครั้งในการ ซื้อ - ขายระหว่างปีมาก
กองทุนส่วนบุคคล	100,000	-	-	100,000	-	ไม่มีการเคลื่อนไหว
หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต	200	-	-	200	-	ไม่มีการเคลื่อนไหว
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - หุ้นสามัญ บมจ. MBK	(122)	-	264	(386.00)	(216.39)	ปรับมูลค่ายุติธรรม
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	2,774	25	793	2,006	(27.69)	ขาย/ปรับมูลค่ายุติธรรม
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนวายุภักษ์ หนึ่ง ก	40	6	-	46	15.00	ปรับมูลค่ายุติธรรม

3. ตรวจสอบเอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์

การตรวจสอบหลักทรัพย์ เป็นการพิสูจน์ว่าหลักทรัพย์มีอยู่จริง และเป็นกรรมสิทธิ์ของสหกรณ์ รวมทั้งให้แน่ใจว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ดังนั้นในการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีควรตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับหลักทรัพย์ให้ตรงกับที่บันทึกไว้ในรายละเอียดเงินลงทุน/ทะเบียนคุมเงินลงทุนและทะเบียนย่อยเงินลงทุน เช่น เลขที่ใบหุ้น ชื่อผู้ออกหลักทรัพย์ มูลค่าของหลักทรัพย์ สิ่งที่สำคัญคือ **หลักทรัพย์นั้นต้องปรากฏชื่อสหกรณ์เป็นเจ้าของ** ผู้สอบบัญชีต้องระมัดระวังด้วยว่าหลักทรัพย์ที่ตรวจสอบนั้นมีการแก้ไขปลอมแปลงซึ่งควรสังเกตเห็นหรือไม่ รวมทั้งต้องเปรียบเทียบเลขที่ใบหุ้นที่ตรวจสอบนั้นว่าตรงกับใบหุ้นตามรายละเอียดที่สหกรณ์จัดทำหรือไม่ หากหลักทรัพย์นั้นเป็นหลักทรัพย์ที่ถือไว้ตั้งแต่ปีก่อน ต้องเปรียบเทียบให้ตรงกับเลขที่ใบหุ้นในกระดาดทำการปีก่อนด้วย กรณีเลขที่ใบหุ้นไม่ตรงกัน ให้สอบถามเจ้าหน้าที่สหกรณ์ถึงสาเหตุ ซึ่งอาจเป็นข้อบ่งชี้เกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์โดยไม่ได้ลงบัญชี และอาจไม่ได้รับการอนุมัติโดยถูกต้อง เป็นต้น ทั้งนี้ ในการตรวจสอบผู้สอบบัญชีควรสังเกตวิธีจัดเก็บหลักทรัพย์ด้วยว่ามีความปลอดภัย รัดกุมเหมาะสมหรือไม่

สำหรับเงินลงทุนของสหกรณ์ ส่วนใหญ่มักพบว่าเป็นเงินลงทุนในกลุ่มตราสารหนี้ เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน ซึ่งสหกรณ์จะได้รับเอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ในลักษณะใบหุ้น หรือตราสารแสดงสิทธิในหน่วยลงทุนให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบได้

ส่วนการลงทุนในตราสารทุน เช่น ลงทุนในหุ้นสามัญ ลงทุนผ่านกองทุนรวม เช่น กองทุนเปิดชนิดต่างๆ กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก และกองทุนส่วนบุคคล เป็นต้น มักจะมีข้อกำหนดให้ฝากใบหุ้น หรือตราสารแสดงสิทธิไว้กับนายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ดังนั้น สหกรณ์จะไม่มีเอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการขอยืนยันยอดทดแทน

ตัวอย่างที่ 4 การตรวจนับใบหุ้นและการตรวจสอบข้อมูลใบหุ้น

ใบหุ้นนี้เป็นใบหุ้นที่ชำระค่าเงินต้นคืนแล้ว และผู้ถือใบหุ้นนี้
 Certificate has been Issued. Name registered and Unsubordinated Debenture holder

Debentureholder's Representative

ชำระค่าหุ้นแล้วแต่ยังไม่ได้รับใบหุ้น

Fully Paid Up

Bangkok Dusit Medical Services

บริษัทกรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)

BANGKOK DUSIT MEDICAL SERVICES PUBLIC COMPANY LIMITED

หุ้นที่ไม่มีประกันของบริษัทกรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) ครั้งที่ 1/2552 ชุดที่ 1 ครบกำหนดไถ่ถอนปี พ.ศ. 2557

DEBENTURES OF BANGKOK DUSIT MEDICAL SERVICES PUBLIC COMPANY LIMITED NO. 1/2552 SERIES NO. 1 DUE B.E. 2557

จำนวนหุ้น 4 มิถุนายน พ.ศ. 2552 วันครบกำหนดไถ่ถอนหุ้น 4 มิถุนายน พ.ศ. 2557
 Issue Date 4 June 2009 Maturity Date 4 June 2014

อัตราดอกเบี้ย 4.80 % ต่อปีคิดดอกเบี้ย
 Interest Rate 4.80 % per annum throughout the term of this Debenture
 Interest Rate 4.80 % per annum throughout the term of this Debenture semi annually

ชำระค่าหุ้นแล้วแต่ยังไม่ได้รับใบหุ้น
 Paid by an account payee Bank cheque dated on the relevant payment date drawn on a bank in Thailand in advance to the Debentureholders at the address appearing in the register of the Debentureholders or according to the criteria and procedures set forth in Clause 2 on the back of this Certificate.

ชื่อผู้ถือหุ้น
 Name of Debentureholder

เลขทะเบียนผู้ถือหุ้น
 Debentureholder Registration No.

เลขที่ใบหุ้น
 Certificate No.

จำนวนหน่วยหุ้น
 No. of Debentures

จำนวนเงิน
 Amount

หน่วย
 Units

วันที่ออกใบหุ้น
 Issue Date of the Certificate

262600005085

00000382

10,000

10,000,000.00

21 มกราคม 2554

บาท

บาท

21 มกราคม 2554

บาท

บาท

บาท

บาท

บาท

บาท

บาท

บาท

บาท

หุ้นที่เสนอขายนี้ถูกกำหนดและเงื่อนไขของหุ้นที่ออกจำหน่ายโดยบริษัทและผู้ถือหุ้นและผู้ถือใบหุ้นนี้ในหนังสือหรือตราของหุ้นนี้ในการออกจำหน่าย
 The debentures are subject to the Terms and Conditions governing the rights and obligations of the issuer and the Debentureholders as stipulated in the Prospectus of the Debentures.
 หุ้นนี้เป็นหนี้ของผู้ถือหุ้นที่มีค่างานผูกมัดแก่ผู้ถือหุ้นและผู้ถือใบหุ้นนี้ และผู้ถือหุ้นและผู้ถือใบหุ้นนี้ได้รับชำระหนี้ของผู้ถือหุ้นและผู้ถือใบหุ้นนี้ในเงินปัจจุบันและในอนาคตของผู้ถือหุ้นนี้ เว้นแต่ตราของหุ้นนี้ถูกกำหนดเป็นอย่างอื่น ผู้ถือหุ้นและผู้ถือใบหุ้นนี้ได้รับชำระหนี้ของผู้ถือหุ้นและผู้ถือใบหุ้นนี้ในเงินปัจจุบัน
 status for all units and the Debentureholders are entitled to receive payment not less favorable than the ordinary (unsecured) creditors of the issuer at present and in the future, except for those obligations with preferential order of payment under law.

กรรมการจดทะเบียน
 Director/Registrar

[Signature]

ตัวอย่างที่ 5 การตรวจนับตราสารแสดงสิทธิในหน่วยลงทุน และการตรวจสอบข้อมูลในตราสารแสดงสิทธิในหน่วยลงทุน

หนังสือรับรองสิทธิในหน่วยลงทุน
Confirmation Note

F
Ayanthya
Fund Management

เลขที่อ้างอิง
Reference No: 0020101027400766
วันที่ทำรายการ
Trade date: 01/10/2010

999-0-18093-8 (O-T-002)

สิทธิการออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด
444 ชั้น 8 อาคารเอ็มบีเคเซ็นเตอร์

ชื่อกองทุน กองทุนโอดีแวนท์ปันไดแคว
Fund name: AYT Dividend Stock Fund
ประเภทกองทุน กองทุนรวมตราสารแห่งทุน
Fund type: Equity Fund

ผู้ดูแลผลประโยชน์ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
Trustee name: The Siam Commercial Bank Public Co., Ltd.

รายการ Transaction Type	จำนวนหน่วยลงทุน No of Units	ราคาต่อหน่วย (บาท) Unit Price (Baht)	จำนวนเงินที่ซื้อ (บาท) Subscription Amount (Baht)	จำนวนหน่วยคงเหลือ Units Balance
ซื้อ Subscription	2,045,422.0046	14.6669	30,000,000.00	8,000,569.9164

การชำระเงิน โอดีแวนท์หรือ โอดีแวนท์ออกจกเงินสด หากไม่อาจเรียกเก็บเงินได้จะถือว่ารายการนี้ยกเลิก
The transaction will be cancelled if the subscription payment cannot be collected

ค่าใช้จ่ายในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เก็บเข้ากองทุน บาท
Expense paid to Fund 59,930.86 Baht

Prasit
ผู้ข้าทางลงนาม
Authorized Signature

หากไม่มีการหักท้วงภายใน 7 วันทำการนับจากวันที่รายการข้างต้น ทางบริษัทจะถือว่าท่านรับรองรายการดังกล่าวถูกต้องแล้ว
if we are not notified of any discrepancy within 7 business days from the trade date above such transaction shall be deemed to be correct.

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ออยุธยา จำกัด ชั้น 1-2 ไชน่า เซ็น 12 อาคารเฉลิมฉลองทาวเวอร์ 898 ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร. 0-2657-5757

4. ขอยืนยันยอด

หลักทรัพย์ของสหกรณ์เก็บรักษาโดยบุคคลภายนอกจะเกิดขึ้นในกรณี

- สหกรณ์ลงทุนในตราสารทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด หรือลงทุนผ่านบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล ซึ่งมีข้อกำหนดให้ฝากหลักทรัพย์ไว้กับนายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือศูนย์รับฝากหลักทรัพย์
- สหกรณ์ใช้หลักทรัพย์เป็นหลักประกันเงินกู้
- อยู่ระหว่างโอนกรรมสิทธิ์เป็นของสหกรณ์

ผู้สอบบัญชีควรจัดทำหนังสือยืนยันการเก็บหลักทรัพย์ของสหกรณ์ไว้กับบุคคลภายนอก เพื่อขอให้ผู้เก็บรักษาหลักทรัพย์ตอบยืนยันถึงผู้สอบบัญชีโดยตรงเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักทรัพย์ เช่น ประเภท/ชนิดหลักทรัพย์ ปริมาณและมูลค่าหลักทรัพย์ รวมทั้งภาระผูกพัน ซึ่งผลการยืนยันอาจทำให้ผู้สอบบัญชีทราบถึงภาระผูกพันที่ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน รวมถึงหลักทรัพย์ที่อาจไม่ได้บันทึกบัญชีไว้ ในกรณีที่หลักทรัพย์เก็บโดยบุคคลภายนอกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้สอบบัญชีควรให้สหกรณ์เรียกคืนหลักทรัพย์มาเก็บรักษาเอง และกรณีหลักทรัพย์เก็บรักษาโดยบุคคลภายนอกเป็นจำนวนมาก ผู้สอบบัญชีอาจจำเป็นต้องขอเข้าตรวจนับแทนการขอคำยืนยัน

ตัวอย่างที่ 6 หนังสือขอยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุน

หนังสือขอข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุนเพื่อการสอบบัญชี

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

ดุสิต กรุงเทพฯ 10300

วันที่ 20 มกราคม 25x5

เรียน บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงไทย จำกัด (มหาชน)

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด สหกรณ์ฯ
ใคร่ขอความกรุณาบริษัทได้โปรดให้ข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x4
ของสหกรณ์ตามแบบฟอร์มข้างท้ายนี้แก่ นางสาวชื่อสัตย์ สุจริต ผู้สอบบัญชีของสหกรณ์ฯ โดยใช้ซอง
ที่แนบมาพร้อมนี้

อนึ่ง ส่วนใดที่ไม่มีข้อมูล โปรดระบุไว้โดยชัดเจนด้วยว่า “ไม่มี”

ขอแสดงความนับถือ

ชัดเจน โปร่งใส

(นายชัดเจน โปร่งใส)

ประธานกรรมการดำเนินการ ผู้มีอำนาจดำเนินการ

วันที่.....

เรียน นางสาวชื่อสัตย์ สุจริต

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทย จำกัด (มหาชน) ขอเรียนให้ทราบว่าเพียงสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X4 หลักทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด ที่ บลจ. เก็บรักษาไว้ มีดังนี้

เลขที่	ประเภทหลักทรัพย์	จำนวนเงิน (ราคามูลค่า)	จำนวนเงิน (ราคายุติธรรม)	ภาระผูกพัน
	ตัวสัญญาใช้เงิน ตัวแลกเงิน กองทุนเปิด อื่นๆ (โปรดระบุ)	20,000,000 -		

ตามหลักฐานของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทย จำกัด (มหาชน) สหกรณ์ดังกล่าวไม่มีหลักทรัพย์อื่นใดอีกนอกจากที่กล่าวไว้ข้างต้น

ขอแสดงความนับถือ

.....
ประทับตรา (.....)

เจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจ

5. ตรวจสอบการซื้อขายเงินลงทุน

การตรวจสอบการซื้อขายหลักทรัพย์ในระหว่างปีมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ตรวจสอบว่าการลงทุนได้รับอนุมัติถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของสภกรณ์ รวมทั้ง สภกรณ์ได้ปฏิบัติตามกฎหมายสภกรณ์และประกาศที่คณะกรรมการพัฒนาการสภกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กำหนด

5.2 ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการซื้อและการจ่ายเงินในนามสภกรณ์ถูกต้อง ครบถ้วน

5.3 สอบทานนโยบายในการถือเงินลงทุนว่าได้จัดประเภทเงินลงทุน ณ วันที่ได้มา เหมาะสมกับ สถานะทางเศรษฐกิจของสภกรณ์ และเป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสภกรณ์ ทั้งนี้ ในกรณีที่นายทะเบียนสภกรณ์ ไม่ได้กำหนดไว้ ให้สภกรณ์ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน ซึ่งสภกรณ์สามารถจัดประเภท เงินลงทุนในตราสารหนี้และเงินลงทุนในตราสารทุนได้ ดังนี้

5.3.1 เงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด ซึ่งหมายถึง หลักทรัพย์ที่มีการซื้อขาย ในตลาดซื้อขายคล่อง ทำให้สามารถกำหนดมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์หรือเงินลงทุนได้ มูลค่ายุติธรรมจะ กำหนดได้ หากราคาขายหรือราคาเสนอซื้อหรือเสนอขายมีการเปิดเผยราคาต่อสาธารณชน เช่น การเปิดเผย ราคาในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ ตลาดตราสารหนี้ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย เป็นต้น โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

(1) หลักทรัพย์เพื่อค้า หากสภกรณ์ตั้งใจที่จะขายหลักทรัพย์ในอนาคตอันใกล้ ถือหลักทรัพย์ ไว้เป็นระยะเวลาสั้นๆ เพื่อหากำไรจากการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ ดังนั้นหลักทรัพย์เพื่อค้าจะมีอัตรา หมุนเวียนสูง โดยปกติระยะเวลาการถือหลักทรัพย์เพื่อค้ามักน้อยกว่า 3 เดือนหรืออาจถือเป็นวันหรือเป็นชั่วโมง

อย่างไรก็ตาม ตามหลักและวิธีการสภกรณ์และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสภกรณ์แต่ละ ประเภทมิได้กำหนดให้สภกรณ์ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ แต่หากมีเงินลงทุนหมุนเวียนเหลือ จากการดำเนินธุรกิจตามปกติ สภกรณ์อาจพิจารณานำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงแก่สมาชิก และสภกรณ์ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายสภกรณ์ด้วย ดังนั้น กรณีสภกรณ์นำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้า จึงถือว่าขัดต่อกฎหมายสภกรณ์

(2) หลักทรัพย์เพื่อขาย เป็นหลักทรัพย์ที่สภกรณ์ไม่ได้ถือไว้เพื่อค้า รวมทั้งไม่เป็นตราสารหนี้ ที่สภกรณ์ตั้งใจจะถือจนครบกำหนด

(3) เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด ในกรณีที่สภกรณ์มีความตั้งใจแน่วแน่ และมีความสามารถที่จะถือหลักทรัพย์ไว้จนครบกำหนด

5.3.2 เงินลงทุนที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด เป็นเงินลงทุนทั่วไป

อนึ่ง ในกรณีที่ลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนในความต้องการของตลาด แต่สภกรณ์ไม่มี นโยบายในการถือหลักทรัพย์ที่แน่ชัด ให้จัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย หากสภกรณ์ถือหลักทรัพย์เพื่อค้า ถือว่าขัดต่อกฎหมายสภกรณ์ เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งสภกรณ์ สภกรณ์ไม่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อทำ การค้าหลักทรัพย์แต่อย่างใด

ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน สหกรณ์ต้องทบทวนนโยบายในการถือเงินลงทุนและการจัดประเภทเงินลงทุนที่แสดงไว้แต่เดิมว่ายังเหมาะสมอยู่หรือไม่ หรือต้องจัดประเภทเงินลงทุนใหม่ตามนโยบายในการถือเงินลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไป

ตารางที่ 8 สรุปการจัดประเภทเงินลงทุนตามนโยบายในการถือหลักทรัพย์

เงินลงทุน	อยู่ในความ ต้องการของตลาด	ไม่อยู่ในความ ต้องการของตลาด	ระยะสั้น	ระยะยาว
ตราสารทุน				
เพื่อค้า	✓		✓	
เพื่อขาย	✓		✓	✓
ทั่วไป		✓	✓	✓
ตราสารหนี้				
เพื่อค้า	✓		✓	
เพื่อขาย	✓		✓	✓
ถือครบกำหนด	✓	✓	✓	✓

ผู้สอบบัญชีสามารถศึกษารายละเอียดในการจัดประเภทเงินลงทุนได้จากระเบียบนายทะเบียน สหกรณ์ คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชี ดังต่อไปนี้

- > คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544
- > หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ 0404/6126 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2552 เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการตีราคาและจัดประเภทเงินลงทุนของสหกรณ์ (ภาคผนวก)
- > ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 20/2554 เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (ภาคผนวก)

5.4 ตรวจสอบการบันทึกต้นทุนของเงินลงทุนเป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีกำหนด ซึ่งมีข้อพิจารณาในการบันทึกต้นทุนของเงินลงทุน ดังนี้

(1) ต้นทุนของเงินลงทุน ตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี คือรายจ่ายโดยตรงทั้งสิ้นที่ สหกรณ์จ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุนนั้น เช่น รายจ่ายซื้อเงินลงทุน ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากร เป็นต้น ทั้งนี้ ต้นทุนของเงินลงทุนไม่รวมผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นก่อนการได้มาซึ่งเงินลงทุนนั้น เช่น

- การซื้อตราสารทุนภายหลังผู้ออกตราสารทุนประกาศจ่ายเงินปันผล แต่ยังไม่ได้บันทึกรายชื่อผู้ถือหุ้นที่มีสิทธิรับเงินปันผลในทะเบียนผู้ถือหุ้น ผู้ซื้อต้องจ่ายเงินซื้อเงินลงทุนในราคาที่รวมสิทธิในการรับเงินปันผลที่ผู้ขายควรได้รับนั้นด้วย ซึ่งจำนวนเงินที่จ่ายซื้อในส่วนของเงินปันผลดังกล่าวไม่ให้รวมเป็นต้นทุนของเงินลงทุน แต่ให้บันทึกไว้ในบัญชีเงินปันผลค้างรับด้านเดบิต

ตัวอย่าง**การคำนวณต้นทุนและการบันทึกบัญชีกรณีซื้อสิทธิเงินปันผล**

วันที่ 1 กรกฎาคม 25X0 สหกรณ์ซื้อหุ้นสามัญ บมจ. บางจาก จำนวน 100 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ในราคาหุ้นละ 150 บาท ซึ่งเป็นราคารวมค่านายหน้า ค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการซื้อหุ้น และเงินปันผลที่ประกาศจ่ายแล้วในอดีตราคาหุ้นละ 0.50 บาท ซึ่งจะจ่ายในวันที่ 15 กรกฎาคม 25X0

การคำนวณราคาทุน เป็นดังนี้

$$\text{จำนวนเงินที่จ่าย} = (100 \times 150) = 15,000 \text{ บาท}$$

$$\text{จำนวนที่จ่ายซื้อรวมสิทธิรับเงินปันผล} = (100 \times 0.50) = 50 \text{ บาท}$$

$$\text{ต้นทุนของหุ้นสามัญ} = 15,000 - 50 = 14,950 \text{ บาท}$$

การบันทึกบัญชี**1 กรกฎาคม 25X0 (เมื่อซื้อ)**

เดบิต เงินลงทุน หุ้นสามัญ - บมจ. บางจาก	14,950	
เงินปันผลค้างรับ	50	
เครดิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร...		15,000

15 กรกฎาคม 25X0 (เมื่อได้รับเงินปันผล)

เดบิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร...	50	
เครดิต เงินปันผลค้างรับ		50

- การซื้อตราสารหนี้ในระหว่างงวดการจ่ายดอกเบี้ย (วันที่ซื้อไม่ตรงกับวันจ่ายดอกเบี้ย) ผู้ขายตราสารหนี้มักจะคิดดอกเบี้ยค้างสะสมตั้งแต่วันจ่ายดอกเบี้ยครั้งล่าสุดถึงวันที่ขายตราสารหนี้รวมอยู่ในราคาซื้อตราสารหนี้ด้วย เนื่องจากยังไม่ถึงกำหนดจ่ายดอกเบี้ยในงวดต่อไป ซึ่งรายจ่ายสำหรับดอกเบี้ยค้างดังกล่าวไม่รวมเป็นต้นทุนของตราสารหนี้ แต่ให้บันทึกไว้เป็นดอกเบี้ยรับหรือดอกเบี้ยค้างรับด้านเดบิตและให้โอนปรับปรุงกับบัญชีดอกเบี้ยที่จะได้รับเมื่อถึงกำหนดรับดอกเบี้ยจากผู้ออกตราสารหนี้ครั้งต่อไป ซึ่งจะทำให้ได้จำนวนดอกเบี้ยรับสุทธิที่เป็นของสหกรณ์ตามระยะเวลาที่ถือตราสารหนี้ อนึ่ง ไม่ว่าจะเลือกบันทึกรายจ่ายดอกเบี้ยค้างไว้ในบัญชีดอกเบี้ยรับหรือดอกเบี้ยค้างรับ จำนวนดอกเบี้ยรับที่เป็นรายได้ของสหกรณ์จะมียอดเท่ากันเสมอ

ตัวอย่าง การคำนวณต้นทุนและบันทึกบัญชีกรณีซื้อตราสารหนี้รวมดอกเบี้ยค้าง

ก) กำหนดการจ่ายดอกเบี้ยของผู้ออกตราสารอยู่ในปีทางบัญชีของสหกรณ์

วันที่ 1 มิถุนายน 25X0 สหกรณ์ซื้อหุ้นกู้ 10 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 1,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 10 % ต่อปี กำหนดจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง ทุกวันที่ 1 มีนาคม และ 1 กันยายน โดยซื้อในราคารวมดอกเบี้ยค้าง จำนวน 10,500 บาท (ปีทางบัญชีของสหกรณ์สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X0)

การคำนวณต้นทุน เป็นดังนี้

ราคามูลค่าหุ้นกู้	=	1,000X 10 หุ้น	=	10,000 บาท
ดอกเบี้ยค้าง 3 เดือน (ส่วนของผู้ขาย)	=	10,000X $\frac{10}{100}$ X $\frac{3}{12}$	=	250 บาท (1 มีนาคม - 1 มิถุนายน)
จำนวนเงินที่จ่าย	=	10,500 บาท		
ต้นทุนของตราสารหนี้	=	10,500 - 250	=	10,250 บาท

การบันทึกบัญชี

1 มิถุนายน 25X0 (เมื่อซื้อ)

เดบิต	เงินลงทุน หุ้นกู้...	10,250
	ดอกเบี้ยรับ/ดอกเบี้ยค้างรับ	250 (1 มีนาคม - 1 มิถุนายน)
เครดิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	10,500

1 กันยายน 25X0 (เมื่อได้รับดอกเบี้ยจากผู้ออกตราสารหนี้)

● กรณีเมื่อซื้อบันทึกจ่ายดอกเบี้ยค้าง (ส่วนของผู้ขาย) ไว้ใน "บัญชีดอกเบี้ยรับ"

เดบิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	500
เครดิต	ดอกเบี้ยรับ - เงินลงทุน	500 (10,000 X $\frac{10}{100}$ X $\frac{6}{12}$)

● กรณีเมื่อซื้อบันทึกจ่ายดอกเบี้ยค้าง (ส่วนของผู้ขาย) ไว้ใน "บัญชีดอกเบี้ยค้างรับ"

เดบิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร...	500
เครดิต	ดอกเบี้ยรับค้างรับ	250 (1 มีนาคม - 1 มิถุนายน)
	ดอกเบี้ยรับ - เงินลงทุน	250 (1 มิถุนายน - 1 กันยายน)

ข) กำหนดการจ่ายดอกเบี้ยของผู้ออกตราสารหลังปิดปีทางบัญชีของสหกรณ์

วันที่ 1 สิงหาคม 25X0 สหกรณ์ซื้อหุ้นกู้ 10 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 1,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 6 % ต่อปี กำหนดจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง ทุกวันที่ 1 มกราคม และ 1 กรกฎาคม โดยซื้อในราคารวมดอกเบี้ยค้างจำนวน 10,150 บาท (ปีทางบัญชีของสหกรณ์สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X0)

การคำนวณต้นทุน เป็นดังนี้

ราคามูลค่าหุ้นกู้	=	1,000X 10 หุ้น	=	10,000 บาท
ดอกเบี้ยค้าง 1 เดือน (ส่วนของผู้ขาย)	=	10,000X $\frac{6}{100}$ X $\frac{1}{12}$	=	50 บาท (1 กรกฎาคม - 1 สิงหาคม)
จำนวนเงินที่จ่าย	=	10,150 บาท		
ต้นทุนของตราสารหนี้	=	10,150 - 50	=	10,100 บาท

การบันทึกบัญชี

1 สิงหาคม 25X0 (เมื่อซื้อ)

เดบิต	เงินลงทุน หุ้นกู้	10,100
	ดอกเบี้ยรับ/ดอกเบี้ยค้างรับ	50 (1 มกราคม - 1 กรกฎาคม)
เครดิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	10,150

31 ธันวาคม 25X0 (ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปี)

- กรณี ณ วันซื้อบันทึกจ่ายดอกเบี้ยค้าง (ส่วนของผู้ขาย) ไว้ใน “บัญชีดอกเบี้ยรับ”

เดบิต	ดอกเบี้ยค้างรับ	300
เครดิต	ดอกเบี้ยรับ	300
	(10,000 X 6 % X $\frac{6}{12}$ = 300)	

- กรณี ณ วันซื้อบันทึกจ่ายดอกเบี้ยค้าง (ส่วนของผู้ขาย) ไว้ใน “บัญชีดอกเบี้ยค้างรับ”

เดบิต	ดอกเบี้ยค้างรับ	250
เครดิต	ดอกเบี้ยรับ	250
	(10,000 X 6 % X $\frac{5}{12}$ = 250)	

1 มกราคม 25X1 (เมื่อได้รับดอกเบี้ยจากผู้ออกตราสาร) การบันทึกบัญชี จะเหมือนกัน ไม่ว่า ณ วันซื้อจะบันทึกจ่ายดอกเบี้ยค้าง (ส่วนของผู้ขาย) ไว้ใน “บัญชีดอกเบี้ย หรือ ดอกเบี้ยค้างรับ”

เดบิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	300
เครดิต	ดอกเบี้ยรับค้างรับ	300

(2) กรณีซื้อตราสารหนี้ในราคาสูงหรือต่ำกว่ามูลค่า และสหกรณ์มีนโยบายในการถือหลักทรัพย์ เมื่อขายหรือตั้งใจถือจนครบกำหนด ให้คำนวณส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่า (ผลต่างระหว่างต้นทุนเงินลงทุนกับมูลค่าของตราสารหนี้ที่ระบุไว้หน้าตราสารหนี้) รวมทั้งตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าเพื่อแสดงรายได้ดอกเบี้ยที่แท้จริงของสหกรณ์ ดังนั้น กรณีสหกรณ์ซื้อหุ้นกู้ ให้พิจารณาว่าสหกรณ์ซื้อหุ้นกู้ในราคามีส่วนเกินหรือส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นกู้ โดยให้เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยหน้าตราสารหนี้กับอัตราดอกเบี้ยในตลาด ดังนี้

- อัตราดอกเบี้ยของตราสารหนี้ > อัตราดอกเบี้ยในตลาด = ซื้อมีส่วนเกินกว่ามูลค่า
- อัตราดอกเบี้ยของตราสารหนี้ < อัตราดอกเบี้ยในตลาด = ซื้อมีส่วนต่ำกว่ามูลค่า

การตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่า ตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญ

“วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง” หมายถึง วิธีคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงซึ่งเป็นอัตราคงที่ตลอดอายุของตราสารหนี้ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหาข้อมูลได้จากอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินทุน (กรณีซื้อตราสารหนี้ในตลาดรอง ผู้ค้าตราสารหนี้จะแจ้งให้ทราบในหนังสือเสนอขาย/หนังสือยืนยันการขาย) หรืออาจคำนวณโดยใช้สูตรอัตราผลตอบแทนจากวันซื้อถึงวันถึงกำหนดไถ่ถอน (ศึกษารายละเอียดได้จากหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ 0402/3208 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2551 เรื่อง ตอบหารือเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางบัญชี : ภาคผนวก)

“วิธีอื่น” เช่น วิธีเส้นตรง คือการนำระยะเวลาที่เหลือไปหารส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่า ซึ่งจะตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าในจำนวนที่เท่ากันตลอดอายุการถือตราสารหนี้ ข้อเสียของการใช้วิธีนี้คือ ไม่คำนึงถึงมูลค่าของเงินตามเวลา

ข้อสังเกต : แม้ว่ามาตรฐานการบัญชีจะให้ทางเลือกในการตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่า โดยใช้วิธีอื่นได้ก็ตาม ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาสาระสำคัญของการใช้วิธีอื่นด้วย และสหกรณ์สามารถใช้ได้เมื่อวิธีอื่นนั้น ให้ผลไม่แตกต่างจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญเท่านั้น

ทั้งนี้ ในการตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นกู้ อาจตัดจำหน่ายทุกครั้งที่มีการรับดอกเบี้ยหรือตัดจำหน่ายปีละครั้งเมื่อสิ้นปีทางบัญชีก็ได้ ในกรณีเลือกตัดจำหน่ายทุกครั้งที่มีการรับดอกเบี้ย และมีการปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปี ผู้สอบบัญชีต้องตรวจสอบด้วยว่าสหกรณ์ได้ตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นกู้ ณ วันที่ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับหรือไม่ ดังนั้น ในทางปฏิบัติเลือกตัดจำหน่ายปีละครั้งเมื่อสิ้นปีทางบัญชี ซึ่งมีความสะดวกกว่า โดยเฉพาะในกรณีที่สหกรณ์ถือหุ้นกู้ที่มีลักษณะเดียวกันหลายๆ รายการ โดยให้จัดทำตารางการตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าเป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีด้วย อย่างไรก็ตาม หากนายทะเบียนสหกรณ์กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีโดยระบุให้ตัดส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าโดยวิธีใด ผู้สอบบัญชีต้องแนะนำสหกรณ์ปฏิบัติตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

อนึ่ง ในปัจจุบันสหกรณ์มีการซื้อหุ้นกู้ภาคเอกชนในราคาสูงกว่ามูลค่าเป็นส่วนใหญ่

ตัวอย่าง

การคำนวณส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าและการจัดทำตารางการตัดจำหน่าย

วันที่ 1 สิงหาคม 25X2 สหกรณ์จ่ายเงินซื้อหุ้นกู้ 6% จำนวน 10,540 บาท (อัตราดอกเบี้ยแท้จริง 4.3% *) อายุ 3 ปี ของบริษัท A จำกัด จำนวน 10 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 1,000 บาท ในราคา 10,400 บาท เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อ 90 บาท จ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง ทุกวันที่ 1 มกราคม และ 1 กรกฎาคม (ปีทางบัญชี สิ้นสุด 31 ธันวาคม)

การคำนวณส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่า

จำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้น	=	10,540 บาท
หัก ดอกเบี้ยค้าง 1 เดือน (10X1,000X6%X1/12)	=	50 บาท
ต้นทุนของหุ้นกู้		
ราคาซื้อหุ้นกู้	= 10,400	
บวก ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	= 90	= 10,490 บาท
หัก ราคาตามมูลค่าหุ้นกู้ (10X1,000)	=	10,000 บาท
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	=	490 บาท

*** อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง**

ดอกเบี้ยรับตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงสามารถหาข้อมูลได้จากอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินทุน หรืออาจคำนวณโดยใช้สูตรอัตราผลตอบแทนจากวันซื้อจนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน ซึ่งให้ผลไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญตามหนังสือที่ กษ 0402/3208 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2551 เรื่อง ตอบข้อหารือวิธีปฏิบัติทางบัญชี (ภาคผนวก) ดังนี้

$$YTM = \frac{R + \frac{F - P}{N}}{\frac{F + P}{H}}$$

YTM = อัตราผลตอบแทนจากวันซื้อจนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน

R = ดอกเบี้ยรับในแต่ละปี = $(10,000 \times 6\% \times \frac{6}{12}) = 300$

F = Face Value/ราคาที่ระบุไว้ในพันธบัตร = 10,000 บาท

P = ราคาซื้อขายในตลาด = 10,490

N = ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ซื้อจนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน = 6 งวด

H = จำนวนครั้งที่จ่ายดอกเบี้ยต่อปี = 2 ครั้ง

= $((300 + (10,000 - 10,490)/6)/((10,000 + 10,490)/2))*100*2 = 4.26224\%$ ต่อปี

อนึ่ง เพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจ ได้ใช้อัตราดอกเบี้ย = 4.3% ในการคำนวณประกอบคำอธิบายการตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

ตัวอย่างตารางการตัดส่วนเกินมูลค่าตามวิธีดอกเบี้ยที่แท้จริง

วัน เดือน ปี ที่ซื้อ รับดอกเบี้ย	(1) ดอกเบี้ยรับเงินสด (ราคามูลค่า X อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ X เวลา)	(2) ดอกเบี้ยที่แท้จริง = (ราคาคตามบัญชี X 4.3% X เวลา)	(3) ส่วนเกินมูลค่าตัดจำหน่าย = (1) - (2)	(4) ราคาตามบัญชี = (4) - (3)
1 ส.ค. X2 ณ วันซื้อ	$10,000 \times 6\% \times 1/12 = 50.00$ $10,000 \times 6\% \times 5/12 = 250.00$	ดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนซื้อ (1 ก.ค. X2 - 1 ส.ค. X2) ดอกเบี้ยรับของสหกรณ์ (1 ส.ค. X2 - 1 ม.ค. X3)	1	10,490.00
1 ม.ค. X3	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$10,490 \times 4.3\% \times 5/12 = 187.95$	$250 - 187.95 = 62.05$	$10,490 - 62.05 = 10,427.95$
1 ก.ค. X3	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$10,427.95 \times 4.3\% \times 6/12 = 224.20$	$300 - 224.20 = 75.80$	$10,427.95 - 75.80 = 10,352.15$
1 ม.ค. X4	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$10,352.15 \times 4.3\% \times 6/12 = 222.57$	$300 - 222.57 = 77.43$	$10,352.15 - 77.43 = 10,274.72$
1 ก.ค. X4	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$10,274.72 \times 4.3\% \times 6/12 = 220.91$	$300 - 220.91 = 79.09$	$10,274.72 - 79.09 = 10,195.63$
1 ม.ค. X5	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$10,195.63 \times 4.3\% \times 6/12 = 219.21$	$300 - 219.21 = 80.79$	$10,195.63 - 80.79 = 10,114.84$
1 ก.ค. X5	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	4 185.16	3 114.84	$10,114.84 - 114.84 = 10,000.00$
	2 $1,800 - 50 = 1,750.00$	1,260.00	490.00	

= จำนวนส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้

ราคาตามบัญชี ณ วันครบกำหนด = ราคาตามมูลค่า

1 การคำนวณดอกเบี้ยรับเงินสด กรณีลงทุนในหุ้นกู้ไม่ตรงกับวันที่จ่ายดอกเบี้ย ประกอบด้วย

1) ดอกเบี้ยค้างรับสะสมก่อนการซื้อซึ่งเป็นส่วนของผู้ขาย ตั้งแต่วันจ่ายดอกเบี้ยครั้งสุดท้าย * (1 ก.ค. X2) ถึงวันที่ขายหุ้นกู้ (1 ส.ค. X2) ซึ่งสหกรณ์ต้องจ่ายให้กับผู้ขาย

ในวันซื้อหุ้นกู้ เนื่องจากยังไม่ถึงกำหนดจ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้ (1 ม.ค. X3) จำนวน 50 บาท และไม่ได้รับรวมเป็นต้นทุนของหุ้นกู้ที่ซื้อ

* กรณียังไม่มีการจ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้ ให้นับจากวันที่ออกหุ้นกู้

2) ดอกเบี้ยค้างรับส่วนของสหกรณ์ ตั้งแต่วันซื้อหุ้นกู้ (1 ส.ค. X2) ถึงวันครบกำหนดจ่ายดอกเบี้ย (1 ม.ค. X3) จำนวน 250 บาท

2 ยอดรวมดอกเบี้ยรับเงินสดที่เป็นของสหกรณ์ ตามสัดส่วนของเวลาที่ถือหุ้นกู้ = จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ (300 X 6) = 1,800 หักดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนการซื้อซึ่งเป็นของผู้ขาย = 50 บาท ดังนั้น ดอกเบี้ยรับเงินสดที่เป็นของสหกรณ์ = 1,750 บาท

3 การตัดส่วนเกินมูลค่าต่างสุดท้ายซึ่งหุ้นกู้ครบกำหนดไถ่ถอน ให้ตัดส่วนเกินที่เหลือทั้งจำนวน เพื่อให้ราคาตามบัญชีของหุ้นกู้ เท่ากับราคาตามมูลค่า

= $10,114.84 - 10,000 = 114.84$ บาท

4 ผลต่างระหว่างส่วนเกินที่ตัดกับดอกเบี้ยรับเงินสดจะเป็นดอกเบี้ยที่แท้จริง = $300 - 114.84 = 185.16$ บาท

หมายเหตุ : กรณีซื้อส่วนต่ำกว่ามูลค่า ส่วนต่ำกว่ามูลค่าตัดจำหน่าย (3) = (2) - (1) และราคาตามบัญชี (4) = (4) + (3)

ตัวอย่างตารางการตัดส่วนเกินมูลค่าตามวิธีเส้นตรง

วัน เดือน ปี ที่ซื้อ รับดอกเบี้ย	(1) ดอกเบี้ยรับเงินสด (ราคามูลค่า X อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ X เวลา)	(2) ส่วนเกินมูลค่าตัดจำหน่าย = (14 * X จำนวนเดือน)	(3) ดอกเบี้ยรับที่แท้จริง = (1) - (2)	(4) ราคาตามบัญชี = (4) - (2)
1 ส.ค. X2	$10,000 \times 6\% \times 1/12 = 50.00$	ดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนซื้อ (1 ก.ค. X2 - 1 ส.ค. X2)	①	10,490.00
ณ วันซื้อ	$10,000 \times 6\% \times 5/12 = 250.00$	ดอกเบี้ยรับของสหกรณ์ (1 ส.ค. X2 - 1 ม.ค. X3)		
1 ม.ค. X3	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$14 \times 5 \text{ เดือน} = ②$	$250 - 70 = 180.00$	$10,490 - 70 = 10,420.00$
1 ก.ค. X3	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$14 \times 6 \text{ เดือน} = 84.00$	$300 - 84 = 216.00$	$10,420 - 84 = 10,336.00$
1 ม.ค. X4	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$14 \times 6 \text{ เดือน} = 84.00$	$300 - 84 = 216.00$	$10,336 - 84 = 10,252.00$
1 ก.ค. X4	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$14 \times 6 \text{ เดือน} = 84.00$	$300 - 84 = 216.00$	$10,252 - 84 = 10,168.00$
1 ม.ค. X5	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$14 \times 6 \text{ เดือน} = 84.00$	$300 - 84 = 216.00$	$10,168 - 84 = 10,084.00$
1 ก.ค. X5	$10,000 \times 6\% \times 6/12 = 300.00$	$14 \times 6 \text{ เดือน} = 84.00$	$300 - 84 = 216.00$	$10,084 - 84 = 10,000.00$
	③ $1,800 - 50 = 1,750.00$	490.00	1,260.00	

ราคาตามบัญชี ณ วันครบกำหนด = ราคาตามมูลค่า

* (2) ส่วนเกินมูลค่าตัดจำหน่าย
 = จำนวนส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้
 = ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้
 = ระยะเวลาตั้งแต่วันซื้อถึงวันไถ่ถอน
 = 490.00
 = 35 เดือน (1 ส.ค. X2 - 1 ก.ค. X5)
 = 14 บาท/เดือน

① การคำนวณดอกเบี้ยรับเงินสด กรณีลงทุนในหุ้นกู้ไม่ตรงกับวันที่จ่ายดอกเบี้ย ประกอบด้วย

- 1) ดอกเบี้ยค้างรับสะสมก่อนการซื้อซึ่งเป็นส่วนของผู้ขาย ตั้งแต่วันจ่ายดอกเบี้ยครั้งสุดท้าย (1 ก.ค. X2) ถึงวันที่ขายหุ้นกู้ (1 ส.ค. X2) สหกรณ์ต้องจ่ายให้กับผู้ขายก่อน เนื่องจากยังไม่ถึงกำหนดจ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้ (1 ม.ค. X3) จำนวน 50 บาท และไม่ให้รวมเป็นต้นทุนของหุ้นกู้ที่ซื้อ
- 2) ดอกเบี้ยค้างรับส่วนของสหกรณ์ ตั้งแต่วันซื้อหุ้นกู้ (1 ส.ค. X2) ถึงวันครบกำหนดจ่ายดอกเบี้ย (1 ม.ค. X3) จำนวน 250 บาท

๒ กรณีลงทุนในหุ้นที่ไม่ตรงกับวันที่จ่ายดอกเบี้ย การตัดส่วนเกินในงวดแรกจะต้องตัดในระยะเวลาตั้งแต่วันซื้อ (1 ส.ค. 25X2) ถึงวันที่จะได้รับดอกเบี้ยงวดแรก (1 ม.ค. 25X3) เป็นเวลา 5 เดือน ละ 14 บาท รวม 70 บาท โดยหักจากดอกเบี้ยที่จะได้รับเป็นตัวเงินงวดแรกตามสัดส่วนของเวลาที่ถือหุ้นอยู่ เป็นเวลา 5 เดือน จำนวน 250 บาทจะได้ดอกเบี้ยที่แท้จริง ซึ่งเป็นรายได้ของสหกรณ์ = $250 - 70 = 180$ บาท

๓ ยอดรวมดอกเบี้ยรับเงินสดที่เป็นของสหกรณ์ ตามสัดส่วนของเวลาที่ถือหุ้นอยู่ = จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ $(300 \times 6) = 1,800$ หักดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนการถือคือจึงเป็นของผู้ขาย = 50 บาท ดังนั้น ดอกเบี้ยรับเงินสดที่เป็นของสหกรณ์ = 1,750 บาท

ข้อสังเกต กรณีซื้อมีส่วนต่ำกว่ามูลค่า การตัดส่วนต่ำกว่ามูลค่าจะคำนวณเช่นเดียวกันกับการตัดส่วนเกินมูลค่า ดอกเบี้ยรับที่แท้จริง (3) = (1) + (2) และราคาตามบัญชี (4) = (4) + (2)

เปรียบเทียบดอกเบี้ยรับกรณีตัดส่วนเกินมูลค่าวิธีดอกเบี้ยที่แท้จริงและวิธีเส้นตรง

วัน เดือน ปี ที่ซื้อ/รับดอกเบี้ย	ดอกเบี้ยรับ		ผลต่าง
	วิธีดอกเบี้ยแท้จริง	วิธีเส้นตรง	
1 ม.ค. X3	187.95	180.00	7.95
1 ก.ค. X3	224.20	216.00	8.20
1 ม.ค. X4	222.57	216.00	6.57
1 ก.ค. X4	220.91	216.00	4.91
1 ม.ค. X5	219.21	216.00	3.21
1 ก.ค. X5	185.16	216.00	-30.84
	1,260.00	1,260.00	0.00

ตัวอย่าง

การบันทึกบัญชี กรณีเลือกตัดส่วนเกินมูลค่าปีละครั้ง เมื่อสิ้นปีทางบัญชี

วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริง	วิธีเส้นตรง
25X2 ธ.ค. 31 * เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300 เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300 ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)	25X2 ธ.ค. 31 * เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300 เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300 ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)
เดบิต ดอกเบี้ยรับ 62.05 เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 62.05 ตัดส่วนเกิน 1 ส.ค. - 31 ธ.ค. 25X2 เป็นเวลา 5 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน)	เดบิต ดอกเบี้ยรับ 70 เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 70 ตัดส่วนเกิน 1 ส.ค. - 31 ธ.ค. 25X2 เป็นเวลา 5 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน)
25X3 ธ.ค. 31 เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300 เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300 ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)	25X3 ธ.ค. 31 เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300 เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300 ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)
เดบิต ดอกเบี้ยรับ 153.23 เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 153.23 ตัดส่วนเกิน 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 25X3 เป็นเวลา 12 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน 75.80 + 77.43=153.23)	เดบิต ดอกเบี้ยรับ 168 เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 168 ตัดส่วนเกิน 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 25X3 เป็นเวลา 12 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน 84 + 84)
25X4 ธ.ค. 31 เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300 เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300 ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)	25X4 ธ.ค. 31 เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300 เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300 ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)
เดบิต ดอกเบี้ยรับ 159.88 เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 159.88 ตัดส่วนเกิน 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 25X4 เป็นเวลา 12 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน 79.09 + 80.79=159.88)	เดบิต ดอกเบี้ยรับ 168 เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 168 ตัดส่วนเกิน 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 25X4 เป็นเวลา 12 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน 84 + 84)

* ณ วันซื้อ เลือกบันทึกดอกเบี้ยค้างสะสมส่วนของผู้ขายไว้ในบัญชี "ดอกเบี้ยรับ" หาก ณ วันซื้อสหกรณ์ เลือกบันทึกดอกเบี้ยค้างสะสมส่วนของผู้ขายไว้ในบัญชี "ดอกเบี้ยค้างรับ" การปรับปรุงบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X2 จะปรับปรุงเฉพาะดอกเบี้ยค้างรับในส่วนของสหกรณ์ 5 เดือน (10,000 X 5/12 X 6.0%) ดังนี้

เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ	250
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	250

(ดูอธิบายการบันทึกบัญชีตาม ข) หน้า 68)

กรณีเลือกตัดส่วนเกินมูลค่าทุกครั้งที่ได้รับดอกเบี้ย

วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริง	วิธีเส้นตรง
<p>25X2 ธ.ค. 31</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300</p> <p> เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300</p> <p>ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)</p>	<p>25X2 ธ.ค. 31</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300</p> <p> เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300</p> <p>ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)</p>
<p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 62.05</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 62.05</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ส.ค. - 31 ธ.ค. 25X2 เป็นเวลา 5 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน)</p>	<p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 70</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 70</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ส.ค. - 31 ธ.ค. 25X2 เป็นเวลา 5 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน)</p>
<p>25X3 ก.ค. 1</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 75.80</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 75.80</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ม.ค. - 1 ก.ค. 25X3 เป็นเวลา 6 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน = 75.80 บาท)</p>	<p>25X3 ก.ค. 1</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 84</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 84</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ม.ค. - 1 ก.ค. 25X3 เป็นเวลา 6 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน = 84 บาท)</p>
<p>25X3 ธ.ค. 31</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300</p> <p> เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300</p> <p>ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)</p>	<p>25X3 ธ.ค. 31</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300</p> <p> เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300</p> <p>ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)</p>
<p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 77.43</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 77.43</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ก.ค. - 31 ธ.ค. 25X3 เป็นเวลา 6 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน = 77.43 บาท)</p>	<p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 84</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 84</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ก.ค. - 31 ธ.ค. 25X3 เป็นเวลา 6 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน = 84 บาท)</p>

กรณีเลือกตัดส่วนเกินมูลค่าทุกครั้งที่ได้รับดอกเบี้ย

วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริง	วิธีเส้นตรง
<p>25X4 ก.ค. 1</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 79.09</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 79.09</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ม.ค. - 1 ก.ค. 25X4 เป็นเวลา 6 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน = 79.09 บาท)</p>	<p>25X4 ก.ค. 1</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 84</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 84</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ม.ค. - 1 ก.ค. 25X4 เป็นเวลา 6 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน = 84 บาท)</p>
<p>25X4 ธ.ค. 31</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300</p> <p> เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300</p> <p>ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)</p>	<p>25X4 ธ.ค. 31</p> <p>เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 300</p> <p> เครดิต ดอกเบี้ยรับ 300</p> <p>ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน (10,000 X 6/12 X 6.0%)</p>
<p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 80.79</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 80.79</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ก.ค. - 31 ธ.ค. 25X4 เป็นเวลา 6 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน = 80.79 บาท)</p>	<p>เดบิต ดอกเบี้ยรับ 84</p> <p> เครดิต เงินลงทุนหุ้นกู้ - บริษัท A 84</p> <p>ตัดส่วนเกิน 1 ก.ค. - 31 ธ.ค. 25X4 เป็นเวลา 6 เดือน (ข้อมูลจากตารางตัดส่วนเกิน = 84 บาท)</p>

หมายเหตุ : กรณีตัดส่วนเกินทุกครั้งที่ได้รับดอกเบี้ย ณ วันสิ้นปีหากมีการปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ ต้องตัดส่วนเกินกว่ามูลค่าในส่วนของดอกเบี้ยค้างรับที่ปรับปรุงด้วยและทุกวันที่ 1 ม.ค. ของทุกปี ไม่ต้องตัดส่วนเกินฯ เนื่องจากได้ตัดพร้อมกับการปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปี

(3) ให้สหกรณ์ปฏิบัติกับเงินลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวมเช่นเดียวกับการปฏิบัติกับตราสารทุน มูลค่ายุติธรรมของหน่วยลงทุนในกองทุนรวมจะถือว่ากำหนดได้ทันทีหากมูลค่ายุติธรรมต่อหน่วยลงทุนสามารถกำหนดได้และมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน หน่วยลงทุนในกองทุนรวมจะเทียบเท่าตราสารทุนในความต้องการของตลาด

(4) ให้สหกรณ์ปฏิบัติกับเงินลงทุนในกองทุนส่วนบุคคลเช่นเดียวกับการลงทุนโดยตรงในตราสารหนี้หรือตราสารทุน ทั้งนี้ ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ 0404/2800 ลงวันที่ 25 กันยายน 2545 เรื่อง ทาหรือเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติการบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่บริหารโดยกองทุนรวม (ภาคผนวก)

ตัวอย่าง การบันทึกบัญชีกรณีลงทุนผ่านกองทุนส่วนบุคคล

➤ **เมื่อนำเงินไปลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล**

การลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล สหกรณ์จะเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารในนามสหกรณ์ และมอบอำนาจให้บริษัทจัดการทำหน้าที่บริหารกองทุนแทนสหกรณ์ เมื่อสหกรณ์นำเงินลงทุนฝากเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร - กองทุนส่วนบุคคล ให้บันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	เงินฝากธนาคาร-กองทุนส่วนบุคคล	XXX	
	เครดิต เงินฝากธนาคาร		XXX

➤ **เมื่อสหกรณ์ได้รับรายงานประจำเดือนจากบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล**

สหกรณ์ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลการบริหารกองทุนส่วนบุคคลของบริษัทจัดการ ให้สหกรณ์นำรายการเงินที่เกิดขึ้นบันทึกบัญชีเป็นประจำทุกเดือน ดังนี้

1. บันทึกมูลค่าคงเหลือของเงินลงทุนในตราสารทุนหรือตราสารหนี้ที่เกิดขึ้นในราคาทุนและบันทึกลดยอดเงินฝากธนาคารที่บริษัทจัดการนำไปใช้ในระหว่างเดือน โดยใช้ข้อมูลในงบดุล - กองทุนส่วนบุคคล วันสิ้นเดือนของแต่ละเดือน

2. บันทึกรายได้สุทธิจากการลงทุนที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน ทั้งนี้ไม่รวมรายการกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยใช้ข้อมูลในงบแสดงส่วนของเงินกองทุน (งบกำไรขาดทุน - กองทุนส่วนบุคคล) ได้แก่ รายได้จากการลงทุน เช่น ดอกเบี้ยรับ เงินปันผลรับและส่วนลดรับที่ได้รับจากการลงทุนในตราสารทุนหรือตราสารหนี้ เป็นต้น กำไร (ขาดทุน) ที่เกิดขึ้นจากการลงทุน และค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายให้กับบริษัทจัดการ เช่น ค่าธรรมเนียมจัดการกองทุน ค่าธรรมเนียมผู้รับฝากหลักทรัพย์ต่างๆ ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เป็นต้น

การบันทึกบัญชีตามข้อ 1 และ ข้อ 2 ของแต่ละเดือน เป็นดังนี้

เดบิต	เงินลงทุน - กองทุนส่วนบุคคล (ราคาทุน)	XXX	
	ค่าธรรมเนียมจัดการกองทุน		XXX
	ค่าธรรมเนียมรับฝากหลักทรัพย์		XXX
	กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน		XXX
	(กรณีขายหลักทรัพย์ระหว่างเดือนมีผลขาดทุน)		
เครดิต	รายได้ (ผลตอบแทน) จากการลงทุน		XXX
	กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน		XXX
	(กรณีขายหลักทรัพย์ระหว่างเดือนมีเกิดผลกำไร)		
	เงินฝากธนาคาร - กองทุนส่วนบุคคล		XXX

➤ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

นอกจากสหกรณ์จะต้องบันทึกรายการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกองทุนส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นในเดือนสุดท้ายของปีบัญชีเช่นเดียวกับเมื่อได้รับรายงานประจำเดือนจากบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล สหกรณ์จะต้องบันทึกปรับปรุงรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการลงทุนตามเกณฑ์คงค้าง รวมทั้งให้สหกรณ์ตีราคาและปรับมูลค่าเงินลงทุนให้เป็นไปตามคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544

อนึ่ง หลักทรัพย์ในกองทุนส่วนบุคคลส่วนใหญ่เป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด - เพื่อขาย ซึ่งต้องแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม ดังนั้น การบันทึกบัญชีกองทุนส่วนบุคคล ณ วันสิ้นปีทางบัญชี แยกเป็นกรณี ดังนี้

● กรณีเงินลงทุนมีมูลค่ายุติธรรม สูงกว่า ราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย

เดบิต	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกองทุนส่วนบุคคล	XXX	
	ผลตอบแทนจากการลงทุนค้างรับ	XXX	
	ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน	XXX	①
เครดิต	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกองทุนส่วนบุคคลค้างจ่าย	XXX	
	ผลตอบแทนจากการลงทุน	XXX	
	กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น	XXX	①

● กรณีเงินลงทุนมีมูลค่ายุติธรรม ต่ำกว่า ราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย

เดบิต	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกองทุนส่วนบุคคล	XXX	
	ผลตอบแทนจากการลงทุนค้างรับ	XXX	
	กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น	XXX	②
เครดิต	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกองทุนส่วนบุคคลค้างจ่าย	XXX	
	ผลตอบแทนจากการลงทุน	XXX	
	ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน	XXX	②

① และ ② การปรับมูลค่าเงินลงทุน ตามคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544 กำหนดให้ปรับมูลค่าเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด โดยบันทึกกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น คู่กับบัญชี ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ดังนี้

① กรณีเงินลงทุนมีมูลค่ายุติธรรม สูงกว่า ราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย (มีผลกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้น) ให้บันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน	XX	
	เครดิต กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น	XX	

๒ กรณีเงินลงทุนมีมูลค่ายุติธรรม ต่ำกว่า ราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย (มีผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น) ให้บันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น XX

เครดิต ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน XX

5.5 ตรวจสอบการปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร กรณีมีค่าใช้จ่ายในการซื้อ เช่น ค่านายหน้า/ค่าธรรมเนียมสหกรณ์มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่งภาษีสำหรับการจ่ายเงินได้ดังกล่าว ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด

5.6 ตรวจสอบการบันทึกการซื้อเงินลงทุนในทะเบียนคุม/บัญชีย่อยโดยมีรายละเอียดครบถ้วนถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 7 ซื้อเงินลงทุน (ตราสารหนี้) เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ มีข้อมูลประกอบการตรวจสอบ ดังนี้

① ข้อมูล (บางส่วน) จากรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ โดยฝ่ายจัดการได้จัดทำบันทึกภายใน เสนอที่ประชุมขออนุมัติลงทุน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เรื่อง ขออนุมัติลงทุนในหุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี

เรียน คณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

ด้วยธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด ได้เสนอขายหุ้นกู้ประเภทไม่ด้อยสิทธิ ไม่มีหลักประกันของ บมจ. ไออาร์พีซี ให้สหกรณ์พิจารณา ดังนี้

ชื่อหุ้น	หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี อายุ 7 ปี (IRPC 147 A)
วันที่ออกหุ้นกู้	2 กรกฎาคม 25X1
วันครบกำหนด	2 กรกฎาคม 25X8
ดอกเบี้ยหุ้นกู้ (%)	5.05000%
อัตราผลตอบแทนที่เสนอขาย (Yield)	3.90%
จำนวนหน่วย	5,000
มูลค่าหุ้นกู้	5,000,000 บาท
จำนวนเงินที่ต้องชำระ (รวมดอกเบี้ยค้างรับ)	5,256,411.87 บาท
ดอกเบี้ยค้างรับ (1 ก.ค. - 16 ส.ค. X3)	31,821.92
วันที่ชำระเงิน (สั่งจ่ายเช็ค)	16 ส.ค. X4
วันที่คำนวณราคา	16 ส.ค. X4
กำหนดจ่ายดอกเบี้ย	ปีละ 2 ครั้ง 1 มกราคม และ 1 กรกฎาคม
ดอกเบี้ยตัวสัญญาใช้เงินของ ชสอ. อายุ 5 ปี	3.00%

หมายเหตุ : สหกรณ์ต้องกู้เงิน (ตัวสัญญาใช้เงินอายุ 3 เดือน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำนวน 5.00 ล้านบาท

มติที่ประชุม

อนุมัติการลงทุนในหุ้นกู้ประเภทไม่ด้อยสิทธิ บมจ. ไออาร์พีซี ตามที่ฝ่ายจัดการเสนอ โดยสหกรณ์ตั้งใจถือหุ้นกู้จนครบกำหนดไถ่ถอนและให้กู้เงิน (ตัวสัญญาใช้เงิน) จำนวน 5.00 ล้านบาท เพื่อซื้อหุ้นกู้ และใช้หุ้นกู้ที่ซื้อค้ำประกันการออกตัวสัญญาใช้เงิน (ปีทางบัญชีของสหกรณ์ คือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4)

② การคำนวณราคาหุ้นของหุ้นกู้

จำนวนเงินที่จ่าย	5,256,411.87
หัก ดอกเบี้ยค้างสะสม (วันที่จ่ายดอกเบี้ยครั้งล่าสุดจนถึงวันซื้อ)	31,821.92
ราคาหุ้นของหุ้นกู้ (ต้นทุนเงินลงทุน)	5,224,589.95
ราคามูลค่าหุ้นกู้ (Par Value)	5,000,000.00
ส่วนเกินกว่ามูลค่าหุ้นกู้	<u>224,589.95</u>

③ ตารางตัดจำหน่ายส่วนเกินกว่ามูลค่าหุ้นกู้ (วิธีเส้นตรง ใช้จำนวนวันตามปีปฏิทิน)

วัน เดือน ปี ที่ซื้อ/รับ ดอกเบี้ย	จำนวนวัน ที่ใช้คำนวณ	ดอกเบี้ยรับเป็นตัวเงิน (1)	ส่วนเกินมูลค่า ตัดจำหน่าย (2) = (158.60 X จำนวนวัน)	ดอกเบี้ยรับที่แท้จริง (3) = (1) - (2)	ราคาตามบัญชี (4) = (4) - (2)
16 ส.ค. X4	46	31,821.92	ดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนซื้อเงินลงทุน		5,224,589.95
	138	95,465.75	ดอกเบี้ยรับของสหกรณ์		
1 ม.ค. X5	184	127,287.67	21,886.80	73,578.95	5,202,703.15
1 ก.ค. X5	181	125,212.33	28,706.60	96,505.73	5,173,996.55
1 ม.ค. X6	184	127,287.67	29,182.40	98,105.27	5,144,814.15
1 ก.ค. X6	182	125,904.11	28,865.20	97,038.91	5,115,948.95
1 ม.ค. X7	184	127,287.67	29,182.40	98,105.27	5,086,766.55
1 ก.ค. X7	181	125,212.33	28,706.60	96,505.73	5,058,059.95
1 ม.ค. X8	184	127,287.67	29,182.40	98,105.27	5,028,877.55
2 ก.ค. X8	182	125,904.11	28,877.55	97,026.56	5,000,000.00
รวม	1,416	979,561.64	<u>224,589.95</u>	754,971.69	

หมายเหตุ : ผู้ออกหุ้นกู้ จ่ายดอกเบี้ยตามระยะเวลา (วัน) ที่เกิดขึ้นจริง ปี 25X6 เดือน ก.พ. = 29 วัน

วิธีการคำนวณ

(1) ดอกเบี้ยรับเป็นตัวเงิน = มูลค่าหุ้นกู้ (Par Value) X อัตราดอกเบี้ยระบุไว้ในใบหุ้นกู้ X ระยะเวลาจ่ายดอกเบี้ย

ดอกเบี้ยรับเป็นตัวเงิน 16 ส.ค. X4 - 1 ม.ค. X5 = 5,000,000 X 5.05% X 138/365 = 95,465.75 บาท

(2) ส่วนเกินมูลค่าตัดจำหน่ายวิธีเส้นตรง

= $\frac{\text{ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้}}{\text{จำนวนครั้ง/ระยะเวลาที่ถือตราสารคงเหลือ}}$

= $\frac{224,589.95}{1,416 \text{ วัน}}$

= 158.60 บาท/วัน

= 138 X 158.60 = 21,886.80 บาท

ส่วนเกินมูลค่าที่ตัดจำหน่าย 1 ม.ค. X5

= 138 X 158.60 = 21,886.80 บาท

- (3) ดอกเบี้ยรับที่แท้จริง = (1) - (2)
 ดอกเบี้ยรับที่แท้จริง 1 ม.ค. X5 = 95,465.75 - 21,886.80 = 73,578.95 บาท
- (4) ราคาตามบัญชี = (4) - (2)
 ราคาตามบัญชี 1 ม.ค. X5 = 5,224,589.95 - 21,886.80 = 5,202,703.15 บาท

④ การบันทึกบัญชีของสหกรณ์

16/08/X4

เดบิต เงินลงทุน - หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี รุ่นอายุ 7 ปี

 ดอกเบี้ยรับ (5,000,000 X 5.05 % *46/365)

 เครดิต เงินฝากธนาคาร - ไทยพาณิชย์ (กระแสดำ)

บันทึกการซื้อเงินลงทุน โดยจ่ายซื้อดอกเบี้ยค้างรับของหุ้นกู้ (1 ก.ค. X4 - 16 ส.ค. X4 = 46 วัน)

31/12/X4

เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ

127,287.67

 เครดิต ดอกเบี้ยรับ

127,287.67

 ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ - หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี (5,000,000 X 5.05 % *184/365)

เดบิต ดอกเบี้ยรับ

21,886.80

 เครดิต เงินลงทุน - หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี รุ่นอายุ 7 ปี

21,886.80

 ปรับปรุงตัดส่วนเกินมูลค่า - หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี ประจำปี 25X4 (138 วัน X 158.60)

⑤ บัญชีแยกประเภท

เงินลงทุน - หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี (IRPC 147 A)

(หน่วย : บาท)

16/08/X4		31/12/X4	
เงินฝาก ธ. ไทยพาณิชย์	5,224,589.95	ดอกเบี้ยรับ	21,886.80
		ยอดยกไป	5,202,703.15
31/12/X4	<u>5,224,589.95</u>		<u>5,224,589.95</u>

ราคาตามบัญชี ณ วันสิ้นปี

ดอกเบี้ยรับ - หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี (IRPC 147 A)

(หน่วย : บาท)

16/08/X4		31/12/X4	
เงินฝาก ธ. ไทยพาณิชย์	31,821.92	ดอกเบี้ยค้างรับ	127,287.67
31/12/X4			
เงินลงทุน-หุ้นกู้ บมจ. IRPC	21,886.80		
งบกำไรขาดทุน	73,578.95		
	<u>127,287.67</u>		<u>127,287.67</u>

ดอกเบี้ยรับที่แท้จริง

วิธีการตรวจสอบ

1. ตรวจสอบหลักฐานการอนุมัติการลงทุน ดังนี้

1.1 รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี โดยพิจารณาว่าที่ประชุมใหญ่มีมติให้ลงทุนหรือไม่ กรณีมีให้ตรวจสอบด้วยว่ามีการกำหนดวงเงินในการลงทุนหรือไม่

1.2 รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ โดยพิจารณาการอนุมัติซื้อ รวมทั้งชื่อหลักทรัพย์และจำนวนเงินที่ซื้อ ต้องตรงกับหลักฐานการซื้อเงินลงทุน

2. ตรวจสอบหลักฐานการซื้อเงินลงทุน เป็นไปตามที่อนุมัติไว้ตามข้อ 1 หรือไม่

2.1 หนังสือเสนอขายหุ้นกู้ และหนังสือชี้ชวนของ บมจ. ไออาร์พีซี (IRCP 147 A)

2.2 หลักฐานการจ่ายเงินซื้อเงินลงทุน เช่น ใบโอนเงินฝากธนาคาร ใบเสร็จรับเงินจากผู้ขาย

3. ตรวจสอบการคำนวณ และการบันทึกบัญชีว่าถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ดังนี้

3.1 ราคาหุ้นของหุ้นกู้ ให้ทดสอบคำนวณต้นทุนเงินลงทุน ต้องเป็นรายจ่ายโดยตรงเพื่อให้ได้มาซึ่งหุ้นกู้ ทั้งนี้ ไม่รวมดอกเบี้ยค้างที่ผู้ขายรวมไว้

3.2 การตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ ทดสอบการคำนวณส่วนเกินมูลค่าและการจัดทำตารางตัดส่วนเกินมูลค่าฯ และเนื่องจากสหกรณ์เลือกใช้วิธีเส้นตรงในการตัดส่วนเกินมูลค่าฯ ดังนั้น ให้ผู้สอบบัญชีพิจารณาวิธีการตัดส่วนเกินฯ ที่สหกรณ์ใช้ว่าให้ผลแตกต่างจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญหรือไม่

3.3 ตรวจสอบการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด การผ่านไปบัญชีแยกประเภทถูกต้องตรงกับหลักฐานการซื้อ

4. สอบทานการจัดทำทะเบียนคุมเงินลงทุน โดยพิจารณาว่ามีการบันทึกหุ้นกู้ที่ซื้อครบถ้วน ตรงตามหลักฐานการซื้อ หลักฐานที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบเพิ่มเติม

1. หนังสือชี้ชวนหุ้นกู้ บมจ. IRPC 147 A ทาง Website ของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย/บมจ. IRPC เพื่อพิจารณาเงื่อนไขที่สำคัญ เช่น ประเภทของหุ้นกู้ว่าเป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติหรือไม่ อัตราดอกเบี้ย กำหนดการจ่ายดอกเบี้ย วันครบกำหนด เป็นต้น

2. หลักฐานการจัดอันดับความน่าเชื่อถือหุ้นกู้ IRPC

3. หนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่าย (ถ้ามี) ในกรณีสหกรณ์จ่ายค่านายหน้า/ค่าตอบแทนให้กับผู้ขาย สหกรณ์ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายตามประมวลรัษฎากร

สรุปผลการตรวจสอบ

1. เนื่องจากเป็นการลงทุนในหุ้นกู้ของบริษัทเอกชน ดังนั้น ผู้สอบบัญชีควรหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี ด้วย ซึ่งหุ้นกู้ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือโดยบริษัท ฟิทซ์ เรทติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด อยู่ในระดับ A ดังนั้น สหกรณ์ลงทุนเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดในการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 3 (6) หุ้นกู้ไม่ได้อยู่ในรายชื่อที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ตั้งแต่ระดับ A - ขึ้นไป

2. สหกรณ์บันทึกต้นทุนของเงินลงทุน จำนวน 5,224,589.99 บาท และคำนวณส่วนเกินมูลค่าหุ้น จำนวน 224,589.95 บาท รวมทั้งจัดทำตารางการตัดจ่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ ตามมาตรฐานการบัญชี และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

ตัวอย่างที่ 8 ซื้อเงินลงทุน (ตราสารหนี้) เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศ คพช. แต่บันทึกบัญชีไม่เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีกำหนด

มีข้อมูลประกอบการตรวจสอบ ดังนี้

① ข้อมูล (บางส่วน) ในรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

ฝ่ายจัดการได้นำเสนอที่ประชุมขออนุมัติลงทุนในหุ้นกู้ไม่มีประกัน ไม่ด้อยสิทธิของ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) เป็นการซื้อในตลาดรอง โดยนำเสนอข้อมูลยืนยันการขายของ บมจ. เคจีไอ ซึ่งเป็นผู้ค้าตราสารหนี้ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. มีรายละเอียดหลักทรัพย์ ดังนี้

ข้อมูลยืนยันการขายของผู้ค้าตราสารหนี้ Pre - Confirmation	
Buyer	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานบริษัท จำกัด
Saler	บมจ. เคจีไอ (ประเทศไทย)
Symbol	BGH146A
Issuename	หุ้นกู้ไม่มีประกันของ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) ครั้งที่ 1/25X2 ชุดที่ 1 ครบกำหนดไถ่ถอนปี พ.ศ. 25X7
Coupon Type	Fixed
Current Par (THB)	1,000.00
Coupon (%)	4.80000%
Yield	3.75%
วันที่ออกหุ้นกู้	4 มิถุนายน 25X2
วันครบกำหนดไถ่ถอน	4 มิถุนายน 25X7
Quantities	10,000 Units
Settlement Price/Unit	1,039.048170 Baht
Clean Price/Unit	1,032.998850 Baht
Accrued Int.Rate/Unit	6.049320 Baht
วันที่เสนอขาย	19 มกราคม 25X4
กำหนดจ่ายดอกเบี้ย	ปีละ 2 ครั้ง 4 มิถุนายน และ 4 ธันวาคม

Diagram annotations: Circles around 4.80000%, 3.75%, Clean Price/Unit (1,032.998850 Baht), and Settlement Price/Unit (1,039.048170 Baht). Arrows point from 4.80000% and 3.75% to a circle labeled 'ซื้อมีส่วนเกินกว่ามูลค่า' (Purchase at a premium). An arrow points from Clean Price/Unit to a circle labeled 'ราคาทุน/หน่วย' (Cost price/unit).

มติที่ประชุม

อนุมัติการลงทุนในหุ้นกู้ไม่มีประกัน ไม่ด้อยสิทธิของ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) โดยสหกรณ์ตั้งใจถือหุ้นกู้จนครบกำหนดไถ่ถอน และให้โอนเงินฝากธนาคารทหารไทย (กระแสรายวัน) จำนวน 10,390,481.70 บาท เพื่อซื้อหุ้นกู้ฯ (ปีทางบัญชีของสหกรณ์ คือ 30 กันยายน 25X4)

② การบันทึกบัญชีของสหกรณ์

19/01/๕4

เดบิต เงินลงทุน หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม

เครดิต เงินฝากธนาคาร-ทหารไทย

บันทึกการซื้อเงินลงทุน (10,000 X 1,039.048170)

10,390,481.70

บันทึกดอกเบี้ยค้าง
ก่อนซื้อรวมเป็นต้นทุน
ของเงินลงทุน

10,390,481.70

③ ข้อมูลจัดอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้บริษัท กรุงเทพอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) ซึ่งจัดอันดับโดยบริษัท

ไทยเรตติ้ง แอนด์ อินฟอร์เมชัน เซอร์วิส จำกัด : TRIS (ทริส) อยู่ในระดับ A

หมายเหตุ : ในกรณีสหกรณ์ไม่มีหลักฐานการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ให้ตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีสามารถหาข้อมูลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือได้ที่ Website ของบริษัทจัดอันดับข้อมูลเครดิต

วิธีการตรวจสอบ

1. ตรวจสอบหลักฐานการอนุมัติการลงทุน ดังนี้

1.1 รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี โดยพิจารณาว่าที่ประชุมใหญ่มีมติให้ลงทุนหรือไม่ กรณีมีการอนุมัติให้ตรวจสอบด้วยว่ามีการกำหนดวงเงินในการลงทุนหรือไม่

1.2 รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ โดยพิจารณาการอนุมัติซื้อ รวมทั้งชื่อหลักทรัพย์และจำนวนเงินที่ซื้อ ต้องตรงกับหลักฐานการซื้อเงินลงทุน

2. ตรวจสอบหลักฐานการซื้อเงินลงทุน เป็นไปตามที่อนุมัติไว้ตามข้อ 1 หรือไม่

2.1 หนังสือเสนอขายหุ้นกู้ และหนังสือชี้ชวนของ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม

2.2 หลักฐานการจ่ายเงินซื้อเงินลงทุน เช่น ใบโอนเงินฝากธนาคาร ใบเสร็จรับเงินจากผู้ขาย

3. ตรวจสอบการคำนวณ และการบันทึกบัญชีว่าถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ดังนี้

3.1 ราคาทุนของหุ้นกู้ ให้ทดสอบคำนวณต้นทุนเงินลงทุน ต้องเป็นรายจ่ายโดยตรงเพื่อให้ได้มาซึ่งหุ้นกู้ ทั้งนี้ไม่รวมดอกเบี้ยค้างที่ผู้ขายรวมไว้

3.2 กรณีมีส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ ให้ทดสอบการคำนวณส่วนเกินมูลค่าและการจัดทำตารางตัดส่วนเกินมูลค่าฯ ว่าเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหรือไม่

3.3 ตรวจสอบการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด การผ่านบัญชีแยกประเภทถูกต้องตรงกับหลักฐานการซื้อ

4. สอบทานการจัดทำทะเบียนคุมเงินลงทุน โดยพิจารณาว่ามีการบันทึกหุ้นกู้ที่ซื้อครบถ้วน ตรงตามหลักฐานการซื้อ

หลักฐานที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบเพิ่มเติม

1. หนังสือชี้ชวนหุ้นกู้ บริษัท บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม (BGH 146A)
2. หนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่าย (ถ้ามี) ในกรณีสหกรณ์จ่ายค่านายหน้า/ค่าตอบแทนให้กับผู้ขาย สหกรณ์ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายตามประมวลรัษฎากร

สรุปผลการตรวจสอบ

1. สหกรณ์ลงทุนเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดในการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 3 (6) คือ ลงทุนในหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ A - ขึ้นไป
2. สหกรณ์บันทึกต้นทุนของเงินลงทุนไม่ถูกต้อง เนื่องจากใช้ยอดเงินที่จ่าย จำนวน 10,390,481.70 บาท ซึ่งรวมดอกเบี้ยค้างในส่วนของผู้ขาย 60,493.20 บาท เป็นต้นทุนของเงินลงทุนไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ซึ่งกำหนดว่ารายจ่ายสำหรับดอกเบี้ยค้างไม่รวมเป็นต้นทุนของเงินลงทุน หากสหกรณ์ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ต้นทุนของเงินลงทุนมีจำนวน = 10,329,988.50 บาท เสนอแนะสหกรณ์ปรับปรุงบัญชี เพื่อให้ต้นทุนของเงินลงทุนถูกต้อง ดังนี้

30/09/X4

เดบิต ดอกเบี้ยรับ 60,493.20

เครดิต เงินลงทุน หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม 60,493.20

ปรับปรุงโอนดอกเบี้ยค้างรับซึ่งเป็นของผู้ขายออกจากต้นเงินลงทุน (วันที่ 4/12/X3 - 19/01/X4 = 46 วัน)

$(10,000,000 \times 46/365 \times 4.8\% = 60,493.20$ บาท) โดยบันทึกไว้ในดอกเบี้ยรับด้านเดบิต เพื่อปรับกับ

บัญชีดอกเบี้ยรับของสหกรณ์ ให้ยอดดอกเบี้ยรับคงเหลือเท่ากับจำนวนรายได้ที่เป็นส่วนของสหกรณ์

3. เนื่องจากสหกรณ์ไม่ได้จัดทำตารางตัดจ่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ให้คำนวณส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ รวมทั้งจัดทำตารางตัดจ่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีด้วย

วิธีการคำนวณส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้

จำนวนเงินที่จ่าย $(1,039.04817 \times 10,000)$	10,390,481.70
หัก ดอกเบี้ยค้างสะสม (วันที่จ่ายดอกเบี้ยครั้งสุดท้ายจนถึงวันซื้อ) = 46 วัน	60,493.20
ต้นทุนของหุ้นกู้ $(1,032.99885 \times 10,000)$	10,329,988.50
ราคามูลค่าหุ้นกู้ $(1,000.00 \times 10,000)$	10,000,000.00
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	329,988.50

ตารางตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

วัน เดือน ปี ที่ซื้อ/รับดอกเบี้ย	เงินสดรับ (1) 4.80%	ดอกเบี้ยรับ (2) 3.75%	ส่วนเกินมูลค่าตัดจำหน่าย (3) = (1) - (2)	ราคาตามบัญชี (4) = (4) - (3)
19 ม.ค. X4 ณ วันที่ซื้อ	60,493.20 179,506.80	ดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนซื้อเงินลงทุน ดอกเบี้ยรับของสหกรณ์		10,329,988.50
4 มิ.ย. X4	240,000.00 ¹	144,336.83	35,169.97	10,294,818.53
30 ก.ย. X4	160,000.00 ²	128,685.23 ³	31,314.77 ⁴	10,263,503.76 ⁵
4 ธ.ค. X4	80,000.00	64,146.90	15,853.10	10,247,650.66
4 มิ.ย. X5	240,000.00	192,143.45	47,856.55	10,199,794.11
30 ก.ย. X5	160,000.00	127,497.43	32,502.57	10,167,291.53
4 ธ.ค. X5	80,000.00	63,545.57	16,454.43	10,150,837.10
4 มิ.ย. X6	240,000.00	190,328.20	49,671.80	10,101,165.30
30 ก.ย. X6	160,000.00	126,264.57	33,735.43	10,067,429.87
4 ธ.ค. X6	80,000.00	62,921.44	17,078.56	10,050,351.30
4 มิ.ย. X7	240,000.00	189,648.70	50,351.30	10,000,000.00
	1,619,506.80	1,289,518.30	329,988.50	

= จำนวนส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้

ราคาตามบัญชี ณ วันครบกำหนด = มูลค่าหุ้นกู้

หมายเหตุ : 1. จากข้อมูลในหนังสือชี้ชวนและหลักฐานหนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่าย ผู้ออกตราสารคำนวณดอกเบี้ยเป็นสัดส่วนของจำนวนงวดต่อปี (ภาคผนวก) โดยจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง แต่สหกรณ์ต้องรับรู้รายได้ตามสัดส่วนของเวลา ดังนั้น การคำนวณเงินสดรับและดอกเบี้ยรับจึงต้องใช้ระยะเวลาคำนวณเป็นเดือน

2 เนื่องจากวันที่ได้รับดอกเบี้ยไม่ตรงกับวันปิดบัญชี ดังนั้น ให้คำนวณดอกเบี้ยค้างรับและตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตั้งแต่วันที่รับดอกเบี้ยครั้งสุดท้ายจนถึงวันปิดบัญชีด้วย

การคำนวณ

เงินสดรับ (1) คือจำนวนเงินที่ได้รับจากผู้ออกหุ้นกู้ตามอัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้ในใบหุ้นกู้

$$= \text{มูลค่าหุ้นกู้} \times \text{อัตราดอกเบี้ยที่ระบุในใบหุ้นกู้} \times \text{ระยะเวลาที่จ่ายดอกเบี้ย}$$

เงินสดที่รับ - วันที่ 4 มิ.ย. X4 = $(10,000,000 \times 4.80\%) \times 6/12 = 240,000$ บาท ①

- วันที่ 30 ก.ย. X4 = $(10,000,000 \times 4.80\% \times 4/12 = 160,000$ บาท ②

ดอกเบี้ยรับ (2) คือรายได้ดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

$$= \text{ราคาตามบัญชี} \times \text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} \times \text{ระยะเวลาที่จ่ายดอกเบี้ย}$$

ดอกเบี้ยรับ = วันที่ 30 ก.ย. X4 = $10,294,818.53 \times 3.75\% \times 4/12 = 128,685.23$ บาท ③

ส่วนเกินมูลค่าที่ตัดจำหน่าย (3) = (1) - (2)

ส่วนเกินมูลค่าที่ตัดจำหน่าย วันที่ 30 ก.ย. X4 = $160,000 - 128,685.23 = 31,314.77$ บาท ④

ราคาตามบัญชี (4) = การจ่ายครั้งก่อน (4) หัก ด้วยการตัดจ่ายส่วนเกินงวดปัจจุบัน (3)

ราคาตามบัญชีวันที่ 30 ก.ย. X4 = $10,294,818.53 - 31,314.77 = 10,263,503.76$ บาท ⑤

ข้อสังเกต :

1. วันที่ลงทุนในหุ้นกู้ไม่ตรงกับวันที่จ่ายดอกเบี้ย การคำนวณดอกเบี้ยรับ (2) ในงวดแรกจะต้องนับระยะเวลาตั้งแต่วันซื้อ (19 ม.ค. 25X4) ถึงวันที่จะได้รับดอกเบี้ยงวดแรก (4 มิ.ย. 25X4) เป็นเวลา 136 วัน

= $10,329,988.50 \times 3.75\% \times 136/365 = 144,336.83$ บาท เมื่อนำไปหักจากเงินสดรับที่เป็นส่วนของสหกรณ์จำนวน 179,506.80 บาท ($240,000 - 60,493.20$) จะเป็นส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ที่ตัดจำหน่าย (3)

= $179,506.80 - 144,336.83 = 35,169.97$ บาท

2. การตัดส่วนเกินงวดสุดท้าย ให้ตัดส่วนเกินที่เหลือทั้งหมด คือ 50,351.30 บาท เพื่อให้ราคาตามบัญชีของหุ้นกู้เท่ากับราคาตามมูลค่า = $10,050,351.30 - 50,351.830$ ผลต่างระหว่างส่วนเกินที่ตัดกับเงินสดรับจะเป็นดอกเบี้ยที่แท้จริง = $240,000.00 - 50,351.30 = 189,648.70$ บาท

ตัวอย่างที่ 9 ซื้อเงินลงทุน (ตราสารทุน) ไม่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ และประมวลรัษฎากร
มีข้อมูลประกอบการตรวจสอบ ดังนี้

① ข้อมูล (บางส่วน) ในรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 25X4

ระเบียบวาระที่ 13 เรื่อง พิจารณาอนุมัติการลงทุนในหลักทรัพย์ประจำปี 25X5

ประธานคณะกรรมการดำเนินการแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ทราบว่า ตามที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 25X4 ให้สหกรณ์ลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ที่ได้รับผลตอบแทนที่ดีมีความน่าเชื่อถือและมั่นคงตามที่คณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

ดังนั้น ในปี 25X5 เพื่อให้การบริหารเงินทุนของสหกรณ์เติบโตมากยิ่งขึ้น จึงขอเสนอที่ประชุมฯ พิจารณาอนุมัติให้สหกรณ์สามารถลงทุนในหลักทรัพย์ เช่นเดียวกับปี 25X4

มติที่ประชุม :

ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์อนุมัติให้สหกรณ์สามารถลงทุนในหลักทรัพย์ประจำปี 25X5 ได้ตามที่ประธานฯ เสนอ ทั้งนี้ ให้ยึดนโยบายถือหลักทรัพย์เพื่อขาย ส่วนการจะลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทใดนั้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

② หนังสือยืนยันการซื้อขายหลักทรัพย์/เอกสารการชำระราคา/ใบกำกับภาษี จากบริษัทหลักทรัพย์ยูโอบี เคย์เสียน (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มีรายละเอียด ดังนี้

วันที่เสนอขาย : (05/03/25X5)

สัญญาเลขที่	ชื่อหุ้น	จำนวน	ราคาต่อหุ้น	จำนวนเงิน	ค่านายหน้า	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	จำนวนเงิน
BU 7982	MBK	900	93.5000	84,150.00	216.94	15.19	84,382.12
BU 8651	TCAP	50,000	27.0000	1,350,000.00	3,480.30	243.62	1,353,723.92
BU 9087	TCAP	50,000	27.0000	1,350,000.00	3,480.30	243.62	1,353,723.92
			Total BUY	2,784,150.00	7,177.54	502.43	2,791,829.97

รายละเอียดการชำระเงิน เช็ค/เงินโอน /ธนาคาร - สาขา

0.2578%

หัก ณ ที่จ่าย 3%

③ วิธีคำนวณต้นทุนของตราสารทุน

	MBK	TCAP
ราคาซื้อ	84,150.00	2,700,000.00
บวก ค่านายหน้า (0.2587%)	216.94	6,960.60
ภาษีมูลค่าเพิ่ม (7% ของค่านายหน้า)	15.19	487.24
รวม	84,382.12	2,707,447.84

④ การบันทึกบัญชีของสหกรณ์

05/03/X5

เดบิต เงินลงทุน - หุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม บี เค (MBK)	84,382.12	
เงินลงทุน - หุ้นสามัญ บมจ. ทูนคราชาติ (TCAP)	2,707,447.84	
เครดิต ภาษี หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย (ค่านายหน้า 7,177.54 X 3% = 215.33)		215.33
เงินฝากธนาคาร-ธนาชาติ (กระแสฯ)		2,791,614.63
บันทึกการซื้อเงินลงทุน		

⑤ สำเนาเช็คชำระเงินเพื่อซื้อเงินลงทุน

วิธีการตรวจสอบ

1. ตรวจสอบการอนุมัติการลงทุน
 - 1.1 รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี
 - 1.2 รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
2. ตรวจสอบหลักฐานการซื้อเงินลงทุน
 - 2.1 หนังสือเสนอขายหุ้นกู้ และหนังสือชี้ชวน
 - 2.2 หลักฐานการจ่ายเงินซื้อเงินลงทุน
3. ตรวจสอบการบันทึกบัญชี
4. สอบทานการจัดทำทะเบียนคุมเงินลงทุน/บัญชีย่อยเงินลงทุน

ผู้สอบบัญชีต้องขอ/หาหลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

1. หลักฐานการจ่ายค่าธรรมเนียม (ค่านายหน้า) รวมทั้งพิจารณาว่าสหกรณ์มีการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ ภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่ เพื่อทดสอบการคำนวณต้นทุนของเงินลงทุน
2. หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ค่านายหน้า หลักฐานการนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย (แบบ ภ.ง.ด. 53 และ ใบเสร็จรับเงินของกรมสรรพากร) เพื่อพิจารณาว่าสหกรณ์ได้ปฏิบัติตามประมวลรัษฎากรหรือไม่
3. เนื่องจากสหกรณ์ลงทุนในหุ้นตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ม. 62 (6) ซึ่งกำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนั้น ผู้สอบบัญชีควรสอบถามคณะกรรมการดำเนินการ/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการขอความเห็นชอบนายทะเบียนสหกรณ์ รวมทั้งขอหลักฐานการให้ความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ด้วย

สรุปผลการตรวจสอบ

1. สหกรณ์ยังไม่ได้ขอความเห็นชอบการลงทุนในหุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม บี เค และหุ้นสามัญ บมจ. ทูนคราชาติจากนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ม. 62 (6) ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ให้ทำหนังสือขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตามที่กฎหมายกำหนด
2. สหกรณ์จ่ายเงินได้ตาม มาตรา 40 (2) ค่านายหน้า ให้นิติบุคคล และได้หักภาษี ณ ที่จ่ายตามประมวลรัษฎากร รวมทั้งได้ออกหนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่าย ให้กับผู้มีเงินได้แต่ยังไม่ได้นำส่งภาษีตามที่กรมสรรพากรกำหนด ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ปฏิบัติให้ถูกต้อง

6. ตรวจสอบผลตอบแทนจากการลงทุน

ผู้สอบบัญชีจะต้องตรวจสอบว่าผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับจากการลงทุนว่าเป็นไปตามอัตราที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลงหรือไม่ ซึ่งตามมาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้ว่า ตามปกติ ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผลที่เกิดจากเงินลงทุนจะถือเป็นรายได้ เว้นแต่รายจ่ายที่กิจการได้รับคืนจากการจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุน ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ เช่น

- ดอกเบี้ยที่เกิดก่อนที่สหกรณ์จะได้หุ้นกู้ที่ระบุอัตราดอกเบี้ย ซึ่งดอกเบี้ยนั้นรวมอยู่ในราคาซื้อของหุ้นดังกล่าว ดอกเบี้ยจากหุ้นกู้ที่สหกรณ์มีสิทธิได้รับในเวลาต่อมาต้องเป็นส่วนให้กับช่วงเวลาก่อนและหลังการซื้อหุ้นกู้
- เงินปันผลที่สหกรณ์ได้จากตราสารทุนซึ่งประกาศจ่ายจากกำไรสุทธิก่อนการซื้อ สหกรณ์ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับหุ้นกู้ที่ระบุอัตราดอกเบี้ย หากไม่สามารถปันส่วนเงินปันผลดังกล่าวได้ให้นำเงินปันผลนั้นไปหักจากต้นทุนของเงินลงทุนหากเห็นชัดเจนว่าเงินปันผลนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการคืนทุน

การตรวจสอบผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ตามลักษณะของหลักทรัพย์ ดังนี้

6.1 เงินปันผลรับ ในกรณีที่สหกรณ์ลงทุนในตราสารทุน เช่น หุ้นสามัญบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กองทุนรวมอายุถาวรฯ หนึ่ง กองทุนเปิดหุ้นปันผล หุ้นสามัญชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ฯลฯ ผู้สอบบัญชีต้องตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนในการบันทึกเงินปันผลที่ได้จากตราสารทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีควรตรวจสอบเอกสารหลักฐานการรับเงินปันผลและหาข้อมูลจากแหล่งภายนอกเกี่ยวกับการประกาศจ่ายเงินปันผล รวมทั้งอัตราเงินปันผลที่จ่าย เช่น จากรายงานประจำปี หรือรายงานการประชุมใหญ่ของผู้ออกตราสาร รายงานประจำเดือนของตลาดหลักทรัพย์ หรืออาจสอบถามโดยตรงกับผู้ออกตราสาร เป็นต้น การบันทึกเงินปันผลรับเป็นรายได้ประจำปีต้องเป็นเงินปันผลที่ประกาศจ่ายภายในปีนั้น กรณีผู้ออกหุ้นประกาศจ่ายปันผลเป็นหุ้นปันผล ผู้ได้รับหุ้นปันผลไม่ต้องบันทึกบัญชีหุ้นปันผลนั้น แต่ให้บันทึกความทรงจำเกี่ยวกับจำนวนหุ้นที่ได้รับเพิ่มเติมและคำนวณราคาหุ้นต่อหุ้นที่ซื้อใหม่ เพื่อจะได้ทราบต้นทุนที่ถูกต้องเมื่อมีการขายหุ้นบางส่วนไปในอนาคต กรณีซื้อหุ้นไว้หลายครั้งในราคาหุ้นที่แตกต่างกัน ต้องแสดงจำนวนหุ้นปันผลที่ได้รับของหุ้นที่ซื้อในแต่ละครั้ง หุ้นปันผลนั้นไม่ถือเป็นรายได้ แต่เป็นการเพิ่มจำนวนหุ้นที่สหกรณ์ถือไว้เท่านั้น ทั้งนี้ หากมีการประกาศจ่ายเงินปันผลแล้ว แต่สหกรณ์ยังไม่ได้รับเงิน จะต้องแนะนำสหกรณ์ปรับปรุงบัญชีเป็นเงินปันผลค้างรับ

6.2 ดอกเบี้ยรับ ในกรณีที่สหกรณ์ลงทุนในตราสารหนี้ เช่น ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน พันธบัตร หุ้นกู้ กองทุนเปิดประเภทตราสารหนี้ ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่สหกรณ์มักลงทุนในตราสารหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยแน่นอน ผู้สอบบัญชีต้องตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนในการบันทึกดอกเบี้ยรับในตราสารหนี้โดยตรวจสอบเอกสารหลักฐานดอกเบี้ยรับและทดสอบคำนวณดอกเบี้ยที่สหกรณ์ควรได้รับประจำปีกับบัญชีดอกเบี้ยรับ ซึ่งสหกรณ์ได้บันทึกไว้ว่าครบถ้วนหรือไม่ รวมทั้งมีการปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปีถูกต้องตรงตามงวดหรือไม่ ในกรณีซื้อตราสารหนี้ในราคาสูงหรือต่ำกว่ามูลค่า ได้มีการปรับปรุงตัดบัญชีส่วนเกินหรือส่วนต่ำกว่ามูลค่าโดยปรับกับบัญชีดอกเบี้ยรับครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่

ตัวอย่างที่ 10 ตรวจสอบการบันทึกบัญชีผลตอบแทนจากการลงทุน (ตราสารหนี้)

ใช้ข้อมูลจากตัวอย่างที่ 8 (ปีทางบัญชีของสหกรณ์ คือ 30 กันยายน 25X4)

การคำนวณราคาหุ้นเงินลงทุน

จำนวนเงินที่จ่าย	10,390,481.70
หัก ดอกเบี้ยค้างสะสม (วันที่จ่ายดอกเบี้ยครั้งล่าสุดจนถึงวันซื้อ)	60,493.20
ราคาหุ้นของหุ้นกู้ (1,032.99885 X 10,000)	10,329,988.50
ราคามูลค่าหุ้นกู้ (1,000.00 X 10,000)	10,000,000.00
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	329,988.50

ตารางตัดส่วนเกินตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

วัน เดือน ปี ที่ซื้อ/รับดอกเบี้ย	เงินสดรับ (1) 4.8 %	ดอกเบี้ยรับ (2) 3.75%	ส่วนเกินมูลค่าตัดจำหน่าย (3) = (1) - (2)	ราคาตามบัญชี (4) = (4) - (3)
19 ม.ค. X4 ณ วันซื้อ	60,493.20 179,506.80	ดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนซื้อเงินลงทุน ดอกเบี้ยรับของสหกรณ์		10,329,988.50
4 มิ.ย. X4	240,000	144,336.83	35,169.97	10,294,818.53
30 ก.ย. X4	160,000.00	128,685.23	31,314.77	10,263,503.76
4 ธ.ค. X4	80,000	64,146.90	15,853.10	10,247,650.66
4 มิ.ย. X5	240,000	192,143.45	47,856.55	10,199,794.11
30 ก.ย. X5	160,000.00	127,497.43	32,502.57	10,167,291.53
4 ธ.ค. X5	80,000	63,545.57	16,454.43	10,150,837.10
4 มิ.ย. X6	240,000	190,328.20	49,671.80	10,101,165.30
30 ก.ย. X6	160,000.00	126,264.57	33,735.43	10,067,429.87
4 ธ.ค. X6	80,000	62,921.44	17,078.56	10,050,351.30
4 มิ.ย. X7	240,000	189,648.70	50,351.30	10,000,000.00
	1,619,506.80	1,289,518.30	329,988.50	

② การบันทึกบัญชีของสหกรณ์

19/01/X4

เดบิต เงินลงทุน - หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม

เครดิต เงินฝากธนาคาร - ทหารไทย

บันทึกการซื้อเงินลงทุน (10,000 X 1,039.048170)

บันทึกต้นทุนของเงินลงทุน
ไม่ถูกต้อง เนื่องจากรวมดอกเบี้ยค้าง
ก่อนซื้อไว้ด้วย

10,390,481.70

10,390,481.70

04/06/X4

เดบิต เงินฝากธนาคาร - ธนชาติ (กระแสราย) 240,000.00

เครดิต ดอกเบี้ยรับ

240,000.00

บันทึกรับดอกเบี้ยจากการถือหุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพดุสิตเวชการ (BGH 146A)

30/09/X4

เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ 160,000.00

เครดิต ดอกเบี้ยรับ

ไม่ได้ตัดส่วนเกิน
มูลค่าหุ้นกู้

160,000.00

ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับหุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพดุสิตเวชการ (BGH 146A) 4 เดือน $(10,000,000 \times 4.8\% \times 4/12)$

③ บัญชีแยกประเภทดอกเบี้ยรับ

ดอกเบี้ยรับ - หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพดุสิตเวชการ

(หน่วย:บาท)

30/09/X4		04/06/X4	
งบกำไรขาดทุน	400,000.00	เงินฝากธนาคาร	240,000.00
		30/09/X4	
		ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ	160,000.00
	<u>400,000.00</u>		<u>400,000.00</u>

④ ใบนำส่งดอกเบี้ย และหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ของผู้ออกตราสารหนี้

วิธีการตรวจสอบ

1. ทดสอบคำนวณดอกเบี้ยรับซึ่งควรเป็นรายได้ประจำปี ดังนี้

ดอกเบี้ยที่รับระหว่างปี $(10,000,000 \times 4.8\% \times 6/12)$ 240,000.00

บวก ดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปี $(10,000,000 \times 4.8\% \times 4/12)$ 160,000.00

รวมดอกเบี้ยรับตามบัญชีแยกประเภทของสหกรณ์ 400,000.00

หัก ส่วนเกินมูลค่าเงินลงทุนที่ตัดบัญชีประจำปี 66,484.74

ดอกเบี้ยค้างรับสะสมก่อนการซื้อ-รับโอนจากผู้ขาย 60,493.20 126,977.94

รายได้ดอกเบี้ยประจำปี 273,022.06

2. ตรวจสอบหลักฐานการรับดอกเบี้ย เพื่อพิจารณาว่าได้รับดอกเบี้ยตามเงื่อนไขในหนังสือชี้ชวนหรือไม่

โดยตรวจสอบจากหลักฐาน ดังนี้

2.1 ใบนำส่งดอกเบี้ยและหรือหนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่าย ของผู้ออกตราสารหนี้

2.2 หลักฐานการรับเงิน (โอนเข้าบัญชีธนาคาร/สำเนาเช็ค)

3. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด และการผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภท

สรุปผลการตรวจสอบ

สหกรณ์บันทึกดอกเบี้ยรับไม่ถูกต้อง เนื่องจากบันทึกดอกเบี้ยค้างรับสะสมก่อนซื้อหุ้นกู้เป็นรายได้ของสหกรณ์ รวมทั้งไม่ได้ตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตามระยะเวลาที่ได้รับดอกเบี้ยเป็นผลให้ดอกเบี้ยรับตามสมุดบัญชีแยกประเภทของสหกรณ์ (400,000) ไม่เท่ากับดอกเบี้ยรับจากการทดสอบคำนวณของผู้สอบบัญชีจำนวน (273,022.06) ผู้สอบบัญชีควรแนะนำให้สหกรณ์ปรับปรุงบัญชี ดังนี้

(1) 30/09/X4

เดบิต ดอกเบี้ยรับ 60,493.20
 เครดิต เงินลงทุน-หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม 60,493.20
 ปรับปรุงโอนดอกเบี้ยค้างรับซึ่งเป็นของผู้ขาย ออกจากบัญชีดอกเบี้ยรับของสหกรณ์
 (สหกรณ์บันทึกดอกเบี้ยรับ = 240,000 บาท ซึ่งรวมของผู้ขาย = 60,493.20 บาท)

(2) 30/09/X4

เดบิต ดอกเบี้ยรับ 66,484.74
 เครดิต เงินลงทุน - หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม 66,484.74
 ปรับปรุงตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม (BGH 146A) ตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 3.75% โดยปรับลดกับบัญชีดอกเบี้ยรับ ณ วันสิ้นปี ตามตารางตัดส่วนเกิน ดังนี้

วัน เดือน ปี ที่ซื้อ/รับดอกเบี้ย	เงินสดรับ (1)	ดอกเบี้ยรับ (2)	ส่วนเกินมูลค่าตัดจำหน่าย (3) = (1) - (2)	ราคาตามบัญชี (4) = (1) - (3)
21 ม.ค. X4	60,493.20	ดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนซื้อเงินลงทุน		10,329,988.50
	179,506.80			
4 มี.ย. X4	240,000.00	144,336.83	35,169.97	10,294,818.53
30 ก.ย. X4	160,000.00	128,685.23	31,314.77	10,263,503.76
	400,000.00	273,022.06	66,484.74	

= 10,000,000 X 4.80% X 4/12 = 160,000 บาท

= 10,294,818.53 X 3.75% X 4/12 = 128,658.23

หมายเหตุ : คำนวณเงินสหรับและดอกเบี้ยรับเป็นรายเดือน เนื่องจากผู้ออกตราสารจ่ายดอกเบี้ยเป็นสัดส่วนของจำนวนงวดต่อปี (รายเดือน) ได้ตรวจสอบจากหนังสือชี้ชวนและหลักฐานหนังสือรับรองภาษี หัก ณ ที่จ่ายแล้ว หลังการปรับปรุงบัญชี ดอกเบี้ยรับควรเป็นจำนวน 273,022.06 บาท ซึ่งบัญชีแยกประเภทดอกเบี้ยรับ - หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม หลังการปรับปรุง เป็นดังนี้

ดอกเบี้ยรับ - หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม (หน่วย:บาท)

30/09/X4		04/06/X4	
เงินลงทุนฯ	60,493.20	เงินฝากธนาคารธนชาติ	240,000.00
เงินลงทุนฯ	66,484.74	30/09/X4	
งบกำไรขาดทุน	<u>273,022.06</u>	ดอกเบี้ยค้างรับ	160,000.00
	<u>400,000.00</u>		<u>400,000.00</u>

ตัวอย่างที่ 11 ตรวจสอบเงินปันผลรับ (ตราสารทุน)

สหกรณ์มีข้อมูลให้ตรวจสอบ ดังนี้ (ปีบัญชีของสหกรณ์ 31 ธันวาคม 25X4)

① หลักฐานการประกาศจ่ายเงินปันผล ดังนี้

กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล

วันที่ประกาศ	วันที่จ่าย	อัตราปันผล (บาท/หน่วย)
25/02/X4	01/03/X4	0.5000
02/05/X4	31/05/X4	0.5000
3/08/X4	26/08/X4	0.5000
14/11/X4	24/11/X4	0.5000

1,446,916.2597 1)

หุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม บี เค

วันที่ประกาศ	วันที่จ่าย	อัตราปันผล (บาท/หน่วย)
01/11/X4	18/11/X4	2.5000

125,750.00 2)

กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก

วันที่ประกาศ	วันที่จ่าย	อัตราปันผล (บาท/หน่วย)
15/01/X4	09/01/X4	0.3500
09/07/X4	19/08/X4	0.3000

17,500.00 3)

15,000.00 4)

จำนวนหุ้นตามทะเบียนคุม = 50,000 หุ้น

② ทะเบียนคุม/บัญชีย่อยเงินลงทุน

บัญชีย่อย (บางส่วนเฉพาะยอดคงเหลือ) กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

ว/ด/ป ที่ชื่อ	คงเหลือ	
	จำนวนหุ้น	จำนวนเงิน
09/12/X3 LV029	2,893,832.5194	13.8225
รวม	2,893,832.5194	13.8225

บัญชีย่อย (บางส่วนเฉพาะยอดคงเหลือ) หุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม บี เค ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

ว/ด/ป ที่ชื่อ	คงเหลือ	
	จำนวนหุ้น	จำนวนเงิน
31/05/X3 MBK201	40,000	96.5074688
29/06/X3 MBK1161	50,300	95.9398511
รวม	50,300	95.9398511

③ หนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่าย: จ่ายเงินปันผล

④ บัญชีแยกประเภทเงินปันผลรับ

		เงินปันผลรับ		(หน่วย : บาท)		
31/12/X4	งบกำไรขาดทุน	5,945,915.04	01/03/X4	เงินฝากธนาคารธนชาติ	1,446,916.26	1)
			09/01/X4	เงินฝากธนาคารกรุงไทย	17,500.00	3)
			31/05/X4	เงินฝากธนาคารธนชาติ	1,446,916.26	1)
			19/08/X4	เงินฝากธนาคารกรุงไทย	15,000.00	4)
			26/08/X4	เงินฝากธนาคารธนชาติ	1,446,916.26	1)
			24/11/X4	เงินฝากธนาคารธนชาติ	1,446,916.26	1)
			18/11/X4	เงินฝากธนาคารธนชาติ	125,750.00	2)
		5,945,915.04			5,945,915.04	

วิธีการตรวจสอบ

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการประกาศจ่ายเงินปันผล
2. ทดสอบการคำนวณเงินปันผลรับ โดยใช้จำนวนหุ้นตามทะเบียนคุม/บัญชีย่อย X อัตราเงินปันผล เช่น
 - 1) เงินปันผลกองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล = $2,893,832.5194 \times 0.50 = 1,446,916.26$ บาท
 - 2) เงินปันผลหุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม บี เค = $50,300 \times 2.50 = 125,750.00$ บาท
 - 3) เงินปันผลกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก = $50,000 \times 0.35 = 15,750.00$ บาท
 - 4) เงินปันผลกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก = $50,000 \times 0.30 = 15,000.00$ บาท
3. ตรวจสอบเอกสารการรับเงินและการบันทึกบัญชีเงินปันผลรับ

สรุปผลการตรวจสอบ

สหกรณ์บันทึกเงินปันผลรับตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีมีเอกสารหลักฐานประกอบครบถ้วน ถูกต้อง

7. ตรวจสอบการขาย/การไถ่ถอนเงินลงทุน

ในกรณีสหกรณ์มีการขายหลักทรัพย์ในระหว่างปี ผู้สอบบัญชีต้องตรวจสอบ ดังนี้

7.1 การขายเงินลงทุนได้รับการอนุมัติถูกต้องตามระเบียบสหกรณ์/ผู้มีอำนาจ

7.2 มีเอกสารประกอบการขาย และการรับเงินครบถ้วน

7.3 ทดสอบการคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการขายเงินลงทุน และตรวจสอบการบันทึกบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหรือไม่ ซึ่งมีข้อพิจารณาในการบันทึกบัญชี ดังนี้

(1) บัญชีหลักทรัพย์ควรมียอดลดลงเท่ากับราคาตามบัญชีของหลักทรัพย์ ณ วันขายหากจำหน่ายเงินลงทุนเพียงบางส่วน ราคาตามบัญชีต่อหน่วยที่ใช้คำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนชนิดเดียวกัน ต้องคำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักหรือวิธีเข้าก่อนออกก่อน ตามนโยบายการบัญชีของสหกรณ์เกี่ยวกับเงินลงทุน

ในกรณีขายตราสารหนี้ระหว่างงวดการชำระดอกเบี้ยของผู้ออกตราสารหนี้ ต้องปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ และตัดส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าของเงินลงทุนที่ขาย ตั้งแต่วันที่รับดอกเบี้ยงวดสุดท้ายจนถึงวันที่ขาย เพื่อให้ได้ราคาตามบัญชีของเงินลงทุน ณ วันที่ขาย

(2) ราคาขายหลักทรัพย์ (มูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับ) ควรบันทึกบัญชีด้วยยอดสุทธิหลังการหักค่านายหน้า ค่าธรรมเนียมต่างๆ โดยไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับ/สิทธิในการรับเงินปันผลที่โอนขาย

(3) บันทึกผลต่างระหว่างราคาขาย กับราคาตามบัญชีเป็นกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน โดยบันทึกกลับบัญชีทุกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนเพื่อรับรู้กำไร (ขาดทุน) ในงบกำไรขาดทุน เช่น บัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนและบัญชีกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น (ที่แสดงไว้ในส่วนของทุนของสหกรณ์) ตามสัดส่วนการขาย

การคำนวณจำนวนเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายเงินลงทุน ดังนี้

ราคาขายเงินลงทุน	XXX	บาท	
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการขาย	<u>XX</u>	บาท	
จำนวนเงินที่ได้รับจากการขายสุทธิ	XX	บาท	① ←
<u>บวก</u> ดอกเบี้ย/เงินปันผลค้างรับที่โอนขาย	<u>XX</u>	บาท	
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายค่าใช้จ่ายในการขาย (ถ้ามี)	<u>XX</u>	บาท	
จำนวนเงินที่ได้รับทั้งหมด	<u>XXX</u>	บาท	
การคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน ดังนี้			
จำนวนเงินได้ที่รับจากการขายสุทธิ	XX	บาท	① ←
<u>หัก</u> ราคาตามบัญชีของเงินลงทุน*	<u>XX</u>	บาท	
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน	<u>XX</u>	บาท	

ราคาตามบัญชีของเงินลงทุน* กรณีตราสารหนี้ ให้คำนวณ ดังนี้	
ราคาหุ้นเงินลงทุนที่ขาย	XX
บวก ส่วนต่ำกว่ามูลค่า หรือ	X
หัก ส่วนเกินกว่ามูลค่าเงินลงทุน	<u>X</u>
(นับจากวันที่ซื้อ - วันขาย)	
ราคาตามบัญชี	<u>XX</u>

ตัวอย่าง การบันทึกบัญชีเมื่อจำหน่ายเงินลงทุน

กรณีที่ 1 เงินลงทุนที่จำหน่ายมีผลกำไรจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งได้มีการตั้งพักไว้ในบัญชีกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นทางด้านเครดิต กับบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนทางด้านเดบิต ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีโดย

เดบิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	XX
	กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ¹	XX
	กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน (กรณีมีผลขาดทุนจากการจำหน่าย)	XX
เครดิต	เงินลงทุน..(ระบุชื่อ)...	XX
	ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ¹	XX
	กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน (กรณีมีผลกำไรจากการจำหน่าย)	XX

¹ โอนกลับรายการบัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุน กรณีมีผลกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้น

กรณีที่ 2 เงินลงทุนที่จำหน่ายมีผลขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งได้มีการตั้งพักไว้ในบัญชีกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นทางด้านเดบิต กับบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนทางด้านเครดิต ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีโดย

เดบิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	XX
	ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ²	XX
	กำไร(ขาดทุน)จากการจำหน่ายเงินลงทุน (กรณีมีผลขาดทุนจากการจำหน่าย)	XX
เครดิต	เงินลงทุน..(ระบุชื่อ)...	XX
	กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ²	XX
	กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน (กรณีมีผลกำไรจากการจำหน่าย)	XX

² โอนกลับรายการบัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุน กรณีมีผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

7.4 ตรวจสอบการปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร กรณีมีค่าใช้จ่ายในการขาย เช่น ค่านายหน้า/ ค่าธรรมเนียม เป็นต้น ซึ่งสหกรณ์มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่งภาษีสำหรับการจ่ายเงินได้ดังกล่าว ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด

7.5 ตรวจสอบการบันทึกการขายเงินลงทุนในทะเบียนคุม/บัญชีย่อยถูกต้อง ครบถ้วน

ตัวอย่างที่ 12 การตรวจสอบการขายเงินลงทุน (ตราสารหนี้)

โดยใช้ข้อมูลจากตัวอย่างที่ 7 โดยสมมติว่าสหกรณ์มีนโยบายถือหุ้นกู้เพื่อขายและมูลค่ายุติธรรมของหุ้นกู้เท่ากับราคาตามบัญชี (ปีทางบัญชีของสหกรณ์ คือ 31 ธันวาคม X5)

① ข้อมูลจากรายงานการประชุมคณะกรรมการ

สหกรณ์มีมติที่ประชุมให้จำหน่ายหุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี (IRPC 147 A) ทั้งจำนวน และได้มีการจำหน่ายเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 25X5 โดยได้รับเช็คจำนวน 5,250,000 เสียค่านายหน้า 10,500 บาท (รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม)

② ตารางตัดจำหน่ายส่วนเกินกว่ามูลค่าหุ้นกู้ (วิธีเส้นตรง ใช้จำนวนวันตามปีปฏิทิน)

วัน เดือน ปี ที่ซื้อ/รับ ดอกเบี้ย	จำนวนวัน ที่ใช้คำนวณ	ดอกรับเป็นตัวเงิน (1)	ส่วนเกินมูลค่า ตัดจำหน่าย (2)= (158.60 X จำนวน	ดอกเบี้ยรับที่แท้จริง (3) = (1) - (2)	ราคาตามบัญชี (4) = (4) - (2)
16 ส.ค. X4		31,821.92	ดอกเบี้ยค้างสะสมก่อนซื้อเงินลงทุน		5,224,589.95
	138	95,465.75			
1 ม.ค. X5	184	127,287.67	21,886.80	73,578.95	5,202,703.15
1 ก.ค. X5	181	125,212.33	28,706.60	96,505.73	5,173,996.55
1 ม.ค. X6	184	127,287.67	29,182.40	98,105.27	5,144,814.15
1 ก.ค. X6	182	125,904.11	28,865.20	97,038.91	5,115,948.95
1 ม.ค. X7	184	127,287.67	29,182.40	98,105.27	5,086,766.55
1 ก.ค. X8	181	125,212.33	28,706.60	96,505.73	5,058,059.95
1 ม.ค. X8	184	127,287.67	29,182.40	98,105.27	5,028,877.55
2 ก.ค. X9	182	125,904.11	28,877.55	97,026.56	5,000,000.00
รวม	1,416	979,561.64	224,589.95	754,971.69	

③ หลักฐานการรับเงินค่าขาย (เงินโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์) จำนวน 5,250,000 บาท

④ สหกรณ์คำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการขายเงินลงทุน ดังนี้

รับเงินโอนค่าขายหุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี จำนวน 5,000 หุ้น

5,250,000.00

หัก ราคาตามบัญชี

5,202,703.15

กำไรจากการขาย

47,296.85

ไม่ถูกต้อง เนื่องจากใช้ยอด
ณ 1 ม.ค. X5 มิใช่ยอด
ณ วันจำหน่าย คือวันที่ 4 มิ.ย. X5

⑤ การบันทึกบัญชีของสหกรณ์

04/06/X5

เดบิต เงินฝากธนาคาร - ไทยพาณิชย์ (กระแสฯ)

5,250,000.00

เครดิต เงินลงทุน - หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี (IRPC 147 A)

5,202,703.15

กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน

47,296.85

บันทึกการขายหุ้นกู้ - บมจ. บมจ. ไออาร์พีซี (IRPC 147 A)

วิธีการตรวจสอบ

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานอนุมัติขายหุ้นกู้ โดยพิจารณว่าการขายได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจถูกต้อง
2. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการรับเงิน เพื่อตรวจสอบว่าได้รับเงินถูกต้องและมีเอกสารประกอบครบถ้วนหรือไม่
3. ทดสอบการคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน มีการคำนวณเป็นไปตามมาตรฐานบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
4. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด การผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภท ทะเบียนคุม และบัญชีย่อย (ถ้ามี)

ผู้สอบบัญชีขอหลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

1. หลักฐานการจ่ายค่าธรรมเนียม (ค่านายหน้า) เพื่อทดสอบคำนวณราคาขายสุทธิ
2. หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายค่านายหน้า และหลักฐานการนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย เช่น แบบ ภ.ง.ด. 53 และใบเสร็จรับเงินของกรมสรรพากร เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร

สรุปผลการตรวจสอบ

1. เนื่องจากเป็นการขายหุ้นกู้ในระหว่างงวดชำระดอกเบี้ยของผู้ออกตราสาร แต่สหกรณ์ไม่ได้ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับที่โอนขายไปพร้อมหุ้นกู้เป็นรายได้ของสหกรณ์ตามงวดเวลา รวมทั้งไม่ตัดจ่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตั้งแต่วันที่รับดอกเบี้ยครั้งสุดท้ายจนถึงวันขายก่อนคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนและไม่บันทึกภาษีหัก ณ ที่จ่าย (รอนำส่ง) ค่านายหน้า ดังนั้น ผู้สอบบัญชีควรเสนอให้สหกรณ์ปรับปรุงบัญชี ดังนี้

31/12/X5

เดบิต กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน	82,404.24	
เครดิต ดอกเบี้ยรับ - หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี (IRPC 147 A)		82,109.85
(106,534.25 - 24,424.40)		
ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (รอนำส่ง) $[10,500 - (10,500 \times 7) \times 3\%]$		294.39
	107	

ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับที่โอนขายพร้อมหุ้นกู้ระหว่างงวดดอกเบี้ย วันที่ 1 ม.ค. X5 - 4 มิ.ย. X5 = 154 วัน
 $(5,000,000 \times 5.05\% \times 154/365) = 106,534.25$ บาท และปรับปรุงตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตั้งแต่วันที่รับดอกเบี้ยงวดสุดท้ายจนถึงวันขาย $(158.60 \times 154 \text{ วัน}) = 24,424.40$ บาท ดังนั้น ดอกเบี้ยค้างรับที่โอนขายไปพร้อมหุ้นกู้เป็นดอกเบี้ยรับของสหกรณ์ = $106,534.25 - 24,424.40 = 82,109.85$ บาท รวมทั้งปรับปรุงกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายหุ้นกู้ให้ถูกต้อง หลังการปรับปรุงบัญชีมีผลขาดทุนจากการจำหน่ายหุ้นกู้ = 35,107.39 บาท

หมายเหตุ : การคำนวณกรณีขายหุ้นกู้ระหว่างงวดการชำระดอกเบี้ยของผู้ออกตราสาร มีขั้นตอนดังนี้

- ❶ ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับที่โอนขายพร้อมหุ้นกู้ (วันที่รับดอกเบี้ยงวดสุดท้าย - จนถึงวันขาย)
- ❷ ปรับปรุงตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ (วันที่รับดอกเบี้ยงวดสุดท้าย - จนถึงวันขาย)
- ❸ บันทึกการขายหุ้นกู้ และกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายหุ้นกู้

การบันทึกบัญชีที่ต้อง

1	เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ	106,534.25	
	เครดิต ดอกเบี้ยรับ		106,534.25
	ปรับปรุงดอกเบี๋ยค้างรับที่โอนขายพร้อมหุ้นกู้ (วันที่รับดอกเบี้ยงวดสุดท้าย - จนถึงวันขาย)		
2	เดบิต ดอกเบี้ยรับ	24,424.40	
	เครดิต เงินลงทุน-หุ้นกู้ บมจ. IRPC		24,424.40
	ปรับปรุงตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ (วันที่รับดอกเบี้ยงวดสุดท้าย - จนถึงวันขาย)		
3	เดบิต เงินฝากธนาคาร	5,250,000.00	
	กำไร (ขาดทุน) จากการขาย	35,107.39	ก
	เครดิต ดอกเบี้ยค้างรับ		106,534.25
	เงินลงทุน - หุ้นกู้ บมจ. IRPC		5,178,278.75
	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (รอนำส่ง)		294.39
	บันทึกการขายหุ้นกู้ และผลขาดทุน จากการจำหน่ายหุ้นกู้ บมจ. IRPC		

ก การคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการขายหลังการปรับปรุงดอกเบี้ยรับและตัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ที่ต้อง

รับเงินฝากธนาคารจากการขายหุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี จำนวน 5,000 หุ้น		5,250,000.00
หัก ดอกเบี้ยค้างรับที่โอนขาย (5,000,000 X 5.05% X 154/365)		106,534.25
ภาษี หัก ณ ที่จ่ายค่านายหน้า (10,500 X 3%)		294.39
จำนวนเงินที่ได้รับจากการขายสุทธิ		5,143,171.36
จำนวนเงินที่ได้รับจากการขายสุทธิ		5,143,171.36
หัก ราคาตามบัญชี		
ราคาทุน		5,224,589.95
หัก ส่วนเกินมูลค่า (วันที่ซื้อ - วันที่ขาย = 21,886.80 + 24,424.40)		46,311.20
ขาดทุนจากการขายหุ้นกู้		35,107.39
บัญชีแยกประเภทหลังการปรับปรุงบัญชี		
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน		(หน่วย:บาท)
31/12/X5	04/06/X5	
ดอกเบี๋ยรับ-หุ้นกู้ บมจ.ไออาร์พีซี	เงินฝาก ธ. ไทยพาณิชย์	47,296.85
ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (รอนำส่ง)	31/12/X5	
	งบกำไรขาดทุน	35,107.39
		82,404.24

2. สหกรณ์จ่ายเงินได้ตาม มาตรา 40 (2) ค่านายหน้าให้นิติบุคคล และได้หักภาษี ณ ที่จ่ายตามประมวลรัษฎากร รวมทั้งออกหนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่ายให้ผู้มีเงินได้ แต่ยังไม่ได้นำส่งภาษีให้เป็นไปตามประมวลรัษฎากร ควรแนะนำ สหกรณ์ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 13 การตรวจสอบการขายเงินลงทุน (ตราสารทุน)

มีข้อมูลประกอบการตรวจสอบ (ปีทางบัญชีของสหกรณ์ คือ 31 ธันวาคม 25X4) มีดังนี้

① หนังสือยืนยันการซื้อขายหลักทรัพย์/เอกสารการชำระราคา/ใบกำกับภาษี จาก บริษัทหลักทรัพย์ยูโอบี เคย์เสียน (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มีรายละเอียด ดังนี้

วันที่ขาย : (19/06/25X4)

สัญญาเลขที่	ชื่อหุ้น	จำนวน	ราคาต่อหุ้น	จำนวนเงิน	ค่านายหน้า	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย	จำนวนเงิน
SE 4126	EGCO	20,000	106.5000	2,130,000.00	5,491.14	384.38	164.73	2,124,289.21
SE 4866	EGCO	20,000	107.0000	2,140,000.00	5,516.92	386.18	165.51	2,134,262.41
			Total SE	4,270,000.00	11,008.06	770.56	330.24	4,258,551.62

รายละเอียดการชำระเงิน เช็ค/เงินโอน /ธนาคาร-สาขา

② การบันทึกบัญชีขายหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ของสหกรณ์ 19/06/X4

เดบิต เงินฝากธนาคาร...

ค่าธรรมเนียม (ค่านายหน้า)
ภาษีมูลค่าเพิ่มค่านายหน้า

4,258,551.62
11,008.06
770.56

มาตรฐานการบัญชีและระเบียบ นทส. ไม่ให้บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย แต่ให้หักจากยอดขาย

เครดิต เงินลงทุน - หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (40,000 X 76.436243) 3,057,449.72
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง (ค่านายหน้า 11,008.06 X 3%) 330.24
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน 1,212,550.28

บันทึกการขายเงินลงทุน - หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า จำนวน 40,000 หน่วย คำนวณต้นทุนโดยวิธีถ่วงเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนัก

- ③ สำเนาเช็ครับชำระเงินค่าขายเงินลงทุน จำนวน 4,258,551.62 บาท
- ④ สำเนาหนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่ายที่สหกรณ์ออกให้สำหรับการหักค่าธรรมเนียม (ค่านายหน้า)

๕) บัญชีย่อยหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)

บัญชีย่อยหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ณ วันที่ 31/12/25X3

ว/ด/ป	เลขที่หุ้น	ซื้อ			ขาย			คงเหลือ		
		จำนวน	@	จำนวนเงิน	จำนวน	@	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน	
07/10/X2	EGCO030	44,900	77.1507051	3,464,066.66			44,900	77.1507051	3,464,066.66	
07/11/X2	EGCO432	55,100	77.2059751	4,254,049.23			100,000	77.1811589	7,718,115.89	
16/10/X3	EGCO1433	40,000	74.5739533	2,982,958.13			140,000	76.4362430	10,701,074.02	
		140,000	76.4362430	10,701,074.02			140,000	76.4362430	10,701,074.02	
					มูลค่ายุติธรรม ณ 31/12/25X3			140,000	96.2500000	13,475,000.00
					ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี (หลักทรัพย์เผื่อขาย)					2,773,925.98

ราคาหุ้นถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก = จำนวนเงินที่ซื้อครั้งที่ 1 + จำนวนเงินที่ซื้อครั้งที่ 2 + ...

จำนวนหุ้น

บัญชีย่อยหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ณ วันที่ 19/06/25X4

ว/ด/ป	เลขที่หุ้น	ซื้อ			ขาย			คงเหลือ	
		จำนวน	@	จำนวนเงิน	จำนวน	@	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
07/10/X2	EGCO030	44,900	77.1507051	3,464,066.66			44,900	77.1507051	3,464,066.66
07/11/X2	EGCO432	55,100	77.2059751	4,254,049.23			100,000	77.1811589	7,718,115.89
16/10/X3	EGCO1433	40,000	74.5739533	2,982,958.13			140,000	76.4362430	10,701,074.02
							140,000	76.4362430	10,701,074.02
19/06/X4	EGCO1433				40,000	76.4362430	3,057,449.72	76.4362430	7,643,624.30
		140,000	76.4362430	10,701,074.02			100,000	76.4362430	7,643,624.30

วิธีการตรวจสอบ

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานอนุมัติขายหุ้นสามัญ โดยพิจารณาว่าการขายเงินลงทุนได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจหรือไม่
2. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการรับเงิน เพื่อพิจารณาว่าการขายเงินลงทุนมีเอกสารหลักฐานถูกต้อง ครบถ้วน
3. ทดสอบการคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน โดยตรวจสอบว่าราคาขายสุทธิและต้นทุนเงินลงทุนมีการคำนวณถูกต้องตามที่มาตรฐานการบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหรือไม่
4. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด การผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภท ทะเบียนคุม และบัญชีย่อย (ถ้ามี) ตรงกับเอกสารประกอบการลงบัญชี และบันทึกบัญชีเป็นไปตามที่มาตรฐานการบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ผู้สอบบัญชีขอหลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

1. หลักฐานการอนุมัติให้จำหน่ายเงินลงทุน
2. หลักฐานการจ่ายค่าธรรมเนียม (ค่านายหน้า) เพื่อทดสอบการคำนวณค่าธรรมเนียมและราคาขายสุทธิ
3. หลักฐานการนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย (แบบ ภ.ง.ด. 53 และใบเสร็จรับเงินของกรมสรรพากร) เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร
4. งบการเงินปีก่อน เพื่อตรวจสอบบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนที่ขาย ได้แก่บัญชีเงินลงทุนหุ้นสามัญฯ กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น และค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน

สรุปผลการตรวจสอบ

1. สหกรณ์จำหน่ายเงินลงทุนโดยไม่ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ โดยฝ่ายจัดการให้เหตุผลว่า เนื่องจากหุ้นมีราคาเสนอซื้อสูงในเวลาสั้นๆ หากรออนุมัติจะไม่ทันกับเหตุการณ์ ทั้งนี้ การดำเนินการขายนี้เห็นว่าเป็นผลดีกับสหกรณ์และได้ปรึกษาด้วยวาจาจากประธานกรรมการแล้ว และจะเสนอที่ประชุมคณะกรรมการ เพื่อทราบในการประชุมคราวต่อไป อย่างไรก็ตามจากการตรวจสอบรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ไม่พบวาระรายงานการจำหน่ายหุ้นให้ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทราบแต่อย่างใด แนะนำสหกรณ์ในการจำหน่ายเงินลงทุนควรผ่านการอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามระเบียบสหกรณ์
2. สหกรณ์คำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนด้วยราคาที่ขายได้ รวมทั้งไม่โอนปิดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนที่จำหน่าย ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ที่กำหนดให้รับรู้กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนจากผลต่างของยอดขายสุทธิหลังการหักค่าใช้จ่ายในการขาย เช่น ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการขายต่างๆ ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์คำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนให้ถูกต้อง รวมทั้งปรับปรุงโอนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนที่จำหน่าย เช่น ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน และกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น ดังนี้

31/12/X5

เดบิต	กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น - หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า	792,550.28	
	เครดิต ค่าเพื่อการปรับมูลค่า - หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า		792,550.28

โอนปิดบัญชีกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นและบัญชีค่าเพื่อการปรับมูลค่าหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า : EGO

ตามสัดส่วนการขาย $2,773,925.98 \times (40,000/140,000) = 792,550.28$ บาท

เดบิต	กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน	11,778.62	
	เครดิต ค่าธรรมเนียม (ค่านายหน้า)		11,008.06
	ภาษีมูลค่าเพิ่มค่านายหน้า		770.56

ปรับปรุงโอนค่านายหน้าซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายในการขายออกจากบัญชีกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน เนื่องจากสหกรณ์บันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ เมื่อวันที่ 19/06/X4 หลังการปรับปรุงบัญชีมีกำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน = 1,200,771.66 บาท

การคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการขายหลังการปรับปรุงบัญชี		(หน่วย : บาท)
	ราคาขาย (หนังสือยืนยันการขายตาม ①)	4,270,000.00
<u>หัก</u>	ค่านายหน้า (0.2587%)	11,008.06
	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (7% ของค่านายหน้า)	770.56
	จำนวนเงินที่ได้รับจากการขายสุทธิ	4,258,221.38
<u>บวก</u>	ค่าภาษีหัก ณ ที่จ่าย (3% ของค่านายหน้า)	330.24
	เงินฝากธนาคาร (เช็ค) จากการจำหน่ายเงินลงทุน	4,258,551.62
	จำนวนเงินที่ได้รับจากการขายสุทธิ	4,258,221.38
<u>หัก</u>	ราคาทุน (40,000 X 76.436243) วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (บัญชีย่อยหุ้นตาม ⑤)	3,057,449.72
	กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน	1,200,771.66

3. สหกรณ์จ่ายเงินได้ตาม มาตรา 40 (2) ค่านายหน้าให้นิติบุคคล และได้หักภาษี ณ ที่จ่ายตามประมวลรัษฎากร รวมทั้งออกหนังสือรับรองภาษีหัก ณ ที่จ่ายให้ผู้มีเงินได้ แต่ยังไม่ได้นำส่งภาษีให้เป็นไปตามประมวลรัษฎากร ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ปฏิบัติให้ถูกต้อง

8. ตรวจสอบการวัดมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นงวดบัญชี

ผู้สอบบัญชีต้องตรวจสอบการวัดมูลค่าเงินลงทุนของสหกรณ์ว่าถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด โดยต้องสอบถามการจัดประเภทเงินลงทุน ณ วันสิ้นปีของสหกรณ์ รวมถึงการทดสอบการคำนวณและบันทึกมูลค่าเงินลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น มีวิธีการตรวจสอบ ดังนี้

8.1 สอบทานนโยบายในการถือเงินลงทุนและการจัดประเภทเงินลงทุน ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินว่าเหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจของสหกรณ์หรือไม่ การแสดงมูลค่าเงินลงทุน ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินมีดังนี้

ประเภทเงินลงทุน	ราคาที่แสดง ณ วันที่ ในงบแสดงฐานะการเงิน	กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น
เงินลงทุนระยะสั้น - เพื่อค้า (ตราสารหนี้ และตราสารทุน)	มูลค่ายุติธรรม เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1. ราคาเสนอซื้อในตลาด* หรือ 2. ราคาซื้อขายครั้งล่าสุด ก่อนการปิดบัญชี หรือ ที่เรียกว่าราคาปิด 3. ราคาที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน เช่น มูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (NAV) ของกองทุนเปิด/กองทุนรวม	รับรู้เป็นกำไรขาดทุนจากการตีราคาในงบกำไรขาดทุนในงวดบัญชี
เงินลงทุนระยะสั้น - เพื่อขาย เงินลงทุนระยะยาว - เพื่อขาย (ตราสารหนี้ และตราสารทุน)	มูลค่ายุติธรรม เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1. ราคาเสนอซื้อในตลาด* หรือ 2. ราคาซื้อขายครั้งล่าสุด ก่อนการปิดบัญชี หรือ ที่เรียกว่าราคาปิด 3. ราคาที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน เช่น มูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (NAV) ของกองทุนเปิด กองทุนรวม	▶ รับรู้ในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงรายการแยกต่างหากใน ส่วนของทุนของสหกรณ์ ▶ โอนปิดไปคำนวณกำไรขาดทุนจากการขายเงินลงทุน และแสดงในงบกำไรขาดทุนในงวดที่มีการขายเงินลงทุน
เงินลงทุนระยะสั้น - เงินลงทุนทั่วไป เงินลงทุนระยะยาว - เงินลงทุนทั่วไป	ราคาทุน	ไม่รับรู้

ประเภทเงินลงทุน	ราคา que แสดง ณ วันที่ ในงบแสดงฐานะการเงิน	กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น
เงินลงทุนระยะสั้น – เงินลงทุน ในตราสารหนี้ ที่จะครบกำหนด ชำระภายใน 1 ปี นับจากวันที่ ในงบแสดงฐานะการเงิน	ราคาทุนตัดจำหน่าย คำนวณโดย ราคาทุนเริ่มแรกบวก/หักจำนวน ตัดจำหน่ายสะสมส่วนต่างราคาทุน เริ่มแรกกับราคามูลค่า	ไม่รับรู้
เงินลงทุนระยะยาว – เงินลงทุน ในตราสารหนี้ ถ้อยไว้จนครบกำหนด	ราคาทุนตัดจำหน่าย คำนวณโดย ราคาทุนเริ่มแรกบวก/หักจำนวน ตัดจำหน่ายสะสมส่วนต่างราคาทุน เริ่มแรกกับราคามูลค่า	ไม่รับรู้

ตลาด* หมายถึง ตลาดซื้อขายคล่อง เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ ตลาดตราสารหนี้ เป็นต้น

ผู้สอบบัญชีควรตรวจสอบข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในระหว่างปี ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการถือครอง หลักทรัพย์ของสหกรณ์หรือไม่ เช่น หากเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า ควรมีการหมุนเวียนซื้อขายในช่วงเวลาสั้นๆ อย่างต่อเนื่องในระหว่างปี (ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน มีการลงทุน ในกองทุนเปิดโดยถือหลักทรัพย์เพียง 7 - 14 วัน) กรณีเป็นตราสารหนี้ที่ตั้งใจจะถือจนครบกำหนด การได้มาซึ่ง เงินลงทุนควรใช้เงินของสหกรณ์เองมิใช่การกู้ยืมจากภายนอก เป็นต้น

อนึ่ง ผู้สอบบัญชีตรวจสอบพบว่าสหกรณ์ถือหลักทรัพย์เพื่อค้า ถือว่าขัดต่อกฎหมายสหกรณ์ เนื่องจาก วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งสหกรณ์ สหกรณ์ไม่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อทำการค้าหลักทรัพย์แต่อย่างใด ควรแจ้ง ให้สหกรณ์ทราบถึงความเสี่ยงจากการค้าหลักทรัพย์ดังกล่าว อาจส่งผลให้เกิดการขาดสภาพคล่องทาง การเงินได้ เนื่องจากหลักทรัพย์ในประเทศไทย มีความอ่อนไหวในการขึ้นลงของราคาตลาด อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ยังคงต้องจัดประเภทเงินลงทุนให้เป็นตามข้อเท็จจริง รวมทั้งเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เกี่ยวกับการลงทุน ซึ่งขัดกับกฎหมายสหกรณ์ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดด้วย

8.2 ตรวจสอบหลักฐานการวัดมูลค่ายุติธรรม ในกรณีเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด และ หลักทรัพย์นั้น ไม่ใช่ตราสารหนี้ที่สหกรณ์ตั้งใจจะถือไว้จนครบกำหนด ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบราคาได้ที่ Website ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลาดตราสารหนี้ สมาคมตลาดตราสารหนี้ รวมทั้ง Website ของผู้ออกตราสารหรือสถาบันการเงินซึ่งเป็นตัวแทนค้าหลักทรัพย์ หรือนายทะเบียนหลักทรัพย์ ในกรณีไม่สามารถ ตรวจสอบราคาได้เนื่องจากเลยเวลาที่มีการประกาศ เช่น เกิน 6 เดือน หลักทรัพย์ครบกำหนดตามสัญญา ผู้สอบบัญชีควรขอให้สหกรณ์ติดต่อสถาบันการเงิน/ผู้แทนจำหน่าย/ผู้ค้าหลักทรัพย์ ซึ่งขายหลักทรัพย์ให้กับ สหกรณ์จัดส่งหลักฐานมูลค่ายุติธรรมให้กับผู้สอบบัญชี

8.3 ทดสอบการคำนวณมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี และตรวจสอบการบันทึกมูลค่าเงินลงทุนที่ เปลี่ยนแปลงไปว่าเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหรือไม่ ซึ่งมี ข้อพิจารณา ดังนี้

(1) ตราสารหนี้หรือตราสารทุน - เพื่อคำ ให้เปรียบเทียบราคาทุนกับมูลค่ายุติธรรม เพื่อหากำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น และแสดงกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นเป็นกำไรหรือขาดทุนจากการวัดมูลค่าในงบกำไรขาดทุนในงวดบัญชี

(2) ตราสารทุนในความต้องการของตลาด - เผื่อขาย กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น คือ ผลต่างระหว่างราคาทุน กับมูลค่ายุติธรรม และแสดงกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นในงบแสดงฐานะการเงินภายใต้ ส่วนของทุนของสหกรณ์

(3) ตราสารหนี้ในความต้องการของตลาด - เผื่อขาย กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น คือ ผลต่างระหว่างราคาทุนตัดจำหน่าย กับ มูลค่ายุติธรรม และแสดงกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นในงบแสดงฐานะการเงินภายใต้ ส่วนของทุนของสหกรณ์

ตารางที่ 9 สรุปการวัดมูลค่า/ตีราคาเงินลงทุน ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน

ประเภทเงินลงทุน	ราคาทุน	ราคาทุนตัดจำหน่าย	มูลค่ายุติธรรม	กำไร (ขาดทุน) จากการปรับมูลค่า	
				งบกำไรขาดทุน	ส่วนทุนของสหกรณ์
ตราสารทุน					
เพื่อค้า	-	-	✓	✓	-
เผื่อขาย	-	-	✓	-	✓
ทั่วไป	✓	-	-	-	-
ตราสารหนี้					
เพื่อค้า	-	-	✓	✓	-
เผื่อขาย	-	-	✓	-	✓
ถือจนครบกำหนด		✓		-	-

(4) คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544 กำหนดให้บันทึกกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น คู่กับบัญชี ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน

ตัวอย่าง การบันทึกบัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุน			
● กรณีเงินลงทุนมีมูลค่ายุติธรรมสูงกว่าราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย (มีผลกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้น) ให้บันทึกบัญชี ดังนี้			
เดบิต	ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน		XX
	เครดิต กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น		XX
● กรณีเงินลงทุนมีมูลค่ายุติธรรมต่ำกว่าราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย (มีผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น) ให้บันทึกบัญชี ดังนี้			
เดบิต	กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น		XX
	เครดิต ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน		XX

การตรวจสอบการวัดมูลค่า ให้ใช้ข้อมูลต่อไปนี้สำหรับตัวอย่างที่ 14 - 21 สหกรณ์มีข้อมูลให้ตรวจสอบ ดังนี้ (ปีทางบัญชี 31 ธันวาคม 25X4)

➤ ทะเบียนคุมเงินลงทุน

ทะเบียนคุมเงินลงทุนระยะสั้น/ยาว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

ลำดับที่	ชื่อเงินลงทุน	เลขที่เงินลงทุน	จำนวนหน่วยลงทุน	ราคาทุน		มูลค่ายุติธรรม		ราคาทุนตัดจำหน่าย	ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน
				ต่อหน่วย	รวม	ต่อหน่วย	รวม		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
	ระยะสั้น								
1	หุ้นสามัญ บมจ. MBK	บัญชีย่อย	50,300.00	95.9398511	4,825,774.51	88.2500	4,438,975.000		(386,799.51)
2	หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า EGCO	บัญชีย่อย	100,000.00	76.4362430	7,643,624.30	96.5000	9,650,000.00		2,006,375.70
3	กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นเป็นผล	บัญชีย่อย	2,893,832.52	13.8225000	40,000,000.00				
4	กองทุนเปิด ร. กรุงเทพ	7655	1,782,658.30	11.2192000	20,000,000.00				
5	กองทุนส่วนบุคคล	-			100,000,000.00				
	รวมระยะสั้น		4,826,790.82		172,469,398.81		14,088,975.00		1,619,576.19
	ระยะยาว								
1	กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก	5210	50,000.00	10.0000	500,000.00	10.9217	546,085.00		46,085.00
2	หุ้นกู้ บมจ. IRPC	48	5,000.00	1,044.92	5,224,589.95				
3	หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต	134	20,000.00	10.0000	200,000.00		200,000.00		
	รวมระยะยาว		75,000.00		5,924,589.95		746,085.00		46,085.00
	รวมทั้งสิ้น				178,393,988.76		14,835,060.00	0.00	1,665,661.19

➤ รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ (บางส่วน) วาระทบทวนนโยบายในการถือหลักทรัพย์
 สหกรณ์มีมติที่ประชุมเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 25X4 เกี่ยวกับการถือหลักทรัพย์ ดังนี้

1. **หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด**

▶ สหกรณ์มีนโยบายถือหลักทรัพย์ไว้เพื่อขาย ภายในระยะเวลา 1 ปี นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน
 ได้แก่ หุ้นสามัญ บมจ. MBK และ หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)

▶ สหกรณ์มีนโยบายถือหลักทรัพย์ไว้เพื่อขาย ภายในระยะเวลามากกว่า 1 ปี นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน
 ได้แก่ กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ก และหุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต

▶ สหกรณ์มีตั้งใจถือหุ้นกู้ บมจ. IRPC จนครบกำหนด (ระยะเวลาคงเหลือประมาณ 3 ปี 6 เดือน หุ้นกู้ครบ
 กำหนด 2 ก.ค. 25X8)

2. **หลักทรัพย์ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด - เงินลงทุนทั่วไป**

▶ สหกรณ์มีนโยบายถือหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดเป็นเงินลงทุนระยะสั้น คือ กองทุนเปิด
 ธ. กรุงเทพ กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล และกองทุนส่วนบุคคล

นโยบายการถือเงินลงทุนของสหกรณ์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด							
<table border="1"> <tr><td>ระยะสั้น - เพื่อขาย</td></tr> <tr><td>หุ้นสามัญ บมจ. MBK</td></tr> <tr><td>หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)</td></tr> </table>	ระยะสั้น - เพื่อขาย	หุ้นสามัญ บมจ. MBK	หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	<table border="1"> <tr><td>ระยะยาว - เพื่อขาย</td></tr> <tr><td>กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ก</td></tr> <tr><td>หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต</td></tr> </table>	ระยะยาว - เพื่อขาย	กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ก	หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต
ระยะสั้น - เพื่อขาย							
หุ้นสามัญ บมจ. MBK							
หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)							
ระยะยาว - เพื่อขาย							
กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง ก							
หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต							
	<table border="1"> <tr><td>ระยะยาว - ตั้งใจถือจนครบกำหนด</td></tr> <tr><td>หุ้นกู้ บมจ. IRPC</td></tr> </table>	ระยะยาว - ตั้งใจถือจนครบกำหนด	หุ้นกู้ บมจ. IRPC				
ระยะยาว - ตั้งใจถือจนครบกำหนด							
หุ้นกู้ บมจ. IRPC							
2. หลักทรัพย์ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด - เงินลงทุนทั่วไป							
<table border="1"> <tr><td>ระยะสั้น</td></tr> <tr><td>กองทุนเปิด ธ. กรุงเทพ</td></tr> <tr><td>กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล</td></tr> <tr><td>กองทุนส่วนบุคคล</td></tr> </table>		ระยะสั้น	กองทุนเปิด ธ. กรุงเทพ	กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	กองทุนส่วนบุคคล		
ระยะสั้น							
กองทุนเปิด ธ. กรุงเทพ							
กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล							
กองทุนส่วนบุคคล							

ตัวอย่างที่ 14 การตรวจสอบการวัดมูลค่าตราสารทุน : หุ้นสามัญ บมจ. MBK (มูลค่ายุติธรรมต่ำกว่าราคาทุน)

① บัญชีย่อยเงินลงทุน

บัญชีย่อยหุ้นสามัญ - บมจ. เอ็ม บี เค ณ วันที่ 31/12/25X3

ว/ด/ป	เลขที่หุ้น	ชื่อ		ขาย		คงเหลือ	
		จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
31/05/X3	MBK201	40,000	3,860,298.75			40,000	3,860,298.75
29/06/X3	MBK1161	10,300	965,475.76			50,300	4,825,774.51
		50,300	4,825,774.51			50,300	4,825,774.51
				มูลค่ายุติธรรม ณ 31/12/25X3		50,300	4,703,050.00
				ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี (หลักทรัพย์เผื่อขาย)			(122,724.51)

บัญชีย่อยหุ้นสามัญ-บมจ.เอ็ม บี เค ณ วันที่ 31/12/25X4

ว/ด/ป	เลขที่หุ้น	ชื่อ		ขาย		คงเหลือ	
		จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
31/05/X3	MBK201	40,000	3,860,298.75			40,000	3,860,298.75
29/06/X3	MBK1161	10,300	965,475.76			50,300	4,825,774.51
		50,300	4,825,774.51			50,300	4,825,774.51
				มูลค่ายุติธรรม ณ 31/12/25X4		50,300	4,438,975.00
				ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี (หลักทรัพย์เผื่อขาย)			(386,799.51)

② การบันทึกบัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุนของสหกรณ์

เดบิต กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น - หุ้นสามัญ บมจ. เอ็มบีเค	264,075.00	
เครดิต ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - หุ้นสามัญ บมจ. เอ็มบีเค		264,075.00
ปรับปรุงลดมูลค่าหุ้นสามัญ - บมจ. เอ็ม บี เค เท่ากับมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นปี		

รายละเอียดการคำนวณ

มูลค่ายุติธรรม (ราคาปิดในตลาดฯ) (50,300X88.25)	4,438,975.00	
ราคาหุ้น (ตามทะเบียนคุม/บัญชีย่อย)	4,825,774.51	
กำไร (ขาดทุน) ยังไม่เกิดขึ้น	(386,799.51)	
ค่าเผื่อการปรับมูลค่ายกมา (เครดิต)	(122,724.51)	
ปรับปรุงบัญชี (มีผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น) ปี 25X4	(264,075.00)	

วิธีการตรวจสอบ

1. สอบทานมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายในการถือหลักทรัพย์
2. ตรวจสอบหลักฐานการวัดมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ 30 ธันวาคม 25X4 (วันทำการสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์
ขณะปิดทำการ ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน)
3. ทดสอบการคำนวณและการบันทึกปรับมูลค่าเงินลงทุน
4. ตรวจสอบทะเบียนคุม/บัญชีย่อยหุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม.บี.เค ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

สรุปผลการตรวจสอบ

1. สหกรณ์จัดประเภทหุ้นสามัญ - บมจ. เอ็ม.บี.เค เป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด - เพื่อขายและแสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงินด้วยมูลค่ายุติธรรมถูกต้องตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
2. เนื่องจากสหกรณ์ยังไม่ได้ขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ม. 62 (6) ที่กำหนดให้สหกรณ์ต้องขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ก่อนลงทุน ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย

ตัวอย่างที่ 15 การตรวจสอบการวัดมูลค่าตราสารทุน : หุ้นสามัญ บมจ. EGCO (มูลค่ายุติธรรมสูงกว่าราคาทุน)

① บัญชีย่อยเงินลงทุน

บัญชีย่อยหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ณ วันที่ 31/12/25X3

ว/ด/ป	เลขที่หุ้น	ซื้อ		ขาย		คงเหลือ	
		จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
07/10/X2	EGCO030	44,900	3,464,066.66			44,900	3,464,066.66
07/11/X2	EGCO432	55,100	4,254,049.23			100,000	7,718,115.89
16/10/X3	EGCO1433	40,000	2,982,958.13			140,000	10,701,074.02
		140,000	10,701,074.02			140,000	10,701,074.02
				มูลค่ายุติธรรม ณ 31/12/25X3		140,000	13,475,000.00
				ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี (หลักทรัพย์เพื่อขาย)			2,773,925.98

บัญชีย่อยหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ณ วันที่ 31/12/25X4

ว/ด/ป	เลขที่หุ้น	ซื้อ		ขาย		คงเหลือ	
		จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
07/10/X2	EGCO030	44,900	3,464,066.66			44,900	3,464,066.66
07/11/X2	EGCO432	55,100	4,254,049.23			100,000	7,718,115.89
16/10/X3	EGCO1433	40,000	2,982,958.13			140,000	10,701,074.02
19/06/X4	EGCO1433			40,000.00	3,057,449.72	100,000	7,643,624.30
		140,000	10,701,074.02	40,000.00	3,057,449.72	100,000	7,643,624.30
				มูลค่ายุติธรรม ณ 31/12/25X4		100,000	9,650,000.00
				ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี (หลักทรัพย์เพื่อขาย)			2,006,375.70

๒ การบันทึกบัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุนของสหกรณ์

เดบิต	ค่าเพื่อการปรับมูลค่า - บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	25,000.00	
	เครดิต กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น - บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)		25,000.00
	ปรับปรุงเพิ่มมูลค่าเงินลงทุนให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นปี		

รายละเอียดการคำนวณ

มูลค่ายุติธรรม (ราคาปิดในตลาดฯ) (100,000X96.50)		9,650,000.00
ราคาทุน (ตามทะเบียนคุม/บัญชีย่อย)		7,643,624.30
กำไร (ขาดทุน) ยังไม่เกิดขึ้น		<u>2,006,375.70</u>
หัก ค่าเพื่อการปรับมูลค่ายกมา (เดบิต)	2,773,925.98	
ปรับปรุงลดเนื่องจากขายระหว่างปี	<u>792,550.28</u>	1,981,375.70
(ตามตัวอย่างที่ 13)		
ปรับปรุงบัญชี (มีผลกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้น) ปี 25X4		<u><u>25,000.00</u></u>

วิธีการตรวจสอบ

1. สอบทานมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายในการถือหลักทรัพย์
2. ตรวจสอบหลักฐานการวัดมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ 30 ธันวาคม 25X4 (วันทำการสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์ ขณะปิดทำการ ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน)
3. ทดสอบการคำนวณและการบันทึกปรับมูลค่าเงินลงทุน
4. ตรวจสอบทะเบียนคุม/บัญชีย่อยหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

ผู้สอบบัญชีต้องขอ/หาหลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

1. หลักฐานมูลค่ายุติธรรมเงินลงทุน
2. ข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเผยแพร่ทาง Website ของผู้ออกหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

สรุปผลการตรวจสอบ

1. สหกรณ์จัดประเภทหุ้นสามัญ - บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) เป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด - เพื่อขยายแสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงินด้วยมูลค่ายุติธรรมถูกต้อง
2. เนื่องจากสหกรณ์ยังไม่ได้ขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (6) ที่กำหนดให้สหกรณ์ต้องขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ก่อนการลงทุน ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย

ตัวอย่างที่ 16 การตรวจสอบการวัดมูลค่ากองทุนรวม : กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก

① บัญชีย่อยเงินลงทุน

บัญชีย่อยกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก ณ วันที่ 31/12/25X3

ว/ด/ป	เลขที่หุ้น	ซื้อ			ขาย			คงเหลือ		
		จำนวน	@	จำนวนเงิน	จำนวน	@	จำนวนเงิน	จำนวน	@	จำนวนเงิน
	5210	50,000	10.00	500,000.00	-	-	-	50,000	10.00	500,000.00
								50,000	10.00	500,000.00
								50,000	10.7961	539,805.00
										39,805.00

มูลค่ายุติธรรม ณ 31/12/25X3

ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี (หลักทรัพย์เพื่อขาย)

บัญชีย่อยกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก ณ วันที่ 31/12/25X4

ว/ด/ป	เลขที่หุ้น	ซื้อ			ขาย			คงเหลือ		
		จำนวน	@	จำนวนเงิน	จำนวน	@	จำนวนเงิน	จำนวน	@	จำนวนเงิน
	5210	50,000	10.00	500,000.00	-	-	-	50,000	10.00	500,000.00
								50,000	10.00	500,000.00
								50,000	10.9217	546,085.00
										46,085.00

มูลค่ายุติธรรม ณ 31/12/25X4

ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี (หลักทรัพย์เพื่อขาย)

② การบันทึกบัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุน

เดบิต	ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก	6,280.00	
เครดิต	กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น - กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก		6,280.00
ปรับปรุงเพิ่มมูลค่าเงินลงทุนให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นปี			

รายละเอียดการคำนวณ

มูลค่ายุติธรรม (ราคาปิดในตลาดฯ) (50,000 หน่วย X10.9217)	546,085.00
ราคาทุน (ตามทะเบียนคุม/บัญชีย่อย)	500,000.00
กำไร (ขาดทุน) ยังไม่เกิดขึ้น	46,085.00
หัก ค่าเผื่อการปรับมูลค่ายกมา (เดบิต)	(39,805.00)
ปรับปรุงบัญชี (มีผลกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้น) ปี 25X4	6,280.00

วิธีการตรวจสอบ

1. สอบทานมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายในการถือหลักทรัพย์
2. ตรวจสอบหลักฐานการวัดมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ 30 ธันวาคม 25X4 (วันทำการสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์ ขณะปิดทำการ ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน)
3. ทดสอบการคำนวณและการบันทึกปรับมูลค่าเงินลงทุน

สรุปผลการตรวจสอบ

1. สหกรณ์จัดประเภทกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก เป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด - เพื่อขาย แสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงินด้วยมูลค่ายุติธรรมถูกต้อง
2. การลงทุนเป็นไปตามหนังสือคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ที่ กษ 1104/12795 (ภาคผนวก)

ข้อสังเกต กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก มีนโยบายลงทุนในหุ้นเป็นหลัก จัดเป็นเงินลงทุนประเภทตราสารทุน ซึ่งสหกรณ์สามารถถือตราสารทุนไว้เพื่อขายเท่านั้น หากผู้สอบบัญชีตรวจสอบพบว่าสหกรณ์มีนโยบายถือกองทุนฯ ไว้ จนครบกำหนด ถือว่าไม่ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี ซึ่งกำหนดว่าการถือจนครบกำหนดจะกระทำเฉพาะเงินลงทุนประเภทตราสารหนี้เท่านั้น

ตัวอย่างที่ 17 การตรวจสอบการวัดมูลค่าตราสารหนี้ที่ถือจนครบกำหนด : หุ้นกู้ บมจ. IRPC

วิธีการตรวจสอบ

1. สอบทานมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายในการถือหลักทรัพย์
2. ทดสอบการคำนวณสัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้และการบันทึกบัญชี
3. ตรวจสอบหลักฐานการก่อหนี้ หรือพิจารณาความสามารถในการถือหลักทรัพย์จนครบกำหนดของสหกรณ์ ทั้งนี้ การลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดควรเป็นการใช้ทุนของสหกรณ์เอง ไม่ควรนำเงินทุนมาจากการก่อหนี้ภายนอก

ผู้สอบบัญชีต้องขอ/หาหลักฐานเพิ่มเติม

เนื่องจากสหกรณ์ได้มีการก่อหนี้ โดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน - ธ. ไทยพาณิชย์ อายุ 3 เดือน เพื่อซื้อหุ้นกู้ บมจ. IRPC แต่สหกรณ์มีนโยบายถือหุ้นกู้ไว้จนครบกำหนด ดังนั้น ผู้สอบบัญชีควรตรวจสอบด้วยว่ามีการชำระหนี้ตามตัวๆ เสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ เพื่อพิจารณาว่านโยบายการถือหุ้นกู้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจของสหกรณ์หรือไม่ ทั้งนี้การถือหุ้นจนครบกำหนดสหกรณ์จะต้องมีความสามารถเพียงพอที่จะถือได้

สรุปผลการตรวจสอบ

1. ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์มีนโยบายถือเงินลงทุนไว้จนครบกำหนด แต่สหกรณ์วัดมูลค่าหุ้นกู้ด้วยราคาทุน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งกำหนดให้วัดมูลค่าตราสารหนี้ที่ตั้งใจถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย ผู้สอบบัญชีควรแนะนำให้ปรับปรุงสัดส่วนเกินมูลค่าเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี ดังนี้

เดบิต ดอกเบี้ยรับ	21,886.80	
เครดิต เงินลงทุน - หุ้นกู้ บมจ. IRPC		21,886.80
ปรับปรุงสัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ ตั้งแต่วันที่ 16 ส.ค. X4 - วันสิ้นปี (138 วันๆ 158.60 บาท)		

รายละเอียดการคำนวณ

ใช้ตารางสัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ ตามตัวอย่างที่ 7

หลังการปรับปรุงสัดส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ ราคาทุนตัดจำหน่ายเงินลงทุน = 5,202,703.15 บาท

2. การจัดประเภทเงินลงทุน ไม่สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์ได้ก่อหนี้ภายนอก (ตั๋วสัญญาใช้เงิน อายุ 3 เดือน) เพื่อซื้อเงินลงทุนและมีนโยบายถือเงินลงทุนไว้จนครบกำหนด ทั้งนี้สหกรณ์มีการต่ออายุตั๋วสัญญาใช้เงินทุกๆ 3 เดือน ณ วันสิ้นปี ตั๋วสัญญาใช้เงินคงเหลือจำนวน 5 ล้านบาท สหกรณ์ควรวิเคราะห์ความคุ้มค่าของผลตอบแทนจากการลงทุน เปรียบเทียบกับดอกเบี้ยจ่ายตั๋วสัญญาใช้เงิน เพื่อพิจารณานโยบายการถือเงินลงทุนว่าควรถือเงินลงทุนต่อไปหรือจำหน่ายเงินลงทุน และนำเงินไปชำระตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อลดหนี้สินของสหกรณ์

ตัวอย่างที่ 18 การตรวจสอบการวัดมูลค่าหุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต

วิธีการตรวจสอบ

1. สอบทานมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายในการถือหลักทรัพย์
2. หลักฐานการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน
3. หลักฐานการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
4. ตรวจสอบข้อมูลภายนอกเกี่ยวกับการนำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เช่น Website ตลาดหลักทรัพย์/

บมจ. สหประกันชีวิต

5. สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการนำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กับ บมจ. สหประกันชีวิต

ผู้สอบบัญชีต้องขอ/หาหลักฐานเพิ่มเติม

1. หลักฐานการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน
2. หลักฐานการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
3. ข้อมูลภายนอกเกี่ยวกับการการนำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เช่น Website ตลาดหลักทรัพย์ /

บมจ. สหประกันชีวิต

สรุปผลการตรวจสอบ

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์จัดประเภทหุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต เป็นหลักทรัพย์
ในความต้องการของตลาด วัดมูลค่าเงินลงทุนด้วยมูลค่ายุติธรรม จากการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ปรากฏว่า
บมจ. สหประกันชีวิตยังมีได้นำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้สอบบัญชีควรเสนอแนะให้สหกรณ์จัดประเภท
เงินลงทุนเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด และวัดมูลค่าหุ้นด้วยราคาทุนและให้เปิดเผยในหมายเหตุ
ประกอบงบการเงินเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด แต่มีได้นำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์ด้วย

ตัวอย่างที่ 19 การตรวจสอบการวัดมูลค่ากองทุนเปิด : กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล (มูลค่ายุติธรรมต่ำกว่าราคาทุน)

วิธีการตรวจสอบ

1. สอบทานมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายในการถือหลักทรัพย์
2. ตรวจสอบหลักฐานการวัดมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ 30 ธันวาคม 25X4 (วันที่ทำการสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์ ขณะปิดทำการ ณ วันที่ในงบดุล)
3. ทดสอบการคำนวณและการบันทึกปรับมูลค่าเงินลงทุน
4. สอบถามคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ และคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ รวมทั้งตรวจสอบหลักฐานการได้รับความเห็นชอบดังกล่าว

ผู้สอบบัญชีต้องขอ/หาหลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

1. หนังสือชี้ชวน
2. ข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเผยแพร่ทาง Website ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นายทะเบียนหลักทรัพย์ ผู้ออกหลักทรัพย์
3. หลักฐานมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุน
4. หลักฐานการได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

สรุปผลการตรวจสอบ

1. จากการตรวจสอบข้อมูลทาง Website นายทะเบียนหลักทรัพย์ และหนังสือชี้ชวน พบว่ากองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล (KFSDIV) เป็นกองทุนรวมประเภทตราสารทุนเน้นลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เพื่อแสวงหาผลตอบแทนมีผลให้กองทุนมีความเสี่ยงสูง เหมาะกับนักลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนสูงและยอมรับความเสี่ยงได้สูงกว่านักลงทุนทั่วไป ทั้งนี้ กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผลเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดและมีการเผยแพร่ราคาเสนอซื้อเสนอขายทุกวันทำการแต่สหกรณ์จัดประเภทเงินลงทุนเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด และวัดมูลค่าด้วยราคาทุน แนะนำสหกรณ์จัดประเภทเงินลงทุนเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด รวมทั้งปรับปรุงมูลค่าเงินลงทุนให้เป็นมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

การบันทึกบัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุน

31/12/X4

เดบิต	กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น - กองทุนเปิดกรุงศรีปันผล	2,665,798.52	
	เครดิต	ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนเปิดกรุงศรีปันผล	2,665,798.52
	ปรับปรุงลดมูลค่าเงินลงทุนเท่ากับมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นปี		

รายละเอียดการคำนวณ

มูลค่ายุติธรรม (ราคาเสนอซื้อครั้งสุดท้าย : NAV = 12.9013/หน่วย)

(2,893,832.5194 หน่วย X 12.9013) 37,334,201.48

ราคาทุน (ตามทะเบียนคุม/บัญชีย่อย) 40,000,000.00

กำไร (ขาดทุน) ยังไม่เกิดขึ้น (มีผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น) (2,665,798.52)

หลังการปรับปรุงบัญชีเงินลงทุนให้แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมตามที่มาตรฐานการบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เงินลงทุน = 37,334,201.48 บาท

2. เนื่องจากสหกรณ์ยังไม่ได้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติในการลงทุนให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ ทั้งนี้ ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 3 (7) ที่กำหนดให้สหกรณ์ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติก่อนการลงทุน ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

ตัวอย่างที่ 20 การตรวจสอบการวัดมูลค่า : กองทุนเปิด ธ. กรุงเทพ

วิธีการตรวจสอบ

1. สอบทานมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายในการถือหลักทรัพย์
2. ตรวจสอบหลักฐานการวัดมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ 30 ธันวาคม 25X4 (วันทำการสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์
ขณะปิดทำการ ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน)
3. ทดสอบการคำนวณและการบันทึกปรับมูลค่าเงินลงทุน
4. สอบถามคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ และคณะกรรมการพัฒนา
การสหกรณ์แห่งชาติ รวมทั้ง ตรวจสอบหลักฐานการได้รับความเห็นชอบดังกล่าว

ผู้สอบบัญชีต้องขอ/หาหลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

1. หนังสือชี้ชวน เพื่อพิจารณาเงื่อนไขที่สำคัญ เช่น นโยบายการลงทุนของกองทุน ผลตอบแทน เงื่อนไขการซื้อและ
ขายคืนหน่วยลงทุนและการเผยแพร่/ประกาศราคาเสนอซื้อและราคาเสนอขายหน่วยลงทุน
2. ข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเผยแพร่ทาง Website ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นายทะเบียน
หลักทรัพย์ ผู้ออกหลักทรัพย์
3. หลักฐานมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุน
4. บัญชีแยกประเภทเงินลงทุน
5. สมุดบัญชีกองทุน
6. หลักฐานการจองซื้อหน่วยลงทุน รวมทั้งคำสั่งขายหน่วยลงทุน
7. รายงานการประชุมใหญ่และหนังสือให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อตรวจสอบ
การอนุมัติ/ความเห็นชอบให้ลงทุนตามกฎหมายสหกรณ์

สรุปผลการตรวจสอบ

1. จากการตรวจสอบข้อมูลทาง Website นายทะเบียนหลักทรัพย์ และหนังสือชี้ชวน พบว่า
 - 1.1 สหกรณ์บันทึกชื่อกองทุนไม่ถูกต้อง ชื่อกองทุนที่ถูกต้อง คือ "กองทุนเปิดกรุงเทพสะสมทรัพย์ : KTSS " เป็นกองทุนที่บริหารจัดการโดย บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มิใช่ บมจ. ธนาकार กรุงเทพ ลักษณะกองทุนเป็นกองทุนแบบผสม มีนโยบายลงทุนในเงินฝากระยะสั้น ตราสารหนี้ หรือตราสารทุนหรือสินทรัพย์อื่น ตามที่สำนักงาน ก.ล.ต. เห็นชอบและจ่ายคืนเมื่อทวงถาม รวมทั้งรับซื้อคืนหน่วยลงทุนทุกวันทำการ และไม่มียกเว้นนโยบาย จ่ายเงินปันผล ดังนั้น ผู้ลงทุนจะได้รับผลตอบแทนจากส่วนต่างของต้นทุนที่ซื้อกับราคารับซื้อคืน/มูลค่าสินทรัพย์สุทธิ ณ วันที่ขาย ทั้งนี้ กองทุนสิ้นอายุวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 25X6
 - 1.2 กองทุนจัดเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด และมีการเผยแพร่ราคาเสนอซื้อเสนอขายทุกวันทำการ แต่สหกรณ์จัดประเภทเงินลงทุนเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด และวัดมูลค่าด้วยราคาทุน ผู้สอบบัญชี ควรแนะนำสหกรณ์จัดประเภทเงินลงทุนเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด รวมทั้งปรับปรุงมูลค่าเงินลงทุน ให้เป็นมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

การบันทึกบัญชีปรับมูลค่าเงินลงทุน

31/12/X4

เดบิต	ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์	412,507.13	
	เครดิต กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น - กองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์		412,507.13
ปรับปรุงเพิ่มค่าเงินลงทุนเท่ากับมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นปี			

รายละเอียดการคำนวณ

มูลค่ายุติธรรม (ราคาเสนอซื้อครั้งสุดท้าย : NAV 30/12/X4) = 11.4506/หน่วย	
(1,782,658.3 หน่วย X 11.4506)	20,412,507.13
ราคาทุน (ตามทะเบียนคุม/บัญชีย่อย)	20,000,000.00
กำไร (ขาดทุน) ยังไม่เกิดขึ้น	412,507.13
หลังการปรับปรุงบัญชีกองทุนฯ มีมูลค่ายุติธรรม = 20,412,507.13 บาท	

1.3 จากการตรวจสอบข้อมูลรายการเคลื่อนไหวเพิ่มลดของเงินลงทุนระหว่างปี จากหลักฐานต่อไปนี้

- (1) บัญชีแยกประเภท ปรากฏการเพิ่มลดของเงินลงทุนโดยเฉลี่ยเดือนละ 3 - 4 ครั้ง
- (2) สมุดบัญชีกองทุน รายการเพิ่มลดของเงินลงทุนสอดคล้องกับบัญชีแยกประเภท
- (3) หลักฐานการจูงซื้อหน่วยลงทุน รวมทั้งคำสั่งขายหน่วยลงทุนมีการจูงซื้อ/สั่งขายโดยเฉลี่ยเดือนละ

3 - 4 ครั้ง

(4) รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ มีมติอนุมัติถือหลักทรัพย์ - กองทุนฯ ไม่เกิน 7 วัน ทั้งนี้ที่ประชุมฯ มีมติในลักษณะเดิมต่อเนื่องโดยสม่ำเสมอ

จากหลักฐานข้างต้น แสดงว่าสหกรณ์มีการหมุนเวียนซื้อขายเงินลงทุนในช่วงเวลาสั้นๆ อย่างต่อเนื่องในระหว่างปี เข้าลักษณะถือหลักทรัพย์เพื่อค้า ดังนั้น กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น ให้แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุนมิใช่ส่วนของทุนของสหกรณ์ในงบแสดงฐานะการเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ทั้งนี้ ในส่วนของการคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่าย สหกรณ์ได้ปฏิบัติถูกต้องแล้ว (ตรวจสอบคำสั่งขายหน่วยลงทุน การโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ทะเบียนคุมเงินลงทุน และบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง สหกรณ์มีกำไรจากการขาย = 462,800.00 บาท) อนึ่ง การลงทุนในหลักทรัพย์ - เพื่อค้า ถือว่าขัดกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ตามกฎหมายสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีต้องแนะนำสหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งเปิดเผยเกี่ยวกับการลงทุนซึ่งขัดกับกฎหมายตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ด้วย

2. เนื่องจากสหกรณ์ยังไม่ได้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติในการลงทุนให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดในการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 3 (7) ที่กำหนดให้สหกรณ์ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ก่อนการลงทุน ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 21 การตรวจสอบการวัดมูลค่า : กองทุนส่วนบุคคล

วิธีการตรวจสอบ

1. ตรวจสอบสัญญาจัดจ้างบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล โดยพิจารณาว่าข้อกำหนดในสัญญาเป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหรือไม่ ซึ่งข้อตกลงจะต้องกำหนดเกี่ยวกับการลงทุนให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์
2. ตรวจสอบรายงานกองทุนส่วนบุคคล ที่จัดทำโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนส่วนบุคคล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4 โดยพิจารณาว่ารายการเงินลงทุนเป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหรือไม่และใช้เป็นข้อมูลตรวจสอบการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์หรือไม่
3. ตรวจสอบหลักฐานการวัดมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ 30 ธันวาคม 25X4 (วันที่ทำการสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์ ขณะปิดทำการ ณ วันที่ในงบดุล)
4. ตรวจสอบหลักฐานการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้
5. ทดสอบการคำนวณและการบันทึกปรับมูลค่าเงินลงทุน

ผู้สอบบัญชีต้องขอ/หาหลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

1. สัญญาจัดจ้างบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล
2. รายงานกองทุนส่วนบุคคล ที่จัดทำโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนส่วนบุคคล
3. หลักฐานการให้ความเห็นชอบลงทุนในกองทุนส่วนบุคคลของที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี
4. หลักฐานมูลค่ายุติธรรมเงินลงทุน
5. หลักฐานการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้
6. ทะเบียนคุม/บัญชีย่อยเงินลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล

จากการตรวจสอบรายงานกองทุนส่วนบุคคลที่จัดทำโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนส่วนบุคคล (บางส่วน)
ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับการลงทุนของกองทุนส่วนบุคคล ดังนี้

กองทุนส่วนบุคคล - สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

สินทรัพย์

เงินลงทุนตามราคายุติธรรม 1)		96,912,384.78
เงินฝากธนาคารกรุงศรีฯ - กองทุน		423,199.91
ลูกหนี้จากการลงทุน		
ดอกเบี้ยค้างรับ	405,295.92	
เงินปันผลค้างรับ	13,000.00	418,295.92
รวมสินทรัพย์		97,753,880.61

หนี้สิน

ค่าธรรมเนียมการจัดการค้างจ่าย	15,262.37	
ค่าธรรมเนียมผู้รับฝากหลักทรัพย์ค้างจ่าย	1,504.24	
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย	874.01	17,640.62

สินทรัพย์สุทธิ

ทุน	100,000,000.00	
กำไร (ขาดทุน)	(2,263,760.01)	97,736,239.99
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ		97,753,880.61

รายละเอียดหลักทรัพย์ - กองทุนส่วนบุคคล ณ วันที่ 31/12/25X4

1) หลักทรัพย์ตามราคายุติธรรม

บัตรเงินฝากและเงินฝากประจำ		12,050,800.09
ตัวแลกเงินและสัญญาใช้เงิน รับอวัลโดยสถาบันการเงิน		25,000,000.00
พันธบัตร (1)	29,000,000.00	
<u>บวก (หัก) สำรองจากการตีราคาหลักทรัพย์</u>	116,818.82	29,116,818.82
หุ้นกู้ (2)	17,000,000.00	
<u>บวก (หัก) สำรองจากการตีราคาหลักทรัพย์</u>	(28,492.13)	16,971,507.87
หุ้นสามัญ (3)	16,526,000.00	
<u>บวก (หัก) สำรองจากการตีราคาหลักทรัพย์</u>	(2,752,742.00)	13,773,258.00
รวมหลักทรัพย์ตามราคายุติธรรม		96,912,384.78

รายละเอียดหลักทรัพย์ - กองทุนส่วนบุคคล ณ วันที่ 31/12/25X4

(1) พันธบัตร	ราคาทุน	ราคายุติธรรม
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย งวดที่ 36/28/X2	2,500,000.00	2,898,652.31
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย งวดที่ 38/28/X2	5,500,000.00	5,490,083.28
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย งวดที่ 19/182/X3	9,500,000.00	9,466,232.82
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย งวดที่ 4/363/X3	11,500,000.00	11,261,850.41
	<u>29,000,000.00</u>	<u>29,116,818.82</u>
(2) หุ้นกู้	ราคาทุน	ราคายุติธรรม
หุ้นกู้ บมจ. ออยุธยา ออโต้ ลีส ครั้งที่ 1/25X2	2,000,000.00	2,000,056.36
หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม ครั้งที่ 2/25X3	4,000,000.00	3,972,499.12
หุ้นกู้ บ. น้ำตาลมิตรผล ครั้งที่ 1/25X3 ชุดที่ 2	4,000,000.00	3,967,814.00
หุ้นกู้ บมจ. เบอร์ลี่ยุคเกอร์ ครั้งที่ 1/25X3 ชุดที่ 1	2,000,000.00	1,986,330.26
หุ้นกู้ บ. ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ ครั้งที่ 1/25X3 ชุดที่ 1	3,000,000.00	3,019,945.59
หุ้นกู้ บมจ. โทเทิน แอ็คเซียส คอมมูนิเคชั่น	2,000,000.00	2,024,862.54
	<u>17,000,000.00</u>	<u>16,971,507.87</u>
(3) หุ้นสามัญ	ราคาทุน	ราคายุติธรรม
บมจ. ธนาคารไทยพาณิชย์ (ไม่เป็นตามกฎหมายและสัญญา จัดจ้างบริษัทจัดการ)	2,000,000.00	1,929,200.00
บมจ. ธนาคารกสิกรไทย (ไม่เป็นตามกฎหมายและสัญญา จัดจ้างบริษัทจัดการ)	1,700,000.00	1,708,200.00
บมจ. ธนาคารกรุงเทพ (ไม่เป็นตามกฎหมายและสัญญา จัดจ้างบริษัทจัดการ)	1,592,000.00	1,452,300.00
บมจ. ธนาคารกรุงไทย	1,000,000.00	950,180.00
บมจ. ธนาคารทหารไทย (ไม่เป็นตามกฎหมายและสัญญา จัดจ้างบริษัทจัดการ)	900,000.00	628,628.00
บมจ. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (ไม่เป็นตามกฎหมายและสัญญา จัดจ้างบริษัทจัดการ)	394,000.00	384,000.00
บมจ. ปตท.	6,600,000.00	4,758,000.00
บมจ. ปตท. สรรวจและผลิตปิโตรเลียม (ปตท. สผ.)	1,200,000.00	1,060,200.00
บมจ. อสมท.	400,000.00	354,250.00
บมจ. ทำอากาศยานไทย	290,000.00	292,300.00
บมจ. การบินไทย	450,000.00	256,000.00
	<u>16,526,000.00</u>	<u>13,773,258.00</u>

สรุปผลการตรวจสอบ

1. การลงทุนในหลักทรัพย์ของกองทุนส่วนบุคคล เป็นการลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด แต่สหกรณ์จัดประเภทเงินลงทุนเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด และวัดมูลค่าด้วยราคาทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชี ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์จัดประเภทเงินลงทุนเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดรวมทั้งปรับปรุงมูลค่าเงินลงทุน - กองทุนส่วนบุคคล ให้เป็นมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

การบันทึกบัญชีปรับปรุงมูลค่าเงินลงทุน		
31/12/X4		
เดบิต	กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น - กองทุนส่วนบุคคล	2,664,415.31
	เครดิต ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนส่วนบุคคล	2,664,415.31
ปรับปรุงลดมูลค่าเงินลงทุน - กองทุนส่วนบุคคลเท่ากับมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นปี		
รายละเอียดการคำนวณ		
มูลค่ายุติธรรม (ตามรายงานของบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล) ประกอบด้วย		
	เงินฝากธนาคาร - กองทุน	423,199.91
	บัตรเงินฝากและเงินฝากประจำ	12,050,800.09
	ลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ ในความต้องการของตลาด ❶	84,861,584.69
	ราคาทุน (ตามทะเบียนคุม/บัญชีย่อย)	100,000,000.00
	กำไร (ขาดทุน) ยังไม่เกิดขึ้น	(2,664,415.31)
หลังการปรับปรุง กองทุนฯ มีมูลค่ายุติธรรม = 97,335,584.69 บาท		

2. กองทุนส่วนบุคคลลงทุนในหุ้นสามัญของธนาคารพาณิชย์เอกชน ราคาทุนจำนวน 6,586,000.00 บาท ราคายุติธรรม จำนวน 6,102,328.00 บาท ไม่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (6) ที่กำหนดให้สหกรณ์ขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ก่อนการลงทุน รวมทั้งการลงทุนในหุ้นสามัญดังกล่าวไม่เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาจัดจ้างบริษัทจัดการซึ่งกำหนดให้ลงทุนในหลักทรัพย์ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง การฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีควรเสนอแนะให้คณะกรรมการดำเนินการประสานบริษัทจัดการดำเนินการให้ถูกต้องตลอดจนควรติดตามและตรวจสอบการลงทุนของบริษัทจัดการให้เป็นไปตามสัญญาจัดจ้างที่กำหนด ในกรณีบริษัทจัดการกองทุนบริหารกองทุนส่วนบุคคล ปฏิบัติไม่เป็นไปข้อกำหนดในสัญญา และเกิดความเสียหายขึ้น บริษัทจัดการต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น

3. สหกรณ์ไม่ได้จัดทำทะเบียนคุมหลักทรัพย์ที่ลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์จัดทำบัญชีย่อย/ทะเบียนคุมเงินลงทุน - กองทุนส่วนบุคคลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นหลักฐานในการติดตามการลงทุนและหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี

❶ มูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดตามรายงานของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนส่วนบุคคล (ไม่รวมบัตรเงินฝากและเงินฝากประจำ) และหลักฐานมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุน ประกอบด้วย :-

ตัวแลกเงินและสัญญาใช้เงิน รับอวัลโดยสถาบันการเงิน		25,000,000.00
พันธบัตร (1)	29,000,000.00	
<u>บวก (หัก)</u> สำรองจากการตีราคาหลักทรัพย์	116,818.82	29,116,818.82
หุ้นกู้ (2)	17,000,000.00	
<u>บวก (หัก)</u> สำรองจากการตีราคาหลักทรัพย์	(28,492.13)	16,971,507.87
หุ้นสามัญ (3)	16,526,000.00	
<u>บวก (หัก)</u> สำรองจากการตีราคาหลักทรัพย์	(2,752,742.00)	13,773,258.00
รวมหลักทรัพย์ตามราคายุติธรรม		84,861,584.69

9. ตรวจสอบยอด ณ วันสิ้นปี

ผู้สอบบัญชีควรสนใจรายการต้นปีใหม่ เช่น การซื้อขายเงินลงทุน การรับผลตอบแทนจากการลงทุน เพื่อให้แน่ใจว่ารายการซื้อขายหลักทรัพย์ รายได้จากการลงทุนใกล้วันสิ้นปีได้บันทึกบัญชีตรงตามงวดที่เกิดรายการ ซึ่งมีข้อควรพิจารณาสำหรับเงินลงทุนที่ได้มาจากการซื้อตามประเพณีปกติ ตามมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้ สหกรณ์ต้องรับรู้เงินลงทุนเป็นสินทรัพย์ ณ วันที่ซื้อและรับรู้รายได้จากเงินลงทุนตามเกณฑ์สิทธิ ทั้งนี้ การซื้อตามประเพณีปกติ หมายถึง การซื้อที่กำหนดให้ส่งมอบหลักทรัพย์ที่ซื้อตามกำหนดเวลาที่เป็นประเพณีปฏิบัติในตลาดหรือภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ตามกฎหมาย ส่วนวันที่ซื้อ หมายถึง วันที่สหกรณ์ตกลงซื้อเงินลงทุน

ตัวอย่างเช่น สหกรณ์ตกลงซื้อหุ้นกู้จากตลาดรองและหรือได้ชำระเงินวันที่ 30 ธ.ค. X4 ซึ่งตามประเพณีปฏิบัติในตลาด กำหนดส่งมอบใบหุ้นกู้ 2 วันทำการถัดไป (T + 2) รวมทั้งวันที่ใบหุ้นกู้ คือ วันที่ 3 ม.ค. X5 ดังนั้น สหกรณ์ต้องบันทึกบัญชีในวันที่ซื้อ คือ วันที่ 30 ธ.ค. X4 หากสหกรณ์บันทึกซื้อเงินลงทุนในวันที่ตามเอกสารสิทธิใบหุ้นกู้ คือ วันที่ 3 ม.ค. X5 ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์ปรับปรุงบัญชีให้ถูกต้อง

10. ตรวจสอบการแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

ผู้สอบบัญชีควรสอบทานการแสดงผลรายการและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุนในงบการเงิน เพื่อพิจารณาว่าสหกรณ์ได้แสดงผลรายการและเปิดเผยข้อมูลโดยถูกต้องตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชี มีวิธีการตรวจสอบ ดังนี้

10.1 สอบทานการจำแนกเงินลงทุนที่ได้มาเป็น เงินลงทุนระยะสั้น หรือเงินลงทุนระยะยาว ตามประเภทเงินลงทุนและระยะเวลาถือหลักทรัพย์ ดังนี้

- (1) หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้ไม่เกิน 1 ปี จัดเป็นเงินลงทุนระยะสั้น
- (2) หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้เกิน 1 ปี จัดเป็นเงินลงทุนระยะยาว
- (3) ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด จัดเป็นเงินลงทุนระยะยาว เว้นแต่จะครบกำหนดชำระ

ในหนึ่งปีนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน จึงจะจัดเป็นเงินลงทุนระยะสั้น

10.2 สอบทานการแสดงผลรายการที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนในงบการเงินครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ดังนี้

รายการ	การแสดงรายการ
เงินลงทุน	แสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงิน ตามระยะเวลาการถือหลักทรัพย์ คือ - เงินลงทุนระยะสั้น - เงินลงทุนระยะยาว และให้แสดงรายละเอียดในหมายเหตุประกอบงบการเงินแยกเป็น - เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด - เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด
ผลตอบแทนจากการลงทุน	แสดงรายการในงบกำไรขาดทุน - สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ : รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน - สหกรณ์ประเภทอื่น : รายได้อื่น
ผลตอบแทนจากการลงทุนค้างรับ	แสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงิน ภายใต้หัวข้อสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	- แสดงรายการในงบกำไรขาดทุน : กรณีหลักทรัพย์เพื่อค้า - แสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงิน ในส่วนทุนของสหกรณ์ : กรณีหลักทรัพย์เพื่อขายในกรณีที่เป็ผลขาดทุนให้แสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน	แสดงรายการไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นรายการบวกหรือหักมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน	แสดงรายการในงบกำไรขาดทุน - กรณีที่เป็นผลกำไรให้แสดงรายการภายใต้หัวข้อรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน หรือ รายได้อื่น (แล้วแต่กรณี) - กรณีเป็นผลขาดทุนให้แสดงรายการภายใต้หัวข้อค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและการลงทุนหรือค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (แล้วแต่กรณี)
ขาดทุนจากการตัดจำหน่ายเงินลงทุน	แสดงรายการในงบกำไรขาดทุน ภายใต้หัวข้อค่าใช้จ่าย หรือค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (แล้วแต่กรณี)
รายได้จากการลงทุนที่ได้รับคืน	แสดงรายการในงบกำไรขาดทุน ภายใต้หัวข้อรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน หรือรายได้อื่น (แล้วแต่กรณี)

สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ให้แสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนในงบกระแสเงินสดเพิ่มเติม ดังนี้

รายการ	การแสดงรายการ
เงินสดที่ซื้อ - ขายเงินลงทุน	แสดงรายการเป็นเงินสดรับ (จ่าย) ภายใต้กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน	แสดงรายการเป็นกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ภายใต้หัวข้อรายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิเป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน
การตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าเงินลงทุน	แสดงรายการเป็นดอกเบี้ยรับ (เพิ่มขึ้น) ลดลงจากการตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนต่ำกว่ามูลค่าเงินลงทุน ภายใต้กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน หัวข้อรายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิ เป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน

10.3 สอบทานการเปิดเผยข้อมูลเงินลงทุนในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งกำหนดให้สหกรณ์เปิดเผยข้อมูล ดังต่อไปนี้

(1) นโยบายการบัญชี เกี่ยวกับการวัดมูลค่าเงินลงทุนและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน วิธีคำนวณต้นทุนเงินลงทุนที่จำหน่าย ตลอดจนการรับรู้รายได้จากการจำหน่ายเงินลงทุน

(2) ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าของเงินลงทุนเป็นเงินลงทุนระยะสั้นและเงินลงทุนระยะยาว ดังนี้

(2.1) เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด ให้เปิดเผยมูลค่าเงินลงทุนแต่ละรายการด้วยมูลค่ายุติธรรม ราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย ตลอดจนค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน พร้อมแสดงยอดรวมของเงินลงทุน

(2.2) เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด

- ตราสารทุน ให้เปิดเผยมูลค่าเงินลงทุนแต่ละรายการด้วยราคาทุน และราคาทุนรวมของเงินลงทุน
- ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด ให้เปิดเผยมูลค่าเงินลงทุนแต่ละรายการด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

(3) ให้เปิดเผยมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนที่สหกรณ์นำไปเป็นหลักประกันหนี้สินหรือหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ระยะเวลา และเงื่อนไขของการนำเงินลงทุนไปเป็นหลักประกัน

(4) กรณีลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล ให้สหกรณ์เปิดเผยเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

(4.1) มติที่ประชุมใหญ่ที่ให้ความเห็นชอบ

(4.2) วิธีการลงทุน ชื่อบริษัทจัดการที่เป็นผู้บริหารกองทุนส่วนบุคคล โดยความเสี่ยงหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นอยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์

(4.3) ประเภทตราสารทุนหรือตราสารหนี้ที่บริษัทจัดการบริหารให้กับสหกรณ์นั้น เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติหรือไม่

(5) ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตัดจำหน่ายเงินลงทุนออกจากบัญชี โดยเปิดเผยให้ทราบถึงชื่อหน่วยลงทุน ราคาทุน ผลขาดทุนจากการตัดจำหน่าย และสาเหตุที่ตัดจำหน่ายเงินลงทุนนั้น

(6) ให้เปิดเผยเงินลงทุนในกิจการที่มีปัญหา ในกรณีที่สหกรณ์ลงทุนในกิจการที่มีปัญหาเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน เช่น ถูกปิดกิจการหรือถูกทางการเข้าควบคุม บริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายถูกเพิกถอนจากการเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น ให้สหกรณ์เปิดเผยข้อมูลจนกว่าฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการนั้นดีขึ้นจนไม่มีความเสี่ยงต่อสหกรณ์ โดยระบุ

(6.1) ชื่อเงินลงทุน

(6.2) ราคาทุนและมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุน

(6.3) การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าหน่วยลงทุนและจำนวนหน่วยลงทุน

(6.4) หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

(6.5) สาเหตุและลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้น

(7) ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน โดยเปิดเผยให้ทราบถึงจำนวนเงินต้นงวด การเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวด และจำนวนเงินคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน

(8) ให้เปิดเผยข้อมูลในกรณีลงทุนไม่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ โดยระบุข้อมูลที่สำคัญ เช่น ชื่อเงินลงทุน ผลตอบแทนจากการลงทุน และรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

ตัวอย่างที่ 22 การแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูล มีข้อมูลประกอบการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูล คือ

ทะเบียนคุมเงินลงทุน(หลังการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชี) ใช้ข้อมูลจากตัวอย่างที่ 14 - 21

ทะเบียนคุมเงินลงทุนระยะสั้น/ยาว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

ลำดับที่	ชื่อเงินลงทุน	เลขที่เงินลงทุน	จำนวนหน่วยลงทุน	ราคาทุน		มูลค่ายุติธรรม		ราคาทุนตัดจำหน่าย	ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน
				ต่อหน่วย	รวม	ต่อหน่วย	รวม		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
	ระยะสั้น								
1	หุ้นสามัญ บมจ. MBK	บัญชีย่อย	50,300.00	95.9398511	4,825,774.51	88.2500	4,438,975.000		(386,799.51)
2	หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตภัณฑ์ EGCO	บัญชีย่อย	100,000.00	76.4362430	7,643,624.30	96.5000	9,650,000.00		2,006,375.70
3	กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	บัญชีย่อย	2,893,832.52	13.82225000	40,000,000.00	12.9013	37,334,201.48		(2,665,798.52)
4	กองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์	7655	1,782,658.30	11.2192000	20,000,000.00	11.4506	20,412,507.13		412,507.13
5	กองทุนส่วนบุคคล*	บัญชีย่อย	4,826,790.82		87,526,000.00		84,861,584.69		(2,664,415.31)
	รวมระยะสั้น				159,995,398.81		156,697,268.30		(3,298,130.51)
	ระยะยาว								
1	กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก	5210	50,000.00	10.0000	500,000.00	10.9217	546,085.00		46,085.00
2	หุ้น บมจ. IRPC	48	5,000.00	1,044.92	5,224,589.95			5,202,703.15	
3	หุ้นสามัญ บมจ. สหพัฒนเครดิต	134	20,000.00	10.0000	200,000.00				
	รวมระยะยาว		75,000.00		5,924,589.95		546,085.00	5,202,703.15	46,085.00
	รวมทั้งสิ้น				165,919,988.76		157,243,353.30	5,202,703.15	(3,252,045.51)

หมายเหตุ * กองทุนส่วนบุคคล ประกอบด้วย

เงินฝากธนาคาร - กองทุน

ราคาทุน 423,199.91

ราคายุติธรรม 423,199.91

ตามหนังสือที่ กษ 0404/2800 สว. 25 ก.ย. 2545

บัตรเงินฝากและเงินฝากประจำ

แสดงเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร

12,050,800.09

12,050,800.09

และหนังสือที่ กษ 0402/2800 สว. 4 ธ.ค. 2549

ลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ ในความต้องการของตลาด

87,526,000.00

84,861,584.69

ลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ

100,000,000.00

97,335,584.69

ตัวอย่างที่ 22 การแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูล

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน (บางส่วน)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4 และ 25X3

	<u>25X4</u>	<u>25X3</u>
หมายเหตุ	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร		
.....		
เงินลงทุนระยะสั้น	156,697,268.30	78,178,050.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินลงทุนระยะยาว	5,948,788.15	739,805.00
.....		
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
รวมสินทรัพย์		
หนี้สินและทุนของสหกรณ์		
หนี้สิน		
.....		
ทุนของสหกรณ์		
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	(3,664,552.64)	2,691,006.47
รวมทุนของสหกรณ์		
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์		

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด
งบกำไรขาดทุน (บางส่วน)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4 และ 25X3

	25X4		25X3	
	บาท	%	บาท	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน
.....
เงินลงทุน
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	412,507.13
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและการลงทุน
.....

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด
งบกระแสเงินสด (บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X4 และ 25X3

	25X4		25X3	
	บาท	%	บาท	%
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน
กำไรสุทธิ
รายการปรับปรุงเพื่อระงับยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิ เป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน
.....
ดอกเบี้ยรับ (เพิ่มขึ้น) ลดลงจากการตัดจำหน่าย ส่วนเกิน/กว่ามูลค่าหุ้นกู้	21,886.80
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน
.....
เงินลงทุน (เพิ่มขึ้น) ลดลง	(83,728,201.45)

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25X4 และ 25X3

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

1.1
 1.2

1.3 เงินลงทุน

1.3.1 เงินลงทุนระยะสั้นที่อยู่ในความต้องการของตลาด - หลักทรัพย์เพื่อค้า แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม สหกรณ์รับรู้กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นเป็นรายได้/ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

1.3.2 เงินลงทุนระยะสั้น/ระยะยาวที่อยู่ในความต้องการของตลาด - หลักทรัพย์เผื่อขาย แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม ทั้งนี้ สหกรณ์รับรู้การเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุนเป็นกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยแสดงแยกต่างหากในส่วนทุนของสหกรณ์และจะรับรู้เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเมื่อสหกรณ์จำหน่ายเงินลงทุนนั้น

1.3.3 เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด แสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

1.3.4 เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด แสดงด้วยราคาทุน

1.3.5 ต้นทุนของเงินลงทุนระยะสั้น/ระยะยาวที่จำหน่ายในระหว่างงวด คำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

2. เงินสดและเงินฝากธนาคาร

	<u>25X4</u>	<u>25X3</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
.....		
เงินฝากธนาคาร-กองทุนส่วนบุคคล	423,199.91	100,000,000.00
บัตรเครดิตและเงินฝากประจำ - กองทุนส่วนบุคคล	12,050,800.09	0.00

3. เงินลงทุน ประกอบด้วย

	<u>25X4</u>		<u>25X3</u>	
	<u>บาท</u>		<u>บาท</u>	
	ราคายุติธรรม	ราคาทุน/ ทุนตัดจำหน่าย	ราคายุติธรรม	ราคาทุน/ ทุนตัดจำหน่าย
เงินลงทุนระยะสั้น				
เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด				
หลักทรัพย์เพื่อค้า				
กองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์	20,412,507.13	20,000,000.00	0.00	20,000,000.00
หลักทรัพย์เผื่อขาย				
หุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม บี เค	4,438,975.00	4,825,774.51	4,703,050.00	4,825,774.51
หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	9,650,000.00	7,643,624.30	13,475,000.00	10,701,074.02
กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	37,334,201.48	40,000,000.00	0.00	40,000,000.00

	25X4		25X3	
	บาท		บาท	
	ราคายุติธรรม	ราคาทุน/ ทุนตัดจำหน่าย	ราคายุติธรรม	ราคาทุน/ ทุนตัดจำหน่าย
เงินลงทุน-กองทุนส่วนบุคคล	84,861,584.69	87,526,000.00		
รวม		159,995,398.81		75,526,848.53
บวก (หัก) ค่าเผื่อการปรับมูลค่า		(3,298,130.51)		2,651,201.47
รวมเงินลงทุนระยะสั้นที่อยู่ในความต้องการของตลาด		156,697,268.30		78,178,050.00
เงินลงทุนระยะยาว				
เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด				
กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ก	546,085.00	500,000.00	539,805.00	500,000.00
หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี		5,202,703.15		0.00
บวก (หัก) ค่าเผื่อการปรับมูลค่า		46,085.00		39,805.00
รวมเงินลงทุนระยะยาวที่อยู่ในความต้องการของตลาด		5,748,788.15		539,805.00
เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด				
หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต		200,000.00		200,000.00
รวมเงินลงทุนระยะยาวที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด		200,000.00		200,000.00
รวมเงินลงทุนระยะยาว		5,948,788.15		739,805.00

กองทุนส่วนบุคคล เป็นการลงทุนโดยมอบหมายให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทยพาณิชย์ จำกัด บริหารกองทุน แทนสหกรณ์ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 25X3 เงินลงทุนเริ่มแรก 100 ล้านบาท ณ วันสิ้นปี 25X4 กองทุนส่วนบุคคล

ประกอบด้วย	ราคายุติธรรม	ราคาทุน
เงินฝากธนาคาร - กองทุน	423,199.91	423,199.91
บัตรเงินฝากและเงินฝากประจำ	12,050,800.09	12,050,800.09
ลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ ในความต้องการของตลาด	84,861,584.69	87,526,000.00
รวม	97,335,584.69	100,000,000.00

ในปี 25X4 กองทุนส่วนบุคคลมีการลงทุนในหุ้นสามัญของธนาคารพาณิชย์เอกชน จำนวน 5 แห่ง ราคาทุนรวม 6,586,000.00 บาท มูลค่ายุติธรรมรวม 6,102,328.00 บาท ไม่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์และข้อกำหนดในสัญญาจัดจ้างบริหารจัดการกองทุน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อยู่ระหว่างดำเนินการให้บริษัทจัดการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

รายละเอียดเงินลงทุนในหลักทรัพย์ - กองทุนส่วนบุคคล ประกอบด้วย

	25X4		25X3	
	บาท		บาท	
	ราคายุติธรรม	ราคาทุน/ ทุนตัดจำหน่าย	ราคายุติธรรม	ราคาทุน/ ทุนตัดจำหน่าย
ตัวแลกเงินและสัญญาใช้เงิน	25,000,000.00	25,000,000.00		0.00
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	29,116,818.82	29,000,000.00		0.00
หุ้นกู้ บมจ. ออยุธยา โอโต้ ลีส	2,000,056.36	2,000,000.00		0.00
หุ้นกู้ บมจ. กรุงเทพอุตสาหกรรม	3,972,499.12	4,000,000.00		0.00
หุ้นกู้ บ. น้ำตาลมิตรผล	3,967,814.00	4,000,000.00		0.00
หุ้นกู้ บมจ. เบริลลียูเคอร์	1,986,330.26	2,000,000.00		0.00
หุ้นกู้ บ. ไทยยูเนี่ยน โฟรเซน โปรติสต์	3,019,945.59	3,000,000.00		0.00
หุ้นกู้ บมจ. โทเทิน แอ็คเซียส คอมมูนิเคชั่น	2,024,862.54	2,000,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ธนาคารไทยพาณิชย์	1,929,200.00	2,000,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ธนาคารกสิกรไทย	1,708,200.00	1,700,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ธนาคารกรุงเทพ	1,452,300.00	1,592,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ธนาคารกรุงไทย	950,180.00	1,000,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ธนาคารทหารไทย	628,628.00	900,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	384,000.00	394,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ปตท.	4,758,000.00	6,600,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ปตท. สำรวจและ				0.00
ผลิตปิโตรเลียม (ปตท.สน.)	1,060,200.00	1,200,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. อสมท.	354,250.00	400,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. ท่าอากาศยานไทย	292,300.00	290,000.00		0.00
หุ้นสามัญ บมจ. การบินไทย	256,000.00	450,000.00		0.00
รวมหลักทรัพย์ - กองทุนส่วนบุคคล	84,861,584.69	87,526,000.00		

หุ้นกู้ บมจ. ไออาร์พีซี สหกรณ์นำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ตัวสัญญาใช้เงิน ธนาคารไทยพาณิชย์ จำนวน 5,000,000 บาท

บริษัท สหประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชน จำกัด เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 25X4 ตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับปรับปรุงใหม่) พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับปรับปรุงใหม่) พ.ศ. 2551 แต่ไม่ได้นำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้น หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต จัดเป็นเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด แสดงด้วยราคาทุน

4. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ประกอบด้วย

	25X4	25X3
	บาท	บาท
ยอดยกมาต้นปี	2,691,006.47	0.00
การเปลี่ยนแปลงในระหว่างปี	(561,039.04)	2,691,006.47
ยอดคงเหลือปลายปี	<u>(3,252,045.51)</u>	<u>2,691,006.47</u>

กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจำนวน (3,252,045.51) บาท ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นของหลักทรัพย์เพื่อค้า แสดงเป็นกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นในงบกำไรขาดทุนจำนวน 412,507.13 บาท ส่วนที่เป็นของหลักทรัพย์เพื่อขายจำนวน (3,664,552.64) แสดงไว้ในงบดุลภายใต้ส่วนของทุนของสหกรณ์

สรุปผลการตรวจสอบและข้อสังเกต

1. การลงทุนในหุ้นสามัญฯ บมจ. เอ็ม บี เค และหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) สหกรณ์ยังไม่ได้ขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (6)
2. การลงทุนในกองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล และกองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์ สหกรณ์ยังไม่ได้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (7) และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ข้อ 3 (7)
3. สหกรณ์ถือเงินลงทุนในกองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์ในลักษณะเพื่อค้าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีควรแนะนำสหกรณ์เปิดเผยข้อมูลตามข้อสังเกต 1 - 3 ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ทั้งนี้ ตามตัวอย่างการแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูลตามตัวอย่างข้างต้น

ส่วนที่ 5

สรุปผลการตรวจสอบ
และการจัดทำกระดาษทำการ

สรุปผลการตรวจสอบและการจัดทำกระดาษทำการ

เมื่อผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีเพื่อรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์และบันทึกผลการตรวจสอบในกระดาษทำการเสร็จสิ้นแล้ว ผู้สอบบัญชีสามารถสรุปผลการตรวจสอบว่าการลงทุนของสหกรณ์ปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การบันทึกบัญชี การแสดงรายการ และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินเป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีกำหนดหรือไม่ ในช่วงเสร็จสิ้นการตรวจสอบเงินลงทุน ผู้สอบบัญชีควรปฏิบัติงานและจัดทำกระดาษทำการ เพื่อสรุปผลการตรวจสอบ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์
2. การบันทึกผลการตรวจสอบและการจัดทำกระดาษทำการ
3. การสอบทานความเพียงพอและเหมาะสมของหลักฐาน รวมทั้งการสรุปผลการตรวจสอบ

ในช่วงเสร็จสิ้นการตรวจสอบเงินลงทุน ผู้สอบบัญชีควรสอบทานหลักฐานเกี่ยวกับเงินลงทุน เพื่อให้มั่นใจว่าการแสดงรายการเกี่ยวกับเงินลงทุนในงบการเงินเป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์และมาตรฐานการบัญชีกำหนด โดยมีขั้นตอนดังนี้

► การตรวจสอบเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินเกี่ยวกับเงินลงทุนของสหกรณ์

เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชี หมายถึง “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา ระหว่างวันที่ในงบการเงิน (วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีของสหกรณ์) จนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี (วันสุดท้ายที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์) และข้อเท็จจริงที่ผู้สอบบัญชีพบภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี”

ดังนั้น ในการตรวจสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบในการตรวจสอบเพื่อให้ได้หลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ในงบการเงินจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี เพื่อพิจารณาว่ามีผลทำให้ต้องปรับปรุงรายการในงบการเงินและ/หรือเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับเงินลงทุนหรือไม่ โดยพิจารณา 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินที่ต้องปรับปรุงและเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน คือ เหตุการณ์ที่เป็นหลักฐานยืนยันว่าสถานการณ์ได้มีอยู่ ณ วันที่ ในงบการเงิน และสหกรณ์ต้องปรับปรุงรายการในงบการเงิน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินที่ต้องปรับปรุง หรือต้องรับรู้รายการที่ไม่เคยรับรู้มาก่อน เช่น เงินลงทุนที่สหกรณ์ ถืออยู่นั้น บริษัทผู้ออกอยู่ระหว่างการชำระบัญชี และภายหลังวันที่ในงบการเงิน ศาลได้พิพากษาให้บริษัทล้มละลาย เนื่องจากบริษัทมีหนี้สินจำนวนมาก และสหกรณ์ ไม่มีโอกาสที่จะได้รับชำระคืนจากบริษัทเป็นการยืนยันว่าผลขาดทุนจากเงินลงทุนได้เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้น สหกรณ์ ควรปรับปรุงมูลค่าเงินลงทุนในบริษัทนั้น และให้เปิดเผยถึงเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นต้น

1.2 เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินที่ไม่ต้องปรับปรุง คือ เหตุการณ์ที่ชี้ให้เห็นว่าสถานการณ์ได้เกิดขึ้นภายหลังวันที่ในงบการเงิน กรณีเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินที่ไม่ต้องปรับปรุงมีสาระสำคัญ มีผลกระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน สหกรณ์ต้องเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับลักษณะของเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินและประมาณการผลกระทบต่อทางการเงินหรือคำอธิบายว่าไม่สามารถประมาณผลกระทบได้ ตัวอย่าง เช่น

(1) ราคายุติธรรมของเงินลงทุนที่สหกรณ์ถืออยู่ มีมูลค่าลดลงภายหลังวันที่ในงบการเงินอย่างเป็นทางการ การลดลงของราคาตลาดไม่มีความสัมพันธ์กับสถานะของเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี แต่จะสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในงวดถัดไปของสหกรณ์

(2) การจดทะเบียนแปรสภาพจากบริษัทจำกัดเป็นบริษัทมหาชนจำกัดของผู้ออกตราสารทุนหรือตราสารหนี้ที่สหกรณ์ลงทุน เช่น บริษัทสหประกันชีวิต จำกัด แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2551 แต่บริษัทฯ มิได้นำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้น สหกรณ์ยังคงต้องจัดประเภท หุ้นสามัญ – บริษัทสหประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) เป็นหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด และแสดงรายการในงบการเงินด้วยราคาทุนแต่ต้องเปลี่ยนชื่อเงินลงทุนเป็น “หุ้นสามัญ – บริษัทสหประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)” ตามหลักฐานใบหุ้นที่ออกใหม่ รวมทั้งต้องเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนตามกฎหมาย แต่มิได้นำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ด้วย

(3) มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทผู้ออกตราสารทุนและตราสารหนี้ที่สหกรณ์ลงทุน ส่งผลให้บริษัทฯ แปรสภาพจากรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทเอกชน เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ทำให้การถือหุ้นสามัญของบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) หลังจากแปรสภาพต้องขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ก่อนการลงทุนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (6) รวมทั้งมีความเสี่ยงในการลงทุนมากขึ้น ดังนั้นควรแนะนำให้สหกรณ์เปิดเผยเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการตรวจสอบรายการและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน ผู้สอบบัญชีสามารถใช้วิธีการตรวจสอบ เพื่อให้ทราบถึงเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน เช่น

➤ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนด เพื่อให้แน่ใจว่ามีการพิจารณาและระบุเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน

➤ อ่านรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่จัดทำขึ้นภายหลังวันที่ในงบการเงิน เพื่อให้ทราบถึงเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน และสอบถามเกี่ยวกับเรื่องที่มีการปรึกษาหารือในที่ประชุมดังกล่าว ซึ่งยังมิได้จัดทำรายงานการประชุมไว้

➤ สอบถามเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หลังวันที่ในงบการเงิน

➤ ตรวจสอบข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น Website ตลาดหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือสื่อภายนอกอื่นๆ เป็นต้น

► การบันทึกผลการตรวจสอบและการจัดทำกระดาษทำการ

เมื่อได้ปฏิบัติงานตรวจสอบรายการที่เกี่ยวกับเงินลงทุนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดทำกระดาษทำการ เพื่อเป็นหลักฐานในการปฏิบัติงานตรวจสอบตามแนวการสอบบัญชีที่กำหนดไว้ และใช้เป็นหลักฐานประกอบการแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์ ทั้งนี้ การจัดทำกระดาษทำการให้เป็นไปตามคู่มือการจัดทำกระดาษทำการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด **กระดาษทำการที่ใช้บันทึกข้อมูลในการตรวจสอบเงินลงทุน ประกอบด้วย**

- 1) กระดาษทำการเงินลงทุนระยะสั้น/ยาว ที่อยู่ในความต้องการของตลาด
- 2) กระดาษทำการเงินลงทุนระยะสั้น/ยาว ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด
- 3) กระดาษทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากเงินลงทุนที่จำหน่ายหรือไถ่ถอนในระหว่างปี

ในการจัดทำกระดาษทำการ ผู้สอบบัญชีอาจใช้รายละเอียดเงินลงทุนที่สหกรณ์จัดทำ เป็นกระดาษทำการประกอบของกระดาษทำการหลักของผู้สอบบัญชีได้ ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีอาจจัดทำกระดาษทำการอื่นๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดเพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนการแสดงความเห็นต่องบการเงิน เช่น กระดาษทำการวิเคราะห์เงินลงทุน เป็นต้น ข้อพิจารณาในการจัดทำกระดาษทำการที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบเงินลงทุน มีดังนี้

- 1) บันทึกข้อมูล/รายละเอียดในกระดาษทำการให้ครบถ้วน ถูกต้อง สอดคล้องกับแนวการสอบบัญชีและควรมีเนื้อหาครบถ้วนตามรูปแบบกระดาษทำการที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดทำกระดาษทำการ
- 2) บันทึกผลการตรวจสอบและข้อสังเกตที่แสดงให้เห็นถึงความถูกต้องและครบถ้วนหรือข้อผิดพลาดที่พบจากการตรวจสอบ เช่น
 - ในกรณีต้องปรับปรุงบัญชี ควรปรับปรุงอย่างไร และเมื่อปรับปรุงแล้วยอดภายหลังการปรับปรุงควรเป็นเท่าใด
 - มีความเห็นว่าสหกรณ์ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องใด
 - ความเห็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3) ลงลายมือชื่อและวันที่ปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบไว้ในกระดาษทำการครบถ้วน สอดคล้องกับแนวการสอบบัญชี

► การสอบทานความเพียงพอและเหมาะสมของหลักฐาน รวมทั้งสรุปผลการตรวจสอบ

เมื่อผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบรายการที่เกี่ยวกับเงินลงทุนเสร็จสิ้นแล้ว ในช่วงเสร็จสิ้นงานตรวจสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีควรประเมินว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่รวบรวมและกระดาษทำการที่จัดทำเพียงพอที่จะสรุปผลการตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินหรือไม่ โดยพิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) สอบทานการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีว่าได้มีการตรวจสอบตามแนวการสอบบัญชีที่กำหนด โดยครบถ้วน
- 2) หลักฐานที่รวบรวมได้ เพียงพอและเหมาะสมในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน กรณีมีปัญหาจากการตรวจสอบเงินลงทุนได้มีการปรึกษาหารือ และคลี่คลายปัญหาที่ตรวจพบแล้วหรือไม่ เช่น มีข้อสังเกต/

เสนอแนะจากการตรวจสอบซึ่งสหกรณ์ได้ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะเรียบร้อยแล้ว หรือเป็นประเด็นที่จำเป็นต้องพิจารณาแสดงความเห็นต่องบการเงินที่แตกต่างจากแบบไม่มีเงื่อนไข เป็นต้น

3) สอบทานความครบถ้วนสมบูรณ์ของกระดาษทำการ ตามรูปแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ในกรณีมีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะได้มีการบันทึกไว้ถูกต้อง ครบถ้วน พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและวันที่สอบทานในกระดาษทำการ

4) จัดทำบันทึกสรุปข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่สำคัญ เช่น จุดอ่อนของการควบคุมภายในการปรับปรุงแก้ไขงบการเงิน การลงทุนไม่เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ เป็นต้น เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ให้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

ตัวอย่าง การจัดทำกระดาษทำการ

เครื่องหมายและคำอธิบายวิธีการตรวจสอบ

เครื่องหมาย *	คำอธิบายความหมาย
P	ตรวจสอบกับกระดาษทำการปีก่อน/ยอดยกมา
๑	ตรวจสอบราคาปิด/ราคาเสนอซื้อหรือเสนอขายล่าสุด ณ วันที่ 30...ธันวาคม...25X4 * *
∖	ตรวจสอบการบวกเลขในแนวตั้ง
∕	ตรวจสอบการบวกเลขในแนวนอน
∧	ตรวจสอบใบเสนอขาย/ใบยืนยันการขาย/หนังสือชี้ชวนและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี เช่น ต้นข้าวเช็ด ใบสำคัญจ่าย สมุดเงินสด และใบแจ้งยอดธนาคาร
Q	ตรวจสอบการอนุมัติของที่ประชุมใหญ่/ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ/นทส./คพช.
/	ตรวจนับเอกสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์
X	ยืนยันยอดกับบุคคลภายนอก
C	ตรวจสอบการคำนวณ
B	เปรียบเทียบยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทกับยอดรวมตามทะเบียนคุม/บัญชีย่อย
✓	ตรวจสอบการบันทึกบัญชี

* ขึ้นอยู่กับผู้สอบบัญชีแต่ละคนจะพิจารณากำหนดให้ผู้ช่วยใช้

* * วันทำการสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์ ขณะปิดทำการ ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน

ตัวอย่าง 23 กระดาษทำกำกับการเงินลงทุน (ใช้ข้อมูลตัวอย่างที่ 14 - 21) หลังการปรับปรุงบัญชีตามข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชี

รหัสอ้างอิง: J 1.....

ชื่อ	วันที่
ตรวจสอบโดย	ร.ร.
สอบทานโดย	ร.ร.

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

กระดาษทำกำกับการเงินลงทุนระยะสั้น/ยาว - ที่อยู่ในความต้องกำการของตลาด

สำหรับปี สิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

ลำดับที่	ชื่อเงินลงทุน	เลขที่เงินลงทุน	จำนวนหน่วยลงทุน	ราคาทุน		มูลค่ายุติธรรม		ราคาทุนคิดจำหน่าย	ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน	ผลตอบแทนที่ได้รับระหว่างปี	เงินเป็นผล/ดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปี	เงินไปกำการจ่ายเงินปันผล/ดอกเบี้ย	วันที่ลงทุนถึงวันที่ครบกำหนด
				ต่อหน่วย	รวม	ต่อหน่วย	รวม						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
ระยะสั้น													
1	หุ้นสามัญ มบจ. ABC	บัญชีย่อย	50,000.00	95,9399	4,825,774.51	B	88,2500	C	(386,799.51)	125,750.00	✓		บัญชีย่อย
2	หุ้นสามัญ มบจ. สตีลเทค (EGCO)	บัญชีย่อย	100,000.00	76,4362	7,643,624.30	B	96,5000	C	2,006,375.70	275,000.00	✓		บัญชีย่อย
3	กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	บัญชีย่อย	2,893,832.52	13,8225	40,000,000.00	X	12,9013	C	(2,665,798.52)	5,787,665.04	✓		บัญชีย่อย
4	กองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์	7655	1,782,658.30	11,2192	20,000,000.00	X	11,4506	C	412,507.13		✓		บัญชีย่อย
5	กองทุนส่วนบุคคล*	บัญชีย่อย			87,526,000.00	B		C	12,664,415.31	418,295.92	✓	418,295.92	บัญชีย่อย
รวมระยะสั้น					159,995,396.81	N		N	(3,298,130.51)	6,606,710.96	✓	418,295.92	28/2/06
ระยะยาว													
1	กองทุนรวมอายุเกษียณ ก	5210	50,000,000.00	10,0000	500,000,000	/	10,9217	C	46,085.00	92,500.00	✓		12/1/06
2	หุ้นกู้ มบจ. IRPC	48	5,000,000.00	1,044.92	5,224,589.95	N		N	5,202,703.15	73,578.95	✓	127,287.67	27/08
รวมระยะยาว					5,724,589.95	N		N	46,085.00	106,078.95	✓	127,287.67	
รวมทั้งสิ้น					165,719,986.76	N		N	(3,252,045.51)	6,712,789.91	✓	545,583.59	

หมายเหตุ : * กองทุนส่วนบุคคลและแสดงไว้เฉพาะส่วนที่ลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ เท่านั้น ไม่รวมการลงทุนในบัตรเงินฝาก เงินฝากประจำและเงินฝากธนาคาร - กองทุนส่วนบุคคลคงเหลือ

กองทุนส่วนบุคคล ประกอบด้วย	ราคาทุน	ราคายุติธรรม
เงินฝากธนาคาร - กองทุน	423,199.91	423,199.91
บัตรเครดิตและเงินฝากประจำ	12,050,800.09	แสดงเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคารตามหนังสือ - กษ 0404/2800 ลว. 25 ก.ย. 2545
หลักทรัพย์ต่างๆ ในความต้องการของตลาด	87,526,000.00	84,861,584.69 - กษ 0402/ว 43 ลว. 4 ต.ค. 2549
	<u>100,000,000.00</u>	<u>97,335,584.69</u>

สรุปผลการตรวจสอบและข้อสังเกต

1. การลงทุนในหุ้นสามัญ บมจ. เอ็ม บี เค และหุ้นสามัญ บมจ. พลิตไฟฟ้า (EGCO) สหกรณ์ยังไม่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 62 (6)
 2. การลงทุนในกองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล และกองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์ สหกรณ์ยังไม่ได้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ข้อ 3 (7)
 3. การลงทุน - กองทุนส่วนบุคคล ในส่วนของการถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์เอกชน ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาจัดจ้างบริษัทจัดการ ซึ่งระบุให้ลงทุนในหลักทรัพย์ ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ดังนั้นสหกรณ์ควรดำเนินการให้บริษัทจัดการปฏิบัติตาม ข้อกำหนดในสัญญาจัดจ้าง
 4. สหกรณ์ถือเงินลงทุนในกองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์ในลักษณะเพื่อค้า ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์
 5. นโยบายสหกรณ์ตั้งใจถือหุ้นกู้ บมจ. IRPC ไว้จนครบกำหนด ไม่สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์ก่อหนี้ภายนอก (ตัวสัญญาใช้เงิน อายุ 3 เดือน) เพื่อการลงทุนในหุ้นดังกล่าว ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายในการถือเงินลงทุนจนครบกำหนด สหกรณ์ควรใช้ทุนภายในของสหกรณ์
- ดังนั้น ในการลงทุนสหกรณ์ควรปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ รวมทั้งพิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทน
กับสถานะทางเศรษฐกิจของสหกรณ์

ตัวอย่าง 23 กระดาษทำการเงินลงทุน (ต่อ)

รหัสอ้างอิง... 2.....

ชื่อ	วันที่
ตรงสอบโดย	11/3/05
สอบทานโดย	15/3/05

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

กระดาษทำการเงินลงทุนระยะยาว - ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด

สำหรับปี สิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

ลำดับที่	ชื่อเงินลงทุน	เลขที่เงินลงทุน	จำนวนหน่วยลงทุน	ราคาทุน		มูลค่าบัญชีรวม		ราคาทุนคิดจำหน่าย	ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน	ผลตอบแทนที่ได้รับระหว่างปี	เงินเป็นผล/ดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปี	เงื่อนไขการจ่าย	วันที่ลงทุนถึงวันที่ครบกำหนด
				ต่อหน่วย	รวม	ต่อหน่วย	รวม						
1	หุ้น บมจ. สหประกันชีวิต	-1599	20,000.00	10.00	200,000.00				(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
	รวมระยะยาว				200,000.00								
	รวมทั้งสิ้น				200,000.00								

สรุปผลการตรวจสอบและข้อสังเกต

1. บมจ. สหประกันชีวิต จัดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน ตาม พ.ร.บ. ประกันชีวิต และ พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย แต่มีได้นำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้น จัดประเภทเป็นเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด
2. สหกรณ์ไม่ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน

ตัวอย่าง 24 กระดาษทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากเงินลงทุนที่จำหน่ายหรือไถ่ถอนในระหว่างปี (ใช้ข้อมูลจากตัวอย่างที่ 13 และ 20)

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

กระดาษทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากเงินลงทุนที่จำหน่ายหรือไถ่ถอนในระหว่างปี

สำหรับปี สิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

รหัสอ้างอิง... 13.....	
ชื่อ	วันที่
ตรวจสอบโดย	5/4/
สอบทานโดย	15/3/25X5

ลำดับที่	ชื่อเงินลงทุน	เลขที่เงินลงทุน	จำนวนหน่วยลงทุน	จำหน่ายหรือไถ่ถอน		กำไร(ขาดทุน)จากการจำหน่าย/ไถ่ถอน	ผลคอมแทนที่ได้รับระหว่างปี	เงินใช้การจ่าย	วันที่ลงทุน
				ราคาทุน	ราคาจำหน่าย/ไถ่ถอน				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
	ระยะสั้น								
1	หุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO)	บัญชีย่อย	40,000.00	3,057,449.72	4,258,221.38	1,200,771.66			
2	กองทุนเปิดกรุงไทยสรรพทรัพย์		20,000,000.00	20,000,000.00	20,462,800.00	462,800.00			
	รวมทั้งสิ้น		20,040,000.00	23,057,449.72	24,721,021.38	1,663,571.66			

สรุปผลการตรวจสอบและข้อสังเกต

1. การจำหน่ายเงินลงทุนหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ไม่ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
2. สหกรณ์มีการจำหน่ายเงินลงทุน - กองทุนเปิดกรุงไทยสรรพทรัพย์ โดยเฉลี่ยเดือนละ 3 - 4 ครั้ง ซึ่งลักษณะการดำเนินการดังกล่าวถือว่าสหกรณ์ถือเงินลงทุน - เพื่อค้า ซึ่งขัดกับกฎหมายสหกรณ์
3. ไม่ได้มาส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ค่าธรรมเนียม/ค่าขายหน้าในการจำหน่ายเงินลงทุนหุ้นสามัญ บมจ. ผลิตไฟฟ้า (EGCO) ให้เป็นไปตามมาตรา 40 (2) แห่งประมวลรัษฎากร

ตัวอย่างที่ 25 กระดาษทำการวิเคราะห์เงินลงทุน (ในขั้นตอนการสอบทานความเพียงพอและเหมาะสมของสมมติฐาน)

สภกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

กระดาษทำการวิเคราะห์เงินลงทุน

สำหรับปี สิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

รหัสอ้างอิง...14.....	
ชื่อ	วันที่
ตรวจสอบโดย	16/3/X5
สอบทานโดย	16/3/X5

รายการ	กระดาษทำการ อ้างอิง	ยอดยกมา 01/01/X4		รายการระหว่างปี		ยอดคงเหลือ 31/12/X4		หมายเหตุ
		เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	
หุ้นสามัญ บมจ. MBK	II, II - 1	4,825,774.51	p	-	-	4,825,774.51	7 B	ไม่มีรายการเคลื่อนไหว
หุ้นสามัญ บมจ. สลิตไฟฟ้า (EGCO)	II, II - 2	10,701,074.02	p	-	3,057,449.72	7,643,624.30	7 B	ขายในระหว่างปี
กองทุนรวมวามัญักษ์ หนึ่ง ก	II	500,000.00	p	-	-	500,000.00	7	ไม่มีรายการเคลื่อนไหว
กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	II	40,000,000.00	p	-	-	40,000,000.00	X	ไม่มีรายการเคลื่อนไหว
กองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์	II	20,000,000.00	p	-	960,000,000.00	980,000,000.00	7 X	ซื้อ - ขายในระหว่างปีเพื่อค้า
เงินฝากธนาคาร - กองทุนส่วนบุคคล	B1	100,000,000.00	p	-	99,576,800.09	423,199.91	7 X	ลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่ม
บัตรเงินฝาก - กองทุนส่วนบุคคล	B1	-	-	13,600,800.00	1,550,000.00	12,050,800.00	7 X	ลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่ม
หลักทรัพย์ - กองทุนส่วนบุคคล	II, II - 3	-	-	97,526,000.00	10,000,000.00	87,526,000.00	7 B	ซื้อเพิ่มในระหว่างปี
หุ้นกู้ บมจ. IRPC	II, II - 4	-	-	5,224,589.95	21,886.80	5,202,703.15	7 B	ซื้อเพิ่มในระหว่างปี
หุ้นสามัญ บมจ. สหประกันชีวิต	II	200,000.00	p	-	-	200,000.00	7	แปรสภาพเป็น บมจ.
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - หุ้นสามัญ บมจ. MBK	II, II - 1	-	-	122,724.51	264,075.00	386,799.51	7 C	ปรับมูลค่ายุติธรรม
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - หุ้นสามัญ สลิตไฟฟ้า (EGCO)	II, II - 2	2,773,925.98	p	25,000.00	792,550.28	2,006,375.70	7 C	ปรับมูลค่ายุติธรรม
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนวามัญักษ์ หนึ่ง ก	II	39,805.00	p	6,280.00	-	46,085.00	7 C	ปรับมูลค่ายุติธรรม
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	II	-	-	-	2,665,798.52	2,665,798.52	7 C	ปรับมูลค่ายุติธรรม
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - กองทุนเปิดกรุงไทยสะสมทรัพย์	II	-	-	412,507.13	-	412,507.13	7 C	ปรับมูลค่ายุติธรรม
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า - หลักทรัพย์กองทุนส่วนบุคคล	II, II - 3	-	-	-	2,664,415.31	2,664,415.31	7 C	ปรับมูลค่ายุติธรรม

หมายเหตุ : II - 1, II - 2, และ II - 3 คือ บัญชีย่อยเงินลงทุน

II - 4 คือ ตารางตัดจ่ายส่วนเกินมูลค่าเงินลงทุน

สรุปผลการตรวจสอบและข้อสังเกต : รายการเพิ่ม - ลดระหว่างปี สหกรณ์บันทึกบัญชีถูกต้อง มีหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีครบถ้วน

► การพิจารณาผลการตรวจสอบ

ผลการตรวจสอบเงินลงทุนผู้สอบบัญชีอาจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ/เปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอ ซึ่งผู้สอบบัญชีต้องแนะนำให้สหกรณ์ปรับปรุงแก้ไข อย่างไรก็ตามหากสหกรณ์ไม่ปรับปรุงแก้ไขหรือไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ ณ วันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี ส่งผลให้ผู้สอบบัญชีต้องแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์ในรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากแบบไม่มีเงื่อนไขและรายงานเป็นข้อสังเกต/ข้อบกพร่องที่พบจากการตรวจสอบในรายงานผลการตรวจสอบบัญชี เช่น

1. ติราคาเงินลงทุนและ/หรือแสดงรายการเงินลงทุนไม่เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ เช่น ไม่แสดงมูลค่าเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด – เพื่อขาย ด้วยมูลค่ายุติธรรม หรือไม่แสดงเงินลงทุนประเภทตราสารหนี้ที่ตั้งใจถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย
2. ไม่เปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุนตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
3. ไม่เปิดเผยกรณีลงทุนในหลักทรัพย์ขัดกับกฎหมายสหกรณ์

ทั้งนี้ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดงความเห็นและการรายงานผลการตรวจสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีสามารถศึกษาได้จากคู่มือการจัดทำรายงานการสอบบัญชีสหกรณ์

ကာလပေမာ

ภาคผนวก

◆ ประกาศ ระเบียบ คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุน

1. ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ
2. สหกรณ์นำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นของธนาคาร ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (กษ 1108/5389 ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2548) และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (นร 0901/0328 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2548)
3. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2552
4. ขอเพิ่มเติมคำแนะนำการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ทุกประเภท (กษ 0402/ว 43 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2549)
5. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับตัวสัญญาใช้เงินสำหรับสหกรณ์ (กษ 1109/28 ลงวันที่ 13 มิถุนายน 2554)

◆ ตอบข้อหารือ

6. การตีราคาและจัดประเภทเงินลงทุนของสหกรณ์ (กษ 0404/6126 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2552)
7. วิธีปฏิบัติทางบัญชี (กษ 0402/3208 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2551)
8. วิธีปฏิบัติทางบัญชีกรณีลงทุนในตราสารหนี้ที่บริหารโดยกองทุนรวม (กษ 0404/2800 ลงวันที่ 25 กันยายน 2545 และหนังสือนายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบให้สหกรณ์ลงทุนผ่านกองทุนส่วนบุคคล กษ 0216/5057 ลงวันที่ 26 เมษายน 2545)
9. การลงทุนในกองทุนรวมอายุถาวร (กษ 1104/12795 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2546)
10. การลงทุนในสลากออมสินพิเศษ 5 ปี (กษ 1115/059 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2553)
11. การซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด (กษ 1109/4883 ลงวันที่ 25 เมษายน 2548)

◆ ตัวอย่างเอกสาร/หลักฐาน

12. เอกสารแสดงสิทธิในเงินลงทุน
 - 12.1 ใบหุ้นสามัญ บริษัทสหประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)
 - 12.2 ใบหุ้นกู้
13. ประกาศผลการจัดอันดับเครดิต
14. หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย
 - 14.1 กรณีคิดดอกเบี้ยตามสัดส่วนของงวดต่อปี
 - 14.2 กรณีคิดดอกเบี้ยตามระยะเวลา (วัน) ที่เกิดจริง
15. ประกาศจ่ายเงินปันผล
16. หลักฐานมูลค่ายุติธรรม
17. ตัวอย่างบันทึกแนบท้ายสัญญาจัดจ้างบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล เกี่ยวกับนโยบายและข้อจำกัดในการลงทุน
18. ตัวอย่างรายงานกองทุนส่วนบุคคลของบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล

◆ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตราสารหนี้

ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี

ฉบับที่ ๒๐/๒๕๕๔

เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ (๓) และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการจัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยบัญชี และกฎหมายอื่น ทั้งนี้ มาตรฐานการบัญชียังต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงจะใช้บังคับได้

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยความเห็นชอบในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพในการประชุม ครั้งที่ ๒๐ (๑/๒๕๕๔) เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงออกประกาศดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะตามที่กำหนดท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ศาสตราจารย์เกียรติคุณเกษรี ณรงค์เดช

นายกสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ
สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารบัญ

บทที่	เรื่อง	ย่อหน้า
1	ความเป็นมาและวัตถุประสงค์	1-4
2	ขอบเขต	5-8
3	กรอบแนวคิด	9-30
4	การนำเสนองบการเงิน	31-47
5	การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และการแก้ไขข้อผิดพลาด	48-70
6	เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	71-76
7	ลูกหนี้	77-85
8	สินค้าคงเหลือ	86-103
9	เงินลงทุน	104-122
10	ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	123-154
11	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	155-197
12	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	198-218
13	ต้นทุนการกู้ยืม	219-234
14	สัญญาเช่า	235-298
15	ภาษีเงินได้	299-300
16	ประมาณการหนี้สินและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น	301-314
17	เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน	315-320
18	รายได้	321-348
19	การรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์	349-357
20	สัญญาก่อสร้าง	358-381
21	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	382-390
22	การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลงและวันถือปฏิบัติ	391-392

บทที่ 9

เงินลงทุน

104. เงินลงทุน หมายถึง ตราสารหนี้และตราสารทุนที่กิจการมีไว้ เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับกิจการไม่ว่าจะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งที่จะได้รับ เช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล หรืออยู่ในรูปของราคา ที่เพิ่มขึ้น หรือในรูปของประโยชน์ที่กิจการได้รับ เช่น ประโยชน์ที่ได้จากความสัมพันธ์ทางการค้า

การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก

105. กิจการต้องจัดประเภทเงินลงทุนในตราสารหนี้และเงินลงทุนในตราสารทุนเป็น

105.1. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด ซึ่งหมายถึง หลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายในตลาด โดยมีการซื้อขายตลอดเวลาทำการ ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายที่มีความรอบรู้ มีความเต็มใจ และเป็นอิสระจากกัน และมีการเปิดเผยราคาต่อสาธารณชน ตัวอย่างของตลาดที่มีลักษณะข้างต้น ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ และตลาดตราสารหนี้ (Bond Electronic Exchange: BEX) เป็นต้น โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

105.1.1. หลักทรัพย์เพื่อค้า หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนในความต้องการของตลาดหรือตราสารหนี้ทุกชนิดที่กิจการถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะขายในอนาคตอันใกล้ ทำให้กิจการถือหลักทรัพย์นั้นไว้เป็นระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อหากำไรจากการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ ดังนั้น หลักทรัพย์เพื่อค้าจึงมีอัตราการหมุนเวียนสูง

105.1.2. หลักทรัพย์เพื่อขาย หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนในความต้องการของตลาดหรือตราสารหนี้ทุกชนิด ซึ่งไม่ถือเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า และในขณะเดียวกันไม่เป็นตราสารหนี้ที่กิจการตั้งใจจะถือจนครบกำหนด

105.2. เงินลงทุนที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด

106. เงินลงทุนในตราสารทุนต้องจัดประเภทตามที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 105 เว้นแต่ว่าตราสารทุนนั้นเป็นเงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือกิจการร่วมค้า

107. เงินลงทุนในตราสารหนี้ต้องจัดประเภทตราสารหนี้เป็นหลักทรัพย์เพื่อค้าหรือหลักทรัพย์เพื่อขายเว้นแต่ว่าตราสารหนี้เป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

108. เงินลงทุนในบริษัทย่อย หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนของกิจการ (ซึ่งรวมถึงกิจการที่ไม่ได้ก่อตั้งในรูปบริษัท เช่น ห้างหุ้นส่วน) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ลงทุน (ซึ่งเป็นบริษัทใหญ่) บริษัทใหญ่ถือว่ามีอำนาจในการควบคุมเมื่อบริษัทใหญ่มีอำนาจในการออกเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งในกิจการที่ไปลงทุน ไม่ว่าจะ เป็นทางตรงหรือทางอ้อมโดยผ่านบริษัทย่อยอื่น ยกเว้นในกรณีที่บริษัทใหญ่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอำนาจในการออกเสียงนั้นไม่ทำให้บริษัทใหญ่สามารถควบคุมกิจการดังกล่าวได้

109. เงินลงทุนในบริษัทร่วม หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนของกิจการ (ซึ่งรวมถึงกิจการที่ไม่ได้ก่อตั้งในรูปแบบบริษัท เช่น ห้างหุ้นส่วน) ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญของผู้ลงทุนและไม่ถือเป็นบริษัทย่อยหรือส่วนได้เสียในการร่วมค้า ผู้ลงทุนถือว่ามามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อกิจการที่ไปลงทุน เมื่อผู้ลงทุนมีอำนาจในการออกเสียง อย่างน้อยร้อยละ 20 ในกิจการที่ไปลงทุนไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม (เช่น โดยผ่านบริษัทย่อย) ยกเว้นในกรณีที่ผู้ลงทุนมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอิทธิพลนั้นไม่เกิดขึ้น
110. เงินลงทุนในกิจการร่วมค้า หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนของกิจการ (ซึ่งรวมถึงกิจการที่ไม่ได้ก่อตั้งในรูปแบบบริษัท เช่น ห้างหุ้นส่วน) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมร่วมของผู้ร่วมค้า
111. กิจการต้องวัดมูลค่าเงินลงทุนทุกประเภทเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุน ซึ่งหมายถึงมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ให้ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุนนั้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการทำรายการ
112. ราคาทุนของเงินลงทุนในตราสารหนี้เมื่อเริ่มแรกไม่รวมดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นก่อนที่กิจการจะได้เงินลงทุนดังกล่าวมา เช่น ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นก่อนที่กิจการจะได้หุ้นกู้ที่ระบุอัตราดอกเบี้ย ดอกเบี้ยดังกล่าวรวมอยู่ในราคาซื้อของหุ้นกู้ แต่ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของราคาทุนของเงินลงทุน เป็นต้น

การวัดมูลค่าภายหลังการได้มา

เงินลงทุนในตราสารทุน

113. กิจการต้องวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด ด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน ตามปกติกิจการจะวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารที่ถืออยู่ด้วยราคาเสนอซื้อปัจจุบัน หากราคาเสนอซื้อปัจจุบันไม่สามารถหาได้หรือไม่เป็นตัวแทนของมูลค่ายุติธรรม กิจการอาจใช้ราคาซื้อขายครั้งล่าสุดเมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจไม่เปลี่ยนแปลงอย่างเป็นสาระสำคัญ ระหว่างวันที่มีการซื้อขายครั้งล่าสุดกับวันที่วัดมูลค่า กิจการต้องรับรู้ผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีและมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน เป็นกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการปรับมูลค่าเงินลงทุนในหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดไปยังงบกำไรขาดทุน หากหลักทรัพย์นั้นเป็นไปตามค่านิยามของหลักทรัพย์เพื่อค่า และรับรู้กำไร (ขาดทุน) ดังกล่าวไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น หากหลักทรัพย์นั้นเป็นไปตามค่านิยามของหลักทรัพย์เพื่อขาย
114. กิจการต้องวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดหรือเงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือกิจการร่วมค้า ด้วยราคาทุนเดิมหักด้วยค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า (ถ้ามี) ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน

เงินลงทุนในตราสารหนี้

115. กิจการต้องวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดที่กิจการตั้งใจจะถือจนครบกำหนดและเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่กิจการไม่ได้ตั้งใจจะถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า (ถ้ามี) ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน โดยราคาทุนตัดจำหน่าย หมายถึง ราคาทุนของตราสารหนี้ที่ได้มาเมื่อเริ่มแรก หักเงินต้นที่จ่ายคืน

และบวกหรือหักค่าตัดจำหน่ายสะสมของส่วนต่างระหว่างราคาทุนเริ่มแรกกับมูลค่าที่ตราไว้ โดยใช้วิธีการตัดจำหน่ายส่วนต่างตามวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญ

116. กิจการต้องวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่กิจการไม่ได้ตั้งใจจะถือจนครบกำหนดด้วยมูลค่ายุติธรรม และกิจการต้องรับรู้ผลต่างระหว่างราคาทุนตัดจำหน่ายและมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นสุดงวดการรายงาน เป็นกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการปรับมูลค่าเงินลงทุนในหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดไปยังงบกำไรขาดทุนหากหลักทรัพย์นั้นเป็นไปตามคำนิยามของหลักทรัพย์เพื่อค้า และรับรู้กำไร (ขาดทุน) ดังกล่าวไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น หากหลักทรัพย์นั้นเป็นไปตามคำนิยามของหลักทรัพย์เพื่อขาย

ค่าเผื่อการลดมูลค่าของเงินลงทุน

117. ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ว่าเงินลงทุนมีมูลค่าลดลงอย่างถาวร เช่น ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ลดลง อย่างมีสาระสำคัญและติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน หรือมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าความน่าเชื่อถือของผู้ออกตราสารลดลงอย่างเป็นสาระสำคัญ เป็นต้น กิจการต้องรับรู้ผลขาดทุนจากการลดมูลค่าของเงินลงทุนในงบกำไรขาดทุน หากกิจการสามารถประมาณราคาขายได้อย่างน่าเชื่อถือโดยที่ไม่มีต้นทุนสูงมากจนเกินไป และราคาขายหักด้วยต้นทุนในการขายเงินลงทุนต่ำกว่าราคาตามบัญชีของเงินลงทุน ในกรณีที่ไม่ปรากฏว่ามีข้อบ่งชี้ข้างต้นอีกต่อไป กิจการสามารถบันทึกกลับรายการผลขาดทุนดังกล่าวได้

การจำหน่ายเงินลงทุน

118. ในการจำหน่ายเงินลงทุน กิจการต้องบันทึกผลต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับกับราคาตามบัญชีของเงินลงทุนเป็นกำไร (ขาดทุน) ทันทีที่เกิดขึ้น
119. หากกิจการจำหน่ายเงินลงทุนเพียงบางส่วน ราคาตามบัญชีต่อหน่วยที่ใช้ในการคำนวณกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนชนิดเดียวกันต้องคำนวณโดยใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักหรือวิธีเข้าก่อน-ออกก่อน

การโอนเปลี่ยนแปลงประเภทเงินลงทุน

120. ตามปกติ การโอนเปลี่ยนแปลงเงินลงทุนจากประเภทหนึ่งไปเป็นอีกประเภทหนึ่งจะไม่เกิดขึ้นบ่อย เนื่องจากกิจการต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการถือเงินลงทุน นับตั้งแต่เริ่มแรกที่ได้เงินลงทุนมา หากกิจการไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน กิจการต้องจัดประเภทเงินลงทุนนั้นเป็นหลักทรัพย์เพื่อขายในทันที อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอาจทำให้กิจการต้องโอนเปลี่ยนแปลงประเภทเงินลงทุน การโอนเปลี่ยนแปลงประเภทเงินลงทุนต้องมีหลักฐานสนับสนุนอย่างเพียงพอ
121. กิจการต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการโอนเปลี่ยนแปลงเงินลงทุนจากประเภทหนึ่งไปเป็นอีกประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้
- 121.1. สำหรับการโอนเปลี่ยนแปลงหลักทรัพย์เพื่อค้าไปเป็นเงินลงทุนประเภทอื่น กิจการต้องใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนในการบันทึกบัญชี และรับรู้ผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรม ณ วันนั้นในงบกำไรขาดทุนทันที

- 121.2. สำหรับการโอนเปลี่ยนเงินลงทุนประเภทอื่นไปเป็นหลักทรัพย์เพื่อค่า กิจการต้องใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนในการบันทึกบัญชี และรับรู้ผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรม ณ วันนั้น พร้อมทั้งกลับบัญชีทุกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนที่โอนเปลี่ยนในงบกำไรขาดทุนทันที
- 121.3. สำหรับตราสารหนี้ที่โอนเปลี่ยนจากหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด กิจการต้องใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนในการบันทึกบัญชี และปรับปรุงส่วนเกินทุนหรือส่วนต่ำกว่าทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุนด้วยผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอน ส่วนเกินทุนหรือส่วนต่ำกว่าทุนดังกล่าวยังคงแสดงเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของเจ้าของ และต้องตัดจำหน่ายตลอดอายุที่เหลืออยู่ของตราสารหนี้ในลักษณะเดียวกับการตัดจำหน่ายส่วนเกินหรือส่วนลดของตราสารหนี้โดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
- 121.4. สำหรับการโอนเปลี่ยนตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดไปเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย กิจการต้องใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนในการบันทึกบัญชี และรับรู้ผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของเจ้าของ
- 121.5. สำหรับตราสารทุนที่โอนเปลี่ยนจากหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นตราสารทุนที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดหรือเงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือกิจการร่วมค้า กิจการต้องใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนในการบันทึกบัญชี พร้อมทั้งกลับบัญชีทุกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์เพื่อขาย กิจการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในบทที่ 5 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และการแก้ไขข้อผิดพลาด เมื่อกิจการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่ใช้
- 121.6. สำหรับตราสารทุนที่โอนเปลี่ยนจากตราสารทุนที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดหรือเงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือกิจการร่วมค้า ไปเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย กิจการต้องใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนในการบันทึกบัญชี และรับรู้ผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของเจ้าของ

การเปิดเผยข้อมูล

122. กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุน ดังนี้
 - 122.1. สำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดและเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่กิจการตั้งใจถือจนครบกำหนด ให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับราคาทุนตัดจำหน่าย จำนวนเงินตามสัญญา และระยะเวลาครบกำหนด
 - 122.2. สำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่กิจการไม่ได้ตั้งใจถือจนครบกำหนด ให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรม ราคาทุนตัดจำหน่าย จำนวนเงินตามสัญญา กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน และระยะเวลาครบกำหนด

- 122.3. สำหรับเงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด ให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับราคาหุ้นและขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน (ถ้ามี)
- 122.4. สำหรับเงินลงทุนในตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด ให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรม ราคาหุ้น และกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน
- 122.5. ให้เปิดเผยข้อจำกัดในการขายเงินลงทุน เช่น การนำเงินลงทุนไปใช้เป็นหลักประกัน เป็นต้น หากเงินลงทุนข้างต้นมีข้อจำกัดดังกล่าว

สำเนา

ที่ กษ-1108/5389

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

9 พฤษภาคม 2548

เรื่อง สหกรณ์นำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นของธนาคาร ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0901/0328 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2548

ด้วยปรากฏว่าในปัจจุบันสหกรณ์หลายแห่งมีสภาพคล่องสูง และมีความต้องการนำเงินไปลงทุนตามที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนดให้สามารถนำเงินไปลงทุนได้ โดยถือปฏิบัติตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แต่เนื่องจากการนำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นของธนาคารได้มีปัญหาในการตีความเกี่ยวกับมาตรา 62(4) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยตีความแล้วว่า ธนาคารตามมาตรา 62(4) จะต้องกำหนดในตราสารจัดตั้งของธนาคารว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และสหกรณ์ได้มีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นของธนาคารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ตราสารจัดตั้งธนาคารมีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ สหกรณ์สามารถนำเงินไปลงทุนตามมาตรา 62(4) ได้
2. หากตราสารจัดตั้งธนาคารไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ไว้โดยตรง ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กรณีเป็นธนาคารที่ก่อให้เกิดความสะดวหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการสหกรณ์ให้ขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา 62(6) โดยพิจารณาจาก

- ความสะดวก หมายถึง ทำให้กิจการของสหกรณ์เกิดความสะดวก อาทิ หักเงินค่าหุ้นหรือหักเงินเพื่อชำระหนี้จากเงินเดือนพนักงานส่งให้สหกรณ์
- ความเจริญ หมายถึง ทำให้กิจการของสหกรณ์เกิดความเจริญ อาทิ เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำหรือเงินให้เปล่าแก่สหกรณ์เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์ หรือสร้างเครือข่ายการตลาดทำให้สหกรณ์สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาและปริมาณที่ต้องการ

/2.2 กรณี...

2.2 กรณีเป็นการลงทุนซื้อหุ้นของธนาคารที่ไม่เข้าข่ายตามมาตรา 62(4) และ (6) สหกรณ์ จะต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ตามมาตรา 62(7)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ลงนาม พิ่งพิศ ดุลยพัชร
 (นางพิ่งพิศ ดุลยพัชร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
 อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 6595

โทรสาร 0 282 5042

E-mail : cpd_cepo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

สำเนา

ที่ นร ๐๙๐๑/๐๓๒๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร

กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอให้ตีความพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๖๒(๔)

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑.๙/ป ๔๙ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ (การลงทุนของสหกรณ์โดยการซื้อหุ้นของธนาคาร) ตามที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ขอหารือเกี่ยวกับการขอให้ตีความพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖๒(๔) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมสหกรณ์) แต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว และมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักอำนวยการ

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙

ฝ่ายกฎหมายสวัสดิการสังคม

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๔๐๖, ๔๐๘

โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๕๑๖๑

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

สำเนา

เรื่องเสรีจที่ ๑๘๘/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ทหารือปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

(การลงทุนของสหกรณ์โดยการซื้อหุ้นของธนาคาร)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๑๐๑/๑๑๐๒๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า จังหวัดสงขลาได้ขอหารือนายทะเบียนสหกรณ์ กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ อัครจิตติก จำกัด ขอความเห็นชอบนายทะเบียนสหกรณ์ซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัดว่า การซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัครจิตติก จำกัด เป็นการซื้อหุ้นธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ ตามมาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือไม่ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์มีความเห็นเกี่ยวกับมาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่บัญญัติว่า ซื้อหุ้นธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์แตกต่างกัน ดังนี้

ความเห็นแรก เห็นว่า การรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ โดยสหกรณ์มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นและสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นตามนัยมาตรา ๓๓ ดังนั้น เมื่อสหกรณ์จะนำเงินของสหกรณ์ไปลงทุนซึ่งต้องร่วมรับผลกำไรหรือขาดทุนตามหลักของการลงทุนทั่วไปพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงกำหนดคุ้มครองการลงทุนของสหกรณ์ไว้ในมาตรา ๖๒ (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ซึ่งแบ่งลักษณะการคุ้มครองการลงทุนของสหกรณ์เป็นสองแบบ คือ ๑. สหกรณ์สามารถลงทุนในหลักทรัพย์ที่มั่นคงหรือลงทุนในลักษณะของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน (๓) (๔) และ (๕) คือซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ ซื้อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น และ ๒. สหกรณ์สามารถลงทุนได้โดยได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนสหกรณ์ หรือตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดตามมาตรา ๖๒ (๖) และ (๗) ดังนั้น การที่มาตรา ๖๒ (๔) บัญญัติว่า "ซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์" จึงต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของธนาคารตามตราสารที่จัดตั้งว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามมาตรา ๔(๑) แห่ง

/พระราช...

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๑/๐๓๒๗ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ สหกรณ์จึงสามารถซื้อหุ้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามมาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ แต่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด นั้น ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจทางการเงินจึงถือเป็นสถาบันประกอบธุรกิจตามมาตรา ๖๒(๖) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ สหกรณ์จึงอาจซื้อหุ้นได้โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ หากพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเจตนารมณ์ให้สหกรณ์สามารถลงทุนซื้อหุ้นในธนาคารได้ทุกธนาคารก็ควรระบุว่า "ซื้อหุ้นของธนาคาร" เพื่อให้สหกรณ์ซื้อหุ้นของธนาคารได้ทุกธนาคารซึ่งต่างจากกรณีการฝากเงินตามมาตรา ๖๒(๒) สหกรณ์สามารถฝากเงินไว้กับทุกธนาคาร เพราะสัญญาฝากทรัพย์มีความเสี่ยงน้อย สหกรณ์ย่อมได้ทรัพย์ที่ฝากคืนเต็มจำนวนโดยไม่ต้องไปร่วมรับผลกำไรหรือขาดทุนของธนาคารเหมือนการซื้อหุ้น

ความเห็นที่สอง เห็นว่า ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจกับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลทั่วไปไม่มีข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นใดกับสหกรณ์ ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ตามมาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น แม้มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติว่า ธนาคารมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจการเงินที่ไม่ผูกพันกับดอกเบี้ยก็เข้าลักษณะการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์โดยเทียบเคียงกับมาตรา ๓๓(๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ที่บัญญัติว่าเงินของสหกรณ์อาจฝากในธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ได้เคยให้คำแนะนำตามมาตรา ๓๓(๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ว่าธนาคารพาณิชย์หลายแห่งถือว่าให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เช่น ธนาคารกรุงไทย จำกัด ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด เป็นต้น สหกรณ์จึงสามารถฝากเงินในธนาคารดังกล่าวได้โดยไม่ต้องรายงานขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนั้น เมื่อเทียบกับคำแนะนำที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ไว้ดังกล่าว สหกรณ์จึงสามารถซื้อหุ้นธนาคารพาณิชย์ได้ทุกธนาคารโดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แจ้งให้สหกรณ์จังหวัดสงขลาในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาให้ความเห็นชอบที่สหกรณ์ออมทรัพย์อัสคิดติก จำกัด ขอความเห็นชอบนายทะเบียนสหกรณ์ซื้อหุ้นของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๒(๖) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไปก่อนแล้ว เพื่อมิให้เสียโอกาสในการลงทุนและเห็นว่า การซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ตามมาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่เคยมีปรากฏในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ มาก่อน แม้นายทะเบียนสหกรณ์จะเคยให้คำแนะนำตามความในมาตรา ๓๓(๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ว่าธนาคารพาณิชย์หลายแห่งมีวัตถุประสงค์ให้

/ความช่วยเหลือ...

ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ แต่มาตรา ๓๓(๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นการฝากเงินของสหกรณ์เท่านั้น ส่วนมาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นการซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ สหกรณ์ต้องร่วมรับผลกำไรขาดทุนด้วยต่างจากการฝากเงินของสหกรณ์ซึ่งตามมาตรา ๖๒(๒) แห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้สหกรณ์ฝากเงินในธนาคารได้ทุกแห่ง จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความมาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อกรมส่งเสริมสหกรณ์จะได้นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมสหกรณ์) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมสรุปได้ว่า กรมส่งเสริมสหกรณ์ประสงค์จะให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในการนำเงินของสหกรณ์ไปลงทุนตามมาตรา ๖๒^๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อให้ได้ข้อยุติในการปฏิบัติของ สหกรณ์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และปัจจุบันยังไม่มีสหกรณ์ใดนอกจากสหกรณ์ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ลงทุนโดยการซื้อหุ้นของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด ทั้งนี้ การซื้อหุ้นดังกล่าวก็เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานของสหกรณ์

^๖ มาตรา ๖๒ เงินของสหกรณ์นั้น สหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ฝากในชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น

(๒) ฝากในธนาคาร หรือฝากในสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

(๓) ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

(๔) ซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

(๕) ซื้อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น

(๖) ซื้อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๗) ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

^๗ มาตรา ๓๓ เงินของสหกรณ์จำกัดนั้น สหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ฝากในธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ หรือในธนาคารออมสินหรือชุมนุมสหกรณ์

(๒) ฝากในสหกรณ์อื่น หรือในธนาคารใด ๆ ในกรณีที่ไม่มีธนาคารตาม (๑) ในท้องถิ่นนั้น โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๓) ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล

/คณะกรรมการ...

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) เห็นว่า ก่อนใช้บังคับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๕๒ การนำเงินของสหกรณ์ไปลงทุนนั้นกระทำได้เพียงกรณีเดียวตามมาตรา ๓๓^๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ คือ ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาล แต่ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ใช้บังคับในปัจจุบันได้บัญญัติเกี่ยวกับการนำเงินของสหกรณ์ไปลงทุนไว้ในมาตรา ๖๒ รวม ๕ กรณีด้วยกัน คือ ๑. ชื่อหลักทรัพย์ ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๖๒(๓) ๒. ชื่อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ตามมาตรา ๖๒(๔) ๓. ชื่อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่นตามมาตรา ๖๒(๕) ๔. ชื่อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกรหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๖๒(๖) และ ๕. ลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดตามมาตรา ๖๒(๗) จึงเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดเงื่อนไขในการที่สหกรณ์จะนำเงินไปลงทุนในกรณีต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับการดำเนินการของสหกรณ์ให้สามารถพัฒนาไป ด้วย ความมั่นคง วัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงเป็นหลักการสำคัญที่สหกรณ์จะต้องดำเนินการโดยเคร่งครัด ตาม ปัญหาที่หารือปรากฏว่า สหกรณ์ออมทรัพย์อัสคิตติก จำกัด ได้นำเงินของสหกรณ์ไปลงทุนโดยการซื้อหุ้นของ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติเรื่องการนำเงินของสหกรณ์ไปลงทุนตามที่ได้ กล่าวมาแล้วในมาตรา ๖๒^๖(๓) ถึง (๗) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ จะเห็นได้ว่าเวลาที่สหกรณ์จะ ลงทุนโดยการซื้อหุ้นของธนาคารได้นั้นต้องเป็นการซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือ ทางการเงินแก่สหกรณ์โดยตรงตามมาตรา ๖๒(๔) เช่น ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็น ธนาคารที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์อย่างชัดแจ้งในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่ม เกษตรกร หรือ สหกรณ์การเกษตรตามมาตรา ๙^๖(๑) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ แต่สำหรับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด มิได้มีบทบัญญัติได้ในพระราชบัญญัติ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ระบุโดยชัดแจ้งว่า ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด เป็นธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ สหกรณ์ ดังนั้น การซื้อหุ้นธนาคาร อิสลามแห่ง ประเทศไทย จำกัด ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสคิตติก จำกัด จึงไม่อาจถือว่าเป็นการซื้อหุ้นของธนาคารที่มี วัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ตาม มาตรา ๖๒(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่หาก สหกรณ์ประสงค์จะนำเงินไปลงทุนโดยการซื้อหุ้นของธนาคารดังกล่าวก็อาจดำเนินการได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๖๒(๖) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

(ลงนาม) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๘

^๒ โปรดตีเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๓ มาตรา ๙ ธนาคารมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตรสำหรับการ

(ก) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม

(ข) ประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้

(ค) พัฒนาความรู้ในด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิต

ของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

(ง) ดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม

ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัว

ของเกษตรกร

ฯลฯ

ฯลฯ

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์
พ.ศ.2552

ด้วยคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2552 ได้มีมติเห็นชอบให้มีการปรับปรุงข้อกำหนดการนำเงินของสหกรณ์ฝากหรือลงทุนอย่างอื่น ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 เพื่อให้เกิดความมั่นคงกับสหกรณ์มากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 (7) และมาตรา 62 (7) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ประกอบมติคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2552 คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ จึงออกประกาศกำหนดการนำเงินของสหกรณ์ฝากหรือลงทุนอย่างอื่น ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ.2550

ข้อ 2 ในประกาศนี้

"ธนาคาร" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์และธนาคารที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ซึ่งประกอบกิจการภายในราชอาณาจักร

"ตราสารแสดงสิทธิในหนี้" หมายความว่า ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หุ้นกู้ที่มีหลักประกัน หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ

ข้อ 3 เงินของสหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

- (1) บัตรเงินฝากที่ธนาคารเป็นผู้ออก
- (2) ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้รับรอง สลากหลังหรือรับอาวัลหรือตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้สลักหลังหรือรับอาวัล โดยไม่มีข้อจำกัดความรับผิด
- (3) ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ธนาคารซึ่งมิใช่รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ออก
- (4) บัตรเงินฝาก หรือใบรับฝากเงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งสถาบันคุ้มครองเงินฝากประกันชำระคืนเงินและดอกเบี้ย
- (5) ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นิติบุคคลเฉพาะกิจเป็นผู้ออกภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ที่ได้รับอนุญาตตามพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ.2540 และตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นั้นได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตั้งแต่ระดับ A- ขึ้นไป จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

/(6) หุ้นกู้...

(6) หุ้นที่มีหลักประกัน หรือหุ้นไม่ด้อยสิทธิ ที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ตั้งแต่ระดับ A- ขึ้นไป จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

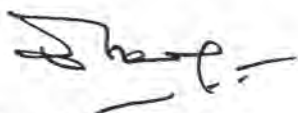
(7) ฝากหรือลงทุนอื่นใด นอกจากที่กำหนดไว้ตาม (1) ถึง (6) โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติก่อน

ข้อ 4 การนำเงินไปฝากหรือลงทุนตามข้อ 3 (7) รวมกันต้องไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์ และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ก่อนจึงจะดำเนินการได้

ข้อ 5 การฝากหรือลงทุนของสหกรณ์ที่ได้ดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ.2550 อยู่ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการฝากหรือลงทุนตามประกาศฉบับนี้ต่อไป

ข้อ 6 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันออกประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 1๖ พฤศจิกายน พ.ศ.2552

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักนโยบายและมาตรฐาน ส่วนมาตรฐานการบัญชี โทร.0 22811490

ที่ กษ 0402 / ว.43

วันที่ 4 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอเพิ่มเติมคำแนะนำการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ทุกประเภท

เรียน ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการสอบบัญชีภาคเอกชน / ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10/
หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกจังหวัด / ผู้สอบบัญชี

ตามหนังสือที่ กษ 0406/ว.1544 และ กษ 0406/ว.1545 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2548 เรื่อง การจัดทำ
งบการเงินของสหกรณ์ ได้กำหนดรูปแบบงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้ถือปฏิบัตินั้น ปรากฏว่า
มีข้อหาหรือเป็นการภายในถึงการแสดงรายการเกี่ยวกับบัตรเครดิต สลากออมสินของธนาคารออมสิน และ
สลากทวีสินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ว่าควรแสดงรายการอย่างไร เพื่อให้เกิดความ
ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้เพิ่มเติมความหมายและการแสดงรายการดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

1. ความหมาย

1.1 **บัตรเครดิต**¹ เป็นตราสารซึ่งเปลี่ยนมือได้ ที่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนออกให้แก่
ผู้ฝากเงินเพื่อเป็นหลักฐานการรับฝากเงินและเพื่อแสดงสิทธิของผู้ทรงตราสารที่จะได้รับเงินฝากคืน เมื่อสิ้น
ระยะเวลาอันกำหนดไว้ โดยจะมีการกำหนดดอกเบี้ยไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

ข้อสังเกตที่ควรทราบเกี่ยวกับบัตรเครดิต

- บัตรเงินฝากไม่สามารถถอนเงินบางส่วนหรือถอนเงินก่อนระยะเวลาครบกำหนดได้ แต่สามารถ
โอนเปลี่ยนมือและขายบัตรเครดิตก่อนวันครบกำหนดได้ โดยจะต้องโอนหรือขายทั้งจำนวน
ในตราครองให้กับบุคคลหรือสถาบันการเงินอื่นที่มีชื่อผู้ออกบัตรเครดิต
- บัตรเงินฝากแต่ละฉบับต้องมีจำนวนเงินไม่ต่ำกว่าห้าแสนบาท และจะมีเศษของหลักแสน
ไม่ได้² เช่น บัตรเงินฝากจะมีจำนวนเงินในบัตร 550,000 บาท ไม่ได้
- ระยะเวลารับฝากเงินจะต่ำกว่า 3 เดือน หรือเกินกว่า 3 ปีไม่ได้²

/ 1.2 สลากออมสิน...

¹ สรุปจากนิยามคำว่า "บัตรเครดิต" ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2535 และตาม
พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2535

² สรุปจากประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติในเรื่องบัตรเครดิต
ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2535 และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในเรื่องบัตรเครดิต
ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2535 และเพิ่มเติมจาก

1.2 สลากออมสิน เป็นการให้บริการรับฝากเงินออมทรัพย์ลักษณะพิเศษที่ธนาคารออมสิน ให้บริการ ซึ่งผู้ซื้อสลากออมสินมีสิทธิถูกรางวัลตามที่ธนาคารกำหนด โดยมีระยะเวลาที่จะครบกำหนดได้ถอน แต่ละแบบไม่เท่ากัน สามารถไถ่ถอนก่อนครบกำหนดได้ แต่จะได้รับเงินคืนลดลงตามที่ธนาคารกำหนด

1.3 สลากทวีสิน หรือ สลากแบบอื่น ๆ ที่ออกโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นการให้บริการออมเงินอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ซื้อสลากมีสิทธิถูกรางวัลตามที่ธนาคารกำหนด โดยมีระยะเวลาที่จะ ครบกำหนดได้ถอนแต่ละแบบไม่เท่ากัน สามารถไถ่ถอนก่อนครบกำหนดได้

2. การแสดงรายการในงบดุล รายการตามข้อ 1.1 - 1.3 ให้แสดงรายการเป็นเงินฝากธนาคาร โดยแสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงินหัวข้อเงินสดและเงินฝากธนาคาร เป็นรายการต่อจากเงินฝาก ประเภทประจำ ดังนี้

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

2. เงินสดและเงินฝากธนาคาร

เงินสด

.....

เงินฝากธนาคาร

กระแสรายวัน

.....

ออมทรัพย์

.....

ประจำ

.....

บัตรเงินฝาก

.....

สลากออมสิน/สลากทวีสิน/...

.....

รวม

.....

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(นายพิบูลย์ นุญสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและมาตรฐาน

ที่ กษ ๑๑๐๘/ ๒๖

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม.๑๐๒๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับตัวสัญญาใช้เงินสำหรับสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การออกตัวสัญญาใช้เงินสำหรับสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามที่สหกรณ์ได้มีการออกตัวสัญญาใช้เงิน เพื่อเป็นเครื่องมือทางการเงินในการระดมเงินทุน หรือกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์อย่างแพร่หลาย ซึ่งสหกรณ์มีอำนาจกระทำการได้ตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และสหกรณ์ มีความชัดเจนและยึดถือปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน จึงได้กำหนดคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การออกตัวสัญญาใช้เงินสำหรับสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมชาย ชาญณรงค์กุล)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นางทะเบียนสหกรณ์

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๑๒๒๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๑๒๒๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cpd-cbdo@cpd.go.th

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง การออกตั๋วสัญญาใช้เงินสำหรับสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๕๔

ด้วยสหกรณ์ได้มีการออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เพื่อเป็นเครื่องมือทางการเงินในการระดมเงินทุน หรือกู้เงินเพื่อเป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์อย่างแพร่หลาย ซึ่งสหกรณ์มีอำนาจกระทำการได้ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๖ แต่ยังไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติเกี่ยวกับตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ขอแนะนำแก่สหกรณ์ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ความหมายตั๋วสัญญาใช้เงิน

ตั๋วสัญญาใช้เงิน คือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า “ผู้ออกตั๋ว” ให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือใช้ให้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า “ผู้รับเงิน”

๒. วัตถุประสงค์การออกตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์

ตั๋วสัญญาใช้เงินออกให้เพื่อวัตถุประสงค์แห่งการชำระหนี้แทนเงินสดไว้ก่อน สะดวกต่อการทำธุรกิจระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน ทั้งนี้ ให้มีผลผูกพันความเป็นหนี้ซึ่งอาจเกิดจากธุรกิจการค้า การกู้ยืมเงิน และการรับฝากเงิน

๓. ขอบเขตการออกตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์

(๑) ออกให้สหกรณ์ด้วยกัน เพื่อชำระหนี้การค้าขายระหว่างสหกรณ์ หรือการกู้ยืมเงินระหว่างสหกรณ์ หรือรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น

(๒) ออกให้สมาชิกสหกรณ์ เพื่อชำระหนี้การค้า กรณีเมื่อสหกรณ์ซื้อสินค้าหรือผลิตผล แต่ไม่สามารถจ่ายเงินสดได้ทันที

(๓) ออกให้ธนาคาร เพื่อการกู้ยืมเงิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของธนาคาร

(๔) ตั๋วสัญญาใช้เงินต้องกำหนดตัวผู้รับเงินให้แน่นอนและต้องเป็นตั๋วสัญญาใช้เงินชนิด “ห้ามโอนเปลี่ยนมือ” เขียนไว้ที่หน้าตั๋ว

(๕) จำนวนเงินที่กำหนดในตั๋วสัญญาใช้เงิน ถือเป็นหนี้ของสหกรณ์ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน จะต้องอยู่ในวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันของสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ

(๖) การกำหนดอัตราดอกเบี้ยในตั๋วสัญญาใช้เงินต้องให้สอดคล้องกับหนัที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นตามความเหมาะสม เช่น เพื่อการกู้ยืมเงิน กำหนดอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเงิน หรือเพื่อการรับฝากเงิน กำหนดอัตราดอกเบี้ยการรับฝากเงิน

(๗) การดำเนินการออกตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์ต้องอยู่ในกรอบและหลักเกณฑ์อย่างเป็นระบบ จึงให้สหกรณ์กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการออกตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อเป็นเครื่องมือควบคุมตรวจสอบ

(๘) การออกตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์เพื่อการชำระหนี้ตามสัญญาซื้อขาย ชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน หรือชำระหนี้ตามสัญญารับฝากเงิน แต่ไม่บังคับกันตามสัญญาซื้อขาย กู้ยืมเงิน หรือรับฝากเงิน เว้นแต่จะบังคับตามตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นไม่ได้

๔. รายการที่ต้องมีในตั๋วสัญญาใช้เงิน คือ

- (๑) คำบอกชื่อว่าเป็นตั๋วสัญญาใช้เงิน
- (๒) คำมั่นสัญญาอันปราศจากเงื่อนไขจะจ่ายเงินเป็นจำนวนแน่นอน
- (๓) วันถึงกำหนดใช้เงิน
- (๔) สถานที่ใช้เงิน
- (๕) ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงิน
- (๖) วันและสถานที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน
- (๗) ลายมือชื่อผู้ออกตั๋ว

รายการที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๕ และที่ ๗ หากมิได้ระบุลงในหนังสือตราสารย่อมไม่สมบูรณ์เป็นตั๋วสัญญาใช้เงิน ผิดทำขึ้นไม่สามารถบังคับได้ตามสัญญาตั๋วสัญญาใช้เงิน ส่วนรายการที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๖ ถ้ามิได้ระบุลงไว้ กฎหมายยกเว้นให้ยังเป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่สมบูรณ์ โดยปฏิบัติดังนี้ (มาตรา ๙๘๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

ก. ไม่ระบุวันถึงกำหนดใช้เงิน ตามรายการที่ ๓ ให้ถือว่าผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน พึงใช้เงินเมื่อได้เห็น คือวันที่ลูกหนี้ยื่นขอรับเงิน

ข. ไม่ระบุสถานที่ใช้เงิน ตามรายการที่ ๔ ให้ถือเอาภูมิลำเนาของผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นเป็นสถานที่ใช้เงิน สถานที่ใช้เงินหมายถึงสถานที่ที่เจ้าหนี้ไปรับเงินจากลูกหนี้

ค. ไม่ระบุสถานที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามรายการที่ ๖ ให้ถือว่าตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นออก ณ ภูมิลำเนาของผู้ออกตั๋ว และไม่ระบุวันที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ผู้รับเงินโดยชอบด้วยกฎหมาย และทำการโดยสุจริตจะจดวันตามที่ถูกต้องแท้จริงลงในตัวนั้นก็ได้

ถ้าไม่มีรายการตามตั๋วสัญญาใช้เงิน อาจทำให้ตั๋วสัญญาใช้เงินไม่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย ทำให้การบังคับชำระหนี้ไม่เป็นผล

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายสมชาย ชาญณรงค์กุล)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์

๑ ธันวาคม 2552

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการตีราคาและจัดประเภทเงินลงทุนของสหกรณ์

เรียน นางสาวจิราพร สุวัฒน์นนท์

อ้างถึง หนังสือ ที่ - ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2552

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างการบันทึกเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางสาวจิราพร สุวัฒน์นนท์ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด แจ้งว่า สหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด มีปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2552 นำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์เป็นจำนวนเงินที่เป็นสาระสำคัญต่อการเงินและต้องเปิดเผยหมายเหตุประกอบงบการเงินว่าเป็นเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดหรือเป็นเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด จึงขอหารือเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดและหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด ซึ่งผู้สอบบัญชีมีความเห็นแตกต่างจากสหกรณ์อื่นจะทำให้มีผลกระทบต่อวิธีปฏิบัติทางบัญชีในการตีราคาเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี นั้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงดังนี้

ตามมาตรฐานการบัญชี เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน กำหนดว่า ณ วันที่กิจการได้มาซึ่งเงินลงทุน กิจการต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ตราสารหนี้ หมายถึง สัญญาที่แสดงว่าผู้ออกตราสารมีภาระผูกพันทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะต้องจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นให้แก่ผู้ถือตราสารตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยชัดเจนหรือโดยปริยาย

2. หลักทรัพย์หรือเงินลงทุนในความต้องการของตลาด หมายถึง หลักทรัพย์หรือเงินลงทุนอื่นที่มีการซื้อขายในตลาดซื้อขายคล่องจึงทำให้สามารถกำหนดมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์หรือเงินลงทุนนั้นได้ในทันที มูลค่ายุติธรรมจะถือว่าสามารถกำหนดได้ในทันทีหากราคาขายหรือราคาเสนอซื้อหรือเสนอขายมีการเผยแพร่ที่เป็นปัจจุบันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือตลาดหลักทรัพย์อื่นที่ทำการเผยแพร่ราคาต่อสาธารณชน

3. ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด หมายถึง เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ที่กิจการมีความตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถที่จะถือไว้จนครบกำหนดไถ่ถอน

4. ราคาทุน...

4. ราคาทุนตัดจำหน่าย หมายถึง ราคาทุนของตราสารหนี้ที่ได้มาหรือโอนมาตั้งแต่เริ่มแรกหักเงินต้นที่จ่ายคืนและบวกหรือหักค่าตัดจำหน่ายสะสมของส่วนต่างระหว่างราคาทุนเริ่มแรกกับมูลค่าที่ตราไว้ การตัดจำหน่ายส่วนต่างดังกล่าวต้องคำนวณโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอย่างมีนัยสำคัญ

5. จัดประเภทตราสารหนี้ทุกชนิดและตราสารทุนในความต้องการของตลาด ดังนี้

5.1 หลักทรัพย์เพื่อค้า

5.2 หลักทรัพย์เพื่อขาย

5.3 ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

6. จัดประเภทตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดเป็นเงินลงทุนทั่วไป

7. กิจการต้องแสดงเงินลงทุนในหลักทรัพย์ในงบดุลและรับรู้มูลค่า ดังนี้

7.1 หลักทรัพย์เพื่อค้าและหลักทรัพย์เพื่อขายต้องแสดงภายใต้รายการเงินลงทุนระยะสั้นหรือเงินลงทุนระยะยาวแล้วแต่กรณีด้วยมูลค่ายุติธรรม

7.2 เงินลงทุนทั่วไปต้องแสดงในงบดุลภายใต้รายการเงินลงทุนระยะสั้นหรือเงินลงทุนระยะยาวแล้วแต่กรณีด้วยราคาทุน

7.3 ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดต้องแสดงภายใต้เงินลงทุนระยะสั้นหรือเงินลงทุนระยะยาวแล้วแต่กรณีด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

8. ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเงินลงทุนที่สหกรณ์ถือไว้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในรูปแบบของรายได้หรือในรูปแบบของประโยชน์อย่างอื่นที่สหกรณ์ได้รับ ทั้งนี้ อาจเป็นเงินลงทุนที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้ชั่วคราวและอาจจะขายเมื่อมีความต้องการเงินสดหรือตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานานเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนก็ได้

ดังนั้น กรณีเงินลงทุนในหลักทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด จึงพิจารณาได้ดังนี้

1. การลงทุนในหลักทรัพย์สหกรณ์ต้องปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เงินลงทุนที่สหกรณ์ถือไว้จึงจัดเป็นประเภทหลักทรัพย์เพื่อขาย

2. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทที่เป็นตราสารหนี้ที่อยู่ในความต้องการของตลาดและสหกรณ์มีความประสงค์ที่จะถือตราสารหนี้ไว้จนครบกำหนดให้แสดงในงบดุลเป็นเงินลงทุนระยะสั้นหรือระยะยาวแล้วแต่กรณีขึ้นอยู่กับระยะเวลาการครบกำหนดด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

3. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทที่เป็นตราสารหนี้ที่อยู่ในความต้องการของตลาดและสหกรณ์มีความประสงค์ให้เป็นการลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อขายกำหนดให้แสดงในงบดุลเป็นเงินลงทุนระยะสั้นหรือระยะยาวแล้วแต่กรณีขึ้นอยู่กับระยะเวลาการครบกำหนดด้วยมูลค่ายุติธรรมโดยสหกรณ์ต้องตัดจำหน่ายส่วนต่างระหว่างต้นทุนของเงินลงทุนกับมูลค่าที่ตราไว้ของเงินลงทุนในตราสารหนี้ (ส่วนลดหรือส่วนเกินจากการได้มาซึ่งเงินลงทุน) ตลอดระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ได้รับตราสารหนี้จนถึงวันครบกำหนด เพื่อให้ราคาตามบัญชีที่เหลือของเงินลงทุนถือเป็นต้นทุนของเงินลงทุนในขณะนั้น และต้องบันทึกการ

เปลี่ยนแปลง...

เปลี่ยนแปลงมูลค่าของหลักทรัพย์เพื่อขายเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของสหกรณ์จนกระทั่งสหกรณ์จำหน่ายหลักทรัพย์จึงบันทึกการเปลี่ยนแปลงมูลค่านั้นในงบกำไรขาดทุน การเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุนคือ ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีของเงินลงทุนกับมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุน

4. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดถือเป็นเงินลงทุนทั่วไปให้แสดงในงบดุลด้วยราคาทุน

5. เพื่อให้การตัดจำหน่ายส่วนต่างระหว่างต้นทุนของเงินลงทุนกับมูลค่าที่ตราไว้ของเงินลงทุนในตราสารหนี้มีการปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันจึงขอแสดงวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการลงทุนในตราสารหนี้เฉพาะกรณีตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดดังนี้

5.1 กรณีจ่ายเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดด้วยราคาที่สูงกว่ามูลค่าที่ระบุไว้ในตราสารหนี้ให้บันทึกบัญชีดังนี้

5.1.1 บันทึกเงินลงทุนในตราสารหนี้ด้วยจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้นดังนี้

เดบิต บัญชีตราสารหนี้...(ระบุชื่อ)... XX

เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX

5.1.2 บันทึกดอกเบี้ยรับตามงวดระยะเวลาการจ่ายดอกเบี้ยที่ระบุไว้ในตราสารหนี้ และให้ตัดจำหน่ายส่วนเกินจากการได้มาซึ่งเงินลงทุนในตราสารหนี้ (ส่วนต่างระหว่างต้นทุนของเงินลงทุนกับมูลค่าที่ตราไว้ของเงินลงทุนในตราสารหนี้) ตลอดระยะเวลานับตั้งแต่วันที่ได้รับตราสารหนี้จนถึงวันครบกำหนด โดยคำนวณด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ผลตอบแทนจากเงินลงทุนในตราสารหนี้มีอัตราคงที่ จำนวนที่ตัดจำหน่ายส่วนเกินให้นำไปเพิ่มรายได้ดอกเบี้ย และหักราคาตามบัญชีของตราสารหนี้ นั้น ราคาตามบัญชีของตราสารหนี้คงเหลือถือเป็นต้นทุนของเงินลงทุนในตราสารหนี้ในขณะนั้น โดยบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีเงินสด XX

เครดิต บัญชีดอกเบี้ยรับ...(ระบุตราสารหนี้)... XX

บัญชีตราสารหนี้...(ระบุชื่อ)... XX

5.2 กรณีจ่ายเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่าที่ระบุไว้ในตราสารหนี้ให้บันทึกบัญชีดังนี้

5.2.1 บันทึกเงินลงทุนในตราสารหนี้ด้วยจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้นดังนี้

เดบิต บัญชีตราสารหนี้...(ระบุชื่อ)... XX

เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX

5.2.2 บันทึกดอกเบี้ยรับตามงวดระยะเวลาการจ่ายดอกเบี้ยที่ระบุไว้ในตราสารหนี้ และให้ตัดจำหน่ายส่วนลดจากการได้มาซึ่งเงินลงทุนในตราสารหนี้ (ส่วนต่างระหว่างต้นทุนของเงินลงทุนกับมูลค่าที่ตราไว้ของเงินลงทุนในตราสารหนี้) ตลอดระยะเวลานับตั้งแต่วันที่ได้รับตราสารหนี้จนถึงวันครบกำหนด โดยคำนวณด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ผลตอบแทนจากเงินลงทุนในตราสารหนี้มีอัตราคงที่ จำนวนที่ตัดจำหน่ายส่วนลด

ให้นำไป...

ให้นำไปลดรายได้ดอกเบี้ย และบวกราคาตามบัญชีของตราสารหนี้ นั้น ราคาตามบัญชีของตราสารหนี้ คงเหลือถือเป็นต้นทุนของเงินลงทุนในตราสารหนี้ในขณะนั้น และบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต	บัญชีเงินสด	xx
	บัญชีตราสารหนี้...(ระบุชื่อ)...	xx
เครดิต	บัญชีดอกเบี้ยรับ...(ระบุตราสารหนี้)...	xx

5.3 เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดต้องแสดงในงบดุลด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย (หมายถึงราคาทุนของตราสารหนี้ที่ได้มาหรือโอนมาตั้งแต่เริ่มแรกหักเงินต้นที่จ่ายคืนและบวกหรือหักค่าตัดจำหน่ายสะสมของส่วนต่างระหว่างราคาทุนเริ่มแรกกับมูลค่าที่ตราไว้)

อนึ่ง ได้จัดทำตัวอย่างการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดแนบท้ายนี้เพื่อความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับวิธีปฏิบัติทางบัญชีกรณีสหกรณ์ได้ตัดส่วนเกินหรือส่วนต่ำจากการได้มาซึ่งเงินลงทุนในตราสารหนี้ให้ได้ราคาตามบัญชีของตราสารหนี้คงเหลือแล้วให้แสดงมูลค่าตราสารหนี้ในงบดุลด้วยมูลค่ายุติธรรมนั้นให้ปฏิบัติตามคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสมพร พุฒวันเพ็ญ)

ผู้อำนวยการเฉพาะด้าน (วิชาการตรวจสอบบัญชี)
รักษาการแทน ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานทางบัญชีและก ารสอบบัญชี
ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

กลุ่มมาตรฐานการบัญชี

โทร. 0 2628 5768

โทรสาร 0 2628 5769

๒๕ พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางบัญชี

เรียน นายวิรัช ทวีทุน

อ้างถึง หนังสือ ที่ 60/2551 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2551

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างการบันทึกเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายวิรัช ทวีทุน ผู้สอบบัญชีขุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด แจ้งว่า ขุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด นำเงินไปลงทุนซื้อพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรของธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2550 ประมาณ 351,000,000 บาท (สามร้อยห้าสิบล้านบาทถ้วน) และปี พ.ศ. 2551 ประมาณ 60,000,000 บาท (หกสิบล้านบาทถ้วน) โดยมีราคาซื้อสูงกว่าราคาพันธบัตรเป็นส่วนใหญ่ และมีข้อสังเกตคือเหตุใดจึงต้องซื้อในราคาที่สูงกว่าราคาพันธบัตร จึงขอหารือว่าส่วนต่างของราคาจะลงบัญชีอย่างไรจึงจะถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป นั้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงดังนี้

1. กรณีขุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด จ่ายเงินซื้อพันธบัตรในราคาที่สูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ในพันธบัตรเป็นการถือปฏิบัติกันโดยทั่วไปในการลงทุนในตราสารทางการเงินโดยสหกรณ์จะต้องพิจารณาอัตราผลตอบแทนที่ได้รับตั้งแต่วันซื้อจนถึงวันครบกำหนดได้ก่อนว่าควรซื้อในราคาที่สูงหรือต่ำกว่ามูลค่าพันธบัตร ทั้งนี้ตามหลักของการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์แล้วราคาของตราสารที่ผู้ลงทุนจะยอมจ่ายนั้นจะไม่เกินมูลค่าของผลประโยชน์ที่ได้รับทั้งหมด

2. พันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรของธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าว ต้องพิจารณาก่อนว่าเป็นเงินลงทุนประเภทตราสารหนี้ที่สหกรณ์ประสงค์จะถือจนครบกำหนด

3. วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดมีดังนี้

3.1 กรณีจ่ายเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดด้วยราคาที่สูงกว่ามูลค่าที่ระบุไว้ในตราสารหนี้ให้บันทึกบัญชีดังนี้

3.1.1 บันทึกเงินลงทุนในตราสารหนี้ด้วยจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้นดังนี้

เดบิต บัญชีตราสารหนี้...(ระบุชื่อ)... XX

เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX

3.1.2 บันทึกดอกเบี้ยรับตามงวดระยะเวลาการจ่ายดอกเบี้ยที่ระบุไว้ในตราสารหนี้ และให้ตัดจำหน่ายส่วนเกินจากการได้มาซึ่งเงินลงทุนในตราสารหนี้ (ส่วนต่างระหว่างต้นทุนของเงินลงทุนกับมูลค่าที่ตราไว้ของเงินลงทุนในตราสารหนี้) ตลอดระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ได้รับตราสารหนี้จนถึงวันครบกำหนด โดยคำนวณด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ผลตอบแทนจากเงินลงทุนในตราสารหนี้มีอัตราคงที่ จำนวนที่ตัดจำหน่ายส่วนเกินให้นำไปเพิ่มรายได้ดอกเบี้ย และหักราคาตามบัญชีของตราสารหนี้นั้น ราคาตามบัญชีของตราสารหนี้คงเหลือถือเป็นต้นทุนของเงินลงทุนในตราสารหนี้ในขณะนั้น โดยบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต...

เดบิต	บัญชีเงินสด	XX
เครดิต	บัญชีดอกเบียร์รับ...(ระบุตราสารหนี้)...	XX
	บัญชีตราสารหนี้...(ระบุชื่อ)...	XX

3.2 กรณีจ่ายเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่าที่ระบุไว้ในตราสารหนี้ให้บันทึกบัญชีดังนี้

3.2.1 บันทึกเงินลงทุนในตราสารหนี้ด้วยจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้นดังนี้

เดบิต	บัญชีตราสารหนี้...(ระบุชื่อ)...	XX
เครดิต	บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร	XX

3.2.2 บันทึกดอกเบียร์รับตามงวดระยะเวลาการจ่ายดอกเบี้ยที่ระบุไว้ในตราสารหนี้ และให้ตัดจำหน่ายส่วนลดจากการได้มาซึ่งเงินลงทุนในตราสารหนี้ (ส่วนต่างระหว่างต้นทุนของเงินลงทุนกับมูลค่าที่ตราไว้ของเงินลงทุนในตราสารหนี้) ตลอดระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ได้รับตราสารหนี้ จนถึงวันครบกำหนด โดยคำนวณด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ผลตอบแทนจากเงินลงทุนในตราสารหนี้มีอัตราคงที่ จำนวนที่ตัดจำหน่ายส่วนลดให้นำไปลดรายได้ดอกเบี้ย และบวกราคาตามบัญชีของตราสารหนี้ นั้น ราคาตามบัญชีของตราสารหนี้คงเหลือถือเป็นต้นทุนของเงินลงทุนในตราสารหนี้ในขณะนั้น และบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต	บัญชีเงินสด	XX
	บัญชีตราสารหนี้...(ระบุชื่อ)...	XX
เครดิต	บัญชีดอกเบียร์รับ...(ระบุตราสารหนี้)...	XX

3.3 เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดต้องแสดงในงบดุลด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย (หมายถึงราคาทุนของตราสารหนี้ที่ได้มาหรือโอนมาตั้งแต่เริ่มแรกหักเงินต้นที่จ่ายคืนและบวกหรือหักค่าตัดจำหน่ายสะสมของส่วนต่างระหว่างราคาทุนเริ่มแรกกับมูลค่าที่ตราไว้)

อนึ่ง ได้จัดทำตัวอย่างการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดแนบท้ายนี้เพื่อความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกรียงศักดิ์ บุญยะสุต)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สำนักนโยบายและมาตรฐาน
ส่วนมาตรฐานการบัญชี
โทร. 0 2628 5768
โทรสาร 0 2628 5769

ตัวอย่างการบันทึกเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

ตัวอย่างที่ 1 กรณีจ่ายเงินลงทุนในตราสารหนี้สูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้

27 กรกฎาคม 2550 จ่ายเงินสดซื้อพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2550 ราคาซื้อเท่ากับ 20,405,300.40 บาท มูลค่าพันธบัตรที่ตราไว้เท่ากับ 20,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 4.625 % ต่อปี กำหนดจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง คือ 1 สิงหาคม และ 1 กุมภาพันธ์ ครบกำหนดไถ่ถอนคืนวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2552

แสดงการคำนวณดอกเบี้ยรับ

วัน เดือน ปี	เงินสดรับ	① ดอกเบี้ยรับ	ส่วนเกินมูลค่า ตัดจำหน่าย	ราคาตามบัญชี
27 ก.ค. 50				20,405,300.40
1 ส.ค. 50	462,500	364,744.74	97,755.26	20,307,545.14
1 ก.พ. 51	462,500	362,997.37	99,502.63	20,208,042.51
1 ส.ค. 51	462,500	361,218.76	101,281.24	20,106,761.27
1 ก.พ. 52	462,500	359,408.36	② 106,761.27	20,000,000.00

① ดอกเบี้ยรับตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหาข้อมูลได้จากอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินทุน หรืออาจคำนวณโดยใช้สูตรอัตราผลตอบแทนจากวันซื้อจนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน ซึ่งให้ผลไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนี้

$$YTM = \frac{R + \frac{F - P}{n}}{\frac{F + P}{2}}$$

YIM = อัตราผลตอบแทนจากวันซื้อจนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน

R = ดอกเบี้ยรับในแต่ละปี

F = Face Value / ราคาที่ระบุไว้ในพันธบัตร

P = ราคาซื้อขายในตลาด

n = ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ซื้อจนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน

∴ อัตราดอกเบี้ยรับ = 3.575 %

② งวดสุดท้าย 1 กุมภาพันธ์ 2552 ให้ตัดส่วนเกินกว่ามูลค่าที่คงเหลือทั้งหมด

การบันทึกบัญชี

27 กรกฎาคม 2550 บันทึกการจ่ายเงินสดซื้อพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

เดบิต บัญชีพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย 20,405,300.40

เครดิต บัญชีเงินสด 20,405,300.40

1 สิงหาคม 2550 บันทึกดอกเบียร์รับและตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าโดยนำไปปรับบัญชีดอกเบียร์รับเพื่อให้ดอกเบียร์รับพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยในงบกำไรขาดทุนแสดงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงจากพันธบัตร

เดบิต บัญชีเงินสด 462,500.00

เครดิต บัญชีดอกเบียร์รับพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย 364,744.74

บัญชีพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย 97,755.26

1 กุมภาพันธ์ 2551 บันทึกดอกเบียร์รับและตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าโดยนำไปปรับบัญชีดอกเบียร์รับเพื่อให้ดอกเบียร์รับพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยในงบกำไรขาดทุนแสดงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงจากพันธบัตร

เดบิต บัญชีเงินสด 462,500.00

เครดิต บัญชีดอกเบียร์รับพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย 362,997.37

บัญชีพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย 99,502.63

1 สิงหาคม 2551 และ 1 กุมภาพันธ์ 2552

ให้บันทึกดอกเบียร์รับและตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยเช่นเดียวกันกับงวดที่ผ่านมา โดยใช้จำนวนดอกเบียร์รับและส่วนเกินมูลค่าตัดจำหน่ายตามตารางแสดงการคำนวณดอกเบียร์รับ

ตัวอย่างที่ 2 กรณีจ่ายเงินลงทุนในตราสารหนี้ต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้

17 สิงหาคม 2550 จ่ายเงินสดซื้อพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2550 ราคาซื้อเท่ากับ 19,986,179.80 บาท มูลค่าพันธบัตรที่ตราไว้เท่ากับ 20,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 3.40625 % ต่อปี กำหนดจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง คือ 16 กุมภาพันธ์ และ 16 สิงหาคม ครบกำหนดได้ถอนคืนวันที่ 16 สิงหาคม 2552

แสดงการคำนวณดอกเบี้ยรับ

วัน เดือน ปี	เงินสดรับ	❶ ดอกเบี้ยรับ	ส่วนลดมูลค่า ตัดจำหน่าย	ราคาตามบัญชี
17 ส.ค. 50				19,986,179.80
16 ก.พ. 51	340,625	343,960.16	3,335.16	19,989,514.96
16 ส.ค. 51	340,625	344,017.55	3,392.55	19,992,907.51
16 ก.พ. 52	340,625	344,075.94	3,450.94	19,996,358.45
16 ส.ค. 52	340,625	344,135.33	❷ 3,641.55	20,000,000.00

❶ อัตราดอกเบี้ยรับตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง = 3.44198 %

❷ ให้ตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าคงเหลือทั้งหมดในงวดสุดท้าย

การบันทึกบัญชี

17 สิงหาคม 2550 บันทึกการจ่ายเงินซื้อพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

เดบิต บัญชีพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย 19,986,179.80

เครดิต บัญชีเงินสด

19,986,179.80

16 กุมภาพันธ์ 2551 บันทึกดอกเบี้ยรับและตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย โดยนำไปปรับบัญชีดอกเบี้ยรับเพื่อให้ดอกเบี้ยรับพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยในงบกำไรขาดทุน แสดงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงจากพันธบัตร

เดบิต บัญชีเงินสด

340,625.00

บัญชีพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

3,335.16

เครดิต ดอกเบี้ยรับพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

343,960.16

16 สิงหาคม 2551 บันทึกดอกเบี้ยรับและตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย โดยนำไปปรับบัญชีดอกเบี้ยรับเพื่อให้ดอกเบี้ยรับพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยในงบกำไรขาดทุน แสดงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงจากพันธบัตร

เดบิต	บัญชีเงินสด	340,625.00	
	บัญชีพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	3,392.55	
เครดิต	ดอกเบี๋ยรับพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย		344,017.55

16 กุมภาพันธ์ 2552 และ 16 สิงหาคม 2552

ให้บันทึกดอกเบี๋ยรับและตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย เช่นเดียวกันกับงวดที่ผ่านมา โดยใช้จำนวนดอกเบี๋ยรับและส่วนลดมูลค่าตัดจำหน่ายตามตารางแสดงการคำนวณดอกเบี๋ยรับ

การเปิดเผยหมายเหตุประกอบงบการเงิน

1. นโยบายการบัญชี

- พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย แสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

ที่ 60/2551

สำนักงานมาตรฐานการสอบบัญชีภาคเอกชน

ครั้งที่..... ๒๕๐๐

วันที่..... ๕ พ.ย. 2551

เวลา..... ๑๖.๓๕ น. วันที่.....

(พี ๑๐)

เลขที่ 100/1 ถนนอิสรภาพ ซอย 31
เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600

31 ตุลาคม 2551

เรื่อง ขอรหัสวิธีปฏิบัติทางบัญชี

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑๙๔๑๔

วันที่ ๙ พ.ย. ๒๕๕๑

เวลา ๑๖.๓๕ น.

อ้างถึง คำตั้งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 539/2551 ตั้ง ณ วันที่ 3 มิถุนายน 2551

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารหมายเลข 1 และหมายเลข 2 รวม 2 ฉบับ

ส่วนกำกับผู้สอบบัญชี

ครั้งที่ ๑๔๘๖

วันที่ ๕ พ.ย. 2551

เวลา ๑๖.๓๕ น.

ตามคำสั่งอ้างถึง นายทะเบียนสหกรณ์ได้แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นผู้สอบบัญชีชุมนุมสหกรณ์
เศรษฐกิจเขื่อนแห่งประเทศไทย จำกัด สำหรับปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2551 นั้น

จากการตรวจสอบบัญชีงวดครึ่งปีพบว่า ชุมชนสหกรณ์เศรษฐกิจเขื่อนแห่งประเทศไทย จำกัด
ได้นำเงิน ไปลงทุนซื้อพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นเงินลงทุนที่ไม่อยู่ใน
ความต้องการของตลาดในปี 2550 ประมาณ 351,000,000.00 บาท (ตามร้อยละสิบเอ็ดล้านบาทถ้วน) และ
ในปี 2551 อีกประมาณ 60,000,000.00 บาท (หกสิบล้านบาทถ้วน) โดยมีราคาซื้อสูงกว่าราคาพันธบัตรเป็น
ส่วนใหญ่ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) ข้อที่น่าสังเกต คือ เหตุใดจึงต้องซื้อในราคาที่สูงกว่าราคาพันธบัตรจริงและ
ส่วนต่างนั้น จะลงบัญชีอย่างไรจึงจะเป็นการถูกต้องตามหลักการบัญชี คือ

1. ลงบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในปีที่ซื้อ หรือ
2. ลงบัญชีเป็นราคาทุนของพันธบัตร หรือ
3. นอกจาก 2 วิธีดังกล่าวแล้ว จะมีวิธีปฏิบัติทางบัญชีอย่างอื่นอีกหรือไม่ และดอกเบี้ยที่

ได้รับในปีปัจจุบัน จะมีวิธีปฏิบัติทางบัญชีอย่างไร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้คำแนะนำวิธีปฏิบัติทางบัญชี เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ
บัญชีประจำปีที่ต้องต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิรัช ทวีทุน)

ผู้สอบบัญชี

โทร. 081-243-7277

๒๖ กันยายน 2545

เรื่อง ทาหรือเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกาบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่บริหารโดยกองทุนรวม

เรียน นายรณพันธ์ โกฏิรัตน์ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด

อ้างถึง หนังสือของผู้สอบบัญชี ที่ 1/2544 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือของนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ กษ 0216/5057 ลงวันที่ 26 เมษายน 2545

ตามที่ท่านได้ทาหรือเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกาบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่บริหารโดยกองทุนรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด ถึงวิธีการรับรู้รายได้และการบันทึกบัญชีของเงินลงทุน ตลอดจนการแสดงรายการเงินลงทุนในงบการเงินและการเปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุนดังกล่าวในหมายเหตุประกอบงบการเงิน นั้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ทาหรือไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ เกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่บริหารโดยกองทุนรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งกระทำการโดยคณะกรรมการดำเนินการในฐานะลูกค้าตามสัญญา กับบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมกสิกรไทย จำกัด (บริษัทจัดการ) และมอบอำนาจให้บริษัทจัดการนำเงินและทรัพย์สินที่ประกอบเป็นกองทุนส่วนบุคคลของลูกค้าไปลงทุนตามดุลยพินิจ ว่าสามารถกระทำได้หรือไม่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการที่สหกรณ์มอบอำนาจให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมกสิกรไทย จำกัด บริหารและจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์แทนนั้น สามารถกระทำได้ แต่เนื่องจากเป็นการลงทุนในลักษณะที่มีความเสี่ยง คณะกรรมการต้องนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เพื่อพิจารณาในรายละเอียดและให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ พร้อมทั้งต้องจัดทำแผนการลงทุน เพื่อขอขบประมาณค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดจ้างบริษัทจัดการดำเนินการแทนด้วย และคณะกรรมการจะต้องติดตามและตรวจสอบการลงทุนของบริษัทจัดการให้เป็นไปตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้และไม่ขัดต่อกฎหมายสหกรณ์ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) ส่วนวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุนดังกล่าว มีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. เมื่อสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในกองทุนส่วนบุคคล โดยเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์ในนามสหกรณ์และมอบอำนาจให้บริษัทจัดการทำหน้าที่ในการบริหารกองทุนแทนสหกรณ์ ให้บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีเงินฝากธนาคาร – กองทุนส่วนบุคคล

xx

เครดิต บัญชีเงินสด / เงินฝากธนาคาร

xx

/2. ในระหว่าง...

2. ในระหว่างที่บริษัทจัดการนำเงินฝากธนาคารซึ่งเป็นกองทุนส่วนบุคคลของสหกรณ์ไปลงทุนในตราสารทุนหรือตราสารหนี้และยังมิได้ส่งรายงานประจำเดือนให้กับสหกรณ์ สหกรณ์ยังไม่ต้องบันทึกบัญชีแต่อย่างใด ต่อมาเมื่อสหกรณ์ได้รับรายงานประจำเดือนแล้ว ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลการบริหารกองทุนส่วนบุคคลที่เกิดจากการดำเนินการของบริษัทจัดการ ให้สหกรณ์นำรายการเงินที่เกิดขึ้นบันทึกบัญชีเป็นประจำทุกเดือนคือ

2.1 บันทึกรายได้สุทธิจากการลงทุนที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน ทั้งนี้ไม่รวมรายการกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยใช้ข้อมูลในงบแสดงส่วนของเงินกองทุน ได้แก่ รายได้จากการลงทุน เช่น ดอกเบี้ยรับและส่วนลดรับที่ได้รับจากการลงทุนในตราสารทุนหรือตราสารหนี้ เป็นต้น กำไร (ขาดทุน) ที่เกิดขึ้นจากการลงทุน และค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายให้กับบริษัทจัดการ เช่น ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นต้น

2.2 บันทึกมูลค่าคงเหลือของเงินลงทุนในตราสารทุนหรือตราสารหนี้ที่เกิดขึ้นในราคาทุน และบันทึกกลดยอดเงินฝากธนาคารที่บริษัทจัดการนำไปใช้ในระหว่างเดือนโดยใช้ข้อมูลในงบดุล ณ วันสิ้นเดือนของแต่ละเดือน

การบันทึกบัญชีตามข้อ 2.1 และข้อ 2.2 ให้ปฏิบัติดังนี้

เดบิต บัญชีค่าธรรมเนียมจัดการกองทุน	xx
บัญชีกำไร (ขาดทุน) ที่เกิดขึ้นจากการลงทุน (กรณีซื้อขายหลักทรัพย์ระหว่างเดือนเกิดผลขาดทุน)	xx
บัญชีเงินลงทุนหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด(ราคาทุน)xx	
เครดิต บัญชีรายได้จากการลงทุน	xx
บัญชีกำไร (ขาดทุน) ที่เกิดขึ้นจากการลงทุน (กรณีซื้อขายหลักทรัพย์ระหว่างเดือนเกิดผลกำไร)	xx
บัญชีเงินฝากธนาคาร – กองทุนส่วนบุคคล	xx

3. ณ วันสิ้นปีทางบัญชี นอกจากสหกรณ์จะต้องบันทึกรายการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกองทุนส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นในเดือนสุดท้ายของปีบัญชีเช่นเดียวกับข้อ 2.1 และข้อ 2.2 แล้ว สหกรณ์จะต้องบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการลงทุนตามเกณฑ์ที่รับฟังด้วย นอกจากนี้ให้สหกรณ์ตีราคาและปรับมูลค่าเงินลงทุนในความต้องการของตลาดให้เป็นมูลค่ายุติธรรม โดยปฏิบัติตามคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544

การแสดงรายการในงบการเงิน

1. ณ วันสิ้นปีทางบัญชี หากบัญชีเงินฝากธนาคารที่สหกรณ์เปิดไว้เพื่อบริษัทจัดการใช้ในการบริหารกองทุนส่วนบุคคลยังมียอดคงเหลือให้นำไปแสดงรายการในงบดุลเป็นส่วนหนึ่งของรายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร

2. รายการบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุน เช่น บัญชีเงินลงทุน บัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน และบัญชีกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น เป็นต้น ให้แสดงรายการในงบดุลโดยปฏิบัติตามคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544

3. บัญชีรายได้ค้างรับและค่าใช้จ่ายค้างจ่ายที่เกิดขึ้นจากการลงทุนตามวิธีปฏิบัติทางบัญชีในข้อ 3 ข้างต้น ให้แสดงรายการในงบดุลเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นและหนี้สินหมุนเวียนอื่นตามลำดับ

4. บัญชีรายได้จากการลงทุน และบัญชีกำไร (ขาดทุน) ที่เกิดจากการลงทุน (กรณีระหว่างปีซื้อขายเงินลงทุนมีผลกำไร) ให้แสดงรายการในงบกำไรขาดทุนเป็นรายได้อื่น สำหรับบัญชีค่าธรรมเนียมการจัดการเงินกองทุน และบัญชีกำไร (ขาดทุน) ที่เกิดจากการลงทุน (กรณีระหว่างปีซื้อขายเงินลงทุนมีผลขาดทุน) ให้แสดงรายการในงบกำไรขาดทุนเป็นค่าใช้จ่าย

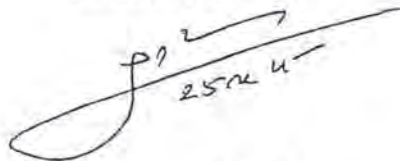
การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

1. ให้สหกรณ์เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับมูลค่าของหน่วยลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดแต่ละหน่วย เช่น ลงทุนในตราสารหนี้ของบริษัทเงินทุนใดบ้างในราคาทุนและมูลค่ายุติธรรม ตลอดจนเปิดเผยราคาทุนรวมของเงินลงทุนบวกหรือหักด้วยค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนด้วย (ถ้ามี)

2. ให้สหกรณ์เปิดเผยถึงวิธีการลงทุนว่า สหกรณ์ให้บริษัทจัดการเป็นผู้บริหารกองทุนส่วนบุคคลให้ โดยความเสี่ยงหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นอยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์ นอกจากนี้ให้เปิดเผยด้วยว่าประเภทของตราสารทุนหรือตราสารหนี้ที่บริษัทจัดการบริหารให้กับสหกรณ์นั้น ถูกต้องตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และ ข้อ 5. ของประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์หรือไม่

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุพัชรา อนเสณีวัฒน์)
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(ศึกษานุกุลกิจ)

นางนันทวัน รักถิ่น
เจ้าหน้าที่ธุรการ

สำนักกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์โดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน (สกอ.)

โทร. 0 2628 5777, 0 2628 5240 – 59 ต่อ 3304

โทรสาร. 0 2282 1019

สำนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เลขที่..... 1692
วันที่..... 27 มิ.ย. 2545
เวลา..... 13 น.

โทรเลขกรมสารบรรณ

กรมสารบรรณ
รับที่..... 12-31
วันที่..... 30 มิ.ย. 2545
เวลา..... 15.00

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โทร.2818301
 ที่ กษ 0216/ 5057 วันที่ 26 เมษายน 2545
 เรื่อง หารือกรณีสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในตราสารหนี้ที่บริหารโดยกองทุนส่วนบุคคล

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้หารือเกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่บริหารโดยกองทุนรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 ซึ่งกระทำโดยคณะกรรมการดำเนินการในฐานะลูกค้าตามสัญญา กับบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมกลสิกรไทย จำกัด (บริษัทจัดการ) และมอบอำนาจให้บริษัทจัดการนำเงินและสินทรัพย์ที่ประกอบเป็นกองทุนส่วนบุคคลของลูกค้าไปลงทุนตามดุลยพินิจ ว่าสามารถกระทำได้อหรือไม่ นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

1. สหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด จะมอบอำนาจให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมกลสิกรไทย จำกัด บริหารและจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์แทนนั้น สามารถกระทำได้ เนื่องจากการลงทุนดังกล่าวมีลักษณะเป็นการจัดจ้างให้ผู้อื่นดำเนินการแทน ประกอบกับตามท้ายของสัญญาได้มีข้อตกลงกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ให้บริษัทจัดการต้องลงทุนในตราสารภายใต้มาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และข้อ 5 ของประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดไว้เท่านั้น
2. เงินที่สหกรณ์นำไปลงทุนมีจำนวนมาก (สิบล้านบาท) และเป็นการลงทุนในลักษณะที่มีความเสี่ยงซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ และบริษัทจัดการก็ไม่ได้รับประกันในอัตราผลตอบแทน หรือผลประโยชน์ที่สหกรณ์จะได้รับจากการลงทุนในกองทุน รวมทั้งสหกรณ์ยังต้องรับภาระความเสี่ยงทั้งหมดที่อาจจะต้องเกิดขึ้นด้วย ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จะนำเงินของสหกรณ์ที่ประกอบเป็นกองทุนส่วนบุคคลแล้วมอบอำนาจให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมกลสิกรไทย จำกัด นำไปลงทุนตามดุลยพินิจที่บริษัทจัดการฯ เห็นสมควร โดยไม่ผ่านที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ไม่ได้ คณะกรรมการดำเนินการต้องนำเรื่องดังกล่าวนี้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ได้พิจารณาในรายละเอียดและให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ
3. การลงทุนดังกล่าวมีลักษณะเป็นการจัดจ้างผู้อื่นดำเนินการแทน จึงต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการต้องจัดทำแผนการลงทุน เพื่อของบประมาณจากที่ประชุมใหญ่

/4.....

4. ตามเอกสารแนบท้ายสัญญา กำหนดให้บริษัทจัดการต้องลงทุนในตราสารภายใต้มาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และข้อ 5 ของประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ กำหนดไว้เท่านั้น ดังนั้นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จึงมีหน้าที่ที่จะต้องติดตามและตรวจสอบการลงทุนของบริษัทจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่ได้ตกลงกันได้ และไม่ขัดต่อกฎหมายสหกรณ์ และตรวจสอบการลงทุนของบริษัทจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่ได้ตกลงกันได้และไม่ขัดต่อกฎหมายสหกรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้คณะกรรมการดำเนินการนำเรื่องการลงทุนดังกล่าว เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ได้พิจารณา ต่อไป

(นายสุวิทย์ ชีระพินทุ)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

ด่วนที่สุด
ที่ กษ 1104/12795

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

7 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง การลงทุนในกองทุนรวมวายุภักษ์
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ตามที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ได้มีหนังสือขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อนำเงินไปลงทุนรวมวายุภักษ์ ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 5(6) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจของสหกรณ์ไปพิจารณาศึกษาในรายละเอียดก่อนเสนอให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจของสหกรณ์ได้ประชุมเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2546 แล้วเห็นว่า กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง มีความเสี่ยงในการลงทุนค่อนข้างต่ำ และกระทรวงการคลังมีสัญญารับประกันหุ้นคืนจากกองทุนเมื่อครบอายุโครงการในราคาขาย ให้กองทุนบวกด้วยดอกเบี้ย จึงเท่ากับเป็นการคุ้มครองเงินต้นของผู้ถือหุ้นรายลงทุน และหลักทรัพย์ที่กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่งจะเข้าถือหุ้นนั้นเป็นหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่มีศักยภาพในการทำกำไรในเชิงพาณิชย์ หรือเป็นหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่สามารถสร้างรายได้ที่ดี และให้ผลตอบแทนที่แน่นอนในระยะยาวเป็นสำคัญ รวมทั้งเพื่อประโยชน์แก่ทุกสหกรณ์ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจของสหกรณ์ จึงเห็นควรให้สหกรณ์ลงทุนในกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ได้ ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 5(6)

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติได้ลงมติเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546 เห็นชอบให้สหกรณ์ลงทุนในกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ได้ ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 5(6)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ทราบโดยด่วนด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. 0 2282 8059

โทรสาร 0 2628 5518

เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานทะเบียนและกฎหมาย โทร. 0 2282 6595

<http://webhost.cpd.go.th/rio> ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cpd_rio@cpd.go.th

ที่ กษ 1115/ 059 วันที่ 22 กรกฎาคม 2553

เรื่อง การลงทุนในสลากออมสินพิเศษ 5 ปี

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1

ตามหนังสือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 ที่ กษ 1106/1890 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2553 ขอหารือกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานเลขานุการกองทัพบก จำกัด จะนำเงินไปลงทุนในสลากออมสินพิเศษ 5 ปี จะเข้าข่ายการฝากหรือลงทุนตามความมาตรา 62(3) หรือมาตรา 62(7) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

1. กฎกระทรวง ว่าด้วยการรับฝากเงินประเภทสลากออมสินพิเศษ พ.ศ.2547 ออกตามความในพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 ข้อ 2 กำหนดว่า

“สลากออมสิน” หมายความว่า หนังสือตราสารที่ธนาคารออมสินออกให้แก่ผู้ฝากโดยมีข้อสัญญาว่า ถ้าหนังสือตราสารนั้นมีเลขหมายถูกเลขสลากจ่ายคืน ธนาคารออมสินจะจ่ายเงินให้แก่ผู้ฝากเป็นจำนวนเงินตามที่กำหนดไว้ และเมื่อหนังสือตราสารนั้นครบกำหนดอายุธนาคารออมสินจะจ่ายเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ย (ถ้ามี) ให้แก่ผู้ฝาก

“ผู้ฝาก” หมายความว่า บุคคลที่ฝากเงินกับธนาคารออมสินโดยวิธีการซื้อสลากออมสินพิเศษที่ธนาคารออมสินนำออกจำหน่ายหรือโดยได้รับการโอนกรรมสิทธิ์ และได้ยึดถือครอบครองสลากออมสินพิเศษที่ระบุให้ใช้เงินแก่ผู้ซื้อในสลากนั้นหรือแก่ผู้ถือสลากนั้น

2. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีคำวินิจฉัยข้อกฎหมาย เรื่องเสรีจที่ 753/2551 เรื่องการรับจำหน่ายสลากออมสินพิเศษตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505 มีความเห็นว่า สลากออมสินเป็นตราสารที่ใช้แสดงสิทธิในเงินที่ผู้ฝากได้ฝากไว้กับธนาคารออมสิน และการฝากเงินประเภทสลากออมสินพิเศษ ผู้ฝากเงินกับธนาคารออมสินจะได้รับสลากออมสินพิเศษเป็นเอกสารแสดงสิทธิในเงินฝากของตนที่มีอยู่กับธนาคาร

3. กรณีสหกรณ์จะนำเงินไปลงทุนในสลากออมสินพิเศษ จึงเข้าลักษณะการฝากเงินกับธนาคารออมสินตามนิยามในข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงฯ ที่อ้างถึง ประกอบความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงเข้าข่ายการนำเงินฝากในธนาคาร ตามความมาตรา 62(2) ซึ่งสามารถกระทำได้เลย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้สหกรณ์ทราบต่อไป

(นายฉกรรจ์ แสงรักษาวงศ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์

สำเนา

ที่ กษ 1109/4883

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

25 เมษายน 2548

เรื่อง การซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เกี่ยวกับการขอให้ตีความพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 62(4) กรณีที่สหกรณ์ขอความเห็นชอบนายทะเบียนสหกรณ์ซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด ว่าเป็นการซื้อหุ้นธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์หรือไม่ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความว่าการซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด ไม่อาจถือว่าเป็นการซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ ตามมาตรา 62(4) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายสหกรณ์ได้กำหนดเงื่อนไขในการที่สหกรณ์จะนำเงินไปลงทุนในกรณีต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับการดำเนินงานของสหกรณ์ให้สามารถพัฒนาไปด้วยความมั่นคง วัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงเป็นหลักการสำคัญที่สหกรณ์จะต้องดำเนินการโดยเคร่งครัด ดังนั้นหากสหกรณ์ใดประสงค์จะนำเงินไปลงทุนโดยการซื้อหุ้นของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด ก็อาจดำเนินการได้โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา 62(6) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงขอให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์ถือปฏิบัติตามการตีความของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์
(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

โทร. 0 2282 1226

โทรสาร 0 2282 1226

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cpd_cbdo@cpd.go.th

ใบหุ้นสามัญเลขที่ 400101599
มูลค่าหุ้นละ 10 บาท
ชำระค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้ว

ทะเบียนผู้ถือหุ้น
เลขที่ 01646

บริษัท สหประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) UNION LIFE INSURANCE PUBLIC COMPANY LIMITED

จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2554 ทะเบียนเลขที่ 0107554000186

ใบหุ้นนี้ออกให้แสดงว่า

สิทธิการณัฒนทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

ถือหุ้นจำนวน 20,000 หุ้น คือหุ้นหมายเลขที่ 15,637,540 ถึง 15,657,539
ซึ่งได้ชำระเงินค่าหุ้น หุ้่นละสิบบาท รวมเป็นเงินค่าหุ้นที่ได้ชำระแล้ว บาท
ออกให้ ณ วันที่ 30 เดือน กันยายน พ.ศ. 2554

กรรมการ

กรรมการ

บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)

อันดับเครดิตองค์กร:	A
อันดับเครดิตตราสารหนี้:	
BGH113A: หุ้นกู้ไม่มีประกัน 3,000 ล้านบาท ใถ่ถอนปี 2554	A
BGH133A: หุ้นกู้ไม่มีประกัน 2,000 ล้านบาท ใถ่ถอนปี 2556	A
BGH146A: หุ้นกู้ไม่มีประกัน 1,970 ล้านบาท ใถ่ถอนปี 2557	A
BGH166A: หุ้นกู้ไม่มีประกัน 1,000 ล้านบาท ใถ่ถอนปี 2559	A
แนวโน้มอันดับเครดิต:	Stable

อันดับเครดิตในอดีต:	อันดับเครดิตองค์กร	อันดับเครดิตตราสารหนี้	
		มีประกัน	ไม่มีประกัน
11 ก.พ. 2551	A/Stable	-	A

เหตุผล

ทริสเรทติ้งยืนยันอันดับเครดิตองค์กรและหุ้นกู้ไม่มีประกันของ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) ที่ระดับ "A" โดยอันดับเครดิตดังกล่าวสะท้อนถึงความเป็นผู้นำธุรกิจในฐานะผู้ประกอบการโรงพยาบาลเอกชนรายใหญ่ที่สุดในประเทศ ตลอดจนจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แพทย์และผู้บริหารโรงพยาบาลที่มีความสามารถและมากประสบการณ์ รวมทั้งบริการที่มีคุณภาพในระดับสูง ในการพิจารณาอันดับเครดิตดังกล่าวยังคำนึงถึงเครือข่ายที่แข็งแกร่งของบริษัทภายใต้ชื่อกลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพ โรงพยาบาลสมิติเวช และโรงพยาบาลบีเอ็นเอชด้วย อย่างไรก็ตาม ความแข็งแกร่งดังกล่าวถูกลดทอนบางส่วนจากความกังวลเกี่ยวกับจำนวนผู้ป่วยชาวต่างชาติที่อาจลดลงเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศที่ไร้เสถียรภาพต่อเนื่องยาวนาน ตลอดจนอัตราส่วนผลตอบแทนต่อเงินทุนถาวรที่ค่อนข้างต่ำ และความกังวลเกี่ยวกับภาระหนี้ในอนาคตหากบริษัทยังคงขยายกิจการโดยใช้เงินทุนจากการกู้ยืม

บริษัทกรุงเทพดุสิตเวชการก่อตั้งในปี 2512 ด้วยทุนจดทะเบียนเริ่มต้น 10 ล้านบาทเพื่อดำเนินธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนภายใต้ชื่อโรงพยาบาลกรุงเทพ ปัจจุบันบริษัทมีโรงพยาบาลในเครือทั้งหมด 18 แห่ง ด้วยจำนวนเตียงรวมทั้งสิ้น 3,032 เตียง มีโรงพยาบาลที่ประกอบกิจการภายใต้ชื่อโรงพยาบาลกรุงเทพ 12 แห่ง ภายใต้ชื่อโรงพยาบาลสมิติเวช 3 แห่ง ภายใต้ชื่อโรงพยาบาลบีเอ็นเอช 1 แห่ง และภายใต้ชื่อ Royal International Hospital 2 แห่ง ในช่วง 3 ปีหลัง รายได้จากผู้ป่วยประมาณ 55% มาจากผู้ป่วยใน และที่เหลือมาจากผู้ป่วยนอก ในปี 2552 โรงพยาบาลในเครือของบริษัทจำนวน 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลบีเอ็นเอช โรงพยาบาลกรุงเทพภูเก็ต และโรงพยาบาลกรุงเทพพัทยาได้รับการรับรองมาตรฐานจาก Joint Commission International (JCI) โดยก่อนหน้านี้โรงพยาบาลในเครือของบริษัทจำนวน 6 แห่ง คือ โรงพยาบาลกรุงเทพ โรงพยาบาลหัวใจกรุงเทพ โรงพยาบาลวัฒนิสสั โรงพยาบาลสมิติเวชสุขุมวิท โรงพยาบาลสมิติเวชศรีนครินทร์ และโรงพยาบาลสมิติเวชศรีราชาได้รับการรับรองมาตรฐานจาก JCI มาก่อนแล้ว

กิจการของบริษัทขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงปี 2547-2551 เนื่องจากการควบรวมกิจการโรงพยาบาลที่มีอยู่ โดยบริษัทได้ซื้อกิจการของ บริษัท สมิติเวช จำกัด (มหาชน) บริษัท บีเอ็นเอช เมดิคอล เซ็นเตอร์ จำกัด และโรงพยาบาลในจังหวัดที่สำคัญของประเทศไทยหลายแห่งซึ่งเป็นกิจการของ บริษัท โรงพยาบาลกรุงเทพพัทยา จำกัด บริษัท โรงพยาบาลกรุงเทพพระยอง จำกัด บริษัท โรงพยาบาลกรุงเทพภูเก็ต

จำกัด บริษัท โรงพยาบาลกรุงเทพขนาดใหญ่ จำกัด และ บริษัท โรงพยาบาลกรุงเทพราชสีมา จำกัด นอกจากนี้ บริษัทยังได้ลงทุนในโรงพยาบาลแห่งใหม่ 2 แห่งในประเทศกัมพูชาด้วย รายได้จากงบดำเนินงานของโรงพยาบาลของบริษัทในช่วงปี 2547-2551 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมที่ระดับ 42% และมีอัตราเติบโตเฉลี่ยสะสมของจำนวนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในในช่วงดังกล่าวที่ระดับ 31% และ 29% ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองภายในประเทศและวิกฤติการเงินโลกส่งผลทำให้รายได้ค่ารักษาพยาบาลในปี 2552 ของบริษัทเติบโต 1.93% รายได้จากผู้ป่วยนอกเติบโต 2.73% ในขณะที่รายได้จากผู้ป่วยในลดลงเล็กน้อย 1.23% รายได้จากผู้ป่วยในที่ลดลงเนื่องมาจากสาเหตุที่ผู้ป่วยชาวต่างชาติมีจำนวนลดลง ประกอบกับการให้ส่วนลดและราคาส่งเสริมการขายเป็นสำคัญแม้อัตราการรับผู้ป่วยคนไทยไว้ในโรงพยาบาลจะเติบโตถึง 6.5% ก็ตาม รายได้ต่อการรักษาผู้ป่วยนอกต่อครั้งในปี 2552 คงระดับใกล้เคียงกับปีก่อน ในขณะที่รายได้ต่อจำนวนวันของผู้ป่วยในที่พักในโรงพยาบาลลดลง 3.05% ทั้งนี้ จำนวนเฉลี่ยของวันที่ผู้ป่วยในเข้ามารับการรักษาลดลงจากประมาณ 3.05 วันในปี 2551 มาอยู่ที่ 2.95 วันในปี 2552 ในด้านสัดส่วนรายได้หนี้ รายได้จากผู้ป่วยชาวต่างชาติคงระดับอยู่ที่ 35%-36% ของรายได้ทั้งหมดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

การควบรวมกิจการโรงพยาบาลหลายแห่งในช่วงที่ผ่านมาทำให้อัตราร่วมเงินกู้ยืมต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทเพิ่มสูงขึ้นที่ระดับ 54.5% ในปี 2549 อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2551-2552 เงินสดจากการดำเนินปรับตัวดีขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายฝ่ายทุนปรับตัวลดลง โครงสร้างเงินทุนของบริษัทปรับตัวดีขึ้นตามลำดับเนื่องจากไม่มีการควบรวมกิจการใหญ่ๆ ในช่วงปีที่ผ่านมา อัตราร่วมเงินกู้ยืมต่อโครงสร้างเงินทุน ณ สิ้นปี 2552 อยู่ที่ 45.39% อัตราร่วมกำไรก่อนดอกเบี้ยจ่าย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่ายต่อดอกเบี้ยจ่ายปรับเพิ่มขึ้นจาก 7.6 เท่าในปี 2549 เป็น 8.19 เท่าในปี 2552 ภาระหนี้ส่วนใหญ่ของบริษัทเป็นเงินในสกุลบาทที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ ดังนั้นบริษัทจึงไม่มีความเสี่ยงในด้านอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน บริษัทมีแผนเปิดโรงพยาบาลขนาด 60 เตียงที่หัวหินในปี 2554 ในขณะที่เดียวกันก็ชะลอแผนลงทุนในการก่อสร้างโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานครเพราะปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวยหลายประการ นอกจากนี้ บริษัทยังได้ซื้อที่ดินเพื่อใช้ก่อสร้างโรงพยาบาลแห่งใหม่ที่เขาใหญ่ด้วย โดยโครงการลงทุนเหล่านี้จะใช้เงินลงทุนส่วนใหญ่จากเงินสดจากการดำเนินงาน

ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทค่อนข้างแน่นอนและใกล้เคียงกับผู้ประกอบการรายอื่น โดยอัตราร่วมกำไรจากการดำเนินงานก่อนค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายต่อรายได้รวมคงตัวอยู่ที่ระดับ 22%-22.5% ในปี 2549-2552 ในอนาคตบริษัทยังคงมีความท้าทายในการปรับปรุงโครงสร้างด้านต้นทุนต่อไป โดยที่ความสามารถในการทำกำไรจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมต้นทุนและใช้สินทรัพย์และบริการที่มีอยู่ร่วมกันภายในกลุ่มให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การมีสินทรัพย์ที่ค่อนข้างมากซึ่งบางส่วนยังไม่มี การใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่นั้นจะมีผลทำให้บริษัทมีอัตราร่วมผลตอบแทนต่อเงินลงทุนถาวรค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับคู่แข่ง

แนวโน้มอันดับเครดิต

แนวโน้มอันดับเครดิต "Stable" หรือ "คงที่" ของบริษัทกรุงเทพดุสิตเวชการสะท้อนถึงความคาดหมายว่าบริษัทจะสามารถคงผลการดำเนินงานให้อยู่ในระดับปัจจุบันเอาไว้ได้ นอกจากนี้ ยังคาดว่าภาระลงทุนในอนาคตของบริษัทจะใช้เงินทุนจากการดำเนินงานเป็นหลักเพื่อให้สามารถคงอัตราร่วมเงินกู้ยืมต่อโครงสร้างเงินทุนให้อยู่ต่ำกว่าระดับ 50%

ติดต่อขอข้อมูลการเป็นสมาชิก

บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด สำนักกรรมการผู้จัดการ โทร. 0-2231-3011 ต่อ 500
อาคารสีลมคอมเพล็กซ์ ชั้น 24 191 ถ. สีลม กรุงเทพฯ 10500 www.trisrating.com

บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2553 ห้ามมิให้บุคคลใดใช้ เปิด เผย ทำสำเนาเผยแพร่ แจกจ่าย หรือเก็บไว้เพื่อใช้ในภายหลังเพื่อประโยชน์ใดๆ ซึ่งรายงานหรือข้อมูลการจัดอันดับเครดิต ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน และไม่อยู่ในรูปแบบ หรือลักษณะใดๆ หรือด้วยวิธีการใดๆ โดยมีได้รับอนุญาต การจัดอันดับเครดิตนี้มีค่าแสดงข้อเท็จจริง หรือค่าเสนอแนะให้ซื้อ ขาย หรือถือตราสารหนี้ใดๆ แต่เป็นเพียงความเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงหรือความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้ดังกล่าว หรือของบริษัทนั้นๆ โดยเฉพาะความเห็นที่ระบุในการจัดอันดับเครดิตนี้มีได้เป็นคำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุน หรือคำแนะนำในลักษณะอื่นใด การจัดอันดับและข้อมูลที่ปรากฏในรายงานใดๆ ที่จัดทำ หรือพิมพ์เผยแพร่โดย บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด ได้จัดทำขึ้นโดยมีได้คำนึงถึงความต้องการด้านการเงิน พฤติการณ์ ความรู้ และวัตถุประสงค์ของผู้รับข้อมูลรายใดรายหนึ่ง ดังนั้น ผู้รับข้อมูลควรประเมินความเหมาะสมของข้อมูลดังกล่าวก่อนตัดสินใจลงทุน บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด ได้รับข้อมูลที่ใช้สำหรับการจัดอันดับเครดิตนี้จากบริษัทและแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เชื่อว่าเชื่อถือได้ ดังนั้น บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด จึงมิได้รับประกันความถูกต้อง ความเพียงพอ หรือความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลใดๆ ดังกล่าว และจะไม่รับผิดชอบต่อความสูญเสียหรือความเสียหายใดๆ อันเกิดจากความไม่ถูกต้อง ความไม่เพียงพอ หรือความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์นั้น และจะไม่รับผิดชอบต่อข้อผิดพลาด หรือการละเว้น ผลที่ได้รับ หรือการกระทำใดๆ โดยอาศัยข้อมูลดังกล่าว

หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร
This Letter is certificate of tax deduction at source as per Section 50 bis of The Revenue Code.

A 011724

สำหรับผู้ออกหักภาษี ณ ที่จ่าย ใช้แนบพร้อม กับแบบแสดงรายการภาษี
วันเดือนปีที่จ่ายเงินได้พึงประเมินและออกหนังสือรับรอง

5 มิถุนายน 2554

(BGH146A) หุ้นกู้ ไม่มีประกันของ บริษัท กรุงเทพอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) ครั้งที่ 1 ครบกำหนด โดยออกเมื่อปี 2553

เลขที่ 2 ซอยสุขุมวิทจิบ 7 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320

3101000993

เลขประจำตัวบัตรประชาชนผู้รับเงินได้

เลขประจำตัวเสียภาษีอากรของผู้รับเงินได้

เรียน 262600005085

1/00052

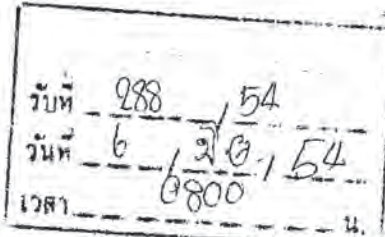
4104032106

To

สหกรณ์อุดมทรัพย์ทิวฮาย จำกัด

ผู้ ป. 157

ปณจ. หลักสี่ กทม. 10210

หลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในนามของท่าน จำนวน (หน่วย) 10,000 ชำระในอัตราหน่วยละ (บาท) 24,000.000
Securities registered in your name Number (Unit) Psv. Per Unit (Baht)

อัตราดอกเบี้ย: 2 % ต่อปี เงินต้น = 0.00 บาท ดอกเบี้ยสุทธิ = 240,000.00 บาท รวมชำระทั้งสิ้น = 240,000.00

คำศัพท์ 15 ในแบบ กงค.2 กงค.3 กงค.53 กงค.54

ประเภทเงินได้ที่จ่าย	จำนวนเงินที่จ่าย (บาท) Total (Baht)	ภาษีหักและนำส่งไว้ (บาท) Less Income tax (Baht)	คงเหลือจ่ายจริง (บาท) Net Balance (Baht)
ก) ค่าดอกเบี้ย ฯลฯ ตามมาตรา 40 (4) (ก)	240,000.00	0.00	240,000.00
(ข) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร ฯลฯ ตามมาตรา 40 (4) (ข) ที่จ่ายจาก			
(1) กิจการที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราดังนี้			
(1.1) อัตราร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ			
(1.2) อัตราร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิ			
(1.3) อัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ			
(1.4) อัตราอื่นๆ ระบุร้อยละ..... ของกำไรสุทธิ			
(2) กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งผู้รับเงินปันผลไม่ได้รับเครดิตภาษี			
(3) กำไรเฉพาะส่วนที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งผู้รับเงินปันผลไม่ได้รับเครดิตภาษี			
2. อื่น ๆ (ระบุ)			
รวมเงินที่จ่ายและภาษีที่หักนำส่ง	240,000.00	0.00	240,000.00

ขอรับรองว่าข้อความและตัวเลขดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความจริงทุกประการ

ลงชื่อ..... ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย

นายทะเบียน

ใบ..... เอกสารสำคัญนี้ขอให้ท่านเก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อประกอบการยื่นเสียภาษีของท่าน

ใบนำส่งดอกเบี้ย/เงินปันผล/เงินต้น

วันที่

ชื่อหุ้นกู้ / หน่วยลงทุน

ผู้ถือหุ้น / หน่วย

ที่ธนาคาร

เลขที่บัญชี

จำนวนเงินที่ชำระ

บาท

หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร
This Letter is certificate of tax deduction at source as per Section 50 bis of The Revenue Code.

A 000001

สำหรับผู้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ใช้แนบพร้อมกับการแสดงรายการภาษี
วันเดือนปีที่จ่ายเงินได้พึงประเมินและออกหนังสือรับรอง

๙๔ มกราคม ๒๕๕๔

(MRPC147A) ผู้ยื่นของ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ครั้งที่ 1/2550 ชุดที่ 1 ครบกำหนด ใ้ช้ฉบับปี พ.ศ. 2557

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้จ่ายเงินได้

299 หมู่ 5 ถนนสุขุมวิท ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง 21000

3101159561

เขียน 238600002416

1/00069

To

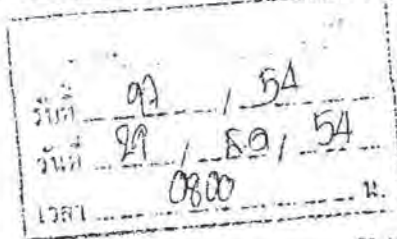
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจป่าสัก จำกัด

ผู้ปณ.157

ปณ.หลักสี่ กทม. 10210

เลขประจำตัวบัตรประชาชนผู้รับเงินได้

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้รับเงินได้

หลักทรัพย์ที่ออกทะเบียนในนามของท่าน จำนวน (หน่วย) 5,000 ชำระในอัตราหน่วยละ (บาท) 25.457534
Securities registered in your name Number (Unit)
อัตราดอกเบี้ย 5.05 % ต่อปี เงินต้น = 0.00 บาท ดอกเบี้ยสุทธิ = 127,287.67 บาท รวมชำระทั้งสิ้น = 127,287.67 จำนวนวัน 184 วัน
ลำดับที่ 8
ในแบบ ภงด.2 ภงด.3 ภงด.53 ภงด.54

ประเภทเงินได้ที่จ่าย	จำนวนเงินที่จ่าย (บาท) Total (Baht)	ภาษีหักและนำส่งไว้ (บาท) Less Income tax (Baht)	คงเหลือจ่ายจริง (บาท) Net Balance (Baht)
1. (ก) ค่าดอกเบี้ย ฯลฯ ตามมาตรา 40 (4) (ก) (ข) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร ฯลฯ ตามมาตรา 40 (4) (ข) ที่จ่ายจาก (1) กิจการที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราดังนี้ (1.1) อัตราร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ (1.2) อัตราร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิ (1.3) อัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ (1.4) อัตราอื่นๆ ระบุร้อยละ ของกำไรสุทธิ (2) กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งผู้รับเงินปันผลไม่ได้รับเครดิตภาษี (3) กำไรเฉพาะส่วนที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งผู้รับเงินปันผลไม่ได้รับเครดิตภาษี	127,287.67	0.00	127,287.67
2. อื่น ๆ (ระบุ) รวมเงินที่จ่ายและภาษีที่หักนำส่ง	127,287.67	0.00	127,287.67

ขอรับรองว่าข้อความและตัวเลขดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความจริงทุกประการ

โปรดรวม เอกสารสำคัญที่ขอให้ท่านเก็บไว้เป็นหลักฐานที่ประกอบการยื่นเสียภาษีของท่าน

ลงชื่อ

ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย

นายทะเบียน

ใบนำส่งดอกเบี้ย/เงินปันผล/เงินต้น

วันที่

ชื่อหุ้นกู้/ หน่วยลงทุน

ผู้ถือหุ้น / หน่วย

ที่ธนาคาร

เลขที่บัญชี

จำนวนเงินที่ชำระ

บาท

krungsri
Asset Management

โทรศัพท์ 0-2657-5757

โทรสาร 0-2657-5777

www.krungsriasset.com

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงศรี จำกัด ในฐานะผู้จัดการกองทุนมีมติให้จ่ายเงินปันผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

รายการ / รายชื่อกองทุน	กองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผล	กองทุนเปิดกรุงศรีทุนทวี 5
รอบระยะเวลาบัญชี	31 ธันวาคม 2554 ถึง 31 มีนาคม 2555	1 กรกฎาคม 2554 ถึง 30 มีนาคม 2555
อัตราประมาณหน่วยละ (บาท)	0.5000	1.2500
วันปิดสมุดทะเบียนพักการโอน หน่วยลงทุนและหยุดทำการขาย และรับซื้อคืนหน่วยลงทุนชั่วคราว	14 พฤษภาคม 2555	
วันที่เริ่มเปิดทำการขายและรับ ซื้อคืนหน่วยลงทุนตามปกติ	15 พฤษภาคม 2555	
วันที่จ่ายเงินปันผล	28 พฤษภาคม 2555	

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์ Windows Internet Explorer

http://www.set.or.th/set/historicaltrading.do?symbol=MBK&language=th&country=TH

File Edit View Favorites Tools Help

★ Favorites | ไซต์แนะนำ | Get More Add-ons

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : ข้อมูลรายบริษัท/หลัก...

ข้อมูลบริษัท/หลักทรัพย์

ข่าวบริษัท/หลักทรัพย์

ตราสารทุน

- ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์
- วิกฤติหุ้นหลักทรัพย์
- หุ้นไอทีโอ
- บริษัทจดทะเบียนเข้าใหม่
- รายชื่อบริษัท/หลักทรัพย์
- เลขรหัสหลักทรัพย์สากล
- Opportunity Day

ตราสารหนี้

เอกสารข้อมูลบริษัทจดทะเบียน

ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์

MBK : บริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน)

บริษัท/หลักทรัพย์ | งบการเงิน/ผลประกอบการ | ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ | ข้อมูลสถิติประ...

ข้อมูลย้อนหลังไม่เกิน 6 เดือน หมายเหตุ : บริษัท และมูลค่า คิ...

วันที่	ราคา เปิด	ราคา สูงสุด	ราคา ต่ำสุด	ราคา ปิด	เปลี่ยนแปลง	%เปลี่ยนแปลง
17/01/2555	90.00	90.00	89.75	90.00	+0.25	+
16/01/2555	90.25	90.25	89.50	89.75	-0.25	-
13/01/2555	90.00	90.00	90.00	90.00	0.00	-
12/01/2555	88.75	90.25	88.50	90.00	+1.50	+
11/01/2555	89.50	89.50	88.00	88.50	-1.00	-
10/01/2555	89.25	89.50	89.25	89.50	+0.25	+
09/01/2555	89.25	89.50	89.25	89.25	0.00	-
06/01/2555	89.00	89.50	89.00	89.25	+0.25	+
05/01/2555	88.75	89.50	88.75	89.00	0.00	-
04/01/2555	88.50	89.25	88.50	89.00	+0.75	+
30/12/2554	88.75	88.75	87.75	88.25	-0.25	-
29/12/2554	88.25	88.75	88.25	88.50	-0.25	-
28/12/2554	89.00	89.50	88.50	88.75	-0.25	-
27/12/2554	89.75	89.75	88.50	89.00	+0.25	+

Done

start | Session App | Trade Appl... | Trade Appl... | Trade Appl...

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์ - Windows Internet Explorer

http://www.set.or.th/set/historicaltrading.do?symbol=EGCO&language=th&country=TH

File Edit View Favorites Tools Help

☆ Favorites | ไซต์แนะนำ | Get More Add-ons

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์

ข้อมูลบริษัท/หลักทรัพย์

ชื่อบริษัท/หลักทรัพย์

ตราสารทุน

- ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์
- ปฏิทินหลักทรัพย์
- หุ้นไอพีโอ
- บริษัทจดทะเบียนเข้าใหม่
- รายชื่อบริษัท/หลักทรัพย์
- เลขรหัสหลักทรัพย์สากล
- Opportunity Day

ตราสารหนี้

เอกสารข้อมูลบริษัทจดทะเบียน

ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์

EGCO : บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)

บริษัท/หลักทรัพย์
งบการเงิน/ผลประกอบการ
คู่มือหุ้นรายใหญ่
ข้อมูลสิทธิประโยชน์

ข้อมูลย้อนหลังไม่เกิน 6 เดือน หมายเหตุ : ปริมาณ และมูลค่า คือ

วันที่	ราคา เปิด	ราคา สูงสุด	ราคา ต่ำสุด	ราคา ปิด	เปลี่ยนแปลง	%เปลี่ยนแปลง
17/01/2555	93.00	93.50	92.75	93.25	+0.25	+
16/01/2555	93.00	93.50	92.50	93.00	-1.50	-
13/01/2555	94.25	94.75	93.50	94.50	-0.50	-
12/01/2555	95.50	96.25	95.00	95.00	-1.50	-
11/01/2555	96.50	96.50	95.75	96.50	0.00	-
10/01/2555	96.25	96.50	95.50	96.50	+0.50	+
09/01/2555	96.00	96.50	95.75	96.00	-1.00	-
06/01/2555	96.75	98.00	96.75	97.00	-1.00	-
05/01/2555	97.75	98.00	97.75	98.00	0.00	-
04/01/2555	96.50	98.00	96.50	98.00	+1.75	+
30/12/2554	96.25	96.50	95.25	96.25	+0.50	+
29/12/2554	95.25	96.75	95.25	95.75	-0.50	-
28/12/2554	94.75	96.75	94.75	96.25	-0.25	-
27/12/2554	97.00	97.00	96.50	96.50	0.00	-

Done

start | Taskbar icons: Mission, Oracle A, Oracle A, Oracle A

ตัวอย่างบันทึกแนบท้ายสัญญา

เอกสารแนบท้ายหมายเลข 2

แนบท้ายสัญญามอบหมายให้จัดการกองทุนส่วนบุคคล ฉบับลงวันที่ 29 เมษายน 2554

นโยบายการลงทุนและข้อจำกัดในการลงทุน

นโยบายการลงทุน

คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงและยอมรับว่า ในการจัดการกองทุนส่วนบุคคลตามสัญญานี้ ให้บริษัทจัดการดำเนินการตามนโยบายการลงทุนดังนี้

ลูกค้ามอบหมายให้บริษัทจัดการดำเนินการลงทุนตามนโยบายการลงทุนแบบผสม (Mixed Income Fund 80 : 20) ระหว่างตราสารหนี้และตราสารทุน โดยจะลงทุนในตราสารทุนไม่เกินร้อยละ 20

โดยการลงทุนในกองทุนส่วนบุคคลให้เป็นไปตามการลงทุนในหลักทรัพย์ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ และหรือที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหน้าตามที่ลูกค้าแจ้งให้บริษัทจัดการรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

ทั้งนี้ นโยบายการลงทุนดังกล่าวได้ประเมินจากวัตถุประสงค์ในการลงทุนของลูกค้า ประสบการณ์ในการลงทุน ฐานะทางการเงิน ภาระทางการเงิน ความต้องการและข้อจำกัดการลงทุน โดยบริษัทจัดการได้พิจารณาจากข้อมูลของลูกค้าเพียงพอที่ได้รับจากลูกค้าเท่านั้น

ข้อจำกัดในการลงทุน

ในการจัดการกองทุนส่วนบุคคลภายใต้นโยบายการลงทุนข้างต้น บริษัทจัดการมีข้อจำกัดในการลงทุนดังต่อไปนี้

1. ห้ามมิให้ลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทอื่นใด นอกจากตามที่ได้ระบุไว้ในสัญญานี้
2. ห้ามมิให้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในนามของตนเองกับลูกค้าโดยมิได้แจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้า
3. ห้ามมิให้ก่อภาระผูกพันใดๆ แก่กองทุนส่วนบุคคล เว้นแต่ ก.ล.ต. กำหนดให้กระทำได้

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

ลูกค้า

ลงชื่อ...ชื่อสัตย์...สุจริต.....

(นายชื่อสัตย์ สุจริต)

ประธานกรรมการ

ผู้มีอำนาจกระทำการแทน

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทยพาณิชย์ จำกัด บริษัทจัดการ

ลงชื่อ...ปรีดา...ชนะใจ.....

(นายปรีดา ชนะใจ)

ผู้มีอำนาจกระทำการแทน

ลงชื่อ...มะลิ...รักดี.....

(นางมะลิ รักดี)

พยาน

สัญญามอบหมายให้จัดการกองทุนส่วนบุคคลสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

โดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทยพาณิชย์ จำกัด

ตัวอย่างรายงานกองทุนส่วนบุคคลของบริษัทจัดการกองทุนส่วนบุคคล

บลจ. ไทยพาณิชย์

ที่ จท. 9 – 540810

5 ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอนำส่งรายงานกองทุนส่วนบุคคลประจำเดือนกันยายน 2554

เรียน ผู้จัดการ สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทยพาณิชย์ จำกัด ขอจัดส่งรายงานการบริหารกองทุนส่วนบุคคล ประจำเดือนกันยายน 2554 มายังท่าน เพื่อทราบความคืบหน้าในการบริหารจัดการกองทุนส่วนบุคคล ดังนี้

- 1) รายงานสถานะเศรษฐกิจตลาดตราสารทุน และตลาดตราสารหนี้ประจำเดือนกันยายน 2554
- 2) รายงานฐานะการลงทุนและผลการดำเนินงานกองทุนส่วนบุคคลประจำเดือนกันยายน 2554
- 3) รายงานการซื้อขายหลักทรัพย์แยกประเภทหลักทรัพย์ประจำเดือนกันยายน 2554
- 4) งบการเงิน
- 5) รายงานแสดงรายละเอียดสินทรัพย์สุทธิ ณ วันที่ 30 กันยายน 2554
- 6) รายงานการลงทุนที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ตามประกาศสำนักงาน ก.ล.ต.
- 7) รายงานการรับผลประโยชน์ตอบแทนเนื่องจากการที่กองทุนใช้บริการบุคคลอื่น
- 8) ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมบริหารกองทุน และค่าธรรมเนียมผู้รับฝากทรัพย์สินประจำเดือน

กันยายน 2554

- 9) สำเนาแบบยื่นรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย, ใบเสร็จรับเงิน สำหรับเดือนกันยายน 2554

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และหากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อสอบถามมายังกลุ่มธุรกิจลูกค้าและสถาบัน โทรศัพท์หมายเลข 02 – 949 – 1689, 02 – 949 – 1686 บริษัทฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะให้บริการแก่ท่านได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มธุรกิจลูกค้าและสถาบัน

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทยพาณิชย์ จำกัด

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทยพาณิชย์ จำกัด

ชั้น 21-22 อาคาร 3 ไทยพาณิชย์ ปาร์ค พลาซ่า

เลขที่ 19 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0 2949 1500 โทรสาร : 0 2919 1501

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด โดย บลจ. ไทยพาณิชย์

งบดุล

ณ วันที่ 30 กันยายน 2554

สินทรัพย์

เงินลงทุนตามราคายุติธรรม (1)		xxx	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร			xxx
ลูกหนี้จากการลงทุน			
จากดอกเบี้ยค้างรับ (2)	xxx		
จากเงินปันผลค้างรับ	xxx		
จากการขายหลักทรัพย์ค้างรับ	xxx		
จากการรับคืนเงินต้นหลักทรัพย์ค้างรับ	xxx		xxx
ลูกหนี้อื่น			xxx
รวมสินทรัพย์			<u>xxx</u>

หนี้สิน

เจ้าหนี้จากการลงทุน			
จากการซื้อหลักทรัพย์ค้างจ่าย			xxx
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย			
ค่าธรรมเนียมการจัดการค้างจ่าย	xxx		
ค่าธรรมเนียมผู้รับฝากทรัพย์สินค้างจ่าย	xxx		
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่นๆ	xxx		xxx
หนี้สินอื่น			
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย	xxx		
เจ้าหนี้อื่น	xxx		xxx
รวมหนี้สิน			<u>xxx</u>

สินทรัพย์สุทธิ

xxx

สินทรัพย์สุทธิ :-

ทุน			xxx
กำไรสะสม			xxx
กำไรขาดทุน			xxx
สินทรัพย์สุทธิ			<u>xxx</u>

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด โดย บลจ. ไทยพาณิชย์
รายละเอียดประกอบงบดุล
ณ วันที่ 30 กันยายน 2554

(1) เงินลงทุนตามราคายุติธรรม

เงินฝากธนาคารเพื่อลงทุนและเงินฝากประจำ	xxx	
บัตรเงินฝาก	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - บัตรเงินฝาก	xxx	xxx
ตัวสัญญาใช้เงิน	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - ตัวสัญญาใช้เงิน	xxx	xxx
ตัวแลกเงิน	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - ตัวแลกเงิน	xxx	xxx
ตัวเงินคลัง	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - ตัวเงินคลัง	xxx	xxx
พันธบัตร	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - พันธบัตร	xxx	xxx
หุ้นกู้	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - หุ้นกู้	xxx	xxx
หลักทรัพย์จดทะเบียน	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - หลักทรัพย์จดทะเบียน	xxx	xxx
หลักทรัพย์อื่น	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - หลักทรัพย์อื่น	xxx	xxx
หน่วยลงทุน	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - หน่วยลงทุน	xxx	xxx
สินทรัพย์อื่น	xxx	
สำรองการตีราคาหลักทรัพย์ - สินทรัพย์อื่น	xxx	xxx
รวมเงินลงทุน	xxx	xxx

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด โดย บลจ. ไทยพาณิชย์

รายละเอียดประกอบงบดุล

ณ วันที่ 30 กันยายน 2554

(2) จากดอกเบี้ยค้างรับ

ดอกเบี้ยค้างรับ - เงินฝากธนาคาร	xxx
ดอกเบี้ยค้างรับ - เงินฝากธนาคารเพื่อลงทุนและเงินฝากประจำ	xxx
ดอกเบี้ยค้างรับ - บัตรเงินฝาก	xxx
ดอกเบี้ยค้างรับ - ตัวสัญญาใช้เงิน	xxx
ดอกเบี้ยค้างรับ - ตัวแลกเงิน	xxx
ดอกเบี้ยค้างรับ - ตัวเงินคลัง	xxx
ดอกเบี้ยค้างรับ - พันธบัตร	xxx
ดอกเบี้ยค้างรับ - หุ้นกู้	xxx
ดอกเบี้ยค้างรับ - สินทรัพย์อื่น	xxx
รายได้ค้างรับ - อื่นๆ	xxx
รวมดอกเบี้ยค้างรับ	xxx

สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง จำกัด โดย บลจ. ไทยพาณิชย์
งบกำไรขาดทุน
จากวันที่ 1 กันยายน 2554 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2554

รายได้จากการลงทุน

ดอกเบี้ยค้ำรับ - เงินฝากธนาคาร	xxx
ดอกเบี้ยค้ำรับ - เงินฝากธนาคารเพื่อลงทุนและเงินฝากประจำ	xxx
ดอกเบี้ยค้ำรับ - บัตรเงินฝาก	xxx
ดอกเบี้ยค้ำรับ - ตัวสัญญาใช้เงิน	xxx
ดอกเบี้ยค้ำรับ - ตัวแลกเงิน	xxx
ดอกเบี้ยค้ำรับ - ตัวเงินคลัง	xxx
ดอกเบี้ยค้ำรับ - พันธบัตร	xxx
ดอกเบี้ยค้ำรับ - หุ้นกู้	xxx
รายได้เงินปันผล	xxx
รายได้อื่น	xxx
รวมรายได้จากการลงทุน	xxx

ค่าใช้จ่าย

ค่าธรรมเนียมจัดการ	xxx
ค่าธรรมเนียมผู้รับฝากทรัพย์สิน	xxx
ค่าใช้จ่ายอื่น	xxx
ค่าใช้จ่าย - เครดิตภาษี	xxx
รวมค่าใช้จ่ายจากการลงทุน	xxx

รายได้จากการลงทุนสุทธิ

กำไร (ขาดทุน) ที่เกิดขึ้นจากเงินลงทุน	xxx
กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจากเงินลงทุน	xxx
การเพิ่มขึ้นในสินทรัพย์สุทธิจากการดำเนินงาน	xxx

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตราสารหนี้

Accrued Interest	ดอกเบี้ยสะสมที่เกิดจากการลงทุนในตราสารหนี้ หรือที่เรียกกันง่ายๆ ว่า ดอกเบี้ยค้างรับ ซึ่งจะนับจากวันจ่ายดอกเบี้ยงวดล่าสุดจนถึงวันส่งมอบตราสาร
BEX	ตลาดตราสารหนี้ (Bond Electronic Exchange) จัดตั้งโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เปิดบริการการซื้อขายครั้งแรก ตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 โดยให้บริการผ่านระบบซื้อขายแบบเรียลไทม์ มีข้อมูลที่โปร่งใส ตลอดจนถึงกระบวนการส่งมอบและชำระราคาที่เกี่ยวข้องได้
BIBOR	อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงระยะสั้นสำหรับการกู้ยืมเงินระหว่างธนาคารของตลาดกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นอัตราที่ได้จากการเฉลี่ยอัตราดอกเบี้ยสำหรับการปล่อยกู้ระหว่างธนาคารพาณิชย์แบบไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ที่มีระยะเวลากู้ยืมตั้งแต่ 1 สัปดาห์ ถึง 1 ปี จากธนาคารพาณิชย์ไทยและต่างประเทศ รวม 14 แห่ง
Bill of Exchange (B/E)	ตั๋วแลกเงิน หรือบางครั้งเรียกว่า Draft เป็นตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้จ่าย (Drawer) ส่งให้บุคคลอีกผู้หนึ่งเรียกว่าผู้ถือ (Drawee) ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลหนึ่งหรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่า (Payer)
Bond	พันธบัตรหรือหุ้นกู้ คือ ตราสารแห่งหนึ่งระยะยาวซึ่งผู้ออกมีข้อผูกพันตามกฎหมายที่จะชำระดอกเบี้ยและเงินต้นแก่ผู้ซื้อตามเวลาที่กำหนด ในต่างประเทศจะใช้คำว่า Bond สำหรับตราสารหนี้ที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Secured Bond) และจะใช้คำว่า Debenture สำหรับตราสารหนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Unsecured Bond) สำหรับในประเทศไทยนิยมใช้ Bond หรือพันธบัตรในการเรียกตราสารหนี้ภาครัฐ และใช้ Debenture หรือหุ้นกู้ในการเรียกตราสารหนี้ภาคเอกชน
Bondholder	นักลงทุนหรือผู้ถือตราสารหนี้
Bondholders' Representative	ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นกู้ในการใช้สิทธิต่างๆ ต่อผู้ออกหลักทรัพย์โดยรายละเอียดของสิทธิและวิธีการกำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวน
Bank of Thailand (BOT)	ธนาคารแห่งประเทศไทยมีบทบาทหน้าที่หลัก ในการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน และดูแลระบบการเงินให้มั่นคง ก้าวหน้า และได้มาตรฐานสากล เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ
Broker	บริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ หมายถึงสถาบันการเงินที่ได้รับใบอนุญาตทำธุรกรรมด้านนายหน้าค้าหลักทรัพย์จากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.
Call Date	วันที่ผู้ออกตราสารหนี้สามารถไถ่ถอนตราสารหนี้ได้ก่อนกำหนด ข้อมูลดังกล่าวนี้ จะถูกระบุไว้ในหนังสือชี้ชวน

Call Price	ราคาใช้สิทธิของตราสารหนี้ที่ผู้ออกกำหนดไว้เพื่อใช้สิทธิไถ่ถอนตราสารหนี้ก่อนกำหนด
Clean Price	ราคาตราสารหนี้ที่ไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับ อาจแสดงเป็นอัตราร้อยละของมูลค่าตราไว้ได้ (กรณี Dirty price)
Clearing and Settlement	คือ การชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ กระบวนการที่บริษัทสมาชิกผู้ซื้อชำระราคาหลักทรัพย์และรับมอบหลักทรัพย์ที่ซื้อจากบริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ และบริษัทสมาชิกผู้ขายส่งมอบหลักทรัพย์และรับชำระเงินค่าขายหลักทรัพย์จากบริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์
Company Rating	อันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรหรือบริษัท เป็นการประเมินความสามารถทางธุรกิจและการเงิน รวมทั้งความพร้อมในการชำระหนี้โดยทั่วไปขององค์กรนั้นๆ
Corporate Bond	หุ้นกู้ที่ออกโดยบริษัทภาคเอกชน ครอบคลุมถึงบริษัทจดทะเบียน บริษัทมหาชน บริษัทจำกัด
Coupon Payment	การจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ถือตราสารหนี้ในแต่ละงวด
Coupon Rate	อัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้ของหุ้นกู้ อาจเป็นอัตราคงที่หรือลอยตัว โดยกำหนดเป็นอัตราร้อยละต่อปีที่ต้องจ่ายให้กับผู้ถือตราสารหนี้นั้นๆ ตามงวดการจ่ายดอกเบี้ยที่กำหนดตลอดอายุของตราสารหนี้
Credit Rating Agencies	สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ คือสถาบันหรือบริษัทผู้ให้บริการจัดอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรและตราสารหนี้ ในปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันประเมินจัดตั้งขึ้นแล้ว คือ บริษัท ทริส เรตติ้ง จำกัด (TRIS Rating) และ บริษัท ฟิทช์ เรตติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด (Fitch Ratings)
Current Yield	อัตราผลตอบแทนปัจจุบัน คือ อัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ที่ผู้ถือต้องการจากการราคาปัจจุบันในตลาดของตราสารนั้น
Dealer	ผู้ค้าหลักทรัพย์หมายถึง สถาบันการเงินที่ได้รับใบอนุญาตทำธุรกรรมด้านการค้าตราสารหนี้จากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และบริษัทหลักทรัพย์
Dirty Price	ราคาหุ้นกู้หรือพันธบัตรที่รวมดอกเบี้ยค้างรับซึ่งเป็นราคาที่ส่งมอบเมื่อมีการซื้อขาย อาจเรียกว่า Gross price โดย $Dirty Price / Gross price = \text{ราคาที่ไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับ (Clean Price) + ดอกเบี้ยค้างรับ (Accrued Interest)}$
Discount Bond	ตราสารหนี้ที่มีราคาซื้อขายต่ำกว่ามูลค่าพาร์ หรือมูลค่าที่ตราไว้ (Par Value)
Fitch Ratings	บริษัท ฟิทช์ เรตติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด เป็น 1 ใน 2 บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือในประเทศไทยเริ่มดำเนินงาน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2544
Issue	ตราสารหนี้หรือหลักทรัพย์
Issue Date	วันออกตราสารหนี้ซึ่งกำหนดเป็นวันที่ที่แน่นอน

Mark - to - Market	การปรับมูลค่าของหลักทรัพย์ให้เป็นจริงตามราคาตลาดล่าสุด
Market Maker	บริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งใดแห่งหนึ่งที่ได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่ดูแลตราสารหนี้ของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง เพื่อให้ตราสารหนี้ดังกล่าวมีสภาพคล่องในการซื้อขายอย่างต่อเนื่อง ในการทำหน้าที่เป็น Market Maker ของตราสารหนี้ บริษัทสมาชิกจะต้องส่งทั้งคำสั่งซื้อและคำสั่งขายหลักทรัพย์ดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ลงทุนที่ต้องการขายหรือต้องการซื้อตราสารหนี้ดังกล่าวนั้นจะสามารถกระทำได้เลย
Maturity Date	วันครบกำหนดไถ่ถอน หรือวันหมดอายุของตราสารหนี้ ซึ่งผู้ออกจะต้องจ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ยงวดสุดท้าย (ถ้ามี) ให้กับผู้ถือ
Par Value	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหน่วย หรือเรียกว่ามูลค่าพาร์ โดยทั่วไปจะมีค่าหน่วยละ 1,000 บาท ตราสารที่ขายในราคาที่ตราไว้ เรียกว่าขาย at par
Payment Date	วันที่ผู้ออกตราสารหนี้ต้องชำระดอกเบี้ยในแต่ละงวดที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวน
Premium Bond	ตราสารหนี้ที่มีราคาซื้อขายสูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้หรือมูลค่าพาร์
Present Value	มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินในอนาคต คือ การหาค่าส่วนลดของมูลค่าที่จะได้รับในอนาคตตามช่วงระยะเวลา ด้วยอัตราผลตอบแทนในปัจจุบัน
Price Risk	ความเสี่ยงในด้านราคาตราสารหนี้ ความเสี่ยงประเภทนี้มีความสัมพันธ์ผกผันกับอัตราดอกเบี้ยในตลาด หากดอกเบี้ยในตลาดเพิ่มขึ้น ราคาของตราสารหนี้จะลดลง หรือในทางตรงกันข้ามถ้าราคาดอกเบี้ยในตลาดลดลง ราคาของตราสารหนี้ก็จะเพิ่มขึ้น ดังนั้นหากอัตราดอกเบี้ยในตลาดมีความผันผวนย่อมส่งผลให้ราคาของตราสารหนี้มีความผันผวนด้วย
SEC	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (Securities and Exchange Commission, Thailand) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อช่วยในการปรับปรุงระบบและโครงสร้างตลาดทุนของประเทศ ก.ล.ต. จะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์และบังคับใช้กฎหมายภายใต้กรอบกฎหมายในเรื่องสำคัญๆ อย่างเช่น การออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน ธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ การเข้าถึงหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการและการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์
Time to Maturity	ระยะเวลาที่เหลืออยู่จนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอนของตราสารหนี้ มักมีหน่วยเป็นจำนวนปี โดย ณ วันออกตราสารหนี้ Term จะเท่ากับ Time to maturity (TTM)

Trustee	ผู้ดูแลสินทรัพย์ หรือผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ไว้ คือ ต้องเป็นสถาบันการเงิน บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ ประเภทธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะ จัดตั้งขึ้น และบริษัทจำกัดหรือมหาชนจำกัด ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ซึ่งไม่ใช่การจัดการกองทุนรวม ทั้งนี้ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ต้องไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้ง ต่อการทำหน้าที่โดยไม่ใช่ผู้ถือหุ้นในผู้ออกหุ้นกู้
XA	ช่วงเวลาปิดสมุดทะเบียนของตราสารหนี้ ผู้ที่ซื้อหุ้นกู้ในช่วงเวลาดังกล่าวจะไม่ได้ รับสิทธิทุกประเภทที่บริษัทประกาศให้ในคราวนั้น ก็คือจะไม่ได้รับทั้งดอกเบี้ย และเงินทยอยจ่ายเงินต้นช่วงเวลาปิดสมุดทะเบียนเท่ากับ 14 วัน ก่อนวันจ่ายใน งวดนั้นๆ
XI	ช่วงเวลาปิดสมุดทะเบียนของตราสารหนี้ ผู้ที่ซื้อตราสารหนี้ในช่วงเวลาดังกล่าว จะไม่ได้รับดอกเบี้ยที่จะจ่ายในงวดที่จะถึงนั้นๆ ในปัจจุบันสำหรับหุ้นกู้ภาคเอกชน ช่วงเวลาปิดสมุดทะเบียนเท่ากับ 14 วัน ก่อนวันจ่ายดอกเบี้ยในงวดนั้นๆ สำหรับ การจ่ายดอกเบี้ยทุกงวด 3 เดือน และ 6 เดือน
XP	ช่วงเวลาปิดสมุดทะเบียนของตราสารหนี้ ผู้ที่ซื้อตราสารหนี้ในช่วงเวลาดังกล่าว จะไม่ได้รับเงินที่จ่ายทยอยเงินต้นในงวดนั้นๆ ปัจจุบันหุ้นกู้ภาคเอกชนมีช่วงเวลา ปิดสมุดทะเบียนเท่ากับ 14 วัน ก่อนวันจ่ายเงินทยอยจ่ายเงินต้นในงวดนั้น
Yield	อัตราผลตอบแทน
Yield to Maturity	อัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ที่คำนวณโดยมีสมมติฐานว่า ถือตราสารหนี้ ดังกล่าวจนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน

បទព្យាបាល

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. รวบรวมมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ พ.ศ. 2553.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่องวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน พ.ศ. 2544.
- กรมทะเบียนการค้า. เอกสารประกอบการอบรม วิชาการสอบบัญชี 1. กรุงเทพฯ. 2540.
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. ภาษีตามประมวลรัษฎากร 2555. โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์. กรุงเทพฯ. 2552.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์ หลักสูตรใบอนุญาตสำหรับผู้ขาย หลักทรัพย์. (พิมพ์ครั้งที่ 13). บริษัทบุญศิริการพิมพ์ จำกัด. 2555.
- สถาบันพัฒนาบุคลากรธุรกิจหลักทรัพย์ (TSI). ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตลาดเงิน และตลาดทุน.
- เพชร ชุมทรัพย์. หลักการลงทุน. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549.
- กาญจนา จิตเพิ่มสุข. เอกสารประกอบการประเมินผลงาน เรื่อง การตรวจสอบบัญชีเงินลงทุนของสหกรณ์ ในตราสารทางการเงิน. 2547.
- สุชาย ยังประสิทธิ์กุล. การสอบบัญชี. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส. กรุงเทพฯ. 2552.
- นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร. การสอบบัญชี. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส. กรุงเทพฯ. 2552.
- พยอม สิงห์เสนห์. การสอบบัญชี. โรงพิมพ์ชวนพิมพ์. กรุงเทพฯ. 2544.
- เจริญ เกษภู่วัดย์. คู่มือการตรวจสอบ. วิธีการตรวจสอบ. บริษัท พอดี จำกัด, กรุงเทพฯ. 2542.
- ปกรณ์ เพ็ญภาคกุล ศิลปะพร ศรีจันเพชร และ ชวัญสกุล เต็งอำนวยการ. แนวการจัดทำกระดาษทำการ. 2543.
- ธรรมศิริ ไชยรัตน์. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การบริหารจัดการเงินลงทุนให้มีประสิทธิภาพ. กุมภาพันธุ์ 2556.
- ดร.เกียรตินิยม คุณติสุข. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน. สภาวิชาชีพบัญชี ธันวาคม 2555.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 230 เอกสารหลักฐานของงานตรวจสอบ.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 315 การระบุและประเมินความเสี่ยง จากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ โดยการทำความเข้าใจกิจการและ สภาพแวดล้อมของกิจการ.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 320 ความมีสาระสำคัญในการวางแผน และปฏิบัติงานสอบบัญชี.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 500 หลักฐานการสอบบัญชี.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 505 การขอคำยืนยันจากบุคคล ภายนอก.
สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 510 การตรวจสอบยอดยกมาในการ
สอบบัญชีครั้งแรก.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 520 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 560 เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบ
การเงิน.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. เอกสารประกอบการเตรียมตัวเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต วิชาการ
สอบบัญชี 1. บทที่ 14 การตรวจสอบเงินลงทุน สินทรัพย์ถาวร หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น และ
กำไรสะสม.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนใน
ตราสารหนี้และตราสารทุน

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 106 เรื่อง การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนิน
ธุรกิจเฉพาะด้านการลงทุน.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 20/2554 เรื่อง มาตรฐานการรายงาน
ทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. แนวปฏิบัติในการบันทึกบัญชีสำหรับธุรกรรมซื้อคืน.

เยาวรักษ์ (รัตนเพียรธัมมะ) สุขวิบูลย์. การบัญชีชั้นกลาง 1. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส. กรุงเทพฯ. 2552.

ธาริณี พงศ์สุพัฒน์. การบัญชีชั้นกลาง 1. (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ. 2552.

เว็บไซต์

ธนาคารแห่งประเทศไทย. การบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน. <http://www.bot.or.th>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. <http://www.set.or.th>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. <http://www.sec.or.th>

สมาคมตราสารหนี้ไทย. <http://www.thaibma.or.th> และ <http://www.thaibond.com>

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. <http://www.fap.or.th>

บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด. <http://www.trisrating.com>

บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน). <http://www.bangchak.co.th>

บริษัท สหประกันชีวิต จำกัด (มหาชน). <http://www.sahalife.co.th>

บริษัท ฟิชช์ เรทติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด. <http://www.fischratings.com>

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงศรี จำกัด. <http://www.krungsriasset.com>

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงไทย จำกัด (มหาชน). <http://www.ktam.co.th>

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

12 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร. 0 2628 5240-59 ต่อ 3411

www.cad.go.th

E-mail : acssec@cad.go.th